

L'udmila Plett

Chodenie vo svetle

Ľudmila Plett

Chodenie vo svetle

Séria „Duchovné poradenstvo“

Kniha tretia

Wasser des Lebens e. V., 2023

Chodenie vo svetle

Ľudmila Plett

Séria „Duchovné poradenstvo“, Kniha tretia

Prvé vydanie, rok 2019

Z ruského originálu **Хождение во свете, Людмила Плетт**

Prvé vydanie, rok 2009, ISBN 978-3-935308-10-6

Preložila: Helena Struhárová

Jazyková úprava: Eva Knobová, Mária Ormisová, Anna

Štupáková

Grafická úprava obálky: Svetlana Terechovič, Tatiana Stoicheva

Zalomenie: Heinrich Plett

Tlač: Alfa print, spol. s r.o. Martin

Biblické citáty sú podľa: Biblia – slovenský ekumenický preklad (2011). Kde vzhľadom na kontext bolo potrebné použiť iný preklad, je to uvedené v zátvorke nasledovne:

EP – Biblia – Písmo Sväté Starej a Novej zmluvy (r. 1978, reedícia r. 2010), Slovenská evanjelická cirkev a. v.

RP – Svätá Biblia (1969), Prof. Jozef Roháček

Copyright: Ľudmila Plett © 2009

Slovenské vydanie so súhlasom Wasser des Lebens e. V. © 2019

Všetky práva vyhradené, žiadna časť tejto publikácie (s výnimkou krátkych citácií) nesmie byť reprodukováaná v akejkoľvek forme bez písomného súhlasu autora alebo vydavateľa.

Vydavateľstvo:

Misia „Živé vody“

Wasser des Lebens e. V.

Kolomanstrasse 32

73527 Schwäbisch Gmünd

Germany

ISBN - 978-3-935308-30-4

Adresa pre objednanie knihy:

e-mail: wasserdeslebens@lifetree.sk, wdl@lifetree.sk

LifeTree, Tupolevova 9, 851 01 Bratislava

www.lifetree.sk/wasser-des-lebens

Obsah

Predslov autorky	5
1. Telesný a duchovný kresťan	9
2. Pokušenia a skúšky	33
3. Zákon sejby a žatvy	57
4. Dôležitosť posvätenia	74
5. Duchovné poradenstvo, jeho metódy a princípy ...	100
6. Duchovný poradca, jeho povolanie, osobné vlast- nosti, povinnosti a zodpovednosť pred Bohom ...	125
7. Zvláštnosti duchovného poradenstva v službe ľuďom zaťaženým okultizmom	149
8. „Úskalia“ v posvätení a v službe duchovného poradenstva	174
9. Duchovná autorita	194
10. Chodenie s Bohom	220
11. Cieľ a zmysel života	243
12. Príprava na prechod do večnosti	267

Predslov autorky

Názov „Chodenie vo svetle“ a charakteristika „chodiacich vo svetle“, ktorá z toho automaticky vyplýva, sa na prvý pohľad zdá byť niečím nedosiahnuteľným a príliš vznešeným. Je to preto, lebo v nás mimovoľne vyvoláva myšlienky o tých svätých, ktorí už prekročili hranicu pozemského trápenia a teraz už stále prebývajú vo svetle. A predsa, keď som dávala tento názov novej knihe, chcela som povzbudiť čitateľa, aby vzhliadol nad úroveň svojho ľudského pohľadu tam, kde sa otvára tajomstvo, že takýto stav možno dosiahnuť už tu na zemi. Nie je vylúčené, že keď sa citujú v našich kázňach a svedectvách slová Svätého Písma z prvého listu Jána 1:7 „Ak chodíme vo svetle, ako je on vo svetle...“, ani celkom nerozumieme, čo vlastne obsahujú. Ale ak ich skutočne uvedieme do nášho života, stanú sa dôležitým a nevyhnutným kľúčom k nášmu duchovnému rastu, vzrastu vo viere a napredovaní.

Žiaľ, ľudská povaha je taká, že sa v nej viac prejavuje snaha odchádzať do tmy, než prebývať v Božom svetle. Práve preto Ježiš, keď bol ešte na zemi, povedal: „Súd je v tom, že svetlo prišlo na svet, ale ľudia milovali väčšmi tmu než svetlo, lebo ich skutky boli zlé. Ved' každý, kto robí zle, nenávidí svetlo a nejde na svetlo, aby jeho skutky nevyšli na javo. Kto však koná pravdu, ide na svetlo, aby sa ukázalo, že jeho skutky sú vykonané v Bohu“ (Jn 3:19-21).

Ako veľa je povedané v týchto slovách, a ako jasne odzrkadľujú to, čo je prakticky podstatou každého, kto žije na tejto zemi! Koľko vecí robíme, ktoré nás odhaľujú, s ktorými chceme utiecť preč do tmy, aby sa o nich nikto nedozvedel. Naozaj sa bojíme svetla, ktoré je schopné odhaliť to, za čo sa väčšinou hanbíme.

Keď sa nachádzame v tme, bez nádeje v Boha, snažíme sa dostať z nej von vlastným úsilím bez Jeho pomoci. Množstvo spôsobov, ktorými sa ľudia snažia z nej vyjsť, je toľko, koľko je ľudí na zemi. Pri hľadaní ľudského svetla

sa uchylujú k radám svojich priateľov, používajú možnosti vlastného rozumu, ba dokonca upadajú do pokušenia hľadať riešenie svojich problémov spôsobmi, ktoré sa protivia Bohu, pretože pochádzajú od satana.

Všetky tieto ohne, ktoré zapalujeme, sú len mdlým svetlom pochodne, ktorá v ľubovoľnom okamihu môže zhasnúť, a duša sa znova ponorí do bezútešnej mrákavy. Boh nám nebráni chodiť vo vlastnom svetle, ale tento spôsob je spojený s nevyhnutným trápením, mukami a sklamaním. Namiesto toho náš Stvoriteľ, ktorý je sám o sebe **Svetlom**, ponúka iný spôsob, ktorý spočíva v chodení s Ním v súlade s Jeho radami, zákonmi a ustanoveniami, ktoré nám zanechal na stránkach Svätého Písma.

Chodenie vo svetle už tu na zemi znamená žiť s Bohom v Jeho svetle. Pod „chodiacimi vo svetle“ sa rozumejú tí ľudia, ktorí stále žijú v Božom duchovnom svetle. A to často úzko súvisí s pastoračnou starostlivosťou, počas ktorej Pán často vlieva svetlo do našej mysle a nášho srdca. Slová Biblie, ktoré nájdeme v liste Efezanom 5:13-14, „Všetko, čo svetlo odhaľuje, stáva sa zjavným, lebo všetko, čo sa stáva zjavným, **je svetlo**...“ (EP), nemôžu lepšie vyjadriť účel, zmysel a hlavnú úlohu služby duchovného poradenstva.

Poznanie niektorých z jeho princípov je nevyhnutné pre každého kresťana, ktorý má prirodzenú a správnu túžbu priviesť duše ku Kristovi. Keď sme svedčili človeku o Ježišovi a vzbudili v ňom živý záujem o vieru, už či sme si toho vedomí alebo nie, stávame sa pre neho, hoci aj na krátky čas, akýmsi duchovným poradcom tým, že sme prejavili starostlivosť o jeho dušu. Práve preto je veľmi dôležité, aby sa od začiatku nerobili chyby. Môže sa totiž stať, že sa kvôli tomu náš „snop“ nielenže nepriblíži k Bohu, ale sa od Neho aj úplne odvráti.

Mnoho z toho, s čím sa s vami podelím na stránkach tejto knihy, je výsledkom nielen neustáleho učenia sa a bolestivého prehodnocovania toho, čomu som musela čeliť počas dvadsiatich rokov služby duchovného poradenstva,

ale aj výsledkom niekedy síce trpkej, ale napriek tomu veľmi cennej duchovnej skúsenosti, ktorú som dostala v škole mojich vlastných chýb. Prešlo mnoho rokov, kým som konečne mohla porozumieť, že sme boli stvorení Bohom nie pre významné okamihy, ale pre stále chodenie vo svetle v každom čase, za každých okolností, aj v najobyčajnejších každodenných situáciách, v ktorých sa v skutočnosti prejavuje naše opravdivé a nie ukážkové, predstierané kresťanstvo.

Drahý priateľ! Život na zemi je veľmi krátky. Ale večnosť je tak nepochopiteľne dlhá, že sa oplatí zveriť sa nebeskému Otcovi, chodiť s Ním vo svetle už tu na zemi, aby sme Ho mohli nasledovať tam, kde už nebude nikdy tma. Presne tak, ako je napísané: „Tvoje slnko už nezapadne a z tvojho mesiaca nebude ubúdať, lebo Hospodin ti bude svetlom naveky a dni tvojho zármutku sa skončia“ (Iz 60:20).

Ludmila Plett

Úvodná modlitba

Drahý nebeský Otče! Si ako nikto iný. Vieš, ako je pre nás niekedy ťažké v pokore vstúpiť do Tvojho svetla a chodiť v ňom. Ved' ono usvedčuje a odhaľuje to, za čo sa často hanbíme. Odpusť nám, že našimi myšlienkami, činnosťou, slovami a skutkami Ti znova a znova spôsobujeme bolesť! Avšak, kam by sme šli?! Ty jediný máš slová večného života a len pri Tvojich nohách môžeme nechať naše bremená a prijať odpustenie a milosť. Pomôž nám, aby sme sa nehanbili priznávať si a odkrývať naše hriechy, ale aby sme sa hanbili znova a znova ich opakovať. Ukáž nám cestu, ktorou máme ísť, aby sme nežili nadarmo svoj život na zemi a stretli sa raz s Tebou vo večnosti.

Amen.

„Ak chodíme vo svetle,
ako je On vo svetle, máme spo-
ločenstvo medzi sebou a krv Je-
žiša Krista, jeho Syna, nás
očisťuje od každého hriechu.“

1. Jána 1:7

Kapitola 1

Telesný a duchovný kresťan

Drahý priateľ! Žijeme v poslednej dobe, ktorá šokuje svojím odpadnutím od Boha. Všetko je obrátené hore nohami aj vo vzájomných vzťahoch medzi ľuďmi aj vo verejnom živote. Čierne sa považuje za biele, biele za čierne; vášeň a zmyselnosť sa nazývajú láskou; vernosť, cudnosť a čistota – prežitkom minulosti; drzosť a prefíkanosť – umením žiť; skromnosť a šľachetnosť – neschopnosťou ubrániť sa; klamstvo a podvod – životnou nutnosťou; a poctivosť a spravodlivosť – vekom prekonanými ľudskými vlastnosťami.

Žiaľ, niečo podobné môžeme pozorovať aj medzi Božím ľudom. To, čo bolo normálne pre kresťanov v dobe prvotnej cirkvi, je teraz vnímané ako prejav náboženského fanatizmu a duchovného extrémizmu. Keď počujete alebo čítate o tom, že prví Kristovi učeníci opustili kvôli Nemu rodiny, domy, vysoké pozície, uznanie, česť, slávu, telesné pôžitky, a boli pripravení ísť do väzenia, byť mučení, upálení na hranici, ukrižovaní a roztrhaní hladnými dravcami, súčasní veriaci to prijímajú ako niečo **normálne** a samozrejmé. Ale skús dnes navrhnuť to isté niekomu z nich, a hneď počuješ odpoveď: „Ale čo sa ti robí, vari som ja – nenormálny?!“

Takže teraz, v našom ponímaní **normálnym** kresťanom nie je ten, kto sa úplne vydá do služby Pánovi, odhodlaný kvôli Nemu pre všetko, ale ten, kto sa pravidelne zúčastňuje bohoslužieb, modlí sa, spieva v spevokole, káže alebo má

v zbore nejakú službu, zúčastňuje sa na seminároch, konferenciách, evanjelizáciách, a takým spôsobom je tam dobre zapísaný. Ako vyzerá jeho vnútorný duchovný život a osobný vzťah s Pánom a s blíznymi, to už nikoho nezaujíma. To nie je dôležité, že v myšlienkach smilníš a cudzoložíš, že neprejde ani deň, aby si nebol podráždený, neurážal sa, nepohoršoval, nehneval sa, neponižoval osobu, ktorá je vedľa teba, nepovyšoval sa, nepýšil, nekritizoval, neodsudzoval, nepreklínal, nepretvaroval sa a nerobil ďalšie zlé veci, ktoré Boh nenávidí. „Och!“ – povieme si. „Čo je na tom zvláštne?! Koniec koncov, sme všetci ľudia, preto toľko hrešíme. Ved’ Kristus práve preto prišiel na zem pre takých, akí sme, aby sa zmiloval nad nami. Ved’ inak, načo by aj prišiel?“

Takí „normálni“ kresťania, keď takto uvažujú, snažia sa „usmerňovať“ ostatných. „Čo toľko zmätkuješ?“ – presviedčajú toho, ktorý sa v snahe o svätý život a pri hľadaní osobného kontaktu s Bohom trápí a sužuje. „Ved’ ži tak ako všetci! Iní tiež nasledujú Pána a vo svojom chápaní viery sú spokojní a šťastní. Ich kresťanstvo im nebráni žiť plnohodnotný a zaujímavý život, prakticky nič si neodopierajú. A ty nie si spokojný, stále ti niečo chýba! Či si vari lepší a múdrejší ako oni...?! Nebuď fanatik! Pozeraj sa na to prirodzene a ber život taký, aký je. Buď konečne normálny...!“

Priatelia, sú vám povedomé také reči? Dnes zaznievajú z úst veriacich ľudí stále častejšie a častejšie, čo potvrdzujú Ježišove slová: „*A pretože sa rozmnoží neprávosť, v mnohých vychladne láska*“ (Mt 24:12). A tam, kde nie je prvá láska k Bohu, nie je ani žiadna túžba zriecť sa niečoho pre Neho, a ani túžba po niečom, čo sa v očiach druhých javí extrémistické, a preto nenormálne. Takýto zľahčený a zjednodušený prístup k službe Pánovi a Jeho nasledovaniu svedčí o telesnom kresťanstve. Avšak, charakteristika „telesní kresťania“ v našom každodennom živote znie takmer urážlivo, preto sa často nahrádza jemnejším a zdvorilejším výrazom – „formálni kresťania“ alebo jednoducho „návštevníci kostola.“

V našej modernej civilizovanej spoločnosti sa ľudia už dávno naučili falšovať potraviny, peniaze, textilné vlákna, cennosti, drahé kamene, šperky a všeličo iné, ale pravého duchovného kresťana ťažko môže niekto imitovať. A ak sa to občas niekomu aj podarí, je to zvyčajne len na krátky čas, pretože Pán, ktorý netoleruje pokrytectvo a pretváрку, skôr alebo neskôr strhne všetky zbožné masky.

V liste Rimanom 8:1-8 sa hovorí: „*A tak teraz už nejestvuje odsúdenie pre tých, čo sú v Kristovi Ježišovi. Ved' zákon životodarného Ducha v Kristovi Ježišovi ťa oslobodil od zákona hriechu a smrti. Čo bolo nemožné zákonu pre slabosť spôsobenú telom, to vykonal Boh, keď poslal svojho Syna v podobe hriešneho tela a pre hriech odsúdil hriech v tele, aby sa splnila požiadavka zákona v nás, ktorí žijeme nie podľa tela, ale podľa Ducha. Lebo tí, čo žijú podľa tela, myslia na telesné veci, tí, čo žijú podľa Ducha, myslia však na duchovné veci. Lebo zmýšľanie tela vedie k smrti, zmýšľanie Ducha však vedie k životu a pokoju. Pretože zmýšľanie tela je nepriateľstvom voči Bohu – nepodrobuje sa totiž Božiemu zákonu; ved' sa ani nemôže. **Tí, čo žijú v tele, nemôžu sa páčiť Bohu***“.

Posledné slová tohto citátu – „*Tí, čo žijú v tele, **nemôžu sa páčiť Bohu***“ – sú príliš dôležité, aby sme ich nebrali veľmi vážne. Odhaľujú nielen hodnotu a význam, ale aj účelnosť nášho kresťanstva. Koniec koncov, ak sa Pánovi nemôžeme páčiť našim životom a chodením pred Ním, má potom vôbec nejaký zmysel naša viera a naše kresťanstvo?!

Teda, čo to znamená – byť telesným kresťanom a ako sa líši od duchovného? Prečo nie je možné zapáčiť sa Bohu telesnou službou? Aký veľký je rozdiel medzi veriacim podľa tela a jeho spolubratom, ktorý žije podľa Ducha? Čo určuje duchovnosť kresťana, alebo inými slovami, čo ho robí skutočne duchovným? Je to dĺžka chodenia po ceste viery alebo nejaký moment, ktorý kedysi prežil v Pánovej mimoriadnej blízkosti, alebo nejaký dar od Svätého Ducha alebo v kresťanovi došlo k zmenám, ktoré sú jasne viditeľné tak v jeho živote ako aj vo vzťahu k Bohu a ľuďom okolo neho? Ak je zo

všetkých najsprávnejšie to posledné, nastáva takáto zmena náhle alebo prebieha v určitom procese? Najlepšie je, aby sme sa znovu obrátili na Sväté Písmo, kde nájdeme odpovede na všetky tieto otázky, a dozvieme sa, čo o tom hovorí.

Vo svojom liste kresťanom do Korintu apoštol Pavol píše: „*A ja, bratia, nemohol som k vám hovoriť ako k duchovným, ale ako k telesným, ako k nedospelým v Kristovi. Krmil som vás mliekom, nie pevným pokrmom; neboli by ste ho totiž zniesli, ba ešte ani teraz nemôžete, pretože ste ešte stále telesní. Či nie ste vari telesní a nekonáte priveľmi ľudsky, keď vládne medzi vami závisť a svár?*“ (1Kor 3:1-3). Prvá vec, ktorá upúta pozornosť, je to, že ich nenazýva duchovnými (za akých sa oni sami považovali), ale telesnými, aj keď v prvých riadkoch, keď sa na nich obracia, charakterizuje ich akoby len slovami chvály, keď hovorí: „...*ste v ňom (t. j. v Bohu) boli obohatení všetkým: každým slovom i každým poznaním. Keďže sa medzi vami utvrdilo svedectvo o Kristovi, nechýba vám nijaký dar milosti, kým čakáte na zjavenie nášho Pána Ježiša Krista*“ (1Kor 1: 5-7).

Vyzerá to dosť zvláštne, však? Veriaci ľudia, vyučení pravde, požehnaní darmi Svätého Ducha, ktorí majú poznanie Boha a očakávajú na Jeho príchod, a predsa – telesní! Z toho vyplýva, že ani zahĺbenie sa do Písma, ani poznanie Božej pravdy, ani samotné obrátenie sa k Pánovi, ani dary Svätého Ducha, ani očakávanie zjavenia sa Ježiša Krista ešte nerobí človeka duchovnejším. Čiže možno pravidelne navštevovať bohoslužby, aktívne sa podieľať na živote svojho spoločenstva, mať v ňom tú alebo onú službu, byť dobre zapísaný u vedúcich a v očiach členov cirkvi vyzeráť príkladným a bohabojným, no pri tom všetkom zostávať telesným kresťanom.

Druhá vec, ktorá spôsobuje rozpaky je, že apoštol Pavol musí Korint'anom hovoriť nie ako kresťanom pevným vo viere, ale ako nedospelým v Kristovi, kŕmiť ich mliekom, a nie tvrdým duchovným pokrmom. Z toho vyplýva, že ani dĺžka nášho života vo viere, ani požehnanie, ktoré sme prežili, alebo dary prijaté od Pána, neurčujú náš duchovný vek.

Môžete byť kresťanom mnoho rokov a dokonca byť mnohým duchovne obohatený, ale v Božích očiach stále zostať malým dieťaťom. A čo viac, znakom telesného kresťanstva je aj dlhoročné zostávanie na tom istom stupni, na ktorý si sa dostal, keď si sa obrátil k Bohu – bez duchovného rastu a schopnosti prijať také vyučovanie, ktoré je tvrdým pokrmom (to je niečo, čo je za hranicami tvojho počiatočného poznania Boha).

Na základe týchto kritérií si môžeme predstaviť, ako mnoho duchovných nemlúvniat je v našich kresťanských spoločenstvách. Spôsobuje to buď osobná neochota človeka vynaložiť úsilie, aby duchovne rástol (čo je väčšinou spojené s tým, že je spokojný so svojím povrchným kresťanstvom), alebo, žiaľ, je to čoraz častejšie kvôli krátkozrakosti a nedbanlivosti pastierov, ktorí sú poverení pásť Božie stádo. Takí učitelia neustále krmia svojich členov iba duchovným mliekom, kážu im o láske, milosrdenstve a milosti Božej, ale ich nepovzbudzujú, aby hľadali osobné spoločenstvo s Pánom Ježišom a získavali tak nevyhnutné duchovné skúsenosti. Žiaľ, medzi nimi bývajú aj takí, ktorí, rovnako ako ich zverenci, nemajú ani najmenšej potuchy o živote v Duchu, a tak po celé desaťročia sa nielen oni sami nepohnú dopredu, ale tiež všemožne prekážajú tým, ktorí sa o to snažia. Vytrvalo lipnú na svojich doktrínach a princípoch, pretože sa boja, žeby sa odklonili od „pravdy“ a upadli do bludu. Panicky sa boja všetkého, čo nabáda k hlbšiemu hľadaniu Boha a prehodnocovaniu svojich vlastných názorov, priorít a duchovných hodnôt.

Keď apoštol Pavol nazval kresťanov v Korinte telesnými, hneď aj vysvetľuje, prečo ich takto vidí: „*Lebo kde je medzi vami závisť, zvada a rôznice, či azda nie ste telesní a nechodíte podľa človeka?*“ (1Kor 3:3, RP). Veru tak! To, čo sa pre nás kresťanov v cirkvách stalo takmer štandardom, v skutočnosti je typickým prejavom telesného kresťanstva, ktoré praktizujeme! A kto by popieral, že teraz sa veľmi zriedkavo nájde spoločenstvo, v ktorom by nebola žiarlivosť, závisť, spory, hádky, nezhody a rozdelenia? Len nech

sa niekto odváži nazvať ich telesnými, či to nevyvolá reakciu – búрку urážok a pohoršení?

Apoštol Pavol sa nezdržiava pri podrobnostiach o týchto charakteristikách, ale pokračuje: „*Veď keď jeden tvrdí: Ja som Pavlov! a druhý zase: Ja Apollov!, nie ste azda telesní ľudia?*“ (1Kor 3:4).

Čo na to poviete? Nezníe to rovnako ako to dnes všade počujeme? „Ja som baptista! A ja – letničný! Ja svätím sobotu! A ja nasledujem učenie Luthera! My sa držíme toho, čo kázal Moon! A u nás sa prejavujú všetky dary Ducha Svätého, preto sa nazývame charizmatikmi! My sme Cirkvou **plného** evanjelia! No, a nám je odhalené to, čo je pre mnohých tajomstvom!“ a tak ďalej a tomu podobne. Chudáci sme my, chudáci...! Dokonca si to ani neuvedomujeme a povyšujeme a vystatujeme sa, čo je podľa Božieho Slova znakom telesného kresťanstva. Závist' a spory by mali charakterizovať ľudí tohto sveta, ale nie tých, čo sú vedení Svätým Duchom. Vytvorenie skupín okolo ľudských autorít, okolo tých alebo oných služobníkov, nielen nepotvrďuje našu príslušnosť k duchovnému kresťanstvu, ale ju vylučuje. Veď keď vezmeme do úvahy skutočnú podstatu evanjelia, potom je jednoducho hlúpe oslavovať ľudí.

Náboženský vodcovia majú byť spolupracovníkmi pracujúcimi na spoločnom Božom poli, a nie vodcami rôznych teologických škôl, ktoré súperia medzi sebou. Nie je možné predstaviť si dom, v ktorom by boli všetci sluhovia pracujúci v ňom rozdelení do znepriatelených táborov. Nie, veď všetci tam robia na jednom spoločnom diele. Presne tak by to malo vyzerat' aj medzi služobníkmi v zbore, v ktorom nie sú pánmi, ale sluhami. Pritom každý z tých duchovných sluhov je úplne závislý na svojom Majiteľovi (Pánovi), ktorý v Božom dome môže byť jedine Boh. A pretože len od Boha závisí duchovné narodenie a spasenie duší, ktoré prichádzajú do Božieho domu, tak závist', žiarlivosť a súperenie medzi služobníkmi tam nesmie mať miesto. Len či je to skutočne takto u nás, aj keď sa považujeme za duchovných kresťanov?

Ale toto ešte nie je všetko. Apoštol Pavol vyvracia kritiku svojej služby vyjadrenú na jeho adresu a pridáva k všetkému uvedenému ešte toto: „*Ved' hoci žijeme v tele, nevedieme boj podľa tela. **Zbrane nášho boja nie sú telesné, ale od Boha majú moc zboriť hradby. Nimi rúcame ľudské výmysly a každú povýšenosť, čo sa dvíha proti poznávaniu Boha, a nimi viažeme každú myšlienku na poslušnosť Kristovi, a sme hotoví potrestať každú neposlušnosť, kým vaša poslušnosť nebude úplná***“ (2Kor 10:3-6).

Keď čítaš tieto riadky, mimovoľne si položíš otázku: „Obstojí teda dnes práca v našich cirkvách? Aké sú **zbrane nášho boja**, keď v spoločenstve nie sme v zhode? Použijeme vtedy telesné metódy v podobe nátlaku, ponížovania, nadávok a odsunutia tých, ktorí nám nevyhovujú, alebo pribehneme k Bohu s prosbou o pomoc a spravodlivý súd, očakávajúc, kedy On sám povie posledné slovo?“

No, nechajme tieto porovnávania a prejdime priamo k otázke, ktorá sa týka charakteristiky telesného a duchovného kresťana. Potom sa pozrieme na niekoľko prípadov zo života, aby sme to, o čom hovoril kedysi apoštol Pavol, ukázali na konkrétnych príkladoch.

Sme veľmi rozdielni a aj naše duše sa tiež odlišujú jedna od druhej. Preto sa telesná prirodzenosť v nás zvyčajne prejavuje tiež rôzne. Ak teda chceme charakterizovať telesného a duchovného veriaceho človeka, môžeme vymenovať len všeobecné črty, ktoré sa u neho najčastejšie vyskytujú. Pre lepší prehľad a jasnejšie vymedzenie začneme od **telesného kresťana**.

1. Taký človek je obvyčajne emocionálny, labilný a veľmi závislý na vonkajších okolnostiach. Ak sa mu v živote všetko darí, je radostný a duchovne sa cíti vysoko, avšak, keď ho zastihnú žiale a ťažkosti, skúšky a pokušenia, táto radosť rýchlo mizne, mení sa na sklúčenosť, zúfalstvo a sklamanie.

2. Má sklon hľadať oslňujúce citové prežívania a zvláštne stretnutia s Pánom v podobe nezvyčajných pocitov, snov, videní alebo znamení, počas ktorých zakúša stav

extrémnej blaženosti. Zdá sa mu, že v takých momentoch je Boh tak blízko, že sa Ho možno dotknúť rukami. Nechápe Pánove cesty a spôsoby, a preto si predstavuje, že jeho duchovný stav je vyšší, keď týmto spôsobom cíti Boha, a nižší, ak tento pocit chýba. Prežité skúsenosti sa stávajú pre neho veľmi dôležité a cenné, a ak sa tento stav viac neopakuje, doslova stráca Pána. Pri takomto postoji si ani nepomyslí, že podobným spôsobom sa k nemu môže priblížiť satan, ktorého obľúbenou taktikou je navštíviť veriacich ako „anjel svetla“, pretože týmto spôsobom sa mu najjednoduchšie podarí nalákať duše do priepasti klamu. Potom taký človek veľmi rád hovorí druhým o svojich prežívaniach, strháva ich na rovnakú cestu pocitov, emócií a zážitkov, ktoré sú skôr príznakom telesnej, duševnej prirodzenosti, než pravej duchovnosti. Vo svojom telesnom kresťanstve používa správne, zbožné slová, hovorí výrečne o Božej pravde, ráno, večer a pred jedlom sa modlí, každú nedeľu navštevuje bohoslužby, ale v každodennom všednom živote sa neprejavuje to, o čom tam počuje a čo v podstate – už dobre pozná.

3. Telesnú prirodzenosť v ňom odhaľujú jeho myšlienky, záujmy, túžby, ambície a záľuby. Ved' Biblia nie nadarmo hovorí: „*Lebo tí, čo žijú podľa tela, myslia na telesné veci...*“ (Rim 8:5). A teda na čo? V prvom rade na materiálne zabezpečenie svojho života, to znamená, kde zarobiť viac peňazí, ako začať podnikať, akú profesiu získať, aby si zabezpečil pohodlný život, čo urobiť, aby mal pekný dom, komfortné bývanie, krásne auto, možnosť zaujímavo tráviť svoj voľný čas, a vôbec, nevyzeráť v očiach ľudí ako smoliar. Preňho dôležitú úlohu hrá vonkajší výzor, krásne šaty, chutné jedlo, veci, ktoré robia jeho život zaujímavým a atraktívnym, a v snahe to získať zabúda na rozumné hranice a stáva sa otrokom svojich vlastných žiadostí a vášní. O tom všetkom Božie Slovo hovorí jasne a stručne: „***Pretože zmýšľanie tela je nepriateľstvom voči Bohu – nepodrobuje sa totiž Božiemu zákonu; ved' sa ani nemôže***“ (Rim 8:7). Nepriateľstvo voči Bohu sa vysvetľuje tak, že tie všetky veci sa stávajú pre

človeka jeho modlami, a začne im usilovne slúžiť a uctievať ich bez toho, aby to zbadal. Tým porušuje prvé prikázanie. A podstata nespočíva v tom, že všetko vyššie uvedené je nevyhnutne hriech, ale v tom, že kresťan pri uspokojovaní svojich ľudských potrieb stráca kontrolu nad svojimi túžbami, a rovnako aj triezvosť, zdržanlivosť, rozvážnosť a schopnosť povedať „dost“ a „nie“ všetkému tomu, čo vyžaduje od neho jeho neukojiteľné a nenásytne telo. Pritom si zvyčajne nevšimne, že každá nemiernosť skôr alebo neskôr začne vládnuť nad ním, a tým ho odcudzuje a vzdľaľuje od Boha, čo vedie k bezmocnosti a duchovnej prázdnote.

4. Telesného kresťana pomerne často zaujíma politika a novinky spoločenského života. Trávi veľa hodín pri prijímači, televízore alebo počítači, surfuje po internete, aby bol v obraze všetkých svetových udalostí. Preto na čítanie Božieho Slova a modlitbu mu už nezostane čas, je to pre neho jednoducho iba forma, ktorú dodržiava len preto, že sa považuje za kresťana, a aby uspokojil svoje svedomie.

5. Nemá v sebe skutočné hodnoty, a preto sa snaží zdôrazniť to, že patrí k duchovnému kresťanstvu možno vonkajším vzhľadom alebo zvláštnym druhom kresťanského oblečenia, alebo tým, že nevynechá v cirkvi ani jednu účasť na bohoslužbe, alebo mnohonásobným opakovaním svojho svedectva, ako sa obrátil k Pánovi (i tam, kde je to vhodné, ale i tam, kde je to nevhodné), alebo predvádza svojmu okoliu takú supersvätosť, že ľudom je z toho až zle.

6. Taký človek sa zvyčajne nevyznačuje zjavnými a hrubými hriechmi, ktorých sa dopúšťajú svetskí ľudia, ale veľmi typicky skrytými a na prvý pohľad neviditeľnými, ako sú: pýcha, samospravodlivosť, pokrytectvo, pretváрка, kritika, odsudzovanie a ponížovanie iných, ohováranie, zlomyseľnosť, pomstychtivosť, nezmieriteľnosť a ešte mnohé iné. S tým všetkým sa on už natoľko zžil, že sa mu to zdá byť niečím nevyhnutným a takmer normou kresťanského života.

7. Podliehanie inštinktom a vášňam je ďalším znakom telesného, duševného veriaceho, neoživeného Duchom Svätým.

Často býva sužovaný sexuálnymi túžbami a žiadosťou očí. Niekedy sa snaží proti tomu bojovať, ale pomerne rýchlo sa vzdá, mávne nad všetkým rukou a uspokojuje svoje túžby. Ospravedlňuje sa tým, že však to nie je nič iné ako fyziologická potreba organizmu, to znamená, niečo prirodzené. Snaží sa jednoducho nerozmýšľať o tom, ako sa na to pozerá Boh. A pretože svet ponúka pre takéto uspokojenie mnoho možností a podnetov, neúnavne hľadá to, čo ho nasycuje. K tomuto účelu sa ponúkajú ľúbostné romány a tiež erotické časopisy a filmy, až do tej najšokujúcejšej pornografie, ktorá je v dnešnej dobe mimoriadne dostupná. Keď si toto bahno telesný kresťan plne vychutná, potom ho to vo vnútri trápi a sľubuje si, že sa tým už viac nebude zaoberať. Keďže sa však stal otrokom toho hriechu, už nemá silu dlho mu odporovať a vracia sa späť do toho, čo iba nedávno opustil. Samozrejme, nejde o to, že by taký človek nemal dostatok rozumu, vôle a sily ducha, a predsa, koná bez pravého svetla, bez Boha v srdci a bez hlbokého posvätenia Svätým Duchom.

8. Telesný veriaci býva často mnohovravný a veľmi zhovorčivý. Podnecovaný svojimi vzrušenými emóciami rád trávi čas v dlhých rozhovoroch. Hneď ako otvorí ústa, okamžite stráca nad sebou kontrolu. Tok jeho slov pripomína vodopád a bleskurýchle mení témy z jednej na druhú. Hoci veľmi dobre pozná varovanie Svätého Písma, ktoré hovorí: „*hovoríť mnoho nebýva bez hriechu*“, ale jednoducho sa nemôže zastaviť, výsledkom čoho zvyčajne býva kritika, posudzovanie, pohoršovanie, sťažnosti, spory a hádky, narúšajúce mier a pokoj jeho duše. Tendencia k mnohovravnosti vedie k zvedavosti a hľadaniu veselej spoločnosti, v ktorej môže komunikovať a dosýta sa vyrozprávať. Z toho sa nakoniec stane jeho obľúbená zábava. Samozrejme, medzi telesnými kresťanmi možno stretnúť aj uzavretých, tichých ľudí, ktorí strávia hodiny bez toho, aby povedali jediné slovo, a to aj vtedy, keď je to veľmi potrebné, pritom sú hrdí na svoju málovravnosť.

9. Pre telesného kresťana sú charakteristické nekonečné mudrovania. Snaží sa pochopiť Boha a pravdu svojím rozumom, a preto rád argumentuje a dohaduje sa, kľčovite sa pridržiava svojich vlastných predstáv a bráni svoj názor, považujúc ho za neomylný. Pritom, samozrejme, si nevšimne, že „preciedzajúc komára zhltnie ťavu.“ Zdá sa mu, že rozumové poznanie sa rovná duchovnej skúsenosti, a preto nerozlišuje, ale číta všetko radradom, aby sa mohol pochváliť svojou erudíciou a demonštrovať hĺbavosť, sčítanosť a široký duchovný obzor. Žiaľ, získané poznatky mu väčšinou neslúžia na to, aby uvidel seba, ale na to, aby posudzoval iných. Taký človek sa nestará o to, že jeho vlastný život je ďaleko od ideálov, o ktorých výrečne rozpráva, ale o to, prečo pri všetkých svojich vedomostiach stále nemôže dosiahnuť vysokú duchovnosť.

10. Telesnému kresťanovi je vlastná povýšenosť a pýcha, pretože jeho namyslené „JA“ je centrom a východiskovým bodom celého jeho života. V súvislosti s tým venuje veľa času a energie na to, aby sám seba presvedčil o vlastnej hodnote. Pri kritizovaní a odsudzovaní svojich blízkych si nevšimne, že ho v nich rozhorčuje práve to, čo je aj v ňom samom. V komunikácii s druhými ľuďmi často prejavuje prísnosť, chlad a dokonca aj krutosť; býva výbušný, podráždený, nedotklivý, nestrpí kritiku a nesúhlas, je schopný rozčúliť sa kvôli každej maličkosti, snaží sa dokazovať svoju nevinu za každú cenu, ale čo je najdôležitejšie – nevie odpúšťať. Niekedy, keď mu predsa Pán otvorí oči a ukáže na jeho zlý duchovný stav, začne sa akosi umenšovať, no jeho srdce sa hneď povyšuje, že sa stal pokornejší ako ostatní. Keď sa snaží odhaliť alebo niekoho napomenúť, robí to s pocitom vlastnej prevahy.

11. Vo svojom spoločenstve a cirkvi telesný kresťan môže byť veľmi aktívny a činný, a predsa, robiac niečo pre Boha, zvyčajne to robí bez Boha, pretože sa púšťa do niečoho nie preto, že bol na to povoláný, ale preto, že sa tak sám rozhodol. Taký človek, aj keď chce pracovať, nie je

schopný byť pokojný v duchu, trpezlivý, stály a vytrvalý. Jeho služba často závisí od jeho nálady, okolností a pocitov. Ak všetko ide dobre, cíti sa na vrchole situácie a utápa sa v sebauspokojení, ale keď sa niečo nedarí, je nervózny, podráždený, rozhorčený, upadá na duchu, všetko zahadzuje, začatú prácu opúšťa nedokončenú. A to všetko preto, že pracuje podľa vlastného plánu a predstáv, aby ukázal seba, pretože jedine takto dostáva zadosťučinenie. Okrem toho, ľahko sa dostáva pod cudzí vplyv a veľmi často nadobudne „štyl“ toho alebo tých, s ktorými má blízky vzťah.

12. Telesný kresťan nie je schopný hľadiť dopredu očami viery dôverujúc Pánovi. Vo svojom duchovnom živote je netrpezlivý, túži po rýchlych zmenách v sebe a okamžitých úspechoch v tom, čo začal robiť. Všetko robí impulzívne, rýchlo, prchko. Je tak poháňaný ľudskou horlivosťou, zápalom a nadšením, že sa jednoducho nedokáže zastaviť, aby čakal, kedy mu Boh ukáže svoju vôľu a Ním pripravenú cestu. Kvôli tomu často padá do omylu a do každého druhu falošného učenia, hoci je presvedčený, že jeho nemôže nič také postihnúť. Často svoje myšlienky, plány a zámery chápe ako Božiu vôľu, a potom sa čuduje, prečo nemá požehnanie v ich realizácii. Sotva dosiahol niečo v duchovnom živote, už sníva o tom, že bude veľkým služobníkom, ktorého by Boh mohol použiť v plnej miere. A dôvod je v tom, že hľadá osobnú slávu a všeobecné uznanie.

13. Telesný kresťan nemá mimoriadnu túžbu vstúpiť do procesu očisťovania a posvätenia, pretože si myslí, že všetky jeho minulé hriechy sú už dávno odpustené, a k tým, čo robí teraz, bude Boh zhovievavý, pozerajúc na ne cez Svoju milosť, a preto v žiadnom prípade nedovolí, aby prišiel o spasenie. Také verše zo Svätého Písma ako Ez 18:24, Sk 5:1-10, Žid 6:4-8, ktoré nás nabádajú byť na pozore pred uspokojením a sebaistotou, neprijíma osobne sám pre seba alebo sa ich snaží vykladať tak, ako to jemu viac vyhovuje.

14. Telesný kresťan nie je schopný pracovať pre Pána a zostať v tieni. Jemu sa žiada, aby ho videli, že niečo robí,

a nadšene hovorili: „Si dobrý!“ Málokedy sa v službe uspokojí s nejakou nenápadnou úlohou, snaží sa byť vždy v popredí. Jeho vášnivou túžbou je získať pochvalu, byť uznaný a viditeľný. Pre neho je služba Pánovi prvoradá, ale sám Boh, ktorý mu dáva túto službu, býva zabudnutý a potreba osobného, úzkeho spoločenstva s Ním vzniká len v prípade veľkej núdze.

15. Takýto človek obvykle nestrpí súperenie, a preto, keď už dosiahol v cirkvi určité postavenie, snaží sa vytlačiť každého, kto je schopný mu prekaziť ďalší postup. Získavanie duchovnej skúsenosti, úspechy v štúdiu Biblie a službe ho robia výnimočným vo vlastných očiach a príjemným Pánovi. Pri kázaní z kazateľnice používa všetku svoju bystrosť mysle a výrečnosť, aby zapôsobil na poslucháčov a prinútil ich, aby videli v ňom požehnaného evanjelistu, muža Božieho, radcu a učiteľa, ktorý pozná pravdu. Rád rozpráva o sebe, používa príklady zo svojho života a chodenia s Pánom ako potvrdenie požehnania a prejavu zvláštnej Božej milosti. Keď sa stane pastorom alebo iným služobníkom, berie to ako samozrejmosť a je absolútne presvedčený, že kto iný, ak nie on, si to naozaj zaslúži.

To znamená, že telesný kresťan – to je človek, ktorý, hoci sa javí ako veriaci, je riadený citovou stránkou svojho bytia a túžbami tela. V dôsledku toho jeho správanie, charakter a vôbec celý jeho život nesie na sebe pečať sveta. Dokonca aj keď sa považuje za Božie dieťa a zúčastňuje sa pravidelne bohoslužieb, predsa nežije pre Boha, ale pre svoje vlastné telo, venuje príliš veľa pozornosti svojmu zdraviu, zovňajšku, blahobytu, zábave a mnohému inému. To znamená, že plným priehrástím berie od života všetko, čo mu môže ponúknuť.

Samozrejme, aby mohol byť kresťan nazývaný telesným, nemusia sa uňho prejavovať všetky spomenuté vlastnosti. Prítomnosť už niektorých z týchto črt hovorí sama za seba. Ako vyzerajú takí telesní kresťania v živote, môžeme vidieť v niekoľkých nasledujúcich príkladoch.

Jedna veriaca žena, keď hovorila o sebe, rada zdôrazňovala, že ešte v ranom detstve prežila krst Svätým Duchom, a kvôli tomu je už mnoho rokov duchovnou kresťankou. Svojím vonkajším vzhľadom by mohla byť pre každého v cirkvi príkladom hodným napodobňovania. Jej hlava bola vždy prikrytá, oblečenie sa vyznačovalo výraznou cudnosťou. V rozhovore s bratmi sa zvyčajne začervenala a sklopila oči, kvôli čomu už od svojej mladosti bola známa ako „skromná“. Na zhromaždeniach sa tak vedela modliť, recitovať básne a spievať, že ľudia ledva zadržovali slzy.

Keď mala dvadsať rokov, vydala sa za človeka, ktorý len pár mesiacov chodil do kostola a bol čerstvo obrátený. Ale už po roku manželstva ho svojím moralizovaním a napomínaním prinútila prestať navštevovať bohoslužby. Nemohol zniesť, že pri všetkej svojej vonkajšej zbožnosti bola v rodine tvrdá, chladná, zádrapčivá a náročná. Po návrate do svetského spôsobu života už nechcel nič počuť o Bohu, začal piť a fajčiť, a keď sa ho manželka snažila upraviť, obyčajne hovorieval: „Čo sa ma snažíš poučať, keď v tvojom živote nevidím Krista, ale samotného diabla! O tomto kresťanstve, ktoré žiješ ty, ja nechcem ani počuť! Lepšie je byť úplne neveriacim, ako takým kresťanom, ako si ty! Platí jedna z dvoch vecí: buď ťa Boh nepozná alebo uctievaš nejakého vymysleného boha, ktorý nemá nič spoločné s Ježišom Kristom! Bolo by lepšie, aby si Mu nerobila hanbu, keď svedčíš o Ňom ľuďom!“

Mohlo by sa zdať, že takáto charakteristika od muža, ktorý žil s ňou viac ako dvadsať rokov, by ju mohla priviesť k rozumu a zahanbiť, prinútiť prehodnotiť svoje správanie doma, ale kdeže...! Namiesto toho držala vo svojom srdci takú urážku proti mužovi, že pri každej vhodnej príležitosti vylievala na neho všetku svoju horkosť, takže nakoniec ju opustil a odišiel k inej žene. Potom táto kresťanka začala ovplyvňovať proti nemu svoju dcéru a dvoch dospievajúcich synov, hovorila im všetko zlé, čo len o ňom vedela. Prípad sa skončil tým, že opustili matku a nechali ju samu.

Avšak ani toto ju neprinútilo, aby sa spamätala. Pri každej vhodnej príležitosti začala hovoriť vo svojej cirkvi a aj všetkým susedom, že ju opustili blízki pre jej hlbokú vieru v Boha, ktorý položil na ňu ťažký kríž a teraz ju vedie cez trýznivo ťažkú skúšku. Ľudia miesto odpovede len pokrčili plecami, pretože poznali jej hádavý charakter a snahu obviňovať druhých, aby sa sama ospravedlnila.

Tu je ďalší príklad. Mladý kresťan, ktorý sa považoval za hľadájúceho a úprimného veriaceho, vystriedal niekoľko denominácií a zostal nakoniec v baptistickom spoločenstve. Snažil sa v každom smere zdôrazniť svoje duchovné hľadanie, a preto vyhľadával na internete teologické články, aby použil tento materiál vo svojich diskusiách. Rád sa zúčastňoval spoločných rozhovorov, diskusií na rôzne témy, aktívne sa podieľal na polemikách v kresťanských fórach, čítal diela najvýznamnejších náboženských pracovníkov a pri každej vhodnej príležitosti použil ich múdre výroky. To všetko nerobil preto, aby sa vnútorne menil, ale aby sa vyťahoval svojimi (ako si myslel) hlbokými duchovnými vedomosťami.

Veľkým problémom tohto mladého veriaceho bol nečistý svet myšlienok, žiadosť očí a stála túžba tela, ktorá ho podnecovala k vášni pornografie a poškvŕňovaniu svojho vlastného tela, no to mu nebránilo celé hodiny diskutovať o čistote a cudnosti kresťanskej mládeže. Vo svojom bežnom každodennom živote bol hrdý, povýšenecký, nadutý, nedotklivý, podráždený, netrpezlivý k svojim rodičom i priateľom, ktorí ho dosť rýchlo opúšťali pre jeho neznášanlivosť, sklony ku kritike a neustálemu odsudzovaniu iných.

Používajúc slogan svetských ľudí, „najlepšia obrana – útok“, vždy sa ponáhlal do útoku, keď niekto začal do živého – do jeho povýšeneckého a nadutého „JA“. Okamžite zabudol na všetky požiadavky a pravdy, ktoré čítal, ihneď „sa vrhal“ na svojich duchovných odporcov, očierňoval a všemožne lial na nich špinu, bez ohľadu na ich vek, pozíciu v cirkvi a ich životné skúsenosti. Pre neho neexistovali

duchovné autority. Vykrikoval síce o rovnosti a skutočnom bratstve v pravej Cirkvi Kristovej, ale nemal ani najmenšiu potuchu o krotkosti a pokore, to znamená, práve o tých rysoch Ježiša, ktorému (ako si on myslel) horlivo slúžil. Ak niektorý z veriacich ľudí nesúhlasil s jeho vyslovene nekresťanskou morálkou a snažil sa ho usvedčiť alebo jednoducho len zastaviť a usmerniť, rozhorčene hovoril, že ho ponižujú, nepovažujú za rovného, ako to učí Božie Slovo. Prípad sa skončil tým, že pri najbližšej príležitosti opustil svoju cirkev a okruh priateľského spoločenstva a nazval všetkých neznovuzrodenými kresťanmi a hynúcimi hriešnikmi, odišiel hľadať rovnako zmýšľajúcich ľudí, s ktorými by mohol zdieľať svoju „nepochopenú a trápiacu sa v hľadaní“ sklamanú dušu.

Jedna kresťanka v strednom veku bola veľmi pyšná na to, že patrí do luteránskej cirkvi a považovala pravidelnú návštevu bohoslužieb za hlavný ukazovateľ kresťanskej viery. Ak niektoré z jej detí alebo vnúčat z akéhokoľvek dôvodu vynechali nejaké zhromaždenie, urobila doma skutočný škandál. Vyhlasovala, že ak budú takto pokračovať, určite zahynú. Táto horlivosť jej však neprekážala v tom, aby každý deň sedela hodiny pri telefóne a diskutovala so svojimi príbuznými, známymi a priateľkami o všetkom, čo videla alebo počula od niekoho. Ak niekto z domácich robil narážky na jej mnohovravnosť, smrteľne sa urazila a demonštratívne mlčala niekoľko týždňov. Navyše, aj napriek pokročilému veku stále čosi kupovala, takže jej skrine už praskali kvôli nahromadeným veciam, zatiaľ čo obetovať na Božie dielo jej bolo ľúto, aj keď mala značné úspory.

Niektorí kresťania veria, že ak aj niekto je telesným kresťanom – ale pastor alebo služobník jednoducho nemôže ním byť, pretože vedie za sebou Božie stádo, a teda musí byť duchovne na vysokej úrovni. Žiaľ, skúsenosti ukazujú, že to nie je vždy tak. Napríklad, pastor jedného kresťanského spoločenstva veľmi rád hovorieval, že od svojho detstva si prial a snažil sa stať Božím služobníkom. Nepripustil ani len myšlienku, že by ho Pán neochránil od všetkých

možných chýb, keď mu splnil toto želanie. Preto si bol taký istý, že vždy všetko vidí v pravom svetle, že nechcel ani len počuť, keď v diskusii o cirkevných otázkach niekto z bratov vyjadril svoj nesúhlas alebo pochybnosť. Nechcel mať súperov vo svojej službe, preto sa všemožne snažil odsunúť nabok akéhokoľvek kazateľa, ak postrehol, že ľudia sediaci v sále toho druhého veľmi pozorne počúvali. Kvôli tomu vyhľadával celý rad výhovoriek, aby nedovolil takému človekovi postaviť sa za kazateľnicu a veľmi sa hneval, keď sa mu niekto odvážil povedať, že takéto správanie je možné zhodnotiť ako prejav pýchy, žiarlivosti a závidisti. „Kto si ty,“ – rozhorčene hovoril – „že si trúfaš o mne toto povedať?! Boh sám ma postavil do tejto služby, takže ma nemáš čo poučovať!“ Prípád sa skončil tak, že ľudia začali opúšťať spoločenstvo, lebo už neboli schopní vydržať jeho túžbu po moci a nadvládu nad nimi, čo už videli všetci, okrem neho.

Pri čítaní takýchto príkladov si možno pomyslíte, že podobné prípady sú veľmi zriedkavé. No, bolo by dobre, keby to bolo tak. Možno sa v nich ako v chuchvalci sústredilo mnohé z toho, čo je žiadosťou tela. Len či naozaj iba málo kresťanov podobných takýmto ľuďom dnes plní sály našich modlitební, kde spievajú piesne a v modlitbách ďakujú Bohu za spasenie, ktoré im bolo darované, a pritom vôbec ani len nechápu význam toho, o čom tak zbožne hovoria. Veď ak nás nebeský Otec naozaj zachránil, musí to byť viditeľné v našom živote už tu na zemi, a to nielen v slovách, ale aj v skutkoch. Avšak, ak je človek duchovne slepý, nie je schopný triezvo uvažovať a vidieť sám seba tak, ako ho vidí Boh. Telesné kresťanstvo môže byť ospravedlniteľné na začiatku po obrátení k Pánovi, ale nie je nám to na česť, keď budeme aj naďalej pokračovať v ňom v ďalších rokoch a o to viac cez celý náš kresťanský život. Týmto zakončíme charakteristiku telesného kresťana a prejdeme na preskúmanie znakov patriacich **duchovnému kresťanovi**.

1. Taký človek, keď študuje Božie Slovo alebo číta poučné (vyučujúce) duchovné knihy, nehladá natoľko

vysvetlenie svojich otázok, ktorým nerozumie, ale predovšetkým hľadá cesty k skutočnej a ozajstnej jednote s Bohom, blízke osobné spoločenstvo s Ním, čo je hlavným a najdôležitejším cieľom a zmyslom jeho kresťanského života. Pokiaľ ide o výklad Biblie, je triezvy a uvážlivý, vyhýba sa extrémnym prejavom, ktoré nezodpovedajú Svätému Písmu, a nezaobera sa všemožnými modernými teologickými teóriami a formami služby, ktoré nie sú podopreté Bibliou.

2. Duchovný kresťan nežije z pocitov, emócií, vnemov a zvláštnych zážitkov, ale skrze vieru v Toho, ktorý je pre neho cieľom, stredobodom a zmyslom života. Ochotne a bez otáľania vstupuje do procesu očistenia, vyznáva všetky hriechy a dáva do poriadku svoj život, odstraňuje z neho to, čo ho oddeľuje od Pána a čo dáva možnosť diablu vládnuť nad ním. Slová Svätého Písma „*Božia vôľa je vaše posvätenie*“ sú pre neho Božím príkazom, ktorým sa neustále riadi.

3. Chápe, že boj telesného a duchovného v ňom bude pokračovať počas celého jeho života na zemi, preto ustavične bdie, vždy je pripravený odraziť akýkoľvek útok satana. Neprestáva bojovať so všetkými telesnými túžbami, hriechnymi sklonmi, keď sa v ňom prejavia, podobne, ako to robil kedysi apoštol Pavol, ktorý povedal: „*Ved' každý deň umieram..., zaobchádzam tvrdo so svojím telom a ovládam ho...*“ (1Kor 15:31, 9:27).

4. Duchovný kresťan nie je uzavretý a mlčanlivý, ale ani mnohovorivý. Je ochotný stretávať sa so všetkými, ktorí milujú Pána Ježiša, bez ohľadu na ich príslušnosť k tej alebo inej konfesii. Pre neho nie je dôležité to, ako sa nazýva veriaci človek, ale to, kým skutočne je. Pri kontakte s inými kresťanmi je jednoduchý a prirodzený, nedáva do popredia svoju veľkú duchovnosť, snaží sa nevstupovať s nimi do polemiky o akékoľvek otázky, ktoré ich rozdeľujú v dogmatike a vierovyznaní. Prijíma ich takých, akí sú, a zároveň zostáva sám sebou, vďaka čomu sa stáva pre nich veľkým požehnaním. Ved' akákoľvek duša je schopná rozlíšiť, čo je skutočné, a čo len predstierané a zahrané zbožné predstavenie.

5. Vonkajší výzor duchovného veriaceho, jeho oblečenie, účes, tón konverzácie, slová a spôsob komunikácie nie je určovaný tými predpismi a zákazmi, ktoré sú zaužívané v ich cirkvi, ale Pánom, ktorý žije v jeho srdci a riadi všetko. Taký človek sa snaží splňať to, čo ho učí Biblia; spočiatku k tomu prikladá úsilie, a potom už to robí automaticky, pretože Boží zákon a vôľa nebeského Otca sú neviditeľne napísané v jeho srdci, takže nepotrebuje upozornenia a kontrolu.

6. Jednou z hlavných úloh v jeho chodení pred Pánom je umŕtvenie svojho „JA“, ktorému vyhlasuje nekompromisnú vojnu, a neuspokojí sa dovtedy, kým nestratí nad ním nadvládu a moc. Výsledkom takýchto postojov je skutočnosť, že Boh zaberá vládu v jeho srdci a postupne vytláča všetko, čo bolo vlastné starému človeku, a premieňa ho na „nové stvorenie v Kristovi“ natoľko zjavne, že keď to vidí jeho okolie, ťahá ich to k nemu a snažia sa pochopiť tajomstvo jeho víťazného života. Priťahuje ich k nemu nie vzdelanosť, teologické znalosti, nie zázraky a dary, ale niečo úplne iné. Vidia v ňom to, čo oni nemajú – jednoduchý, **každodenný život, v ktorom sa prejavuje Kristus**, ktorý sa stane pre neho rovnako prirodzený ako pre nás dýchanie, ktoré, kým nie sme chorí, si ani nevšimneme. A keď niekto má taký život v Bohu a taký jednoduchý vzťah dôvery s Ním, ako má dieťa so svojím otcom, potom stály kontakt a osobná blízkosť s Pánom nie sú niečím nezvyčajným a nadprirodzeným, ale úplne samozrejým. Vtedy nie je nutné pokračovať v dlhých bdeniach a s častými pôstmi stále opakovať modlitby a prosby, pretože Boh je skutočne a jednoducho nebeským Otcom, ktorý odpovedá svojmu dieťaťu podľa vlastného uváženia, ako On chce a kedy chce – niekedy hneď a niekedy po nejakom čase.

7. Opravdivosť kresťanstva takého veriaceho je potvrdená jeho praktickým životom a prejavuje sa vo vzťahu k bližným predovšetkým priateľským prístupom bez pokrytectva, či už sú to veriaci ľudia alebo takí, ktorí vôbec nepoznajú Boha. Slová Biblie: „*vy ste svetlo sveta, vy ste soľou*

zeme“ sa potvrdzujú v jeho premyslených slovách, pokojných reakciách, v nepredstieranej vládnote, láskavosti, v ochote pomôcť tomu, kto žiada o pomoc, či už ide o pomoc telesnú alebo duchovnú. Keď sa stretáva s brutalitou, nepravdivosťou, nevďačnosťou, náročnosťou a ďalšími nevhodnými prejavmi formálnych kresťanov a okolitého hriešneho sveta, reaguje bez pohoršenia a rozčúlenia, snaží sa odplácať dobrým za zlé, ako to učí Sväté Písmo.

8. Ale najdôležitejším a nespochybniteľným znakom pravej duchovnosti je vzácna vlastnosť, ktorá sa v plnej miere prejavila len v Ježišovi Kristovi – schopnosť milovať svojich nepriateľov, a to je práve to, čo vôbec nie je vlastné ľudskej prirodzenosti. Jeden múdry človek povedal: „Milovať priateľov – to je prirodzené, ale milovať svojich nepriateľov – nadprirodzené.“ A je to naozaj tak. Pre nás, ľudí, ktorí ani svojich priateľov nedokážeme naozaj milovať, milovať toho, kto nám v hneve, pomste a nenávisti spôsobil ťažké duševné rany – to je skutočne niečo nepochopiteľné a výnimočné. Ale len ten, kto dokáže takto milovať, je schopný odpúšťať, a to nielen slovami, ale hlboko v srdci, to znamená tak, že na to zabudne.

9. Duchovný kresťan, ktorý v procese očisťovania a posväcovania poznáva svoju vlastnú hriešnosť, nenáhli sa kritizovať, odsudzovať, ponížovať a opovrhovať tými, ktorí ešte nedosiahli potrebnú duchovnú úroveň. Je trpezlivý a zhovievavý k druhým, práve tak, ako Boh bol zhovievavý k nemu. Nemá tendenciu človeka jednoducho odpísať, dokonca aj keď vidí u neho hanebné hriechy a neresti, pretože je presvedčený, že pre Boha nie je nič nemožné. Slová Svätého Písma: že Boh je ten, ktorý „*v tom má záľubu, že udeľuje milosť*“, ktorý „*nechce život odňať, ale dôkladne zvažuje, či má vyhnanca zapudiť*“, a u koho „*milosrdenstvo víťazí nad súdom*“ (Mich 7:18, 2Sam 14:14, Jak 2:13), sú jeho hlavným meradlom vo vzťahu aj k najväčším hriešnikom. Tento postoj k dušiam mu bráni, aby vynášal tvrdé rozsudky a unáhlené rozhodnutia. V tomto svete sebecka,

krutosti, zla, nadvlády jedného nad druhým a manipulácie s ľuďmi, zaujíma zvyčajne vyčkávaciu pozíciu a prenecháva posledné slovo Tomu, ktorý jediný má na to právo.

10. Duchovný kresťan sa stavia so všetkou zodpovednosťou a vážnosťou k svojej službe a práci na Božom diele. Vie, že bez Boha nemôže nič robiť, a preto nepredbieha, ale trpezlivo čaká na Jeho vedenie zhora. Nič nepodniká sám dovtedy, kým nedostane jasno od Pána, alebo keď v určitom smere urobí prvý krok, čaká, kým Boh nejakým spôsobom potvrdí, že na tom spočynie Jeho požehnanie. Nerobí si nárok na svoju neomylnosť, lebo vie, že každý z nás môže urobiť chybu. Vždy je pripravený prosiť o odpustenie, ak vo vzťahu k niekomu konal nesprávne. Duchovný kresťan vždy pamätá na Toho, ktorý o sebe povedal: „*Som tichý a pokorný srdcom*“, preto nestavia seba vysoko, dokonca aj keď je známy služobník. Vôbec nečaká na uctievanie a osobitné uznanie. Tým, že sa úplne vydal Pánovi, predsa zostáva veľmi skromný a aj keď vidí vo svojej službe zjavné požehnanie, cíti sa byť Jeho otrokom – „*Sme neužitoční služovia. Urobili sme, čo sme boli povinní urobiť*“ (Lk 17:10).

11. Ak zažíva klebety, nespravodlivé obvinenia a výčitky, ktoré sú nevyhnutne spojené so službou, nesie ich pokojne a bez pohoršenia. Dokonca aj vtedy, keď zasadia jeho srdcu hlbokú ranu, pretože vie, že učeník nie je väčší ako jeho Učiteľ, ktorý bol nepomerne viac ponížovaný aj oplŕvaný (Mat 10:24). V takýchto situáciách sa snaží pripomínať si slová Biblie, ktoré znejú: „*Ak sa Hospodinovi páčia cesty človeka, zmieri s ním aj jeho nepriateľov*“ (Prís 16:7).

Takže na základe vyššie uvedeného možno urobiť záver, že duchovný kresťan – je taký veriaci človek, ktorý hoci aj žije podobne ako ostatní ľudia obyčajným ľudským životom, predsa sa od nich výrazne líši tým, že mnohé chápe a v mnohom sa správa inak ako oni. A to všetko preto, že sa neriadi zásadami, ktoré vládnu v tomto svete, ale tými, ktoré sú zapísané na stránkach Svätého Písma, ktoré sa stalo pre neho hlavným ukazovateľom a sprievodcom. Vedome sa

vzdal mnohých vecí a našiel radosť a uspokojenie v tom, čo vedie k obohateniu jeho vnútorného duchovného sveta. Preto sa u neho sformoval osobitný pohľad na hodnoty a priority. Cieľom a zmyslom jeho života je poznávanie Božej vôle, ktorá je preňho určená zhora, a jej plnenie, čo sa zvyčajne prejavuje v mnohorakej službe Bohu a ľuďom. Keď takto žije, ani sám si neuvedomuje, že oslavuje nebeského Otca, rovnako ako všetko Božie stvorenie: vtáky, kvety, stromy, jazerá, moria, hory – jednoducho len svojou existenciou chvália svojho Stvoriteľa.

Život ukazuje, že skutočnými duchovnými kresťanmi sú často nie tí, ktorí sa vyznačujú oslňujúcou osobnosťou a zanechávajú v tomto svete veľa spomienok, ale tí, ktorých životy sú čisté a sväté. Také osobnosti sú podobné skromným ľaliám kvitnúcim v zákutiach potokov a riek. Dôkazom toho môže byť nasledujúci príbeh.

Veriaca žena, ktorá bola v dedine jedinou kresťankou, prežila dlhý a veľmi ťažký život. Vo vojne stratila muža a stala sa veľmi skoro vdovou, preto musela tvrdo pracovať, aby užívala štyri deti, ktoré jej zostali. Avšak všetky strádania, utrpenia, žiale a skúšky, ktoré boli jej údelom, nielen nezatvrdili jej srdce, ale ešte viac ju priblížili k Pánovi. Nikdy sa nestážovala a nereptala, pokorne niesla svoj kríž a prijímala všetko ako Božiu vôľu. Neskoro večer, keď dokončila všetky práce, brala do rúk Bibliu a dlho čítala, vyberala z nej cenné perly Božej múdrosti, ktoré potom odovzdávala svojim deťom. Minúty a hodiny strávené na modlitbe v spojení s Pánom, keď jej duša pozorovala na Jeho tiché slová, ktoré ku nej hovoril, jej prinášali toľko radosti a sviežosti, že ľudom z jej okolia, ktorí ju pozorovali, nešlo do hlavy a nechápali, odkiaľ táto neobyčajná žena získava svoje – zdalo by sa – nevyčerpatelné sily.

Skromná, spokojná a vyrovnaná nereagovala na ponižovania, nadávky a urážky, snažila sa na zlo odpovedať dobrom, čím priťahovala iných k sebe neodolateľnou silou. Keď sa jej pýtali, prečo to tak robí, otvorila sa pre ňu veľká príležitosť

hovoríť o Bohu. Avšak, nakoľko bola málovravná, nemohla to robiť tak, ako by bola chcela. Napokon to ani nebolo nevyhnutné, pretože hlasnejšie ako všetky jej slová svedčil jej život, odzrkadľujúci sväté vlastnosti Ježiša Krista. V obci ju tak rešpektovali, že dokonca aj zúriaci opití sedliaci zmĺkli, okamžite sa rozprchli, keď ju uvideli z diaľky. Keď niekto prišiel k nej pre pomoc alebo radu, nikdy neodmietla, urobila všetko, čo bolo v jej silách.

Láska k Pánovi a jemná povaha matky sa vštépili do jej detí, ktoré keď vyrástli, stali sa nielen príkladnými kresťanmi, ale aj služobníkmi na Božom poli. Keď nadišla jej posledná hodina a táto kresťanka odišla do večnosti k Pánovi, za jej rakvou šiel obrovský zástup ľudí, nevedno ani odkiaľ sa vzali, pre ktorých jej život bol naozaj svetlom a soľou. Prešlo mnoho rokov, no členovia veľkého kresťanského spoločenstva, ktoré vzniklo v obci po jej smrti, doteraz hovoria návštevníkom o jej službe Bohu a ľuďom, poukazujúc na tento život ako príklad hodný nasledovania.

Drahý priateľ! Viem si predstaviť, že po prečítaní tejto kapitoly, obrazne povedané, „chytáš sa za hlavu“, lebo si pochopil, že mnohé alebo takmer všetky z vlastností, ktoré charakterizujú telesného kresťana, v tej alebo inej miere patria ako tebe, tak aj veľmi mnohým veriacim ľuďom. To môže viesť k presvedčeniu, že pre nás, ktorí žijeme na zemi v posledných časoch, je takmer nemožné byť duchovným kresťanom, najmä preto, že v mnohých cirkvách a spoločenstvách je stále viac formalizmu, povrchnosti a všeobecné duchovné ochladnutie. No, nerob unáhlené závery. Veď Boh nikdy od nás nevyžaduje nemožné. On vie, že sme – telo, a preto svoju prácu nevyhnutnú pre našu premenu z telesných na duchovných kresťanov uskutočňuje postupne, krok za krokom, ale samozrejme za predpokladu, že Mu to my dovoľíme. Ale v skutočnosti sú aj takí veriaci, pre ktorých sa telesné kresťanstvo už dávno stalo normou v ich nasledovaní Pána.

Pamätaj si, že definícia „telesný kresťan“ nejakú dobu po tvojom obrátení k Bohu nie je pre teba výrazom odsúdenia

a tým menej výčitkou. V prvých rokoch kresťanstva ono skôr odráža tvoj skutočný duchovný stav. Nemožno očakávať, že čerstvo obrátení veriaci potom, čo robili pokánie, sa hneď stanú duchovnými. Táto zmena v nás a premena nášho vnútorného človeka je proces, ktorý trvá určité časové rozpätie. Avšak, ak to trvá niekoľko rokov alebo dokonca desaťročí, a ty ešte stále zostávaš telesný, potom s tebou niečo nie je v poriadku a tvoj duchovný stav – je žalostný.

Keď chodíš s Pánom dlhý čas, nemôžeš ostať zostarnutým dojčat'om, zarmucujúcim Boha a spôsobujúcim škodu sebe a svojim blížnym. Každý opravdivý kresťan musí túžiť po svojom duchovnom raste, formovaní a vývoji tým, že dovoľí Svätému Duchu, aby na ňom pracoval viac a viac ho obnovujúc, a aby ho premieňal rovnako ako apoštol Pavla v „dokonalého človeka“. Keď naozaj po tom zatúžiš, Pán určite uskutoční v tebe danú zmenu, pretože On má mnoho spôsobov a možností, ako dosiahnuť to, čo chce. Z tvojej strany potrebuješ len prejsť, že si pripravený na uskutočňovanie nevyhnutnej premeny, a to aj v prípade, že to bude veľmi ťažké. Rovnako ako zlato v peci sa stáva čistým iba po opakovanom čistení od prímiesí – ako diamanty sú premieňané na drahocenné trblietavé brilianty pôsobením tlaku a brúsenia – tak aj telesný kresťan je premieňaný na duchovného pôsobením mnohých ťažkých okolností, utrpenia, skúšok, ponížovania, pohrdania, hanobenia, bolestí a slz, ktoré Boh dovoľí.

Ak si pri čítaní dostal svetlo a rozpoznať v sebe telesného kresťana alebo uvidel vo svojom chodení pred Pánom znaky telesného kresťanstva, nebuď bezradný, neklesaj na ducha a už vôbec nezúfaj, nepovažuj sa za zavrhnutého alebo zahynutého. Nehovor, že nikdy nedosiahaš to, čo je vlastné duchovnému kresťanovi, ale obráť nasledujúcu stranu a čítaj o tom, čo je nevyhnutné urobiť, aby si nebol otrokom svojich hriechov a už ďalej nevliekol svoj žalostný stav, ale aby si začal žiť nový, svätý a víťazný život.

Kapitola 2

Pokušenia a skúšky

V živote každého z nás existujú určité chvíle, keď sa odhaľuje naša skutočná podstata. Podľa toho, ako ich prijímame, ako na ne reagujeme a ako sa pri tom správame, sa odkrývajú naše ľudské a duchovné vlastnosti, naše kladné a záporné stránky, naša sila a naša slabosť. Pred takýmito chvíľami nikto nemôže uniknúť. Prichádzajú vtedy, keď ich nečakáš, a vážia nás na miske Božej váhy, určujú, v čom obстоjíme a čoho sme schopní. Nie je to nič iné, ako pokušenia a skúšky, ktoré sú doslova katalyzátorom a ukážu náš skutočný duchovný stav.

Pokušenie – je akýkoľvek podnet, ktorý navádza pomyslieť si, povedať alebo urobiť niečo proti svätej Božej vôli, alebo inými slovami, žiadosť po zakázanom, túžba po niečom, čo láka, zvádza a vtáhuje do hriechu. Pokušenie zodpovedá podstate skúšaného a odhaľuje v ňom túto prirodzenosť. Každý človek má svoje vlastné pokušenia, ktoré prichádzajú v súlade s dominantnými sklonmi jeho charakteru.

Pokušenie je niekto alebo niečo, čo nás provokuje a nabáda k tomu, aby sme chceli alebo urobili niečo, čo zvyčajne neprináša dobré ovocie. Pokušením môže byť naša myšlienka, nejaký človek, situácia, okolnosť, túžba alebo nejaká vec, po ktorej veľmi túžime. Človek sa stáva pokušením vtedy, ak jeho blízkosť v nás prebúdza nečisté myšlienky a túžby a kontakt s ním vyvoláva zlé pocity a chuť konať zlé. Okrem toho sa môžeme stať pokušením jeden pre druhého navzájom, keď dávame podnet k pokušeniu a sme kameňom úrazu.

Akákoľvek situácia sa môže stať pokušením, keď sa v nej ocitneme a dostaneme vhodnú príležitosť urobiť niečo, čo nás pošpiní. Napríklad, intímna situácia, v ktorej sa ocitnú mládenec a deva a vykonajú smilstvo. Potom zdesene premýšľajú a nechápu, ako to mohli urobiť. Podobne ako

v tomto prípade, existujú aj okolnosti, ktoré podnecujú k páchaniu akýchkoľvek hriechnych činov a priestupkov, ako sú napríklad krádeže, podvody, falšovanie dokladov, vykazovanie falošných údajov a tak ďalej.

No najrozšírenejšou a častou príčinou pokušení je neodolateľná túžba uvidieť, vypočuť, získať alebo prežiť niečo také, po čom dychtí naša myseľ a naše telo. Spektrum takých túžob, ktoré nás zvädzajú, je veľmi široké – od túžby mať nejakú bezvýznamnú vec, ktorú keď dostaneme, bez ľútosti ju vyhodíme medzi odpadky, až po túžbu ovládať inú osobu. Kvôli tomu sú ľudia ochotní vykonať najhoršie a najodpornejšie zločiny, ako je zneužívanie detí alebo použitie žien ako sexuálnych otrokýň. Každé pokušenie a vábenie má za cieľ premeniť túžbu na niečo také obrovské a všetko pohlcujúce, aby to zachvátilo celú našu bytosť, nútilo ukojiť ju za akúkoľvek cenu.

Najsilnejším a takmer neprekonateľným pokušením túžby človeka je hriechne uspokojenie sexuálneho pudu, čo sa prejavuje vo forme sebaukájania, cudzoložstva a smilstva. Pri tom vznikajúca telesná žiadosť a vzrušenie, ktoré je s tým spojené, má takú moc a silu, že ľudia úplne strácajú kontrolu nad sebou a spamätávajú sa až potom, keď už hriech bol spáchaný. Jeden mladý muž, keď si uvedomil, že je otrokom sebaukájania, to opísal takto: „Ak mám vysvetliť, ako sa cítim v okamihu pokušenia cez túžbu tela, ukážem to na jednom príklade. Narkoman v takej miere závisí od svojej „dávky“, že sa jednoducho nemôže bez nej zaobiť. Keď kladie odpor – bráni sa túžbe po tomto „sedatív“, začína sa u neho tzv. triaška. Táto vášeň natolko premáha jeho rozhodnutie skončiť s tým, že sa tomu znovu a znovu poddáva, či chce alebo nie. Niečo podobné sa deje aj so mnou. Hanbím sa priznať, ale už mnoho rokov sa nedokážem zaobiť bez sebaukájania, ktoré sa stalo pre mňa určitým druhom drogy, ktorej sila je taká veľká, že som nútený tú ohavnosť robiť dva až trikrát denne. Je skoro nemožné vyjadriť slovami, aké je to pre mňa ťažké, keď si uvedomujem

svoju bezmocnosť v boji proti tomuto hriechu, a ako hrozne sa cítim zakaždým, keď si zanečistím vlastnými rukami moje telo! Ach, keby ste len vedeli, ako sa nenávidím pre tento hriech, ku ktorému ma nútia myšlienky na dievčatá alebo obscénne obrázky, na ktoré, hoci ich nehľadám, čas od času narazím na internete. Najmä myšlienky zapalujú v mojom tele vášnivú túžbu, ktorá ma tlačí spáchať tento hriech.“

Treba povedať, že takmer všetky pokušenia sa rodia v myšlienkach, ktoré vznikajú v našej mysli a v nečistom srdci, presne tak ako je napísané: „*Zvnútra, totiž z ľudského srdca, vychádzajú zlé myšlienky, smilstvá, krádeže, vraždy, cudzoložstvá, chamtivosť, podlosť, podvody, neviazanosť, závistlivé pohľady, rúhania, pýcha, pochabosť*“ (Mk 7:21-22). Keď vznikne v našom srdci myšlienka, zobudí žiadosť, tá nás núti ku skutku, a tak dôjde k vykonaniu hriechu. Je zaujímavý fakt, že každý odpor a prekážka k naplneniu túžob vyvolá zvyčajne pobúrenie, hnev, protest a posilnenie snahy dostať to, aj keby to stálo čokoľvek. Človek sa vtedy stáva netrpezlivý, podráždený, nahnevaný, rozrušený a nárokuje. Nechce brať ohľad na nikoho a na nič, len aby dostal to, čo zväbilo jeho myseľ a srdce.

Sila pokušenia cez túžbu spočíva v tom, že sa mu nechceme postaviť na odpor, pretože je to pre nás veľmi vytúžené. Pritom musíme vynaložiť všetky sily, aby sme našli ospravedlnenie alebo prijateľné vysvetlenie pre naše činy. Napríklad, môžeš povedať, že si unavený z ťažkej práce a jednotvárnosti monotónneho každodenného života, a preto si potrebuješ oddýchnuť a rozptýliť sa. Pritom v rámci tejto zámienky presedíš pri televízii alebo počítači veľa hodín, pozeráš seriály alebo surfuješ po internete a hľadáš niečo vzrušujúce. Keď to robíme, tak samozrejme nechceme pripustiť, že skutočným dôvodom tejto túžby je uspokojenie našich žiadostí, ktoré vedú do pokušenia končiaceho sa hriechom, ktorý nás okamžite automaticky oddeľuje od Boha. Po dosiahnutí žiadaného a okúsení zakázaného ovocia nakoniec spoznávame, akú cenu musíme zaplatiť, a až potom

sa začneme obviňovať. Výčitky svedomia nás oberajú o pokoj a potom upadáme do depresie a zúfalstva.

V Liste apoštola Jakuba (1:13-17) je prekvapujúce odhalenie, ktoré vrhá svetlo na ťažko pochopiteľné veci týkajúce sa podstaty pokúšenia: *„Nikto nech v čase skúšky nehovorí: Boh ma pokúša! Ved' Boha nemožno pokúšať na zlé a ani on sám nikoho nepokúša. Ale každého pokúša vlastná žiadostivosť, ktorá ho zvádza a láka. Žiadostivosť potom, keď počne, porodí hriech a vykonaný hriech splodí smrť. Nemýľte sa, bratia moji milovaní. Každý dobrý údel a každý dokonalý dar pochádza zhora od Otca svetiel, v ktorom niet premeny ani tieňa zmeny.“*

Všetci vieme, že človeku je prirodzené ospravedlniť seba a hľadať vinníka za to, čo sa mu stalo. A takými „vinníkmi“ sú najčastejšie buď vzniknuté okolnosti alebo iný človek alebo dokonca sám Boh. Spomeňme hoci Adama, ktorý, keď zhrešil, sa nehanbil povedať Stvoriteľovi: „Žena, ktorú si mi **Ty dal**, ona mi dala z toho stromu a ja som jedol,“ to znamená, povedané inými slovami: „Bože, to Ty si mi poslal pokúšenie, keď si mi dal Evu. Keby si to neurobil, nebol by som zhrešil. Takže nie ja som vinný, ale Ty“ (pozri Gn 3:12). Nuž, môžeme sa len čudovať, ako ďaleko bol schopný ísť Adam. A my?! Vari sa nesprávame presne tak, keď v myšlienkach vo svojom srdci hovoríme: „Prečo ma Boh nezastavil,“ alebo „ved' som sa už toľko modlil, aby ma Boh vyslobodil z tohto pokúšenia, ale to nepomohlo, pretože som aj tak zhrešil,“ alebo „Pán vedel, že som v tomto slabý a napriek tomu to dovolil,“ a podobne. Poznáme takéto ospravedlnenia, či nie? A všetky sa redukujú na jedno: „Čo ja zmôžem, keď Boh...“. Biblia, v ktorej sa o tom píše, jasne hovorí, že „Boha nemožno pokúšať v zlom, ani On nikoho nepokúša.“ Boží muž Thomas Secker k tejto téme povedal: „Dobrovoľne sa dávať pod vládu pokúšenia a zároveň sa modliť, aby Pán z neho vyslobodil – to je to isté, ako strkať prsty do ohňa a prosiť Pána, aby sa nespálili.“

Slová apoštola Jakuba odhaľujú skutočnú podstatu vnútorného procesu každého pokušenia: „*Ale každého pokúša vlastná žiadostivosť, ktorá ho zvádza a láka. Žiadostivosť potom, keď počne, porodí hriech a vykonaný hriech splodí smrť*“. To znamená, že pokušeniu predchádza zahrávanie sa s niečím, na čo **dobrovoľne** zaostríme našu pozornosť, nech by to bolo čokoľvek: rozptyľujúce myšlienky, klebety, ktoré niekto šíri, peňaženka ležiaca bez dozoru, pekné dievča, zaujímavý muž, alebo jednoznačne nečistý obrázok. Keby táto „vstupná brána“ neprivábila našu pozornosť, pokušenie by sa nás nedotklo. Avšak, namiesto toho, aby sme sa hneď zastavili a pokojne prešli pomimo, my bránu **vedome** otvoríme a vchádzame dovnútra, a potom stonáme, trápime sa a nechápeme, ako sme sa toho mohli dopustiť.

Apoštolom spomenuté slovo „žiadostivosť“ označuje vášnivú (náruživú) túžbu alebo neodolateľnú náklonnosť. Každá túžba nám je daná od Boha, ktorý ju vložil do človeka v okamihu stvorenia. Vtedy dal Stvoriteľ svojmu stvoreniu právo používať zodpovedajúce prostriedky na jeho uspokojenie bez upadnutia do extrémov a hriechu. Napríklad, ak chceme jesť – to je normálne, ale ak dovoľíme takej túžbe ísť nad rámec rozumných hraníc, stávame sa žráčmi. Podobne to vyzerá aj so všetkými ďalšími inštinkdami a pudmi.

Pokušenie sa pripája prakticky ku každej túžbe, ktorú nám Boh dal a snaží sa premeniť ju na hriech alebo ju rozecuje do nepredstaviteľných rozmerov alebo napomáha tomu, aby sa uspokojovala nejakými neprijateľnými a neprirodzenými spôsobmi. Nedovoliť to, to je naša **osobná** zodpovednosť, a sledovať každú túžbu musí naše Bohom obnovené srdce. Keď podľahneme pokušeniu, netreba za to obviňovať nikoho alebo niečo, pretože my sami máme s tým bojovať. A čím skôr začneš bojovať, tým ľahšie môžeš dosiahnuť víťazstvo.

Hlavným cieľom pokušenia je do viesť človeka do hriechu, a preto sa najčastejšie na jeho uskutočnenie využíva

podvod a manipulácia. Koniec koncov, diabol, v ktorého rukách je pokušenie najúčinnnejším nástrojom, nás nikdy dopredu neinformuje o tom, aké nás čakajú dôsledky, ak budeme pokračovať v tom, čím nás vábi a privádza do hriechu. Keď sme pokúšaní, zvyčajne nemyslíme na to, že keď ukradneme niečo, môžeme prísť o prácu, keď robíme kompromis so svojím svedomím, stratíme dobré meno, a keď spáchame smilstvo alebo cudzoložstvo, spôsobíme veľké škody sebe a svojej rodine. Je príznačné, že pokušenie vždy podceňuje skutočné negatívne dôsledky jeho realizácie a zveličuje jeho vymyslené pozitívne stránky.

Prvé pokušenie bolo v záhrade Eden, keď diabol ľstivo postrčil Evu na cestu neposlušnosti voči Stvoriteľovi, keď povedal: „*Boh totiž vie, že v deň, keď budete z neho jesť (z plodov stromu), otvorí sa vám oči a budete ako Boh, budete poznať dobro i zlo*“ (Gn 3:5). Vyslovením tohto sa satan snažil presvedčiť našu pramatku, že Boh dal jej a jej mužovi veľa dobrého, ale to najlepšie pred nimi skryl. Takto starý had od samého začiatku použil pri pokúšaní ľudí práve klamstvo, priťahujúc ich na cestu hriechu príslubmi toho, čo bola v skutočnosti do očí bijúca lož, otcom ktorej bol on. Presne tak aj teraz nás tento podvodník a zákerný pokušiteľ klame tým, čo je odporné Bohu, sľubuje uspokojenie, potešenie, radosť, šťastie, bohatstvo, slávu a podobne. Ale v skutočnosti sa to stáva príčinou sklamaní, zúfalstva, hanby, úplného bankrotu, uväznenia a dokonca smrti.

Mechanizmus účinku pokušenia je veľmi zložitý a pre nás ťažko pochopiteľný, preto ho diabol tak rafinovane používa. Dobře premyslená metodika pokušenia alebo celej série pokušení je schopná zlomiť ktoréhokoľvek človeka, vrátane toho, ktorý nastúpil na cestu očistenia a posvätenia. Keď nás diabol pokúša, vždy používa tú istú osvedčenú taktiku. Najprv v nás zapaluje oheň žiadostivosti, a tým nás tlačí do hriechu. Keď ho vykonáme, hneď to okamžite otočí a začne nás obviňovať a vrhá do zúfalstva a depresie. Ak sa na začiatku snažil hriech zamaskovať a urobiť ho v našich

očiach neškodným a bezvýznamným, potom po jeho vykonaní sníma z neho všetky masky a usilovne sa snaží, aby nám ukázal hrôzu toho, čo sa stalo, a bezvýchodiskovosť situácie, ktorá z toho nastala. Ved' obvinenia a ohovárania sú jeho najobľúbenejšou zbraňou. Takto vyhráva dvakrát – nabádaním do hriechu oddeľuje od Boha, a potom nás obviňuje pred Ním. Preto je naším cieľom – neumožniť mu túto radosť, ale postupovať tak, ako tomu učí Božie slovo: „*Vzoprite sa (sprotivte sa, RP) diablovi a ujde od vás*“ (Jak 4:7). Sprotiviť sa – to znamená nesúhlasiť, nepodliehať slepo niekomu, odpovedať odmietnutím na nabádanie a postrkovanie do zlého.

V obyčajnom každodennom živote striehnu na nás pokúšenia na každom kroku, a tým viac v našej poslednej prevrátenej dobe, keď hriech má poskytnuté všetky možnosti, aby sa rozvíjal a šíril. Naša situácia je nebezpečná najmä vtedy, keď sme presvedčení, že my nemôžeme padnúť do hriechu. Pritom obyčajne máme tendenciu zabúdať na jasné varovanie Svätého Písma: „*A tak ten, kto si myslí, že stojí, nech si dáva pozor, aby nepadol*“ (1Kor 10:12).

My, ľudia, máme tendenciu preceňovať svoje sily a schopnosť postaviť sa na odpor. Zvyčajne hovoríme: „Nie, ja tak nikdy nebudem robiť!“ Alebo: „To sa mne jednoducho nemôže stať,“ alebo: „Ja nie som taký hlúpy, aby som robil to, čo by mi bolo na škodu,“ alebo: „Pevne verím, že môj vzťah s Bohom ma ochráni od podobného pádu.“ Keď tak hovoríme, neuvedomujeme si, že taká sebaistota je červeným svetlom semafora, ktorý nás varuje pred pýchou, ktorá je v nás a skôr alebo neskôr povedie k pádu. Keď sa spoliehame na svoje ľudské sily, nemôžeme byť kedykoľvek pripravení odraziť pokúšenie, pretože najčastejšie nás prekvapí nečakane. Jedine Pán je schopný nás uchrániť pred pádom pri pokúšeniach, o ktorých Biblia veľa hovorí. Preto, keď sa zahlbíme do Svätého Písma a riadime sa jeho radami a nariadeniami, môžeme sa veľa naučiť a mnohému sa vyhnúť.

Aj keď satan má v zásobe obrovské množstvo pokušení, predsa však nemá nič nové, čo opäť potvrdzuje pravdivosť slov, ktoré kedysi povedal múdry Kazateľ: „*Čo bolo, to bude, a čo sa robilo, to sa bude robiť. Niet nič nového pod slnkom*“ (Kaz 1:9). Skutočne, od chvíle prvého pokušenia Evy úskoky nepriateľa sa opakujú znova a znova. Rafinovanosť, klamstvo a podvod, lichôtky, ctižiadostivosť, zákernosť, túžba po zisku, podnecovanie k podlým vášňam a duchovná slepota – to je neúplný zoznam tých ohnivých šíпов, ktoré on používa obratne a s veľkým úspechom po všetky veky existencie Zeme.

Pokúšenie môže byť aj duchovné. Zvyčajne sa vyskytuje v dôsledku rôznych nepochopiteľných a nevyriešených otázok, ktoré nás premáhajú, alebo keď prejavíme ľudskú opovážlivosť a odvážime sa hovoriť v Božom mene, a potom utržíme hanbu alebo porážku. Diabol rád používa také pokušenia, pretože dobre vie, že potom, keď dosiahne úspech, nás na dlhú dobu „vykoľají“, otrasie našou vierou a vrhne do priepasti zúfalstva a beznádeje. Žiaľ, keď sme sa stali kresťanmi a nachádzame sa medzi Božími deťmi, často si myslíme, že pokušenie nám už nehrozí, ale zďaleka tomu nie je tak. Skúsenosti ukazujú, že duchovné pokušenie dostihuje veriacich nie vo svete, ale najčastejšie v ich vlastnom spoločenstve, a prichádza cez nikoho iného ako prostredníctvom bratov a sestier vo viere.

Je dôležité si všimnúť, že duchovné pokušenie nás môže zastihnúť aj bezprostredne potom, čo sme prežili zvláštne chvíle blízkosti s Pánom alebo zjavne prežité Božie požehnanie; stávajú sa ich priamym pokračovaním, čo vlastne nie je ničím novým. V Markovom evanjeliu sa hovorí o prvom zjavení Krista ľuďom, keď v okamihu krstu prišiel hlas z neba: „*Ty si môj milovaný Syn, v tebe mám zaľúbenie*“ (Mk 1:11). Zdalo by sa, že väčšie potvrdenie identity Božstva nemôže byť! Avšak, v ďalšom verši čítame: „**Hneď nato ho Duch hnal na púšť,**“ a to práve nato, aby bol pokúšaný diablom, čo trvalo štyridsať dní a nocí.

Podobne sa to stáva aj v našom kresťanskom živote. Po veľkom duchovnom pozdvihnutí alebo výslovnom potvrdení Božieho požehnania náhle prídu mučivo ťažké dni. Duša, ktorá sa včera radovala, ďakovala Bohu za Jeho víťazstvo alebo „vrch premenenia“, dnes vzdychá, obklopená mrakom smútku a zúfalstva. Ešte len pred pár dňami vás Božia blízkosť zohrievala svojím teplom, a teraz sa zdá, že chlad a nepreniknuteľná tma vás obklopujú zo všetkých strán a nikde nevidieť východisko. Nedivte sa tomu. Ak Spasiteľ musel prejsť cez niečo také, znamená to, že podobná situácia ani pre vás nie je ničím neobvyklým. Možno vám Pán preto daroval príležitosť prežiť duchovný „vrch premenenia“, aby vás pripravil pre duchovnú púšť, ktorá vás teraz zastihla, pre vašu „Getsemane“ a „Golgotu“.

Musím povedať, že úderná sila diablových zbraní sa prejavuje zvlášť efektívne v určitých obdobiach telesného a duchovného života človeka. Ako satan prišiel ku Kristovi vo chvíli fyzickej vyčerpanosti, tak aj k nám prichádza vo chvíľach citového, fyzického a psychického zoslabnutia. To sa stáva, keď sme telesne chorí, fyzicky vyčerpaní, emocionálne utlačení, duchovne neuspokojení, duševne vyprázdnení, trpíme samotou alebo beznádejou, otrasení životnými búrkami, v pochybnostiach o Božej vernosti, pestujeme v srdci horkosť, prežívame k niekomu nepriateľstvo, nenávisť alebo jednoducho urážku. Všetky tieto veci oslabujú našu duchovnú imunitu, robia nás náchylnejšími k pokušeniam. Preto je pre kresťana dôležité nedovoliť, aby tieto stavy trvali príliš dlho.

Ak sa chcete naučiť správne vedeniu duchovnej vojny s pokušeniami a úspešne im čeliť, je nevyhnutné pochopiť, pamätať si a denne aplikovať v každodennej praxi svojho kresťanského života niekoľko rád a doporučení, a to hlavne:

1. Nikdy nesmieme zabudnúť, že pokušenia rôzneho druhu a zápasy s hriechom a s tým spojený duchovný boj nás budú sprevádzať po celý život na zemi. Preto ich nemáme

pokladať za nepríjemnú záťaž alebo nešťastie, ale ako nevyhnutnú stránku našej duchovnej výchovy. Ved' v tejto škole sa učíme odvahe, pevnosti a dôvere Pánovi. Aj keď je skúška akokoľvek ťažká a akokoľvek bolestivé je uvedenie si spáchaného hriechu, netreba nikdy zabudnúť na to, že Pán vždy dáva svoju milosť tým, ktorí Ho pokorne prosia o odpustenie, pretože On je – milosrdný Boh.

2. Musíme mať stále na pamäti, že akýkoľvek nepatrný, a dokonca aj ten najobyčajnejší skutok alebo formuje alebo ničí náš charakter. Ak dovoľíme akémukoľvek pokušeniu, aby nad nami zvíťazilo a získalo nad nami vládu, tak skôr alebo neskôr sa to skončí hanbou. V Prísloví 25:28 sa hovorí: „*Mesto zbúrané, bez hradieb, to je muž, čo sa neovláda.*“ Keď vládne nad svojimi túžbami v každodennom živote, pripravujeme sa na nastávajúce ťažšie časy.

3. Je dôležité vždy mať na pamäti, že v boji s pokušeniami nás Boh nikdy neopúšťa, nenecháva nás svojvôli osudu. Nesmieme veriť satanovi, ktorý sa nás snaží presvedčiť, že len čo sa ocitneme v moci pokušenia, Boh sa okamžite hnevá a vzdaluje od nás. Naopak, v tomto okamihu nám poskytuje aktívnu podporu tým, že obmedzí silu pokušenia, ktoré na nás útočí, aby neprekročilo hranice našej schopnosti povedať mu „nie“. Nie nadarmo je napísané: „*Boh je však verný. On nedopustí, aby ste boli skúšaní nad svoje sily, ale so skúškou dá aj východisko, aby ste ju vládali zniesť*“ (1Kor 10:13). Avšak, napriek skutočnosti, že Pán výrazne znižuje silu nárazu akéhokoľvek pokušenia a pomáha nám ho zniesť, my sami musíme vziať na seba úder pokušenia a potom sa stať aktívnymi účastníkmi začatého boja, a nielen v ňom vytrvať, ale dosiahnuť úplné víťazstvo. Opravdivá svätosť, ktorú Boh od nás očakáva – to nie je sloboda od pokušení, ale sila prekonať ich. Tento boj sa má začať v mysli, v ktorej sa rodia nečisté predstavy, tie prerastajú do zmyselných žiadostí, ktoré chcú byť uskutočnené v živote.

4. V žiadnom prípade sa neospravedlňujeme tým, že nás postihlo také silné pokušenie, že sme jednoducho neboli

v stave odolať mu. To nie je nič iné ako sebaklam. V prvom liste Korint'anom 10:13 je napísané: „**Skúška (Alt. Pokušenie), ktorá na vás doľahla, je len ľudská.**“ Tu použitý výraz „len ľudská“ znamená „obvyklá“, ktorá je „príznačná pre všetkých“ a „typická pre každého“. To znamená, že pokušenie, ktoré na nás doľahlo, nie je nad rámec Bohom dopustenej normy, a to znamená, že je možné nad ním zvíťaziť. Podobne je to prakticky v živote všetkých ľudí. Jediný rozdiel je, že niektorí z nich hovoria pri tom „nie“ a druhí „áno“.

Vykladač Biblie, doktor teológie, Dr. Bruce Wilkinson, to vyjadril veľmi dobre: „Prestaňte sa zaoberať sebaklamom! Strhnite oponu zo svojho pokušenia. Majte na pamäti dve pravdy: Po prvé, vaše pokušenie je najobyčajnejšie, ale cez okuliare ľudských predstáv sa javí ako niečo divoké a neskrotné. Po druhé, vaše pokušenie – nie je nič iné ako diablov očný klam: len čo mu povieť „nie“, zmizne bez stopy.“ Ako ozvena znejú k tomu slová ďalšieho Božieho muža, Dr. Erwina W. Lutzera, ktorý povedal: „Pokusenie – to nie je hriech, ale výzva do boja.“

5. Ak v pokušliach prehrávame, je to len naša vina, pretože také bolo naše rozhodnutie. Boh nikdy nerobí násilie, ale tým, že nám dal slobodnú vôľu, dáva každému právo, aby sa sám rozhodol, či bude hrešiť alebo nebude hrešiť. Nemá tiež zmysel za všetko obviňovať satana, považovať ho za vinníka nášho pádu. Ak sa mu podarilo dosiahnuť svoje, je to len preto, že sme mu umožnili získať víťazstvo nad nami. Ved', problém nie je naša neschopnosť postaviť sa na odpor, ale to, že často nič nerobíme, aby sme získali moc zhora, nevyhnutnú pre boj s našimi slabosťami, ktoré sa odhaľujú práve v okamihu pokušenia. Potrebujeme sa nielen vyhýbať situáciám, v ktorých môžeme byť pokúšaní, ale tiež prijať konkrétne opatrenia vo vzťahu k tým veciam, ktoré nás vedú k hriechu, napríklad zničiť pornografické časopisy a filmy, zablokovať pre seba prístup k internetu, zrušiť káblovú televíziu, povedať rozhodné „nie“

vášňam a záľubám, ktoré nás zotročujú, zlým návykom a nerozumným extrémom. Ak tak neurobíme, dáme diablovi možnosť, aby nás aj naďalej pokúšal.

6. V procese pokušenia môžeme kedykoľvek povedať hriechu „nie“, ale najlepšie je urobiť to na samom začiatku, pretože ak sa žiadosť premení na oheň vášne, potom je to už ťažké zhasiť. V tú chvíľu, keď nás satan pokúša tým, že nás niečím zvádza alebo nás chce zlákať na niečo, je vhodné na chvíľku sa zastaviť a položiť si v mysli otázku: „Čo ma bude stáť toto navrhované potešenie? Ako sa budem cítiť potom, a aký to bude mať vplyv na môj vzťah s Bohom a blíznymi? Ak to urobím, nebudem sa trápiť a mučiť v duši? A ak je to tak, či nie je lepšie ihneď opustiť túto myšlienku, ktorá ma pokúša a prestať robiť čokoľvek v tomto smere?“

Hlavným kľúčom k úspechu v prvej a najdôležitejšej fáze pokušenia je toto: hneď ako pocítíme, že sa začíname niečím alebo niekým príliš zaoberať, je nevyhnutné okamžite urobiť všetko pre to, aby sme s tým skoncovali; to znamená odísť, otočiť sa, prepnúť myšlienky na niečo iné, povedať, že nechceme počuť o človeku niečo zlé a tak ďalej. Keď takto zareagujeme, použijeme najvhodnejší okamih, aby sa zastavil vývoj pokušenia. Ak tak neurobíme, začne sa neodvratný sled udalostí, až do vykonania hriechu so všetkými z toho vyplývajúcimi následkami.

7. Netreba žiť v neustálom strachu pred pokušeniami, ktoré sa znova a znova opakujú. Božie slovo hovorí: „*Bezbožník uteká, hoci ho nik neprenasleduje, spravodlivý sa však cíti bezpečný ako mladý lev*“ (Prís 28:1). Aj keď seba v podstate ťažko môžeme nazývať spravodlivými, napriek tomu Božia moc, ktorú nám dáva **spravodlivý Boh** skrze svojho Syna, nás musí naplňovať odvahou a nádejou na pomoc zhora. Všetky pokušenia vopred nepredvídaš, a diabol arzenál je veľmi veľký. A predsa, nebeský Otec o tom vie a vždy nám dáva schopnosť vzoprieť sa im, ak chodíme v bázni Božej a nachádzame sa v správnom vzťahu s Ním. Satan sa

blíži s obavou k tým, ktorí sú stále bdeli, strážiaci svoje myšlienky, túžby a pocity, pretože dobre vie, že taký kresťan je ako vojak stojaci na stráži, pripravený rýchlo reagovať na najmenšie nebezpečenstvo, ktoré sa k nemu približuje.

8. Ak v pokušeníach znovu a znovu zakúšame trpkosť porážky tak, že sa nám zdá, že úplné víťazstvo nad týmto hriechom možno ani neuvidíme, aj tak neopúšťajme svoje ruky, ale pokračujme v boji ďalej. Veď máme do činenia s Otcom, o ktorom sa hovorí: *„Kto je Boh ako ty, ktorý odpúšťa viny, ktorý prehliada priestupky zvyšku svojho dedičstva? Nezostáva navždy pri svojom hneve, lebo v tom má záľubu, že udeľuje milosť. Zľutuje sa opäť nad nami, rozšliape naše viny a uvrhne do hlbín mora všetky naše hriechy“* (Mich 7:18-19). Dokonca, aj keď si zaslúžime len odsúdenie a potrestanie, musíme sa naďalej spoliehať na milosť Toho, ktorého *„milosrdenstvo víťazí nad súdom“*.

9. Najlepší spôsob, ako sa vyhnúť pokušeniu, je poslúchať Pánove prikázania a zákony, ktoré sú pre nás dané v Svätom Písme. Ak ono hovorí: „nepožiadaj“, „nepozerať“, „nezávid“, „nekradni“, „nedotýkaj sa“, vtedy tak treba konať. Boh dobre vedel, že ten starý had po celú dobu existencie zeme bude pokúšať Jeho milované stvorenie, preto nám zanechal na stránkach Biblie ako signály semafora rôzne varovania, ktoré nám pomôžu vyhnúť sa pádu do siete zlého. Nie nadarmo je napísané: *„Hospodin je dobrý a úprimný, preto učí hriešnikov svojej ceste“* (Ž 24:8). Žiaľ, poslúchať Božie prikázania je práve to, čo je človeku najťažšie, preto je potrebné sa v tom neustále cvičiť, učiť sa odopierať si to, čo sa práve veľmi žiada, a najmä to, na čom začína vznikať chorobná závislosť.

10. Skutočnosť, že teraz žijeme v zlom a strašne rozvrátenom svete, nemôže byť pre nás ospravedlnením spáchaných hriechov. Samozrejme, že nemôžeme zmeniť svet okolo nás, ako ani nie je v našich silách odstrániť z neho všetky ohavnosti, ktorých je plný, ale predsa ich nemusíme skúšať, ale máme preverovať to, čím krmíme svoju

dušu, myseľ a srdce. Cieľavedomá sebadisciplína je veľkou pomocou a spoľahlivým prostriedkom obrany proti každému pokušeniu a všetkým silám zla. Ak sa budeme učiť ovládať svoje túžby a sklony, potom získame zvyk žiť usporiadane, uplatňujúc tak v živote slová apoštola Pavla: „*Boli ste oslobodení od hriechu a stali ste sa otrokmi spravodlivosti*“ (Rim 6:18). A tak zavrhnime nestriedmosť, záhaľčivosť a túžbu po prepychu, podľa príkladu tohto pozhnaného Božieho muža začnime každý deň podmaňovať nečisté túžby, krotiť a podrobovať svoje telo, žijúc život v poslušnosti Božej vôli a nasledovaní Krista, spolu ukrižovaní s Ním.

Na rozdiel od pokušení, v ktorých diabol využíva hriešnu podstatu našej ľudskej prirodzenosti, skúšky sú často Božím nástrojom, ktorý Pán použije s určitým cieľom.

Skúška – to je veľmi ťažké prežívanie, pri ktorom sa človek cíti na pokraji svojich fyzických možností a duševných síl. Môže ňou byť ťažká, vyčerpávajúca choroba, dlhú dobu nesplnená nádej, strata blízkeho a drahého človeka, sklňujúca osamelosť, nešťastie, ktoré na nás prišlo nečakane, trpké sklamanie v blízkych a kedysi drahých ľuďoch a mnoho, mnoho iného. Niektoré z nich na nás udrú náhle, keď ich vôbec nečakáme, iné sa blížia pomaly, objavujú sa v diaľke, ako maličký obláčik na obzore. Problém, ktorý sa na začiatku zdal byť ako bezvýznamný mráčik, nakoniec zatiahne celé nebo, stane sa jednoducho neznesiteľný.

Treba povedať, že satan vie veľmi dobre o drivej sile ťažkých skúšok, a preto sa ochotne pripája a využíva ich, aby nás nasmeroval proti Bohu a zasial do srdca pochybnosť o Jeho vernosti. Keď to vieme, potrebujeme obzvlášť bdieť, aby sme mu nedali príležitosť dosiahnuť svoj cieľ. Veď v každej, aj tej najťažšej skúške je vždy miesto pre lúč nádeje.

Boh nikdy neopustí svoje deti. Slovo, ktoré zraní srdce; list, ktorý spôsobí duševnú bolesť; ťažké zranenia spôsobené blízkym priateľom; ohováranie, ktoré šíri človek, od

ktorého si to nečakal; opovrhnutie kolegami v práci; finančné straty a pretrvávajúce finančné ťažkosti, ktoré tlačia na psychiku – nebeský Otec vie o všetkom. On to prežíva spolu s nami, očakáva, že aj v tomto období, ktoré je pre nás také ťažké, nestratíme nádej a úplne sa Mu zveríme. Či nás tomu neučí príklad Jóba, ktorý napriek nešťastiam, ktoré ho postihli a malomocenstvu, ktoré zasiahlo jeho telo, cez muky duševného súženia, v tom uvidel Božiu ruku? Jeho viera dosiahla svoj najvyšší bod, keď sediac v popole mohol povedať, „*Hľa, i keby ma zabil, budem dúfať v neho*“ (Job 13:15, RP).

Dnes sú najčastejším utrpením, s ktorým sa stretávame, vyčerpávajúca dlhotrvajúca choroba a úrazy, ktoré pripútajú k lôžku alebo invalidnému vozíku. V takej skúške nie mnohí víťazia. A predsa, aké je to veľké požehnanie – stretnúť človeka, ktorý v mučivých bolestiach svojho tela nezatvrdzuje svoje srdce, prejavujúc veľkú trpezlivosť a hrdinskú vytrvalosť! Sotva možno nájsť lepší dôkaz milosti, darovanej nám od Boha!

Ľuďom je ťažké znášať aj skúšku dlhého čakania, o čom hovorí Biblia takto: „*Oddaľovaním nádeje chorľavie srdce, kým splnená túžba je stromom života*“ (Prís 13:12). Muž, ktorý vydržal podobnú skúšku v Starom zákone, je otec našej viery, Abrahám, ktorý očakával splnenie Božieho zaslúbenia (syna od Sára) dvadsaťpäť rokov. Čestne obstál v takejto dlhej skúške, ako je o tom napísané: „*Mal skoro sto rokov a videl svoje odumreté telo i odumreté materinské lono Sáry, no predsa neoslabil vo viere. Nezapochyboval v neviere o Božom zaslúbení, ale naopak, stal sa silným vo viere a tak vzdal slávu Bohu. Bol pevne presvedčený, že ten, ktorý dal sľub, môže ho aj splniť*“ (Rim. 4:19-21).

Hoci od tej doby uplynuli stáročia, skúšky rôzneho druhu pretrvávajú dodnes a znovu a znovu nás vážia na Božích váhach. Napríklad, nič tak nepreskúša opravdivosť kresťanovej viery, ako keď povedia o ňom zlé slovo. Spôsob, akým na to zareaguje, odhalí celý jeho charakter. Vtedy

sa ukáže, či je jeho srdce z rýdzeho zlata, alebo je pokryté len tenkou pozlátkou. Všetci predsa vieme, že nie je potrebná sila na to, aby sme sa bránili, ale na to, aby sme sa zdržali ospravedlňovania a vysvetľovania. Je to veľmi drahocenné – mať vyrovnanosť, ktorá mlčí, chrániac v srdci pokoj, a prenecháva možnosť Bohu, aby On sám riešil problémy a odpovedal na kruté údery, ktoré sme utrhli. V tom sa prejavuje nad všetkým víťaziaci duch, ktorý je výsledkom veľkej vnútornej sily. Ježiš na zlomyseľné útoky svojich žalobcov odpovedal mlčaním, čo udivilo sudcov a všetkých prítomných. Jeho pokojná vyrovnanosť hovorila k nim bez slov, čo my, žiaľ, dnes veľmi zriedka napodobňujeme.

Ved' nakoniec, koľko možno nájsť dnes medzi kresťanmi takých ľudí, ktorí celé roky v mysli prenasledujú svojich „nepriateľov,“ znova a znova si pripomínajú, ako ich kedysi urazili! Opúšťajú to, čo je hlavné a vo svojom živote dávajú priestor malicherným bojom, ktorými chcú obnoviť svoju potupenú, zneuctenú česť. Ani na um im nepríde, aby si spomenuli na Božieho Syna, ktorý trpel najviac zo všetkých a bol ponížený ako nikto iný. Ach, keby sme len vedeli, aké požehnania sa skrývajú za podobnými skúškami. Možno by sme zvolali ako kráľ Dávid, ktorý napriek tomu, že bol práve v ťažkom položení, keď ho preklínal Šimei, povedal: „*Nechajte ho, nech len zlorečí... Možno, že Hospodin... odplatí sa mi dobrom za jeho dnešné preklínanie*“ (2Sam 16:11-12).

Samozrejme, niet pochyb o tom, že potrebujeme mať veľký dar odpustenia, aby sme v pokore prijali kruté odsúdenie alebo dôstojne zniesli nepochopenie, urážky a ohováranie. Avšak, ak sa naučíme správať podobne ako Ten, ktorý „...*keď mu zlorečili, on nezlorečil, keď trpel, nevyhrážal sa, ale všetko odovzdal tomu, čo spravodlivo súdi,*“ tak nepochybne dostaneme od Neho blahoslavenú odplatu (pozri 1Pt 2:22-23).

Každý z nás musí prejsť touto Božou školou, nech by boli skúšky aké ťažké a nech by sa akokoľvek prejavili v našich

životoch. Keď absolvujeme všetky lekcie Božej školy, nikdy ich nezabudneme. Získané duchovné poznanie sa stane večným kapitálom, ktorý zostane s nami navždy, nikdy nestratí svoju aktuálnosť a hodnotu. Skúšky nás dovedú k tomu, že si lepšie uvedomíme našu úplnú závislosť na Pánovi, čo je zakaždým Jeho cieľom. Boh chce, aby sme boli Jeho vlastníctvom a spoliehali sa iba na Neho. Keď bol Ježiš na zemi, mal tento postoj vo vzťahu k svojmu nebeskému Otcovi. Preto chce, aby sme sa aj my správali takisto, nespoliehali sa na vlastné sily, ale opierali sa len o Neho. Takáto závislosť a nádej sa už neodváža konať samostatne, čím je uchránená od mnohých chýb, ktorým sa inak prakticky nie je možné vyhnúť.

Prekonané skúšky odhalia neznáme hlbiny našej duše a schopnosti, ktoré boli predtým skryté. Posilňujú vieru, robia ju pevnejšou a tvoria stálosť ako v telesnom, tak aj v duchovnom živote. Žiale a nešťastia učia nasledovať Pána uváženejšie, uvedomovať si svoje kroky a pohnútky, takže sú Božím pluhom, ktorý rozrýva pôdu srdc, aby mohla prinášať bohatú úrodu. Ako oheň robí hlinu pevnou a mení ju na keramiku, tak aj skúšky nás cvičia a zakaľujú, robia nás schopnými ich prekonávať. Takým spôsobom sa menia z biča na požehnanie a stávajú sa prostriedkom pre prípravu na víťazstvo v nadchádzajúcich bojoch. To, čo má navonok na nás negatívny dopad, je požehnaním pre nášho vnútorného človeka. Podmienky izolovanosti v skleníku, kde je ochrana pred ťažkosťami a samá hojnosť, nevychováva hrdinov viery, ktorí všetko prekonajú a zvíťazia. Práve prekonávanie ťažkostí formuje charakter človeka, ktorý je schopný nielen jednoducho existovať a vegetovať (živiť), ale žiť plnohodnotný a duchovne bohatý život.

Ako je okolitá príroda obzvlášť krásna, keď ňou prejde búrka sprevádzaná silným vetrom, tak aj silné osobnosti a hrdinovia viery sa rodia uprostred „búrok“, majúci jazvy z rán, ktoré získali v duchovných bojoch. Teda životné

búrky Boh dopúšťa nie preto, aby nás zlomil alebo rozdrvil, ale preto, aby nás spevnil, naučil odvahe, vytrvalosti a schopnosti súcitiť, vcítiť sa a spolucítiť s našimi blíždymi. Cez bolesť Boh docieli to, čo neskoršie použije na požehnanie mnohých ľudí a k svojej sláve. Tí, ktorí môžu utešovať smútiacich, podopierať slabých a dvíhať padlých, často sami mnoho trpeli. V ťažkostiach, v zármutkoch, chorobách a mnohopočetných skúškach sa u nich vypestovala disciplína a rozvinula schopnosť pomáhať druhým. Stali sa tak vhodnými na to, aby boli kňazmi, lekármi pre duše a duchovnými milosrdnými sestrami.

Pri spomienke na Jozefa raz žalmista povedal: „*jeho duša sa dostala do železa*“ (Ž 105:18, RP). A je to skutočne tak. Životná cesta tohto Božieho muža naozaj nebola ľahká, a práve na nej dostal výborné a potrebné lekcie. Žiale, núdza a bieda prekonané v mladosti, život v neustálej tiesni s mnohými skúškami – to všetko prispelo u neho k rozvoju silnej vôle, železnej vytrvalosti, rozhodnosti, odolnosti a odvahy, to znamená všetkého toho, na čom je vybudovaný naozajstný ušľachtilý charakter.

Niektó povedal, že Pán berie svojich najlepších bojovníkov z horských vrcholov veľkých bolestí, a s tým nie je možné nesúhlasiť. On často dosahuje najväčšie víťazstvá prostredníctvom toho, čo sa ľudom zdá byť porážka. Niekedy si myslíme, že diabol triumfuje, a Boh to naozaj dovoľí. Ale prejde čas, a On zmari úmysel nepriateľa, zničiac jeho fiktívne víťazstvo. Či to nebolo tak aj s tromi židovskými mladíkmi Sadrachom, Mézachom a Abednégom, ktorí aj napriek svojej oddanosti Bohu Izraela boli hodení za živa do ohnivej pece? Ich nepriatelia triumfovali. Avšak táto zdanlivá porážka sa premenila v nádherné víťazstvo, pretože „*niet iného Boha, ktorý by bol schopný takto zachraňovať*“ (Dan 3:29).

Prostredníctvom skúšok nás Boh mení a premieňa naše životy, to znamená, že robí to, o čo Ho my prosíme – premieňa nás v „nové stvorenie v Kristovi“. Ak si to teda

želáme, je nevyhnutné, aby sme Mu dali možnosť zaobchádzať s nami tak, ako zaobchádza hrnčiar s hlinou, keď z nej formuje nádobu, akú si zaumienil, aj keď nerozumieme vždy Jeho konaniu. Veriac vo veľkú Božiu múdrosť a pamätajúc, že On nikdy nerobí chyby, úplne dôverujeme Jeho prozreteľnosti, pričom nielen pokorne prijímame všetko, čo nás postihne, ako vôľu zhora, ale dokonca sa tomu radujeme. Samozrejme, že takýto postoj je v rozpore s našou ľudskou logikou, ktorá s tým nechce súhlasiť, pretože nemôže spojiť radosť so smútkom. Apoštol Jakub tomu dobre rozumel, keď kedysi napísal: „*Bratia moji, majte z toho iba radosť, keď prídu na vás rozličné skúšky, veď viete, že ak sa vaša viera osvedčí, vedie to k vytrvalosti. A vytrvalosť nech je zavŕšená skutkami, aby ste boli dokonalí, bezúhonní a bez akéhokoľvek nedostatku*“ (Jak 1:2-4). To znamená, že konečným cieľom pokúšenia a skúšok, ktoré Boh dovolí, je vyformovať v nás dokonalosť, ku ktorej vyzýva Božie Slovo, ktoré hovorí: „...*aby Boží človek bol dokonalý a pripravený na každé dobré dielo*“ (2Tim 3:17).

Keď prežívame ťažké časy, nesmieme nikdy zabudnúť, že každá skúška má svoje hranice. Boh ju posíla a On ju aj odstráni. Preto je potrebné, aby sme nevzdychali s netrpezlivosťou, hovoriac: „Kedy sa to už skončí?“, ale v pokore očakávali čas určený Bohom, keď On príde so svojou pomocou. Len Boh pozná moment, kedy je dosiahnutý cieľ skúšky. Nepríde skôr ani neskôr, ale v hodinu, ktorú určil, a prikáže búrke, aby umĺkla, a burácajúce vlny premení na pokojnú, trblietajúcu sa hladinu. Tak budme trpezliví a pamätajme, že to, čo sa s nami deje, neskôr prinesie nielen úžitok, ale aj odmenu, ktorá mnohonásobne prevýši všetky prežité útrapy.

V závere tejto témy nemožno nespomenúť, že skúšky môžu byť aj duchovné, ktoré sa dotýkajú najvnútornejších oblastí nášho ducha a týkajú sa niektorých aspektov našej viery. Zvyčajne prichádzajú vo chvíli, keď sa pod vplyvom

nejakých špecifických okolností rozhodujeme prejsť z jedného náboženského systému do iného po preskúmaní svojich duchovných priorít a skorších názorov na podstatu kresťanstva. Pritom sa v našom vnútri začína trýznivý duchovný boj medzi navyknutými starými postojmi k svojmu chodeniu s Pánom a novými snahami zrozenými z nespokojnosti s tým, čo sme doteraz mali a považovali za úplne správne. Predošlé je v nás ešte veľmi živé a vytrhnúť to z nášho srdca a mysle nie je také jednoduché a to nové ešte straší svojím neznámym a možnosťou urobiť nejakú nenapraviteľnú chybu. Je to spojené s bolesťou z rozpadávajúcich sa starých vzťahov, stresu a napätia z odcudzenia, ktoré cítime od ľudí, ktorí boli našimi priateľmi, a taktiež od obrovského psychického tlaku, ktorý pôsobí na nás ako na odpadlíkov od viery, a má cieľ donútiť nás vrátiť sa k tomu, čo chceme opustiť.

Typický príklad podobnej duchovnej skúšky môžeme vidieť u tých, ktorým sú adresované riadky autora listu Hebrejom. Boli to ľudia židovského pôvodu, ktorí uverili v Pána Ježiša Krista a úprimne sa k Nemu obrátili. Ich hlavným problémom bolo to, že nešlo o prechod zo starého náboženského systému do nového, rovnocenného, ale o prechod od judaizmu ku kresťanstvu, t. j. o nahradenie tradícií a rituálov skutočnou podstatou, dočasného trvalým a dobrého lepším. Ale to ešte nebolo všetko, pretože prechádzali od väčšiny k menšine, od uznávaného a populárneho k nepopulárnemu a neuznanému, od tých, ktorí mali moc a silu, k tým, ktorí nemali žiadne práva a boli prenasledovaní a pohrdaní. A to, samozrejme, je už veľmi vážne, pretože je to spojené s nepochopením a odsudzovaním ľudí, s prenasledovaním spoločnosťou a ďalšími nevyhnutnými dôsledkami.

Niečo podobné sa deje aj v dnešnej dobe, keď sa niekto rozhodne zmeniť buď svoje názory alebo opustiť vieru svojich otcov a prejsť do inej kresťanskej denominácie, a to znamená do určitej miery zmeniť pôvodné vierovyznanie. Na takého človeka sa bývalí členovia jeho cirkvi pozerajú ako

na odpadlíka a zradcu. Stane sa predmetom rozhovorov a posmechu, kritiky, odsúdenia a klebiet. Zo začiatku sa snažia s ním porozprávať, aby ho upravili, presvedčili a „napravili“, v prípade neúspechu sa ho snažia „zachrániť“ tým, že sa za neho postia a modlia. A keď ani to neprináša požadovaný výsledok, začínajú sa mu vyhýbať, prerušujú s ním akékoľvek kontakty, prejavujú zjavný odpor, a ak ani to nepomôže – dajú ho do káznе alebo ho vylúčia.

Človek znáša podobnú duchovnú skúšku obzvlášť ťažko, pretože v nej hlavný skúšobný kameň nie je diabol, ani svetskí ľudia, ale bratia a sestry vo viere, ktorí majú toho istého nebeského Otca. V takých chvíľach čelí neľahkej voľbe: buď uzná svoje názory a činy ako nesprávne a robí z toho „pokánie“ a vráti sa do lona svojej formálnej tradičnej cirkvi alebo zostane v tom, čo si vybral, a trpezlivo znáša nepochopenie a opovrhnutie v nádeji, že Boh sám v pravý čas všetko dá na poriadok.

Môžete si predstaviť, v akej ťažkej situácii a pred akým ťažkým rozhodnutím stáli kedysi Židia, ktorí sa stali kresťanmi. Možno, že niektorí z nich sa vrátili späť, lebo nevydržali tlak verejnej mienky a únavného vnútorného boja. Určite boli medzi nimi aj takí ktorí boli ochotní urobiť čokoľvek pre Krista. Najmä im boli adresované tieto slová, ktoré potešovali, povzbudzovali, vyzývali k odvahe, vernosti Pánovi a duchovnej pevnosti: „*Myslíte na toho, ktorý zniesol od hriešnikov voči sebe také protirečenie, aby ste neochabovali a neklesali na duchu. V boji proti hriechu ste neodporovali až do krvi (4. Ešte ste sa nesprotivili až do krvi v borbe proti hriechu, RP)*“ (Žid 12: 3-4). Tak aj teraz, bez ohľadu na to, aké ťažké by boli duchovné skúšky, ktoré prišli na vás, vedzte, že Pán určite dá silu nielen ich preniesť, ale aj duchovne v nich zmocniť (ak máte skutočne istotu, že ste sa správne rozhodli). Ako veľmi sa mýlili tí, ktorí smútili za židmi – „odpadlíkmi“, ktorí sa stali kresťanmi, tak sa môžu mýliť aj tí, ktorí dnes smútia za vami a považujú vás za poblúdených a zahynutých.

Práve tak sa to stalo za našich čias jednej staršej veriacej žene. Keď prečítala jednu knihu o očistení a posvätení, ktorá sa stala pre ňu požehnaním, rozhodla sa za každú cenu vydať sa na túto cestu. Avšak v cirkvi, do ktorej patrila, panoval názor, že človek dostane odpustenie, a následne očistenie a posvätenie v deň pokánia, a potom sa musí už len radowať a chváliť Pána za preukázanú milosť. Keď sa táto kresťanka raz na modlitebnom zhromaždení pokúsila rozpovedať, že Boh ju viedol v danej otázke inou cestou, ovalila ju vlna nevôle a rozhorčenia. Podobné chápania prehlásili za extrémne nesprávne a kacírské a zakázali jej o tom hovoriť. Žena zmĺkla, ale pokračovala v tom, čo jej kládol na srdce Pán. Našla duchovného poradcu, priniesla do svetla svoju duchovnú nečistotu, zriekla sa okultných hriechov, ktorými sa zaoberala pred tým ako uverila, dala do poriadku svoj vzťah s manželom, deťmi a ďalšími blízkymi, priznala sa ku klamstvám, vrátila kedysi vypožičané peniaze a ukradnuté veci a tiež urobila mnoho iného, na čo predtým vôbec ani len nepomyslela.

Prešlo niekoľko mesiacov a ovocie tohto očistenia a posvätenia sa stalo očividné. Jej neveriaci muž, keď pozoroval zmenený život svojej manželky, robil pokánie a obrátil sa k Pánovi. Jej dospelé deti, ktoré boli v rovnakom zbore ako ona, ale duchovne ochladnuté, podmaňované láskou, nehou, pokorou a duchovným obnovením matky, sa rozhodli ísť rovnakou cestou, a začali dávať do poriadku svoj vlastný život v rodinách. Keď to videli ostatní členovia komunity, začali sa zaujímať, ako sa jej to podarilo dosiahnuť. Ako odpoveď na to žena začala rozprávať, ako sa to stalo, čo sa samozrejme veľmi skoro dostalo k pastrovi zboru. Predvolali ju na bratskú radu a oznámili jej, že ak neprestane so svojou rozbíjačskou činnosťou, ukážu jej dvere. Kresťanka sa rozhodla, že nebude čakať, kým ju vylúčia z cirkvi, našla malú skupinu veriacich, ktorí rovnako ako ona chápali otázku posvätenia a hľadania Pána. Spoločenstvo s týmito veriacimi jej prinieslo veľa radosti a duchovne

ju obohatilo. Keď sa o tom dozvedeli v jej bývalom spoločenstve, oznámili všetkým, ktorí mali s ňou ešte nejaké kontakty, aby ich ihneď prerušili. Takýmto spôsobom stratila svojich bývalých priateľov, z ktorých mnohí jej boli veľmi drahí. Občas sa dopytala správy o tom, ako ju ohovárali v zbore, urobiac z nej v plnom slova zmysle „stredobod pozornosti“. Z kazateľnice sa hovorilo priamo, bez obalu, že odpadla a duchovne zblúdila, preto sa jej treba strániť, vyhýbať sa kontaktu i styku s ňou, aby sa „nenakazili“. To všetko sa stalo pre tú sestru ťažkou skúškou a dopadlo na jej duchovné plecia ako ťažké bremeno. Niekedy sa trápila pochybnosťami, či sa správne rozhodla. Ale teraz nemala iné východisko, ako odovzdať svoj smútok Pánovi, s prosbou, aby On sám vstúpil do toho a prevzal do svojich rúk túto situáciu.

Trvalo pol roka a v spomenutom zbore sa začali diať neuveriteľné udalosti. Ukázalo sa, že jeho pastor siahol na cirkevnú pokladňu a použil peniaze obetované kresťanmi na svoje osobné potreby. Okrem toho požehnal manželstvo jednej speváčky v zbore, ktorú veľmi vyzdvihoval, s novo obráteným mladým mužom, ktorému vybavil rozvod s neveriacou manželkou. Tiež sa odhalilo niekoľko prípadov smilstva a cudzoložstva medzi mládežou a inými členmi, v súvislosti s čím začalo v zbore neuveriteľné vrenie. Takto sa ukázalo, prečo sa kedysi stala otázka očistenia a posvätenia v tej cirkvi jablkom sváru a kameňom úrazu.

Keď prechádzate nejakou skúškou, nepoddávajte sa zúfalstvu, pretože v takom prípade sa duša stane bezmocná, a teda bez úžitku. V tomto stave človek nie je schopný vzoprieť sa diablovi a prihovárať sa v modlitbe za druhých. Hneď ako sa vzoprieme sklúčenosti a pochybnostiam, Pán skrze Svätého Ducha znovu oživí našu vieru a vdýchne novú silu zhora, ktorá prinúti, aby sily pekla odstúpili. Keď sa veriaci človek spolieha na Boha a úprimne a jednoducho sa úplne vydá Jemu, čaká na vedenie a pomoc, začína sa prejavovať Božia sila a plnosť božstva. Spomeňte si na

slová, ktoré povedal apoštol Pavol, keď bol pokúšaný a skúšaný v jeho sile i nad jeho sily: „*Zo všetkých strán sme sužovaní, no nie stiesnení; sme bezradní, no nie zúfali; sme prenasledovaní, no nie opustení; sme zmietaní, no nehyjnieme*“ (2Kor 4:8-9).

Božie skúšky majú vždy určitý cieľ a ich význam nám Pán odhalí len vo večnosti. Zatiaľ sa musíme uspokojiť s vedomím, že On posielal skúšky nie na to, aby nám bolo horšie, ale preto, aby nás urobil lepšími, rozmnožil našu vieru a zväčšil duchovnú hodnotu. Strom, ktorý rastie v prudkých vetroch, tam, kde ho ohýbajú hurikány a lámu jeho kmeň a konáre, zapúšťa svoje korene do zeme hlbšie ako strom, ktorý rastie v chránenom údolí, v ktorom sa nevyskytujú búrky, ktoré by naň útočili. Podobne je to aj v živote človeka: naše najvznešenejšie a najšľachetnejšie vlastnosti, v ktorých sa prejavuje sila a čistota dúfania v Pána, sa rodia v bolesti, skúškach a ťažkostiach. Spod rán nášho údely vychádzame odolnejší, podobne ako kalením spevnený kov, ktorý prešiel opracovaním cez oheň, napätím, tlakom, spájaním, brúsením a inými metódami formovania.

Pánovo Slovo, ktoré nás volá ku skúškam, nikdy nebýva Jeho záverečným slovom. Zármatok a slzy, straty, úzkosti a utrpenia – to všetko je len začiatok života a nie jeho koniec. Preto v pokušeniach alebo skúškach, ktoré prišli na nás dnes, si netreba zúfať a považovať sa za porazených. Radšej volajme k Bohu o pomoc a poskytnutie víťazstva a ono určite príde. Vo všetkých ťažkostiach, ktoré sa vyskytujú na našej životnej ceste, sa máme snažiť cvičiť vo svojej viere, aby preskúšaná a zocelená bola korunovaná Pánom vo večnosti.

Kapitola 3

Zákon sejby a žatvy

Keď Stvoriteľ vesmíru tvoril svet, v ktorom žijeme, vložil do neho rôzne fyzikálne a duchovné zákony, vďaka ktorým až doteraz všetko existuje a je v pohybe. Fyzikálne zákony postupne jeden po druhom objavovali pre nás ľudia – géniovia, ktorých mená starostlivo uchováva ľudská história. Duchovné zákony Pán dal spoznávať Božím mužom, vedeným Svätým Duchom a sú zapečatené na stránkach knihy všetkých kníh – Biblie.

Tieto, ako aj iné zákony, sa prejavujú vo všetkých sférach ľudského života, bez ohľadu na to, či ich poznáme alebo nie, či ich dodržiavame alebo nechceme o nich ani počuť. Jediný rozdiel je v tom, že fyzikálne zákony prírody musíme vziať do úvahy a uvedomiť si, že ich nemožno zmeniť, a preto stavať sa proti nim nemá zmysel. Pokiaľ ide o duchovné zákony, ktoré určujú našu existenciu, zodpovednosť pred Bohom a budúci večný život, tie sa ľudstvo od nepamäti vždy snažilo prispôbiť svojim záujmom, aj keď sa mu to nikdy nedarilo. Pre jeden z nich, ktorý je založený na **princípe odplaty**, je zaužívaný názov: zákon sejby a žatvy. Vo Svätom Písme je sformulovaný takto: „*Nemýľte sa! Boh sa nedá vysmievať, lebo čo človek rozsieva, bude aj žať*“ (Gal 6:7).

Sejba a žatva – to je nemenný zákon, potvrdený Bohom, ktorý pôsobí v priebehu celej doby existencie Zeme a týka sa ako jednotlivca, tak aj celých národov. Prvýkrát bol zjavený Noachovi, keď opadli vody potopy, a bol vyjadrený nasledujúcimi slovami: „*Kým bude trvať zem, sejba ani žatva, chlad ani horúčava, leto ani zima, deň ani noc neprestanú*“ (Gn 8:22). Od tej doby prešli tisícročia, ale toto pravidlo života, ktoré vtedy vyslovil Stvoriteľ, pôsobí bez zmeny až doteraz. Ako deň čo deň a rok čo rok prežívame chlad a horúčavu, zmenu ročných období a prechod noci na

deň a dňa na noc, tak sme stále živými svedkami toho, ako sa plní zákon sejby a žatvy, pretože tento zákon je rozhodnutie Boha, „...v ktorom niet premeny ani tieňa zmeny“ (Jak 1:17).

Pre lepšie pochopenie sa pozrime na prírodu, kde tiež platí tento zákon, aj keď sa netýka života človeka, ale vegetácie. Všetci vieme, že každé semeno môže produkovať iba k nemu ekvivalentnú rastlinu. Keď hodíme do pôdy zrnو pšenice alebo jačmeňa, nikto neočakáva, že na tom mieste budú rásť slnečnice alebo kukurica. Neprekvapí nás, keď na mieste zasadeného semienka uhorky vyrastie uhorková byľ. Bolo by divné, keby namiesto nej vyrástla paradajka. Tak isto je to aj v našich životoch. Keď sejeme semená hriechu, nemôžeme očakávať úrodu požehnania. Aj keď je to úplne jasné, predsa znovu a znovu môžeme počuť podobné výkriky, ako je tento: „Môj Bože, prečo?! Prečo to postihlo práve mňa?! Čím som zhrešil, že musím teraz toľko pykať?!“

Vidíte, už samotné kladenie takýchto otázok ukazuje, že už od začiatku je do človeka vložené to, že si uvedomuje vzájomný vzťah medzi príčinou a následkom. Ak nás Boh niečím požehná, znamená to, že má na to nejaký dôvod, a ak posielá trest, to má tiež svoje opodstatnenie. Aj keď nie je vždy ľahké určiť prvotnú príčinu toho, čo sa s nami deje, ona aj tak existuje. Čo sa stalo dnes, je výsledkom toho, čo sa stalo včera, pred týždňom, mesiacom, pred rokmi alebo aj desaťročiami. Za slová, skutky a činy, vykonané kedysi v minulosti, musíme platiť dnes, zajtra alebo pozajtra a nemožno sa tomu vyhnúť, pretože každý ďalší krok úzko súvisí s predchádzajúcim. Nikto nemôže zhrešiť a zostať nepotrestaný. Každý hriech vlečie za sebou nevyhnutné dôsledky, pritom často veľmi, veľmi trpké. Každá nedobrá myšlienka, každé urážlivé slovo, každý nečestný čin, zlo spôsobené komukoľvek, každý výbuch hnevu, vykonaná krádež, nepriateľstvo pestované v srdci, nenávisť a pomsta, ktoré sa prejavia vo výraze tváre, v správaní, reakciách a vyhláseniach, sú tie semená, ktoré sejeme a potom ich raz budeme žať.

Možno sa pýtate, prečo Boh tak rozhodol? Áno, pretože On je spravodlivý, a preto **vždy** odplatí za to, čo sejeme v živote, či už dobré alebo zlé. Keďže nie je možné ujsť pred Jeho rozhodnutím: „*A ako každý človek umiera len raz a potom bude súd*“ (Heb 9:27), ktoré pôsobí v priebehu vekov z generácie na generáciu, tak nie je možné zrušiť zákon sejby a žatvy, ktorý stále dokazuje svoju pravdivosť v praktickom živote človeka. Potvrdzujú to mnohé verše Svätého Písma, ktoré nachádzame tak v Starom ako aj v Novom zákone, napríklad: „*Vedz teda, že len Hospodin, tvoj Boh, je Boh, verný Boh, ktorý do tisícého pokolenia zachováva zmluvu a priazeň tým, čo ho milujú a zachovávajú jeho prikázania. Tomu, kto ho nenávidí, sa priamo **odpláca**, aby ho zničil. Nebude zhovievavý k tomu, kto ho nenávidí, ale hneď sa mu odplatí*“ (Dt 7:9-10); „*Hospodin **odplatí** každému za jeho spravodlivosť a vernosť...*“ (1Sam 26:23); „*Hriešnikov bude prenasledovať zlé; ale spravodlivým **odplatí** Boh dobrým*“ (Prís 13:21, RP); „*Hospodin je **Bohom odplaty**, určite im odplatí*“ (Jer 51:56); „*Moje oko sa nezmiľuje nad tebou a neušetím ťa; podľa tvojich ciest **uvalím** na teba trest, kým tvoje ohavnosti budú uprostred teba. Potom poznáte, že ja som Hospodin, ktorý vás bije*“ (Ez 7: 9); „*Lebo Syn človeka príde v sláve svojho Otca so svojimi anjelmi a vtedy odmení (**odplatí**, RP) každého podľa jeho skutkov*“ (Mt 16:27); „*Milovaní, nepomstite sa sami, ale dajte miesto hnevu (t. j. Božiemu hnevu). Ved' je napísané: Mne patrí pomsta, **ja odplatím**, hovorí Pán*“ (Rim 12:19); „*Hľa, prídem čoskoro a moja **odplata** príde so mnou, aby som **odplatil** každému podľa jeho skutkov*“ (Zj 22:12).

Ako môžete vidieť, Ten, ktorý je najvyšším Sudcom, odpláca každému to, čo si zaslúži. A nech sa to akokoľvek ťažko prijíma, uvedomujeme si, že takéto konanie – je spravodlivé a správne, lebo vidíme, že aj my sami konáme v súlade s touto zásadou, odplácame dobrým za dobré a chceme sa odplatiť za spôsobené nám zlo. Na základe toho vznikli aj niektoré príslovia, v ktorých sa odzrkadľuje zákonitosť

odplaty: „Len ten dlh je dobrý, ktorý je splatený“; „Ako sa do hory volá, tak sa z hory ozýva“.

Rozhorčujeme sa a pohoršujeme, keď nie je prejavená vďačnosť za preukázanú pomoc alebo keď niekto nedostane odplatu podľa toho, čo si zaslúži. Často sú potom takéto reakcie: „Je to veľmi nevďačná osoba! Každé dobrodenie, ktoré jej preukazuješ, berie ako povinnosť a samozrejmnosť!“; „Dokedy budeme trpieť tieto urážky? Preto sa tak správa, že sa mu všetko prepečuje! Ak nedostane príučku, sotva sa spamätá!“; „Môj brat robí toľko podlostí a rodičia ho ešte kryjú! Kde je tu spravodlivosť?!“; „Hanbím sa za teba, synu! Správal si sa odporne! Za tvoje ničomné správanie si zaslúžiš najprísnejší trest!“

To znamená, že princíp odplaty je hlboko zakorenený v každom človeku. A ak je to vlastné nám, ktorí nemáme odvahu chváliť sa svojou spravodlivosťou, o koľko viac to musí byť vlastné spravodlivému Bohu, ktorého nie je možné podvieť, podplatiť, ani oklamať! Žiaľ, v našej dobe nám Pána stále viac predstavujú ako Toho, ktorý sa zaoberá len tým, že nekonečne miluje a neustále odpúšťa, odpúšťa a odpúšťa. Preto, keď vidíme, že On roky mlčí, nereaguje na hriech, ktorý páchame, začneme si myslieť, že to bude tak navždy. Avšak, toto je len zdanie. V Božom Slove sú tieto slová: „*To si robil, a mlčal som. Domnieval si sa, že áno, i ja budem tebe podobný! Trestať ťa budem a predostriem ti to pred oči!*“ (RP) *Pochopte to vy, čo zabúdate na Boha, aby som vás nemusel roztrhať a nik by vás nezachránil*“ (Ž 50:21-22).

Čas nástupu žatvy je veľmi odlišný. Niektorých odplata zastihne okamžite, hneď na mieste činu, k druhým to príde po niekoľkých dňoch, týždňoch alebo mesiacoch, u tretích sa vykoná po mnohých rokoch, alebo dokonca desaťročiach. Či je to tak alebo inak, nijako nemôžeme ukryť to, čo bolo v našom živote nesprávne a hanebné. Pritom sa niekedy stáva, že zasiaty bol len jediný priestupok, ale žať jeho trpké plody treba po celý zvyšok života, samozrejme, ak nie je prerušený smrťou, ktorá v tomto prípade je najstrašnejšou odplatou.

Na stránkach Biblie sa pre nás zachovalo nemálo takých príkladov. Najvýraznejšími ilustráciami sú príbehy, ktoré sa stali s Achanom, Dávidom a Šimeim. Prvý zaplatil za svoju neposlušnosť Bohu, pretože pri pokuse dobyť mesto Hai vzal z koristi to, čo bolo prekliate a malo byť zničené, čím priniesol na Izraela veľké nešťastie. Achan porušením Božieho príkazu odsúdil na záhubu nielen seba, ale aj celú svoju rodinu a pred smrťou musel počuť od Jozuu spravodlivý rozsudok: „*Jozua povedal: Prečo si nás uvrhol do nešťastia? Teba nech dnes uvrhne Hospodin do nešťastia! Potom ho celý Izrael ukameňoval – spálili ich ohňom a zahádzali ich kameňmi. – Nakopili naňho veľkú hromadu kamenia, ktorá je tam dodnes*“ (Joz 7:25-26).

Druhý príbeh sa vzťahuje k cudzoložstvu kráľa Dávida, ktorý bol nazvaný mužom podľa Božieho srdca. Mal niekoľko manželiek a mnoho konkubín, ale bol zvedený krásou ženy, ktorá patrila Uriášovi, jeho poddanému. Tajne s ňou zhrešil, a pretože chcel skryť svoj priestupok, pokračoval vraždou, ktorú urobil cez ruky druhých. Čo bolo následkom tohto hrozného činu – všetci vieme. Nečisté spojenie s Batšebou sa vrátilo späť cez mnohé nešťastia a biedy, ktoré prenasledovali Dávida po celý zvyšok jeho života. Najprv musel znášať smrť svojho dieťaťa narodeného z cudzoložstva, potom jeden z jeho dospelých synov, Amnon, zneužil svoju slobodnú sestru, za čo bol zabitý jej rodným bratom. Za tým nasledovalo otvorené povstanie kráľovho syna Absolóna, ktoré sa skončilo jeho tragickou smrťou a trpkými slzami jeho otca, ktorý bol hlavnou príčinou rozpútanej tragédie.

Dávid si bol dobre vedomý svojej viny, ako sa to prejavilo aj v jeho slovách plných bolesti, poznania a kajúcnosti: „*Syn môj Absolón! Syn môj! Syn môj Absolón! Radšej som mal ja zomrieť namiesto teba. Absolón, syn môj, syn môj!*“ (2Sam 19:1). Tak sa splnili Hospodinove slová povedané ústami proroka Nátana: „*Odteraz už meč nikdy neobíde tvoj dom, lebo si ma znevážil a privlastnil si si ženu Chetitu Uriáša... Pred očami ti odnímam tvoje ženy a dám ich*

tvojmu blízkeu... Ty si konal tajne, ja to však urobím pred celým Izraelom a cez deň“ (2Sam 12:10-12).

Mimochodom, skúsenosti ukazujú, že deti sú často obeťami hriechov svojich rodičov, čo potvrdzujú slová, ktoré povedal Hospodin svojmu ľudu v dobe Starého zákona: „...*lebo ja som Hospodin, tvoj Boh, Boh žiarlivý, ktorý trestá viny otcov na synoch do tretieho i štvrtého pokolenia tých, čo ma nenávidia, ale milosť preukazujem tisícim tým, čo ma milujú a zachovávajú moje prikázania“ (Ex 20:5); „Hospodin je zhovievavý a veľmi milosrdný, odpúšťa vinu a priestupok nenecháva bez trestu, ale trestá vinu otcov na synoch do tretieho i štvrtého pokolenia“ (Num 14:18).* Ktovie, možno preto za čias proroka Jeremiáša v Božom ľude existovalo príslovie: „*Otcovia jedli nezrelé hrozno a synom strpli zuby“ (Jer 31:29).* Takže rodičia by sa mali zamyslieť nad tým a urobiť všetko, čo je v ich silách, aby nemuseli potom, keď už bude neskoro, roniť slzy podobne ako kráľ Dávid.

Žatvu svojho siatia musel zožať aj zlorečiaci Šimej, ktorý zneuctil svojho kráľa v jeho ťažkej chvíli, a po mnohých rokoch dostal náležitú odplatu z rúk jeho syna Šalamúna, ktorého ústa pred popravou vyslovili tieto slová: „*Uvedomuješ si všetko to zlo, ktoré si vedome napáchal na mojom otcovi Dávidovi? **Hospodin obrátil všetko to zlo na tvoju hlavu**“ (1Krl 2:44).* Takže za každou žatvou a odplatou nie je nikto iný ako spravodlivý a pravdivý Boh, u ktorého všetko má svoj čas a Ním určenú hodinu.

Boh nie je prijímačom osôb. Každý, kto vykoná hriech, musí zať jeho následky, nech by to bol ktokoľvek: obyčajný člen spoločnosti, ako bol Achan, vládca krajiny, ako kráľ Dávid alebo bohapustý človek, akým bol Šimej. Výnimku netvoria ani kňazi a duchovní, ako o tom svedčí príklad veľkňaza Éliho, ktorý bol potrestaný Bohom za svoju povoľnosť, zhovievavosť voči synom, ktorí prestupovali Mojžišov zákon. Tak to bolo, tak je a vždy bude, na čo nesmieme nikdy zabúdať ani my, ktorí žijeme v posledných časoch, a sme svedkami strašného rozkladu a morálneho úpadku spoločnosti.

Pozrite sa okolo seba, načúvajte tomu, o čom nás pravidelne informujú médiá, a presvedčíte sa. Milionári idú do väzení za rôzne machinácie alebo neplatenie daní štátu. Svetoznami politici sa dostávajú do škandalózných udalostí pre svoj nemravný život. Zlodejov, vrahov a ďalších nebezpečných páchatel'och dostihuje odplata v čase, keď už na to nečakajú, strážcov spravodlivosti odhaľujú v podvodoch. Hollywoodske hviezdy a rokových spevákov, ktorí neustále menia svojich partnerov, postihuje AIDS a odvetná zrada tých, s ktorými si „vychutnávali“ život, a beznádejné opilstvo jednoduchých vrstiev obyvateľstva je „odmenené“ predčasným úmrtím a ťažkými chronickými ochoreniami. Žiaľ, podobné príklady by sme mohli menovať jeden za druhým.

Samozrejme, dalo by sa povedať, že Boh nie je vždy spravodlivý ku všetkým, pretože spravodlivého niekedy zastihne to, čo bezbožníka, a hriešnik si užíva život, ktorý si vôbec nezaslúžil. Veru, práve tak kedysi uvažoval Asaf, čo sa odzrkadlilo v jednom z biblických žalmov: *„Aký dobrý je Boh k Izraelu, k tým, čo majú čisté srdce! No moje nohy takmer odbočili, kroky sa mi skoro sklzli. Závidel som totiž pyšným, keď som videl, ako si bezbožníci pokojne žijú. Ved' ich nič netrápi, telo majú zdravé a vypasené. Lopotu smrteľníkov nepoznajú, nebyvajú postihnutí ako iní ľudia. Preto nosia pýchu ako náhrdelník, odievajú sa rúchom násilia... Posmievajú sa a zlomysel'ne hovoria, povýšene hrozia násilím... Naozaj, takí sú bezbožníci: stále bez obáv hromadia majetok. Zbytočne som teda dbal o čistotu srdca a ruky si umýval v nevine. Dennodenne som bitý, každé ráno bývam trestaný... Keď som uvažoval, ako tomu porozumieť, zdalo sa mi to ťažké. Len keď som vošiel do Božej svätyne, pochopil som, ako skončia. Veru, staviaš ich na klzké miesta, necháš ich padnúť do záhuby... Tí, čo sa od teba vzd'aľujú, zahynú. Zničíš každého, kto sa ti spreneverí“* (Ž 73:1-6, 8, 12-14, 16-18, 27).

Je jasné, že v tomto živote sa občas budeme musieť stretnúť s nespravodlivosťou. Avšak, tento jav je dočasný. Vo večnosti, ktorá nemá koniec, Božia spravodlivosť predsa

triumfuje a každý dostane to, čo si zaslúžil. Tam nebude hrať žiadnu rolu ani bohatstvo, ani popularita, ani ľudská sláva, ale len to, čo je drahocenné v očiach Pánových. Je možné, že až keď budeme stáť pred nebeským Otcom, konečne pochopíme, že On naozaj nikdy v ničom nerobí chyby.

Zákon sejby a žatvy má niekoľko stále sa opakujúcich zákonitostí:

1. Prvá z nich spočíva v tom, že Boh odpláca hriech obvykle takým istým spôsobom, ako človek hrešil. Takže, ak si v minulosti kradol, nečuduj sa, že sa ti teraz vždy niečo stráca. Ak si sa vo svojom živote často uchýľoval ku lži, nepohoršuj sa, že ťa stále niekto klame. Ak si ľahko porušil niekomu dané slovo, nevzdychaj, ak nemáš verných priateľov, na ktorých by si sa mohol spoľahnúť. Bol čas, keď si roznášal klebety o druhých, tak teraz počúvaj klebety, ktoré rozširujú o tebe. Ak si osočoval svojich blízkych priateľov, potom nebud' rozhorčený, keď počuješ, že dnes zle hovoria o tebe. Nechcel si počúvať svojich rodičov, ponižoval, a možno si dokonca aj hovoril o nich zlé, tak dnes žni vzdor svojich vlastných detí, a znášaj od nich opovrhnutie, ktoré prejavujú voči tebe už nie tajne, ale otvorene. Ak si sa kedysi zvysoka pozeral na iných, nečuduj sa, že tí, ktorí žijú vedľa teba, ťa dnes ponižujú. Ak si strávil svoj život v zábavách a myslel si si, že sa môžeš zaobísť bez Boha, tak nenariekaj, že v ničom nemáš požehnanie. Ved' žneš to, čo si zasial, ako je napísané: „*Hľa, počne neprávosť, nosí trápenie a porodí lož. Kope jamu, vyhlíbi ju, ale spadne do priehlbne, ktorú prichystal. Čím iných chce trápiť, to padne na jeho hlavu, čím iných trýzniť chce, zosype sa mu na temeno*“ (Ž 7:15-17).

Pravdaže, Pán nás do ničoho nenúti. Máme právo siat' všetko, čo chceme, avšak zožať to, čo by sme nechceli, to už nie je v našej moci, pretože dostaneme len to, čo si zaslúžime. Tak nezabudni na to, keď niekoho navádzaš na hriech smilstva alebo cudzoložstva, zvádzaš dieťa, dievčinu alebo mladého človeka, cudziu ženu alebo manželku iného muža, že príde deň, keď tvoja žena odíde s druhým alebo deti, ktoré

si s takými ťažkosťami vychoval, opustia tvoj dom, a budú viesť neviazaný život, a stanú sa ti hanbou a prekliatím. Rozdiel môže byť len v tom, že ty si nejaký hriech robil v tajnosti alebo vo svojich myšlienkach a fantázii, a oni ho budú robiť zjavne, odhaľujúc tvoje tajné bezprávia, o ktorých si si myslel, že o nich nikto nevie.

2. Druhou zákonitosťou je stále potvrdzovaný fakt, že úroda vždy prevyšuje osivo. Tento jav pozorujeme každý rok aj v prírode. Keď hodíte do zeme jedno pšeničné zrno – vyrastie klas s desiatkami zŕn, utrúsiš jedno semienko slnečnice – narastie veľká slnečnica so stovkami jadierok, položíš do jamky jeden zemiak – vykopeš ich osem, desať alebo aj viac. Presne tak to vyzerá v našom ľudskom živote. Len jedno urážlivé slovo môže priniesť veľa trápenia, vyvolať hnev, horkosť a krutú nenávisť a urážka drviaca dušu môže vyprovokovať infarkt a náhlu smrť. Jednoduché nedorozumenie sa môže stať príčinou chladu, odcudzenia a napätia vo vzťahu manžela a manželky a priviesť ich k rozvodu. Letmá závisť, žiarlivosť alebo znenazdajky vzniknuté podozrenie môže rozdeliť dvoch blízkych a vzájomne rozumejúcich si ľudí a zničiť ich dlhotrvajúce priateľstvo. Ľudové príslovie nie nadarmo hovorí: „Zaseješ vietor, zožneš búrku“. A v živote to skutočne často tak býva. Jediný spáchaný hriech môže spôsobiť more slz a veľa, veľa trápenia.

3. Tretia zákonitosť v zákone sejby a žatvy sa prejavuje v princípe postupného narastania. Ako každé semienko zasiate do zeme začína svoj rast z niekoľkých malých a slabých výhonkov, tak každý priestupok sa prejavuje spočiatku ako niečo neškodné a bezvýznamné, čomu nevenujeme zvláštnu pozornosť. Tak napríklad, mysl'ou prebleskne zlá myšlienka, ktorú sa síce snažíme jednoducho odohnať, no ona bude pokračovať vo svojej práci dovtedy, kým nezničí najlepšie priateľstvo s pre nás vzácnymi ľuďmi a nezmení nás na zlých a podozrievavých ľuďmi, s ktorými je veľmi ťažké komunikovať. Toto pravidlo potvrdzuje aj to, čo sa medzi ľuďmi hovorí: „Zasej myšlienku – zožneš čin, zasej

čin – zožneš zvyk. Zasej zvyk – zožneš charakter, zasej charakter – zožneš osud“.

4. Na čo by sme nemali zabúdať je, že trest a odplata sa koná cez nejakého človeka, ktorého si Boh na to vyberie. Keďže to nechápeme, začneme ho považovať za vinníka nášho trápenia a dokonca za najhoršieho nepriateľa. Ale ako možno nenávidieť niekoho, kto je len Božím nástrojom, ktorý si vyberie a používa podľa svojho rozhodnutia ako On chce a kedy On chce, aby vykonal na nás to, čo sme si zaslužili?! Keď sa hneváme na takého človeka, nemáme ani potuchy, že bojujeme proti Bohu, ktorý pôsobí skrze neho.

Presne tak, ako sa to deje v telesnom živote, zákon sejby a žatvy sa prejavuje aj v duchovnom živote, a to bez ohľadu na to, aký hriech bol počiatočnou príčinou – či už je to neposlušnosť, ohováranie, lakomstvo, smilstvo alebo cudzoložstvo, krutosť, pomsta alebo neodpustenie. Na dôkaz tohto by som rada uviedla dva príklady. Sami účastníci týchto príbehov ma požiadali o ich zverejnenie, aby poslúžili ako duchovná pomoc druhým.

Jedna novo obrátená žena, ktorá bola v minulosti slávnou športovkyňou, žila svetsky a viedla búrlivý život, zlomená so slzami v očiach, rozprávala: „V mladosti som bola nesmierne krásna dievčina, takže chlapcov som sa nemohla zbaviť. Vyžívala som sa v tom, že som im balamutila hlavy, a preto som sa súčasne stretávala s niekoľkými, dovádzajúc ich niekedy do šialenstva pre ich zúrivú žiarlivosť. Ale prišiel čas, keď som sa aj ja bezhlavo zamilovala. Bol to veľmi príťažlivý, urastený a silný mladý muž, ktorý bol majstrom športu v ťažkej atletike a vzbudzoval všeobecný obdiv. Keď sa začal o mňa vážne zaujímať a už hovoril o našej svadbe, moji bývalí ctitelia sa rozhodli pomstiť sa mi a povedali mu o mojich minulých dobrodružstvách, čím sa jeho láska ku mne zmenila na opovrhovanie a nenávisť. Po krátkom čase sa so mnou rozišiel a pri rozlúčke povedal, že mal o mne lepšiu mienku.

Hnaná túžbou odplatiť sa im, rozhodla som sa zničiť životy mojich bývalých obdivovateľov, v tom čase už ženatých,

ktorí odtrhli odo mňa môjho milovaného. Zvádzala som ich svojou povoľnosťou a ľahkými mravmi. Odvádzala som ich z ich rodín, a potom som ich odhodila v tom okamihu, keď boli najšťastnejší. Bola som ľahostajná k utrpeniu opustených manželiek a k slzám ich detí, pretože som sa považovala za zranenú, zhanobenú a na smrť urazenú.

Unavená z takého neusporiadaného života som sa nakoniec vydala za muža, v ktorom som úplne zožala všetky moje zločiny. Vysmieval sa mi, trápil moju dušu tak, že od neustáleho trýznenia som čoskoro stratila krásu, na ktorú som bola predtým taká pyšná. Nadávky, urážky, pijatika, bitky a nespočetné nevery sa stali mojím stálym údelom bez akéhokoľvek lúča nádeje, takže som znenávidela svojho manžela ukrutnou nenávisťou.

Ale to ešte nie je všetko. Jediná dcéra, ktorá sa nám narodila, bola voči mne uzavretá, správala sa cudzo a chladne, akoby som ani nebola jej matkou. To ma priviedlo k tomu, že som po nociach plakala od urazenosti, zúfalstva a bezmocnosti. Navyše, keďže zdedila po mne vonkajšiu krásu, viedla rovnaký život, ako kedysi ja, čo sa skončilo tým, že vo svojich nedožitých dvadsiatich rokoch zomrela na AIDS. Po dcérinej smrti ma manžel opustil a odišiel k inej žene. Teraz som úplne sama a už nikomu nie som potrebná. Prežité mnohé utrpenia ma viedli k hľadaniu Boha, a až keď som uverila, uvedomila som si, že celý doterajší život som žala to, čo som kedysi tak bezstarostne siala. Veď nie je možné vytvoriť šťastnú budúcnosť, majúc za sebou takú hriechu minulosť, ako bola moja!“

Pre nikoho z nás nie je tajomstvom, že človeku je vlastné zabúdať na hriechy, ktoré kedysi vykonal. Okrem toho, snažíme sa zo všetkých síl, aby bolo vymazané z pamäti to, k čomu sa viažu nepríjemné spomienky. Avšak umlčať svedomie nie je také jednoduché. Ono znova a znova znepokojuje srdce, ktoré nie je závislé na rozumových dôvodoch, pretože veľmi často za ním stojí sám Boh. Nie nadarmo sa vo

Svätom Písme hovorí: „...keby nás naše srdce obviňovalo, lebo Boh je väčší ako naše srdce. On vie všetko“ (1Jn 3:20). Dokazuje to nasledujúci príklad.

Jeden muž v pokročilom veku, ktorý žil so svojou ženou okolo päťdesiat rokov, krátko pred svojou smrťou nemohol nájsť pokoj v srdci, kým nepoprosil, aby našli duchovného poradcu, ktorému otvoril svoj hriech, ktorý ho dlho trápil. Povedal toto:

„Moja matka skoro osirela, takže vyrastala v rodine, ktorá si ju vzala do výchovy, a využívali ju ako domácu slúžku. Pretože vyrástla v takých podmienkach, bez pozornosti a lásky, bola mlčanlivá, uzavretá a zatrpknutá. Nezvyknutá na prejavy lásky, nebola schopná dávať ju iným. Keď sa pri prvej príležitosti vydala a porodila dve deti, zostávala tvrdou a chladnou, nebola schopná odhaliť dušu. Kvôli tomu sme trpeli nielen ja so svojou sestrou, ale aj náš otec, ktorý ju preto opustil a odišiel z našej dediny k inej žene, keď sme boli ešte celkom malí. Takže matka bola nútená vychovávať nás sama. Musela veľa pracovať, aby sa postarala o rodinu, ktorú živiteľ opustil.

Žiaľ, otcov odchod ju nielenže nenapravil, ale ešte viac zatvrdil proti nemu a aj proti jeho deťom, a tak náš život bol ešte horší. Čo si pamätám, nikdy sme nevideli matku usmievať sa alebo tešiť sa, nepoznali sme materinskú nehu a láskanie. Ona nás držala naozaj „na uzde“, vychovávala hrubým okrikovaním, príkazmi, požiadavkami a častými trestami, výsledkom čoho bolo, že som ju v plnom zmysle slova znenávidel. Keď som bol tínedžer, začala sa Druhá svetová vojna, počas ktorej sme zažili veľa ťažkostí a takmer sme zomreli od hladu. Viem, že utrpenie a žiaľ mnohých obmäkčia a urobia súcitnými k druhým, mňa však len zatvrdzovali. Nevraživosť voči matke, ktorá vznikla vo mne v detstve, narastala, preto, keď som bol už plnoletý, odišiel som z domu a už som sa nikdy nevrátil. Sestra, ktorá zostala doma, písala, že matka ma neustále odsudzovala za tento čin, ale mne to bolo jedno, pretože som si myslel, že ona bola na vine.

Uplynulo štyridsať rokov, počas ktorých som matke ne-
napísal ani riadok a len občas som odpovedal na sestrine
listy, ktorá rovnako ako ja, mala už svoju vlastnú rodinu.
Jedného dňa mi napísala, že matka ťažko ochorela a vo svo-
jich utrpeniach sa obrátila k Bohu. Potom sa veľmi zmenila,
prosila sestru o odpustenie za minulosť a prosila, aby tú istú
žiadosť odovzdala mne. Moje srdce bolo také plné horkosti,
že som odpovedal, že jej nemôžem odpustiť. O niekoľko
mesiacov mi sestra znova oznámila, že matka je na prahu
smrti a prosí ma, aby som sa prišiel s ňou rozlúčiť. Ale ani
táto správa neobmäkčila moje tvrdé srdce, v ktorom žila len
urážka a túžba po pomste. Nešiel som ani na pohreb, po kto-
rom sestra napísala, že matka ma čakala do poslednej chvíle,
dúfala, že ma aspoň pred smrťou požiada o odpustenie, ale
nedostala ho, a tak odišla na večnosť.

Hanbím sa priznať, ale ani to sa ma vôbec nedotklo
a pokračoval som v spokojnom živote, presvedčený, že som
konal správne, keď som ju takým istým spôsobom potrestal
za jej kedysi tvrdé srdce. Avšak ako roky plynuli, začal som
si všímať, že s vekom sa čoraz viac podobám na ňu. Moje
štyri dorastajúce deti mi neustále vyčítali bezcitnosť a kru-
tosť, a keď dospelí, snažili sa čo najskôr odísť z rodičov-
ského domu. Bolo zrejmé, že aj moja manželka trpela pre
moju bezcitnosť, ale ja som nič v tomto smere nepodnikol,
myslel som si, že môj charakter aj tak už nezmením.

Tak to pokračovalo až dovtedy, kým som neochorel
a po návšteve u lekára som sa dozvedel, že mám zhubný
nádor na mozgu, a už je príliš neskoro na operáciu. Bolesti
hlavy boli také silné, že som sa mohol len ťažko ovládať,
aby som nekričal. Uvedomil som si, že mi zostalo len málo
života. Spomenul som si na pokánie mojej matky pred
smrťou a začal som hľadať veriacich, aby mi ukázali cestu
ku Kristovi. Pán bol milostivý ku mne a mohol som ich
nájsť. Choroba a ťažké utrpenie mi pomohli nájsť Spasiteľa
a celkom sa Mu odovzdať. Avšak ani potom, ako som uve-
ril, nemal som pokoj v duši, pretože Boh mi znovu a znovu

pripomínal moju tvrdosť voči matke a aj to, že som jej doteraz ešte neodpustil.

Pri čítaní Biblie som narazil na slová „*Odpustíte svojim nepriateľom*“, ktoré prešli mnou ako blesk, pretože som nebol schopný odpustiť nielen nepriateľom, ale ani mojej vlastnej matke, aj keď som sám prosil Pána o odpustenie a prijatie do Jeho príbytku. Keď som to pochopil, bolo mi hrozne. Odsudzoval som a nenávidel svoju matku, a pritom som bol taký istý ako ona, hoci som si to ani neuvedomoval. Ako som ja kedysi trpel kvôli jej tvrdosti, tak trpia aj moje deti a žena kvôli mojej hrubosti a necitlivosti a dokonca aj vnúčatá. Očakával som od mojej matky lásku a porozumenie, a ja sám som to tiež nemal. Takto som zožal to, čo som zasial. Preto teraz, keď mi zostalo len málo života, chcem otvoriť to, o čom som mlčal desaťročia, a z čoho teraz robím hlboké pokánie. Nech sa všetci dozvedia o tom, a ak by niekomu môj príbeh poslužil ako duchovná pomoc, aby sa vyhol tomu údely, ktorý postihol mňa.“

Vidíte, priatelia! Keď sejeme niečo v tomto živote, nemyslíme zvyčajne na žatvu, a spomenieme si na ňu len vtedy, keď jasne vidíme následky. Tak nech náš príbeh tohto umierajúceho prinúti zamyslieť sa a pozrieť sa späť, aby sme prehodnotili, čo sme kedysi robili nerozvážne. Samozrejme, keď to čítame, môžeme povedať, že takéto prípady sú úplne prirodzené v živote tých, ktorí nepoznali Boha. Lenže, viete, že zákon sejby a žatvy pôsobí rovnako tak v živote hriešnikov, ako aj v živote tých, ktorí sa považujú za Božie deti. To je príčina, prečo tu i tam počujeme o páde do hriechu ako radových členov kresťanských komunít, tak aj ich služobníkov, ba aj svetoznámych Božích mužov, na ktorých sa kedysi tisícky pozerali s bážňou a úctou. Boh nerobí medzi nami rozdiel, čo potvrdzujú nasledovné slová Svätého Písma: „*Lebo každý, kto sa dopúšťa neprávosti, prijme odplatu za nepravosť. Boh nikoho neuprednostňuje*“ (Kol 3:25), a „*Ruku na to, že zlý človek neunikne trestu...*“ (Prís 11:21).

K tomu by sme mali ešte dodať, že svojou zlou sejbou môžeme spôsobiť trápenie nielen sebe, ale aj iným, vrátane bratov a sestier vo viere. Jedna kresťanka v pastoračnom rozhovore rozprávala, že jej manžel, kedysi bojaci sa Boha a horiaci prvou láskou k Pánovi, neskôr začal stále častejšie prinášať domov pornografické časopisy a videofilmy, a navrhoval jej, aby spolu pozerali túto špinu, aby potom to, čo videli, praktizovali vo svojom manželskom živote. Žena vedela ako predtým horlil za čistotu a svätosť, o čom sa často kázalo v ich zbore, preto nechápala, čo mohlo tak zmeniť manžela v tejto veci a urobilo z neho presný opak toho, kým bol predtým.

Pretože trpela tým, k čomu ju nútil v manželskej posteli, sestra sa začala horlivo modliť a prosila Pána, aby jej On odhalil príčinu duchovného ochladnutia jej manžela a jeho zvedenia duchom smilstva. Odpoveď z neba nenechala na seba dlho čakať. O dva týždne neskôr zbor, ktorý navštevovali, otriasla správa, že ich pastor je už niekoľko rokov v cudzoložnom vzťahu s jednou zo sestier, ktorá spieva v spevokole, a dvaja z najviac „požehnaných“ (ako to tvrdili) kazateľov vysedávajú po nociach pri počítači, vyhľadávajúc na internete pornografiu.

Tak Boh zasvietil na to, čo sa dialo v tajnosti, a dal všetko na pravé miesto. Ako vidno, slová kázní, ktoré zneli z kazateľnice, nech boli akokoľvek správne, vychádzali z nečistých nádob, poškvrnených ohavnosťou cudzoložstva a žiadosťou očí, preto „infikovali“ sediacich v sále, čo sa prejavilo u nich rovnakými hriechmi, ale už v rafinovanejšej forme. Po krátkom čase sa v tej istej komunite odhalilo niekoľko prípadov smilstva medzi mládežou. Takže semeno nemorálnosti neviditeľne hádzané do duší ľudí prinieslo bohatú úrodu.

Z tohto príkladu je jasné, aká veľká je zodpovednosť tých, ktorí stoja za kazateľnicou a kážu Božie slovo zhromaždeným. Ak ono vychádza z nečistých sŕdc a poškvrnených pier, potom neprináša úžitok, ale mnohé škody, aj keby sa predkladali akékoľvek duchovné pravdy. Nakoniec, je to rovnaké, ako keby sme posadili ľudí za krásne prestretý stôl

a do uvareného jedla by sme vopred pridali kvapku silného jedu so spomaleným účinkom. Ak sa tomu nepripisuje význam, niet divu, že v našich kresťanských cirkvách a spoločenstvách sa čoraz viac prejavuje nemorálnosť.

Aj keď zákon sejby a žatvy platí a prejavuje sa neustále, netreba opúšťať ruky a padať do zúfalstva, pretože Boh, ktorému slúžime, nám ponúka svoje milosrdenstvo, ako to bolo v Starom zákone. Za starých čias Boh prehovoril k svojmu vyvolenému národu a ukázal mu cestu von zo zdanlivo beznádejnej situácie, keď povedal: „*Obmyte sa, očistite sa, odstráňte mi pred oči vaše zlé skutky; prestaňte robiť zlo, učte sa robiť dobro, domáhajte sa práva, pomáhajte utláčanému, vymôžte právo sirote, obhajujte vdovu! Podťe, vyjasnite si to! – hovorí Hospodin. Keby boli vaše hriechy ako šarlát, zbeľujú sťa sneh, a keby boli červené ako purpur, budú ako vlna. Ak budete ochotne poslúchať, budete jesť dobré dary zeme. Ak sa však budete zdráhať a protivíť, pohltí vás meč, lebo prehovorili Hospodinove ústa*“ (Iz 1:16-20).

Takže Boh, ktorý dal Izraelu príležitosť, aby si zvolil požehnanie alebo prekliatie, dnes ponúka to isté aj nám. Ako sa k tomu postaviť? Po prvé, nakoľko je to možné, dať do poriadku všetko zlo, ktoré bolo vo vašej minulosti. Samozrejme, že existujú veci, ktoré už nie je možné napraviť, napríklad: vykonaný potrat alebo smrť človeka, ktorému si spôsobil niečo zlé, a teraz ho nemôžeš požiadať o odpustenie. Avšak, veľa z tvojho života predsa môžeš ešte stále napraviť. Volaj k Bohu a popros Ho, aby ti pomohol vytrhnúť zlú sejbu z tvojej minulosti skôr, ako prinesie svoje horké ovocie. Skús si spomenúť na všetkých, ktorých si urazil, a daj do poriadku svoj vzťah s nimi. Vyhľadaj tých, ktorým si niekedy niečo ukradol a vráť alebo nahraď spôsobenú škodu. Spomeň si na príklad Zachea, ktorý bol ochotný zaplatiť štvornásobne. Odpusť všetkým, ktorí ťa urazili. Prestaň dokazovať sám sebe, že oni predsa nemajú pravdu, a ty si si vôbec nezaslúžil, aby sa tak správali k tebe. Ako je možné, že toľko rokov máš v srdci neodpustenie, ak dobre

poznáš Ježišove slová: „*Ale ak vy neodpustíte ľuďom, ani vám váš nebeský Otec neodpustí vaše poklesky*“ (Mt 6:15)?! Neľaká ťa hrozný údel – nedostat' odpustenie, a teda byť za-
vrhnutý?! A ak ťa to ľaká, tak sa ponáhľaj odpustiť. Urob to,
čomu nás učí Sväté Písmo, ktoré hovorí: „*Uvoľňovať ne-
spravodlivo nasadené putá, rozlámať jarmo otroctva, pre-
pustiť utláčaných na slobodu a rozbiť každé jarmo*“ (Iz 58:6).

Konaj tak, ako to robila jedna žena. Keď uverila v Pána
Ježiša, v prvom rade obišla svojich priateľov a známych,
poprosila o odpustenie za všetko, čím ich urazila alebo
bola kameňom úrazu, keď žila vo svete. Potom cestovala
k svojej bývalej priateľke a priznala sa, že pred mnohými
rokmi jej ukradla veľmi drahý prsteň, ktorý potom stratila.
Keďže ho už nemohla vrátiť, zaplatila dvojnásobnú sumu,
potom si vydýchla od úľavy. Za tým sa pokorila a povedala
svojmu dospelému synovi aj dcére, že v detskom veku robila
nad nimi čarodejnícke manipulácie, čím pritiahla na nich
okultné prekliatie. Potom ich viedla, aby hlbšie a vážnejšie
preskúmali svoje formálne kresťanstvo, v ktorom žili. Tak sa
zmierila s ľuďmi a Boh jej udelil milosť. Ved' keď On od-
púšťa, tak zabúda a nikdy už viac nespomína. Po takomto
pokání nasledovali mnohé požehnania, ktoré boli také oči-
vidné, že príbuzní, priatelia, známi a spolupracovníci sa ne-
prestávali diviť premenám, ktoré sa pri nej diali.

Boh nemení minulosť. Čo bolo, to už viac nevrátime.
Avšak, aj keď už nie je možné mnohé napraviť, keď pri-
známe spáchané hriechy a omyly, On daruje odpustenie,
ktoré sa stane cestou k obnoveniu. Každý den dáva novú
nádej a možnosť začať všetko odznova: milovať, slúžiť
a podopierať ďalších pre Jeho veľké a Sväté meno. Tak
nestraťme túto ponúknutú príležitosť a využime Bohom
prejavené milosrdenstvo! Dnes urobme nový začiatok,
a potom naša hriešna minulosť navždy zostane za nami.

Kapitola 4

Dôležitosť posvätenia

V jednom zo svojich žalmov Dávid volá: „*Hospodine, kto smie byť hosťom v tvojom stane? Kto môže bývať na tvojom **svätom** vrchu?*“ Alebo inými slovami: „*Kto z ľudí sa môže priblížiť k tebe, Bože?!*“ Keď kladie túto otázku, sám dáva aj odpoveď, ktorá obsahuje množstvo požiadaviek: „*Ten, kto žije bezúhonne, kto koná spravodlivo, kto zo srdca pravdu hovorí, kto neškodí jazykom, kto neubližuje druhému, kto netupí blížneho, kto pohŕda podliakom, kto ctí si tých, čo sa boja Hospodina, kto prisahu nezmení, hoci by utrpel škodu, kto peniaze nepožičiava na úrok a proti nevinnému sa nedá podplatiť. Ten, kto takto koná, nikdy sa neskláti*“ (Ž 15:1-5).

Na základe týchto veršov môžeme urobiť záver, že pre nášho nebeského Otca nie je dôležité to, že v Neho veríme a uctievame Ho, ale to, aké je naše chodenie pred Ním. Jedna vec je poznať pravdu a niečo úplne iné je – žiť v súlade s ňou. Boh chce prebývať na svojom **svätom** vrchu s tými, ktorých viera sa v živote prejavuje nie v slovách, ale v skutkoch. Pretože On je svätý, miluje bohabojných a prejavuje im svoju priazeň, aj keď neodmietne hriešnikov, ktorí k Nemu prichádzajú. Práve preto sú na stránkach Svätého Písma nasledujúce slová: „...ako je svätý ten, čo vás povolal, aj vy buďte svätí v celom svojom počínaní. Ved' je napísané: „Bud'te svätí, lebo ja som svätý“ (1Pt 1:15-16). Keď Oswald Chambers zdôrazňoval, aké je pre kresťanov nevyhnutné usilovať sa o svätosť, napísal: „Predurčeným cieľom ľudských snáží nie je šťastie a zdravie, ale práve svätosť. Boh – to nie je večný automat na požehnávanie ľudí. Prišiel, aby zachránil človeka vôbec nie zo súcitu k nemu, ale preto, že ho **stvoril pre svoju slávu a život vo svätosti**.“

Význam slov „svätý, svätosť, posvätenie“ možno pochopiť iba tak, že sa uvažuje o nich v ich vzájomnej spätosti. Ich význam v doslovnom preklade možno vyjadriť

slovesom „oddeliť“. V Svätom Písme je toto slovo uvedené už v prvých veršoch knihy Genezis, ktoré hovoria o stvorení: „*Boh videl, že svetlo je dobré, a oddelil svetlo od tmy*“ (Gn 1:4). U starovekých Židov sa slovom „svätý“ nazývalo všetko, čo bolo oddelené od obyčajného, svetského použitia, pretože bolo predurčené pre použitie na osobitné účely v službe Pánovi. V duchovnom význame „posvätenie“ znamená oddelenie sa od každej hriešnej ohavnosti a nečistoty, ktorá existuje v zlom, prevrátenom svete, ktorý nás obklopuje, a úplné odovzdanie sa do vlastníctva nebeskému Otcovi.

V období Starého zákona Boh všetko vyvolené pre posvätenie bezpodmienečne **oddeloval**. Práve preto bol Izrael vyvedený z Egypta. Neskôr sa leviti museli oddeliť od celého množstva Izraelitov, ktorí vyšli z tejto krajiny, aby sa stali vlastníctvom Pána (pozri Nm 8:14). Synovia Áronovi tiež boli oddelení od ostatných členov komunity, aby vykonávali kňazskú službu (Ex 28:1). Avšak týmto sa to u nich neskončilo. Po oddelení sa museli umyť a očistiť od každej nečistoty podľa predpisov, ktoré určil Boh, potom dostali pomazanie svätým olejom a sľúbili, že sa budú chrániť, aby boli nepoškvrnení, to znamená svätí. Od tej doby človek, vec alebo predmet, oddelený od obyčajného prostredia, zasvätený Pánovi a určený pre službu Jemu, dostal pomenovanie „**posvätený**“ alebo „**svätý**“. Odtiaľ pochádza pojem **svätosť**, ktorý sa používa len pre veriacich ľudí a rozumie sa pod ním nezúčastňovanie sa v zlom, duchovná a mravná čistota, čistota ducha, duše a tela.

Hoci starozákonná doba je už dávno za nami, otázka posvätenia stále zostáva jedným z hlavných problémov, ktorý musí riešiť každý úprimný kresťan, pretože práve od toho závisí budúcnosť, ktorá ho čaká vo večnosti. Nie nadarmo Božie Slovo hovorí, že „**bez svätosti nikto neuvidí Pána**“ (pozri Heb 12:14). Satan o tom dobre vie, preto sa vždy snažil robiť všetko možné, aby do tejto dôležitej časti praktického kresťanstva vniesol veľa zmätku a chaosu. A to

všetko preto, aby človek nemal jasnú predstavu o tom, ako sa dosiahne to, čo je v skutočnosti prikázaním a Božou vôľou, ktorú nevyhnutne treba plniť. Žiadna duchovná pravda nebola v predstavách veriacich ľudí narušená do takej miery, ako pojem svätosť a spôsoby, ako ju dosiahnuť. Práve tieto mylné predstavy ich viedli k tomu, aby robili tie najneuveriteľnejšie a nezmyselné činy. Napríklad v stredoveku sa snažili dosiahnuť stav svätosti tým, že sa uchýlili k pustovníctvu, askéze, dlhým vyčerpávajúcim pôstom, trýzneniu svojho tela a ďalekým púťam do miest, ktoré cirkev vyhlásila za sväté a pobyt v nich údajne viedol k posväteniu. Neskôr sa snažili získať svätosť alebo za peniaze, kupovaním odpustkov, alebo sa nútili k povinným pravidelným spovediam pred kňazom, alebo sa izolovali od hriešneho sveta v kláštoroch, alebo používali ešte rôzne iné prostriedky a spôsoby.

Treba povedať, že aj napriek skutočnosti, že Božie Slovo popisuje dostatočne podrobne otázku posvätenia, súčasní kresťania, ktorí patria do rôznych denominácií, ešte vždy k tomu nemajú jednotný postoj a rovnaký názor. Navrhujú celý rad protichodných interpretácií, v ktorých je často ťažké sa vyznať. Niektoré Božie deti sú presvedčené, že sa stávajú svätými, keď prijali krst Svätým Duchom. Druhí hovoria, že svätosť je možné rozvinúť v sebe cestou duchovnej emocionálnosti, a pretože sa snažia prísť rýchlo k výsledku, uchylujú sa k novým – dnes široko propagovaným a veľmi rozmanitým spôsobom. Priťahuje ich chvenie, ktoré pociťujú pri modlitbe, a považujú to za Boží dotyk, pocit tepla alebo prechádzania „elektrického prúdu“ a ďalšie nezvyčajné telesné pocity. Tretí považujú za svätosť okázalé frázy o neobyčajne hlbokom pochopení pravdy, ktorá im je odhalená nejakým zvláštnym nadprirodzeným spôsobom. Štvrtí sa snažia zo všetkých síl dôjsť k zdanlivej slobode, ktorú údajne získavajú ako výsledok série opakovaných spovedí, ktoré podľa ich názoru pozdvihujú človeka na vyššiu duchovnú úroveň. Takí veriaci v podobnom zanietení zachádzajú až tak ďaleko, že nútia

k tomu aj ostatných a stávajú sa v plnom zmysle závislými na tomto druhu svedení, podobne ako narkomani, ktorí jednoducho nemôžu žiť bez svojich drog.

Výsledkom takéhoto snaženia sa o svätosť je zo začiatku lákavý rýchly úspech, vzostup a zdanlivá duchovná prosperita, ale potom nasleduje rýchly pokles, ktorý končí sklamaním a malomyselnosťou. Duše, ktoré túžili po rýchlom dosiahnutí svätosti, sa trápia vo svojej beznádejnosti a nechápu, že pri hľadaní toho, čo si želali, sa už dávno odchyľili od správnej cesty. Iní veriaci vyzývajú k opatrnosti a triezvosti v otázke posvätenia a vystríhajú pred podobnými extrémami. Pravidelne si urobia čas pre komunikáciu s Pánom, horlivo sa modlia, chvália Ho spevmi a hymnami, ale ich život sa málo líši od prvých, pretože tiež nedokážu zanechať svoju hriešnosť a prijímajú ju ako nevyhnutný údel každého človeka, ktorému sa nikto nemôže vyhnúť.

Pokiaľ ide o formálnych kresťanov a svetských ľudí, oni zámerne robia všetko možné, aby pojmy „svätosť“ a „posvätenie“ vyvolávali u ľudí len negatívne emócie. V ich kruhoch sa pod svätosťou rozumie zákonníctvo a suchopárnosť, rôzne obmedzenia alebo úplné odmietnutie všetkého, čo prináša človeku pôžitok, ako aj nespočetné množstvo nariadení v obliekaní, jedle a zábave, sprevádzané neustálym denným čítaním Biblie, ktorá zakaždým pripomína to, čo sa nesmie robiť. S pojmom „svätý“ sa u nich spájajú také pojmy ako neprístupný, uzavretý a fanatický. A toto všetko sa im zdá, že nezodpovedá požiadavkám doby a nemá žiadny vzťah k modernému, civilizovanému a slobodnému životu. Preto slovo „svätosť“ u skeptikov a kritikov vyvoláva skôr úškrn alebo sarkastický úsmev, než záujem a uznanie.

Vlastne, taký postoj k otázke posvätenia a svätosti nijako neprekvapuje, ak zoberieme do úvahy, v akom špinavom a skazenom svete dnes žijeme. Nakoniec, všade sa šíriaci hriech a všetky druhy zla nielen neuveriteľne vzrástli, ale sa tiež všemožne ospravedlňujú. Média – noviny, časopisy, reklama, filmy, televízne a rozhlasové programy

a tomu podobné veci – reklamujú a propagujú neslušnosť, nemravnosť, chamtivosť, krutosť a násilie. Manželská ne- vera, nestabilita manželstva a s tým súvisiace rozvody, večný konflikt generácií, otriasajúci základ rodiny, všade sa šíriaci alkoholizmus a drogová závislosť, ktoré sa stali ne- oddeliteľnou súčasťou nášho života, lži, podvod a pokry- tectvo, bezprávie, ktoré sa deje vo svetovej ekonomike a politike, do neba volajúca nespravodlivosť v rozdeľovaní hmotných prostriedkov a mnoho-mnoho iného určujú vý- razne negatívny postoj k svätosti. Preto u ľudí vzniká anti- patia ku všetkému, čo je s ňou spojené a inštinktívne sa snažia oddeliť sa od tohto pojmu.

Avšak často práve to, čo ľudia vnímajú ako niečo ne- gatívne, v skutočnosti blahodarne vplyva na dušu a vôbec na náš ľudský život. C. S. Lewis raz povedal: „Ako málo vedia tí, ktorí si myslia, že svätosť – je niečo nudné. Ak máš do činenia s pravdou, uchvacuje ťa kompletne svojou nevy- vrátiteľnosťou. Ak by aspoň desať percent svetovej populá- cie žilo sväto, svet by sa okamžite zmenil a ľudia by boli oveľa šťastnejší.“

Podľa krátkeho Westminsterského katechizmu – **po- svätenie** je „pôsobenie neobmedzenej Božej milosti, ktorou sa celá naša ľudská podstata obnovuje podľa obrazu Boha a získava schopnosť stále viac a viac umierať hriechu a žiť pre spravodlivosť“. Oswald Chambers povedal: „Posvätenie – to nie je nič iné ako svätosť Ježiša Krista prejavujúca sa vo mne. Úžasné tajomstvo svätého života nie je v napodobňo- vaní Jeho, ale umožnení, aby sa dokonalé vlastnosti Ježiša prejavovali v mojom smrteľnom tele. Posvätenie znamená vštepenie Kristových svätých vlastností do mňa, to znamená Jeho trpezlivosti, Jeho lásky, Jeho svätosti, Jeho viery, Jeho čistoty a Jeho zbožnosti. To nie je získavanie sily od Krista pre svätý život, ale nadobudnutie svätosti od Neho, ktorá bola v Ňom a teraz sa prejavuje aj vo mne. Pritom sú všetky sily nášho tela, duše a ducha podrobené v jarme a nachádzajú sa pod kontrolou obnovennej mysle, nasmerované na službu

Pánovi. Aj keď hriech v tomto prípade nie je úplne zničený, je však zbavený možnosti ďalej v nás rásť a uskutočňovať ničiacu činnosť. Morálnou obnovou, v procese ktorej sa nachádzame, sa čím ďalej tým viac vzdáľujeme od toho, čím sme boli kedysi. Obnovu uskutočňuje Svätý Duch, ktorý prebýva v nás, ako je napísané: „*A takými to ste niektorí boli. No boli ste obmytí, ba posvätení a aj ospravedlnení v mene Pána Ježiša Krista a v Duchu nášho Boha*“ (1Kor 6:11).

Posvätenie duše a očistenie sa od všetkého, čo nie je príjemné Pánovi – sú pojmy, ktoré veľmi úzko súvisia a v podstate ich nemožno od seba oddeliť. Bez očistenia nemôže byť posvätenie a snaha o posvätenie vedie vždy k očisteniu duše. Ale ani jedno ani druhé by nebolo možné bez uvedomenia si vlastnej hriešnosti, čo je jedným z najcennejších objavov v živote človeka. Ježiš nie náhodou povedal, že keď príde Svätý Duch, prvé čo bude robiť – usvedčí nás z hriechu. Keď On prebudí svedomie človeka a vovedie ho do Božej prítomnosti, tak vzťahy s ľuďmi ustupujú do úzadia a najdôležitejším sa stáva vzťah s Pánom, ako sa to stalo kedysi u kráľa Dávida, ktorý, keď si uvedomil svoj hriech, mohol len vyznať: „*Proti tebe, proti tebe samému som sa prehrešil a urobil som, čo je v твоjich očiach zlé*“ (Ž 51:6, RP).

V dnešných kresťanských cirkvách v otázke postoja ku hriechu existujú dva extrémny. Väčšina kazateľov sa alebo vôbec nedotýka tejto témy zo strachu, že urazia ľudí, ak im priamo povedia, že sú hriešnici a nazvú veci pravými menami, alebo to spomenú len mimochodom a veľmi zaobalene. Pre nich je Boh ako láskavý deduško v nebi, ktorý sa zaoberá len tým, že je dlho zhovievavý, dokazuje milosrdenstvo, odpúšťa a žehná, pretože nás miluje takých, akí sme. Táto nadmerná opatrnosť a prezieravosť vedie k tolerancii – všetko je dovolené, a k neospravedlniteľnej zhovievavosti, pretože duše strácajú bázeň pred Bohom, robia všetko, čo sa im zapáči. Avšak sú aj takí kazatelia, ktorí idú do opačného extrému, neustále hovoria o hriechoch, takže ich poslucháčom pripadá Boh ako tyran, ktorý čaká len na to, že sa

človek potkne a padne do hriechu, a potom ho okamžite potrestá. Tam, kde sa praktizuje tento spôsob kázania, ľudia sa natoľko boja Božieho hnevu, pripraveného kedykoľvek sa vyliat', že zabúdajú na to, s akým milujúcim a milosrdným Bohom majú do činenia.

Podobné nesprávne postoje ku hriechu nesú so sebou aj nesprávne výklady otázky posvätenia. Tak, napríklad, niektorí kazatelia hovoria, že sa posväcujeme Bohom hneď v momente obrátenia. Druhí nútia ľudí posväcovať sa podľa vopred pripraveného zoznamu hriechov, foriem, schém a pravidiel. Tretí považujú túto otázku za hlavnú, a preto je takmer jedinou témou ich kázaní, čím vyvíjajú na poslucháčov natoľko silný emocionálny tlak, že tí upadajú do krajnosti a neustále vyhľadávajú u seba hriechy, aby ich opäť vyznávali.

Takéto extrémny, samozrejme, nič dobré neprinášajú, pretože dezorientujú ľudské duše, vnášajú zmätok do ich chápania pravdy a narúšajú správny prístup k otázke duchovných priorít. Každý kresťan vie, že príčinou všetkých trápení je hriech, takže aby sa tento problém vyriešil, je potrebné použiť „spôsob liečenia“, ktorý by radikálne zmenil vzniknutú situáciu. Jedinou takou metódou, zanechanou na stránkach Biblie, ktorá sa osvedčila v celej ľudskej histórii, je posvätenie. Začína sa po obrátení človeka k Bohu a pokračuje až do konca jeho života. Základom tohto úsilia o posvätenie je pocit nespokojnosti so sebou a svojím povrchným kresťanským životom.

Nespokojnosť – je blahodarný stav. Keď sme nespokojní, tak sa snažíme o niečo viac, a Boh nám poskytne to, čo nám chýba. Ak sme so všetkým spokojní a sebestační, to znamená, že sa už o nič neusilujeme. Spokojnosť so sebou nielen oslepuje, ale je to sila, ktorá brzdí duchovný vývoj, rast vo viere a zrelosť duše ako celku. Ak chcete tomu porozumieť, stačí si pripomenúť prísne slová Pána, adresované cirkvi Laodičanov: „*Ved' hovoríš: Som bohatý, zbohatol som, nič nepotrebujem, a nevieš, že si biedny, úbohý, chudobný,*

slepý a nahý. Radím ti, aby si si odo mňa kúpil zlato prepálené ohňom, a tak zbohatol, i biele rúcho, a tak sa zaodel a nebolo vidieť hanbu tvojej nahoty; a masť na pomazanie očí, aby si videl“ (Zj 3:17-18).

Istota, že u nás je všetko v poriadku, že všetko potrebné už bolo dosiahnuté a v podstate nie je nutné sa usilovať o niečo väčšie, môže byť nielen sebaklam, ale aj zastavenie sa v tom, čo je nevyhnutne potrebné, a čo je v Biblii priamo, bez výhrad povedané: „**Lebo toto je Božia vôľa: vaše posvätenie**“ (1 Tes 4:3). A ak je to tak, potom jednoducho nemáme právo sa pozerat' na posvätenie ako na niečo také, čo môžeme robiť, a môžeme aj nerobiť podľa nášho uváženia. Ved' všetko, čo je Božia vôľa, vyžaduje od nás nielen to, aby sme ju prijali, ale určite aj naplnili, samozrejme, ak sa naozaj považujeme za kresťanov. Ak sa tomu protivíme, či si to uvedomujeme alebo nie, protivíme sa nebeskému Otcovi.

Všetkých kresťanov podľa ich postoja k otázke posvätenia a svätosti skrze osobné očistenie od hriechov možno rozdeliť do piatich hlavných skupín:

1. K prvej a, žiaľ, najpočetnejšej skupine patria tí, ktorých duše každý deň viac a viac otupievajú, pretože vedome a dobrovoľne hrešia. Ich duchovný život je súvislá séria porážok, ktoré nasledujú jedna za druhou. Sú úplne závislí na jednom alebo viacerých hriechoch. Už len samotná zmienka o potrebe očistenia a posvätenia u takých ľudí vyvoláva rozhorčenie a odmietnutie, podobne ako to býva u nečistotných jedincov, ktorí sa neradi umývajú a prezliekajú, a preto prudko reagujú, keď sa im o tom hovorí. K nim patria tí, ktorí radi uvažujú o tom, že človek jednoducho nemôže nehrešiť, pretože sa narodil v hriechu.

2. Druhá skupina sa skladá z takých veriacich, ktorí sú otvorení počúvať a diskutovať na tému svätosti a posvätenia, reagujú na to pozitívne, napriek tomu sa sami neponáhľajú vstúpiť do tohto procesu, aj keď akoby robili navonok pokánie zo všetkého nedobrého, čo urobili. Zostávajú však v štádiu uvedomenia si svojich hriechov bez ich vyznania

a úplného opustenia. Sami sa tak odsudzujú na dlhú duchovnú stagnáciu a prešľapovanie na jednom mieste bez akejkolvek zmeny v ich duchovnom živote.

3. Do tretej skupiny možno započítať tých, ktorí sa unavili zo svojho povrchného, formálneho kresťanstva a hľadajú cestu, ako z neho vyjsť. Čítajú veľa duchovnej literatúry, lebo si uvedomujú svoju nevedomosť v otázke očistenia a posvätenia. Obracajú sa o radu k rôznym služobníkom a neskôr zisťujú, že potrebujú pastoračnú pomoc duchovného poradcu. Hľadanie pravdy ich vedie k významnému duchovnému rastu, pretože trávajú veľa času čítaním Biblie a spoločenstvom s Pánom na modlitbe. Zakúšajú pri tom doteraz neznáme pocity radosti a uspokojenia, postupne sa presviedčajú, že sú na správnej ceste, ktorá ich nabáda, aby pokračovali týmto smerom. V tejto etape im Boh už môže otvárať oči na ich hriešnosť, pobáda ich k prvému hlbokému očisteniu ich života. Keď urobia úprimné pokánie zo svojich hriechov a dajú do poriadku svoje životy, začnú lepšie chápať a ceniť si Božiu lásku, Jeho milosrdenstvo a trpezlivosť.

4. Pre štvrtú skupinu kresťanov je charakteristický uvedomelý vstup do procesu očistenia a radosť z prvých zmien, ktoré uvideli v sebe, a aj z duchovných víťazstiev. Myslia si, že Boh v nich urobil to najdôležitejšie, a ich úlohou je teraz len zostávať v tom, čo dosiahli. Ale Boh im v skutočnosti ešte nemohol otvoriť celú hĺbkú ich hriešnosti, pretože vie, že ešte nie sú schopní uniesť celé množstvo hriechov, ktoré sa hromadili v priebehu rokov a desaťročí, ukladali sa v duši akoby zlisované plasty, ktoré potrebujú byť postupne rozdrobované a odstraňované. Svätý Duch obvykle v tejto fáze prvýkrát môže otvoriť ich oči na najnenávisnejšieho nepriateľa Pána – ich pyšné a namyslené „JA“, ktorému slúžili po celý čas. Toto „JA“ je sprevádzané celou plejádou hriechov, ktoré sú s ním spojené, ako sú: sebeckosť, márnivosť, arogancia, pýcha, samolúbovosť, vychvaľovanie sa, sebaucta, hľadanie slávy a uznania ľuďmi, snaha byť niekým

v očiach druhých, svojvôľa, narcizmus, samochvála, ctižiadostivosť, duchovná závišť, žiarlivosť a ešte mnohé ďalšie. Začatý zápas so svojim „JA“ býva zvyčajne taký ťažký, že si začnú myslieť, že sa to nikdy neskončí. Ledva s tým začali ako treba, a už sú pripravení so všetkým skoncovať.

Tento boj je ťažký najmä pre tých, ktorí sa sami pokladali za dobrých a aj podľa všeobecnej mienky iných ľudí boli dobrí. V porovnaní s inými ľuďmi málo hrešili, boli poriadni, čestní, zodpovední, mnoho vykonali a neboli prichytení pri nečistých veciach. Viedli taký morálne slušný život, že boli príkladom mnohým. V človeku nebadane vyrastie jeho „JA“ práve v tejto jeho vonkajšej „dobrote“, začína sa chvastať, prestane bdieť a dávať si pozor, a takto v sebe pestuje pýchu, ktorej sa Boh protiví. Takí „dobrí“ hriešnici si ťažko uvedomia svoje „JA“, pretože je skryté za zbožným vonkajškom a dobrými skutkami.

5. K piatej skupine kresťanov patria tí, ktorí v otázke posvätenia už majú poznanie a veľké duchovné skúsenosti. V ich srdciach vládne pokoj a tichá radosť, lebo si uvedomujú, že idú Božou cestou. Zakaždým sa pokoria a umožňujú Svätému Duchu, aby menil a zdokonaľoval v nich to, čo On vidí za potrebné. Duše takýchto ľudí sú veľmi citlivé na akýkoľvek, i ten najmenší hriech, nenájdu pokoj dovtedy, kým nedajú do poriadku to, čo i len trochu zarmútilo Pána. Osobná blízkosť s nebeským Otcom, počutie Jeho hlasu a Božie vedenie sa pre nich stáva niečím prirodzeným – tak ako fyziologické dýchanie, keď je v norme, si jednoducho ani nevšímame. Títo veriaci ľudia sú schopní žiť bez hriechu mnohé dni a týždne a ani si to neuvedomujú. Neustále skúmajú sami seba a svoje chodenie vo svetle Božieho Slova. Ak nejakým spôsobom zhrešili, dokonca aj v niečom nepatrnom, napríklad, povedali niečo zvýšeným hlasom a pocítili v sebe nepokoj, okamžite robia pokánie a požiadajú o odpustenie, neodkladajú to na neurčito. To znamená, že väčšie a hlbšie očistenie pre nich už nie je potrebné. V ich srdci vládne láska a sloboda. Sú rovnako prívetiví a úprimní

ako k ľuďom vo svete, tak aj ku kresťanom rôznych denominácií, preto sú požehnaním pre všetkých bez toho, aby sa pretvarovali a hrali zbožné predstavenie. Ľudia z ich okolia toto vidia, obdivujú a túžia napodobňovať.

Toto rozdelenie do skupín môže odzrkadľovať aj fázy procesu očistenia a posvätenia, ktorý pokračuje u kresťana celý jeho život až do smrti a dovedie v konečnom dôsledku do zodpovedajúcej svätosti. Ani jedno, ani druhé nemôže v nás nastať samé od seba, len skrze vieru – bez toho, že by sme my niečo pre to urobili. K dosiahnutiu svätosti musíme urobiť cieľavedomé kroky v správnom smere, inak sa v tejto otázke dostaneme do slepej uličky. V prvom liste Jána 3:2-3 je napísané: „*Milovaní, teraz sme Božími deťmi a ešte sa neukázalo, čím budeme. Vieme, že keď sa zjaví, budeme Mu podobní, lebo Ho uvidíme takého, aký je. Každý, kto má túto nádej v Neho, očist'uje sám seba tak, ako je On čistý.*“

Treba poznamenať, že viera v Pána Ježiša je u väčšiny súčasných kresťanov založená na presvedčení, že v otázke očistenia a posvätenia Boh urobí všetko za nás. Ak je to tak, načo sa potom usilovať a snažiť, keď to aj tak nepomôže k víťazstvu nad hriechom. Žijeme s takýmto uisťovaním seba a prosíme, aby Pán očistil a zmenil v nás to, čo Jemu prekáža. Roky prejdú, a zmeny niet. Ako je to možné? Boh je na vine...?! Nie, príčina nie je v Ňom, ale v nás, pretože z našej strany nechceme robiť to, čo nikto iný za nás urobiť nemôže. Ak sa ospravedlnenie a spasenie získava vierou, tak svätosť – skutkami viery.

Boží služobník Raymond Idman vo svojej knihe „Cvičenia života“ napísal: „Dnes žijeme v dobe, keď sa staré disciplíny rušia, a nové nevznikajú... Najviac je vysmievaná disciplína Božej milosti, na ktorú pozerajú ako na zákonníctvo, a ktorá je súčasnej generácii, absolútne neznalej Písma, úplne neznáma. Náš kresťanský charakter potrebuje veľkú silu, ktorú môže dať len disciplína a cvičenie v zbožnosti.“

Disciplína (v tomto prípade by bolo lepšie povedať sebadisciplína) – je návyk na prísny poriadok v niečom alebo

podriadenie sa povinnému poriadku alebo príkazu, ktorý treba plniť...

Duchovná disciplína – to sú Bohom dané metódy, ktoré keď používame, dosahujeme svätý a zbožný život, naplnený Duchom Svätým. Opravdivé Božie deti – to sú disciplinovaní ľudia. Tak to bolo a bude vždy. Možno vymenovať mnoho mien takých disciplinovaných hrdinov kresťanskej viery, počnúc od doby ranej cirkvi a končiac požehnanými Božími služobníkmi v dnešnej dobe, ako: apoštol Pavol, Augustín, Martin Luther, John Wesley, John Bunyan, Charles Spurgeon, George Müller, Hudson Taylor a mnoho ďalších.

Tažko by sme našli duchovne zrelého a skutočne zbožného kresťana, ktorý by dosahoval posvätenie a s tým súvisiace duchovné víťazstvá bez toho, aby sa cvičil v sebadisciplíne. Jej metódy sú: každodenné čítanie a prehĺbené štúdium Božieho Slova, úprimná a zo srdcia idúca modlitba, využívanie ticha a samoty pri hľadaní blízkosti s Pánom, služba blížnym, vyznávanie svojich chýb a hriechov a prinášanie ich do svetla, urobenie poriadku v tom, čo vo vzťahoch s blížnymi bolo nesprávne. Okrem toho dôležitú úlohu hrá bdelosť, zodpovednosť v plnení akejkoľvek práce, do ktorej sa pustiš (bez ohľadu na to, či ide o telesnú alebo duchovnú), poslušnosť a pokorné prijatie Božej vôle, nech by bola akákoľvek, obetavosť a mnoho iného. Hlavným cieľom a konečným výsledkom toho je posvätenie a pravá zbožnosť.

Samozrejme, pre nás, súčasných kresťanov, ktorí sme nastavení len na to, aby sme všetko dostali bez nejakej námahy, podobné pripomínanie, aby sme priložili vlastné úsilie, je nielen nepríjemné, ale niekedy nás aj rozčuluje. Nezávisle na tom, či sa nám to páči alebo nie, stále pre nás platia slová Ježiša Krista z Evanjelia podľa Matúša 11:12: „*Od dní Jána Krstiteľa až doteraz **nebeské kráľovstvo trpí násilie a násilníci sa ho zmocňujú***“. Pán nikdy a nič z toho, čo kedysi povedal, nezmení, aby vyhovel našim predstavám a želaniam.

Zakladateľ medzinárodnej kresťanskej organizácie „Travel Bible“, doktor teológie Bruce Wilkinson, k tejto

téme povedal: „Biblia hovorí, že nie niekto iný, ale práve ja nesiem zodpovednosť za to, aby som skončil so svojou hriešnosťou, odvrátiac sa od svojich zlých skutkov. Boh za to nie je zodpovedný. Toto mám urobiť ja ako odpoveď na Jeho volanie. My prichádzame k Nemu, prosíme Ho o odpustenie – a On nás očisťuje. Nepotrebuje čakať, len odvrátiť sa od svojich zlých ciest. Najväčšie **klamstvo**, ktoré dnes nepriateľ našich duší rozširuje, je nasledujúce: „V tejto chvíli nemôžem opustiť svoje zlé cesty, a dovedy, kým mi sám Boh nepomôže naozaj „chcieť“ alebo „dokázať“ to“, budem bezmocný niečo zmeniť. Takže, keď som sa modlil a požiadal Pána, aby mi s tým pomohol, no On nepomohol, znamená to, že ešte neprišiel čas môjho očistenia.“

Túto satanskú lož, ktorá je dnes vkladaná do mysli ľudí, možno sledovať na príklade jedného mladého kresťana, ktorý vo svojom liste napísal toto: „Dnes je veľmi aktuálna téma ‚víťazný život kresťana‘. Napokon, je to pochopiteľné, pretože Ježiš skutočne povedal: „*Buďte teda dokonalí, ako je dokonalý aj váš nebeský Otec.*“ Lenže akým spôsobom sa stať dokonalým, ak zostaneš predošlým „starým človekom“ a si v tom istom hriešnom tele?! Myslím si, že vynaložením vlastného úsilia a snaženia nemôžeme zlepšiť sami seba, a nie to stať sa ešte aj svätými. Veď nie je možné zdokonaľiť svojho starého Adama, cvičiac sa v tom, aby som sa nerozčuľoval, nezlostil sa, nemyslel zlé, nepozeral nič nečisté, neohováral druhých a tak ďalej. To všetko **musí** urobiť Boh tým, že sa ubytuje v nás a určí na to svoj čas. Nie my, ale On musí odstrániť z nás našu telesnú ľudskú prirodzenosť, ukrižujúc ju na kríži, a tým ju zbaví jej moci.“

Ako vidíte, v tomto vyjadrení sa znova a neprestajne ukazuje ľudská snaha položiť na Boha zodpovednosť za to, čo musíme urobiť my sami! V našich posledných časoch, pre ktoré je príznačné všeobecné duchovné ochladnutie, je počuť viac a viac podobných hlasov, ktoré tvrdia, že všetko za nás musí urobiť Boh a nám zostáva len spoliehať sa na Neho, veriť a čakať, kedy vykoná svoje dielo.

Takýto postoj sa na prvý pohľad zdá byť celkom správny, a dokonca veľmi zbožný. Lenže, naozaj je to tak? Súhlasí takéto chápanie s tým, čo hovorí Sväté Písmo? Prosím, porozmýšľajte o význame tejto rady: „*Milovaní, keďže máme takéto prisľúbenia, **očistite sa** od všetkých škvrn tela i ducha a v Božej bázni završme svoje posvätenie*“ (2Kor 7:1). Nezníe v tom osobne k nám výzva, ktorá nás pobáda k činnosti? Tu sú ešte aj iné, známe slová: „***Umŕtvujte teda to, čo je vo vašich údoch pozemské: smilstvo, nečistotu, vášeň, zlú žiadostivosť a lakomstvo, ktoré je modloslužbou. Pre tieto veci prichádza Boží hnev na neposlušných synov. Kedysi ste sa v tom aj vy pohybovali a žili. Teraz však aj vy **zhod'te** zo seba všetko: hnev, rozhorčenie, zlobu, rúhanie, necudné reči zo svojich úst. Neluhajte si navzájom, keď ste už vyzliekli starého človeka s jeho skutkami a obliekli ste si nového, ktorý sa obnovuje, aby nadobudol poznanie podľa obrazu toho, ktorý ho stvoril. ...Ako vyvolení Boží, svätí a milovaní, **vezmite** na seba milosrdný súcit, dobrotivosť, pokoru, miernosť, trpezlivosť, navzájom sa znášajte a odpúšťajte si, najmä ak by mal niekto niečo proti niekomu...***“ (Kol 3:5-10, 12-13).

Kde je tu potvrdenie, že sám Pán urobí všetko za nás?! Nie je tu ani náznak niečoho takeého! Naopak, v každej z tu znejúcich výziev – umŕtvujte, zhod'te (odložte, RP), vezmite (oblečte, RP) – je zodpovednosť za tie zmeny, ktoré musia v človeku nastať, jasne položená priamo na neho. Pritom je poukázané aj na postupnosť nášho konania. Ako prvé je vymenované to, **čo presne** zo starého života musíme **opustiť a umŕtviť**, a za tým to, **čo potom nevyhnutne** potrebujeme **získať**. Keď má byť veriaci človek skutočne novým stvorením v Kristovi, nie je to možné bez toho, aby opustil tie veci, ktoré potrebuje „*zhodiť, odložiť*“, čo si, samozrejme, vyžaduje priloženie nevyhnutného úsilia.

K tejto myšlienke, ktorá vysvetľuje, **ako a prečo** sa koná očistenie a posvätenie, v Druhom liste Timoteovi apoštol Pavol hovorí: „*Nech sa **odvráti (odstúpi, RP) od neprávosti***

každý, kto vyslovuje Pánovo meno. Vo veľkom dome sú nielen zlaté a strieborné nádoby, ale aj drevené a hlinené; jedny slúžia na vznešený cieľ, druhé na všedný. Ak sa teda niekto **očistí od týchto vecí**, bude nádobou na vznešený cieľ (na česť, RP), **posvätenou**, užitočnou Pánovi, **pripravenou na každé dobré dielo**. Utekaj pred mladíckymi žiadosťami, ponáhľaj sa však za spravodlivosťou, vierou, láskou, pokojom spolu s tými, čo z čistého srdca vzývajú Pána“ (2Tim 2:19-22).

V tejto časti sú vymenované tri základné kroky, ktoré Pán očakáva od ľudí, ktorí chcú byť „nádobou na česť“, „posvätenou“ a „pripravenou na každé dobré dielo“. Vyjadrené súčasným jazykom: „odstúpiť od neprávosti“ znamená prestať vedome hrešiť; „byť čistý od týchto vecí“ znamená vyhýbať sa predošlým hriechom; „utekať pred mladíckymi žiadosťami“ znamená nechať sa ovládať žiadosťou očí a telesnými túžbami. Bez splnenia týchto troch podmienok nemá význam počítať s možnosťou „ponáhľať sa za spravodlivosťou“ – to znamená mať v sebe snahu po svätosti.

Pavol takto isto poukázal na cestu vedúcu k svätosti aj Židom, ku ktorým hovoril toto: „*Preto aj my, obklopení takým veľkým zástupom svedkov, **odhodme všetku príťaž a hriech, čo nás opantáva** a vytrvajme v behu, ktorý máme pred sebou. Upierajme zrak na Ježiša, pôvodcu a završovateľa našej viery. Miesto radosti, ktorá sa mu ponúkala, pretrpel muky na kríži, pohrdol potupou a teraz sedí po pravici Božieho trónu*“ (Heb 12:1-2). Vo všetkých uvedených listoch teda znie rovnaká výzva – očistiť sa od hriechu a konaním spravodlivosti nasledovať Pána Ježiša.

Tieto jasné inštrukcie apoštola Nového zákona sú úplne v súlade so slovami Boha Otca, ktoré adresoval v Starom zákone svojmu vyvolenému ľudu Izraelu: „*Ked' uzavriem nebesia, takže nebude dažďa, keď prikážem kobyľkám spustošiť zem, keď pošlem na svoj ľud mor; a môj ľud, po mne pomenovaný, sa pokorí, bude sa ku mne utiekať a **odvráti sa od svojich zlých ciest**, vypočujem ho z nebies, odpustím mu hriech a jeho zem uzdravím*“ (2Kron 7:13-14). Z toho

vidieť, že Boh nikdy nepredkladal človeku urýchlenu cestu k svätosti, ale nariad'oval proces prebiehajúci v čase.

Mnoho veriacich si myslí, že horlivá modlitba je hlavnou podmienkou, aby Boh počul ich modlitby, odpustil im hriechy, posvätil a poslal svoje požehnanie. Pri takomto chápaní sa modlia, modlia a modlia, uprosujú nebeského Otca, aby im udelil milosť, zmenil ich smutný stav a poslal veľké duchovné prebudenie. Ibaže ubieha rok za rokom a v kresťanstve sa nielen nič nezmenilo k lepšiemu, ale je to stále horšie a horšie. Prečo je to tak? Preto, lebo kľúčom k riešeniu tohto problému je niečo celkom iné, a to – Boží príkaz, adresovaný nám – „odvrátiť sa od svojich zlých ciest“, to je urobiť presne to, čo opakovane hovoril apoštol Pavol. Nemá zmysel prosiť Pána, aby v nás prejavil svoju svätosť alebo poslal duchovné prebudenie, ak my nie sme ochotní očistiť sa od nášho hriešneho malomocenstva.

Samozrejme, že svätými sa bez Boha nestaneme len preto, že On je svätý. Bez Jeho milosrdenstva a milosti nemôžeme nič dosiahnuť. Avšak, pokiaľ ide o cestu posvätenia, Boh nielenže nemôže, ale nebude robiť nič bez našej účasti, zainteresovanosti a úsilia o dosiahnutie svätosti. Ale ani to nie je všetko. V Druhom liste Korintským je ešte niečo, čo je pre nás nielen výzvou, ale jednoducho Božím príkazom, ktorý treba plniť. Znie takto: „*Neľahajte cudzie jarmo s neveriacimi! Ved' čo má spravodlivosť spoločné s nepravosťou a aké spoločenstvo má svetlo s tmou? A aký je súlad Krista s Belialom, a aký má podiel veriaci s neveriacim? Ako patrí k sebe Boží chrám a modly? My sme predsa chrám živého Boha, ako hovorí Boh: Budem v nich prebývať a medzi nimi sa prechádzať, a budem ich Bohom a oni budú mojím ľudom. Preto **vyjdite spomedzi nich a oddel'te sa**, hovorí Pán, nečistého sa nedotýkajte a **ja vás prijmem** a budem vám Otcom a vy mi budete synmi a dcérami, hovorí všemohúci Pán.*“ (2Kor 6:14-18). Ak ste si všimli, v tejto stati Nového zákona, kde sa píše, že patríme Bohu a On chce prebývať medzi nami, je jedna zásadná podmienka: „**Vyjdite**

spomedzi nich a oddel'te sa“, hovorí Hospodin, „**a nedotýkajte sa nečistého**“. To znamená, že ak toto neurobíme, Pán nás jednoducho nemôže prijať.

Keď sa stretneme s Božou pravdou, musíme začať ihneď konať. Inak sa jednoducho nepohneme dopredu pri uskutočňovaní tejto pravdy v našom živote. Neochota konať nás ochromí a ponechá nás tam, kde sme boli predtým. Keď však začneme robiť konkrétne kroky, tak sa v nás hneď prejavujú zmeny, ktoré nás postupne pretvárajú na úplne iného človeka. Vlastne, od tej chvíle prestáva obyčajná existencia a začína sa nový, skutočný život, ktorý sa prejavuje práve vtedy, keď konáme a prikladáme k tomu maximum svojej vôle. Iba keď sa zbavujeme starej telesnej prirodzenosti, umožňujeme, aby miesto nej rástol v nás nový človek v Kristovi.

Správnosť takéhoto postoja k otázke posvätenia potvrdzujú slová známeho komentátora Biblie Williama MacDonalda, ktorý povedal: „Boh chce a môže ma urobiť svätým. Ale v procese posvätenia veľa záleží aj odo mňa. K mojej viere **musím** priložiť cnosť, k cnosti poznávanie, k poznávaniu sebaovládanie, k sebaovládaniu vytrvalosť, k vytrvalosti nábožnosť, k nábožnosti bratskú oddanosť, k bratskej oddanosti lásku. Okrem toho si **potrebujem** obliecť Božiu výzbroj. **Musím** tiež odložiť spôsob života starého človeka a obliecť si nového človeka. A k tomu musím chodiť v Duchu (pozri časť 2Pt 1:5-7, Ef 4:22-24, 6:13-18, Gal 5:16). Duchovný vývoj kresťana bude úspešný len vtedy, keď si uvedomí nevyhnutnosť spojenia Božieho a ľudského. Musíme sa modliť tak, akoby všetko záležalo na Bohu, a pracovať tak, akoby všetko záležalo od nás.“

Boží spôsob posvätenia – to nie je ľudská aktivita, ktorá sa spolieha na vlastné sily, a nie pasivita, ktorá sa spolieha na to, že všetko za nás urobí Pán, ale cieľavedomé úsilie posväcujúceho sa človeka, ktorý si je vedomý svojej úplnej závislosti od nebeského Otca. Stále zostávame v Kristovi, prosíme Ho o pomoc a dostávame ju, lebo pamätáme na to, že bez

Spasiteľovej pomoci nie sme schopní urobiť niečo dobré a že On nám chce dať potrebné sily pre každé dobré dielo. Práve takto sa dosahuje posvätenie, čo je nepretržitý proces spolupráce Boha a Jeho dieťaťa. V našom duchovnom formovaní, vzrastaní vo viere a premieňaní do Kristovej podoby hrá úlohu tak ľudský faktor ako aj Boží, ktorý sa prejavuje v tom, že Pán cez ľudí okolo nás, ťažké okolnosti, finančný tlak, životné podmienky a mnoho iného obrusuje hrubé, bezbožné hrany našej hriešnej telesnej ľudskej prirodzenosti a zlé črty vrodenej povahy alebo získaného charakteru.

Toľko ľudí na zemi vynakladá maximum úsilia a snahu, aby získali dobré povolanie, zvýšili si kvalifikáciu, dosiahli vedecké hodnosti a zdokonalili sa v profesionálnej sfére. Namáhajú sa, aby získali dobrú kondíciu pre dosiahnutie úspechov v športe, plne sa sústreďujú na svoje podnikanie alebo kariéru, ale keď ide o cvičenie sa v pobožnosti a z nej vyplývajúce posvätenie, tak nemajú žiadnu túžbu, čas, trpezlivosť, vytrvalosť a výdrž. Ak sa zanedbáva sebadisciplína, sebaovládanie a cvičenie sa v pobožnosti, nemožno počítať s rastom vo viere a prinášaním bohatej úrody Pánovi. Duchovná neplodnosť a bezcieľný život sú hlavnou príčinou úzkosti a trápenia duše kresťana.

Samozrejme, nikto nás nemôže prinútiť vstúpiť do procesu očistenia a posvätenia, a tým viac to nebude robiť Boh, ktorý sám vložil do človeka slobodnú vôľu. Či to budeme robiť alebo nie, musíme sa rozhodnúť sami. Ale predtým, ako sa rozhodneme, stojí za to zamyslieť sa, čo nás čaká, ak negatívne odpovieme na Božie volanie k posväteniu. Uvediem len niektoré z možných dôsledkov:

1. Cez celý náš kresťanský život zostaneme duchovnými nemluvňatami, schopnými prijímať len duchovné mlieko.

2. Nemôžeme počítať s Pánovou blízkosťou a počuť Jeho hlas, pretože naše hriechy nás budú stále oddeľovať od Neho.

3. Ak netúžime po posvätení, tak nemá zmysel očakávať, že sa v nás bude prejavovať Božia moc, pretože každý

hriech bráni pôsobeniu Svätého Ducha. A tam, kde neprebýva moc zhora, tam každá služba Pánovi sa bude konať „pre Boha, ale bez Boha“.

4. Keď neprejavujeme v našom živote svätosť, nemôžeme byť „soľou a svetlom“ pre svet okolo nás, a to znamená, že neplníme to, k čomu nás Božie Slovo vyzýva ústami nášho Spasiteľa.

5. Bez posvätenia nie sme schopní rásť vo viere, a preto budeme duchovne neustále prešľapovať na mieste alebo chodiť v kruhu mylne uistení, že sa pohybuje dopredu.

6. Tam, kde niet posvätenia, tam sa darí bezmocnému formálnemu kresťanstvu, ktoré je neschopné pritiahnuť ľudí ku Kristovi. Takto sme predurčení pre údel „planého figovníka“, o ktorom čítame na stranách Svätého Písma.

7. Keď budeme odmietat' posvätenie, nemôžeme počítať s umŕtvovaním telesnej ľudskej prirodzenosti, a to znamená, ani so schopnosťou stať sa novým stvorením v Kristovi. Tak sme odsúdení po celý život zostávať telesnými kresťanmi, to znamená takými, o ktorých sa v Božom Slove hovorí: „*Tí, čo žijú v tele, nemôžu sa páčiť Bohu*“ (Rim 8:8). Okrem toho, keď budeme zomierať vo svojich hriechoch, ktoré nás nasledujú do večnosti, nemôžeme si byť absolútne istí, že budeme zachránení, aj keď len ako hlaveň z ohňa.

Pri čítaní týchto riadkov si mnohí určite položia otázku: „Môže vôbec žiť na tejto hriešnej zemi bezhriešny človek? Či nehovorí Božie Slovo: „*Všetci sa totiž v mnohom prehrešujeme*“ (Jak 3:2) a „*nieto spravodlivého, niet ani jedného... Všetci sa odklonili, napospol sa stali neužitočnými. Niet nikoho, kto by robil dobro, niet ani jedného*“ (Rim 3:10-12)? Ak je to tak, načo sú potom všetky tieto krásne slová o posvätení, ak sa nám to aj tak nepodari dosiahnuť? Okrem toho, veď sme spasení nie svojou svätosťou, ale z milosti Božej a vierou v Ježiša!“

Áno, je to naozaj tak, ale jedno nevylučuje druhé. Základné pravdy o milosrdenstve a milosti Božej nielenže nepopierajú, ale potvrdzujú, že je potrebné očistenie

a posvätenie. Nie nadarmo je napísané, že „*Božia **dobrota** ťa vedie k **pokániu***“ (Rim 2:4), to znamená k tomu, čo je prvým krokom na ceste k očisteniu a posväteniu. Milosť dostávame na to, aby sme boli schopní ukrižovať telo s jeho vášňami a žiadosťami. Keď Ježiš odpustil žene, ktorú prichytili pri cudzoložstve, povedal jej na rozlúčku: „*Chod' a odteraz už nehreš*“ (Jn 8:11). Takisto, keď uzdravil muža, ktorý bol tridsaťosem rokov úplným invalidom, varoval ho: „*Pozri, ozdravel si! Už nehreš, aby sa ti nestalo niečo horšie*“ (Jn 5:14). Apoštol Pavol tiež napomínal kresťanov v Korinte: „*aby ste Božiu milosť neprijímali nadarmo*“ (2Kor 6:1). Vlastne, milosť sa udeľuje preto, aby zmenila človeka, dávajúc mu schopnosť nehrešiť (pozri Tit 2:11-12, Rim 8:3-4). Tým, že nám odpúšťa, otvára cestu pre zmeny. Pán nehovorí, že sme dobrí. Ak sme teda zlí, ale presvedčame samých seba o opaku alebo ignorujeme potrebu očistenia od hriechov, potom sme duchovne slepí a klameme samých seba. Prejavuje sa to tak, že hľadáme vysvetlenie a zdôvodnenie pre svoje hriechy.

Inak, takýto prejav mal vždy miesto v ľudskom živote, a zvlášť je charakteristický v našej dobe, v ktorej je zvykom všetko prikrývať a maskovať. Vonkajšia neúhl'adnosť sa vylepší použitím rôznych kozmetických prípravkov, vrásky na tvári a nedokonalosti postavy sa odstraňujú chirurgicky, šedivé vlasy, ktoré sa vekom objavajú na našej hlave, sa zakrývajú farbou, vizuálny efekt štíhlej postavy je dosiahnutý špeciálne vyrobenou sťahujúcou spodnou bielizňou a tak ďalej. Niečo podobné sa dá pozorovať aj v súčasnom kresťanstve. Hlboká a úprimná viera v Boha je nahradená nábožnosťou. Nábožní kresťania namiesto toho, aby prejavili agapé lásku, používajú síce sladké, ale nič neznamenajúce slová o tom, že nás majú radi. Horlivosť pre Boha je nahradená náboženskou aktivitou. Chýbajúca jednota a porozumenie sa prikrýva pravidelným organizovaním rôznych cirkevných aktivít a spoločných zábav členov komunity, napríklad veselých piknikov v lone prírody. Lenže takýmto

chodením pred Pánom a takou službou Ho sotva môžeme potešiť. On nás nikdy nenúti k poslušnosti a nepomáha poslúchať, ale jednoducho nám predkladá cez Sväté Písmo svoje prikázania, a ak Ho naozaj milujeme, tak ich budeme bezvýhradne plniť.

Zostávať v svätosti znamená byť svätý nielen vo svojej podstate, ale aj v myšlienkach, citoch a činnosti, ako je napísané: „...ako je svätý Ten, čo vás povolal, aj vy buďte svätí v **celom svojom počínaní**“ (1Pt 1:15). Treba znova zdôrazniť, že svätosť – to nie je raz začatý a v určitom okamihu života dokončený proces. Posvätiť sa jedenkrát, raz a navždy, vrátane budúcnosti, je prakticky nemožné. Keď prežijeme úžasný duchovný stav v nejakom okamihu v našom živote, to ešte nezaručuje, že v ňom zotrváme v ďalšom našom živote. Práve preto Božie Slovo hovorí: „*spravodlivý nech ďalej koná spravodlivosť a svätý nech sa ďalej posväcuje*“ (Zj 22:11), čo znamená, že je to pokračujúci proces a nevyhnutne sa znova a znova opakuje.

Keď nastúpime na cestu posvätenia, musíme prestať vysvetľovať či ospravedlňovať svoje hriechy, najmä vedomé. Našou najväčšou túžbou má byť, aby sme boli z nich vyslobodení. Čím viac nám pôjde o svätosť, tým skôr budeme ochotní zaplatiť akúkoľvek cenu za to, aby sme sa dostali bližšie k Bohu a žili s čistým svedomím pred Ním a pred ľuďmi, ktorí nás obklopujú. Takáto túžba nie je nič iné ako duchovná obnova, to znamená taký stav, keď znovuzrodený veriaci človek, ktorý duchovne ochladol alebo klesol do formálneho kresťanstva, znovu dáva do poriadku vzťah s Bohom skrze pokoru, priblíženie sa k Nemu a vykorenenie hriechu zo svojho života.

Treba povedať, že pre veriaceho človeka je očistenie sa od všetkých známych hriechov jedna z najťažších úloh, a žiaľ, málokto sa dáva na to, aby to uskutočnil vo svojom živote. Skúsenosti ukazujú, že hneď ako Svätý Duch začne otvárať pred nami dôležitosť a nevyhnutnosť posvätenia, začína v našom vnútri úporný boj, pretože sme si do hĺbky

uvedomili, čo nás to bude stáť. Niečo nás silno odťahuje od prikázaní, noriem a požiadaviek Ježiša Krista, pretože sa pred nás postaví Jeho podmienka opravdivého učeníctva – ukrižovať svoje „JA“, zobrať kríž a nasledovať Ho, kamkoľvek a akokoľvek by nás viedol, a to sa našej svojhlavej, vzdorovitej ľudskej prirodzenosti nijako nechce.

Presne tak to je, pokiaľ ide o stotožnenie sa s Kristom v Jeho smrti. Búrime sa proti tomu, hovoriac: „Naozaj je taký prísny? To nie je možné, žeby to On skutočne odo mňa žiadal!“ Avšak, Pán je naozaj prísny a skutočne to od nás očakáva. Chce, aby sme sa naozaj prestali starať o to, čo si o nás budú myslieť priatelia a odovzdali do Jeho otcovských rúk svoje obnažené „JA“ také, aké naozaj je. Len čo to urobíme, Boh nás bude posväcovať, dokonca aj keď si to vyžaduje veľmi veľa času, čo mimochodom, nie je prekvapujúce. Veď my hromadíme naše hriechy a hriešky celé roky a desaťročia, čo znamená, že na to, aby sme sa ich zbavili, budeme tiež potrebovať určitý čas, ktorý môže vyústiť do rokov a desaťročí. Potvrďuje to nasledujúci príbeh, v ktorom sa odzrkadľuje proces očistenia a posvätenia uvedený do praxe ľudského života.

Jedna mladá kresťanka, ktorá bola nespokojná s formálnym, obradným a povrchným kresťanstvom, začala hľadať východisko z tejto situácie. Začala sa horlivo modliť, prosiť Pána, aby jej ukázal cestu, ako by jej duša mohla nájsť to, po čom túži – pravú radosť a duchovné uspokojenie a istotu spasenia. Raz po takej modlitbe, keď vstala z kolien, cítila neodolateľnú túžbu vziať do rúk Bibliu. Keď ju náhodne otvorila, uvidela akoby podčiarknuté slová: „*Bude tam chodník (hradská, EP, RP), cesta, tá, čo sa bude volať **svätou cestou**, po ktorej **nečistý** neprejde, bude **iba pre môj ľud**, čo po nej pôjde, a **jednoduchí na nej nezblúdia***“ (Iz 35:8).

Keď to prečítala, uvedomila si, že dostala jasnú odpoveď od Pána, ktorý ju upozornil na cestu, po ktorej by mala ísť ďalej. Znovu a znovu si čítala tento verš, opakujúc nahlas každé slovo: „*Bude tam cesta...*“ „Kde je to: tam?“

pomyslela si a dostala doslovnú odpoveď, keď jej oči padli na prvé riadky tejto kapitoly, kde sa hovorilo o púšti, s jej súsou a o pusteji, neobývanej krajine, v ktorej sa budú radosť a rozkvitne ako šafran (ruže, RP). „Aké je to pravdivé,“ zašepkala kresťanka, znova padla na kolená. „Moja duša tiež teraz vyzerá ako mŕtva, zvädnutá púšť, ktorá volá do nebies za dážď.“

Bibliu, ktorá sa v okamihu stala pre ňu jasným hlasom nebeského Otca, nepustila z rúk a cez slzy pokračovala v čítaní: „*Pozdvihnite ochabnuté ruky, upevňujte podlomené kolena! Povedzte malomyselným: Vzchopte sa, nebojte sa! Pozrite, váš Boh! Príde s pomstou, Božou odplatou, on sám príde, aby vás zachránil. Vtedy sa otvoria oči slepých aj uši hluchých sa otvoria. Vtedy chromý bude skákať ako jeleň a jazyk nemého zaplesá, lebo vyvrú vody na púšti a potoky na pustatine. Vyschnutá zem sa stane jazerom, vyprahnutá pôda prameňom vôd...*“ (Iz 35:1,3-7).

„Môj drahý Otec!“ plakala žena. „Je to všetko o mne a pre mňa! Veď práve moje ruky duchovne oslabli a práve ja potrebujem, aby si Ty upevnil moje nohy, ktoré hľadajú duchovnú oporu. Moja duša je v zmätku a stoná pri hľadaní pravdy. Práve ja som duchovne nemá a chromá! Toto všetko je presne o mne, bez ohľadu na to, aké to je, ba práve preto mi Ty daruješ tie zaslúbenia, ktoré sú tu spomínané, že v púšti mojej duše vytrysknú prúdy vody a smädná duša sa sama stane žriedlom vôd?!“ Keď takto cez slzy hovorila, v srdci jej zaznel tichý a nežný hlas: „Áno, to je Moja odpoveď na tvoje volanie. To je cesta, o ktorú si Ma prosila, a ktorá sa nazýva **svätou**. A pretože po nej nemôže chodiť nečistý, aj ty musíš začať práve tvojím očistením. Neboj sa, že si v tom neskúsená. Keď sa na ňu postavíš, nikdy už nezablúdiš“.

Pán odpovedal dcére, ktorá k Nemu volala tak, že rozlial nebeské svetlo do jej mysle, a od tej chvíle sa začal pre ňu proces očisťovania a posväcovania. Prvá vec, ktorú jej Pán položil na srdce – dať do poriadku svoje vzťahy s neveriacim manželom a dospievajúcimi deťmi, ktorí nechceli

nič vedieť o Bohu. Jej pokora a úprimná ľútosť, ktorá sa prejavila v okamihu, keď ich požiadala, aby jej odpustili všetko zlé, čo u nej videli, ich tak ohromili, že sa hlbšie zamysleli nad jej vierou v Boha a potom tiež zmenili svoje správanie. Potom jej Svätý Duch otvoril oči na to, ako sa správala voči kolegom v práci, že im ako kresťanka nesvietila, takže ďalším krokom bolo vyriešenie konfliktov s nimi. To bolo pre ňu veľmi ťažké. Jej zranená samolúbosť a myšlienky, že aj oni sa správali k nej nespravodlivo, boli pre ňu takou veľkou bariérou, že trpela niekoľko dní a dokonca týždne, kým dosiahla ďalšie víťazstvo nad svojím pyšným „JA“, ktoré nebolo ochotné sa pokoriť. Niekedy sa dostala do sebaľútosti a vtedy silou vôle si pripomínala v pamäti slová, ktoré pre ňu boli zjavením: „*cesta, tá, čo sa bude volať svätou cestou, po ktorej nečistý neprejde.*“ Takéto pripomenutie ňou nielen zatriaslo, no pridávalo jej novú silu ísť ďalej.

Prišiel čas, keď Pán pripomenul svojmu dieťaťu okultné hriechy, ktoré robila v čase, keď bola ešte neveriaca, a taktiež veci, ktoré sa odohrali pred viac ako pätnástimi rokmi. To ju donútilo prijať pomoc duchovného poradcu a zrieknuť sa vlády diabla nad ňou. Potom využívala každú príležitosť napraviť zlo, ktoré bolo v jej minulosti. Avšak najťažší a najvyčerpávajúcejší boj bol pre ňu so zakorenenými hriechmi a zlými povahovými vlastnosťami, ktoré zdedila od svojich rodičov a starých rodičov. Často si všímala, že to, čo predtým nenávidela v nich, teraz sa prejavuje v nej samej. Predtým ani netušila, že tieto vlastnosti má aj ona. V boji proti týmto hriechom, ktoré akoby mala v krvi, občas klesala od únavy a niekedy bola hotová nechať všetko tak, ale myšlienka, že keď ona požiadala Pána, aby jej ukázal cestu von z duchovnej slepej uličky, ju nútila zatáť zuby a zostať v tejto horúcej peci, kde deň po dni horela jej stará ľudská prirodzenosť.

Tak prechádzali mesiac za mesiacom a rok za rokom, počas ktorých Boh pokračoval v práci na jej duši. Hoci sa žene niekedy zdalo, že zostáva taká istá ako predtým, manžel,

deti a ľudia okolo nej si všimli u nej viditeľné zmeny. Zmizla podráždenosť a urážlivosť. Stratila sa vášeň odsudzovať a kritizovať iných ľudí, na ktorých sa predtým pohoršovala pre ich slová a skutky. Prestala sa prejavovať neustála ustarostenosť a nepokoj. Požadovačnosť a netrpezlivosť ustúpili spokojnosti, trpezlivosti a zhovievavosti. Keď po spojení s Pánom na modlitbe vyšla zo svojej spálne alebo sa objavila na ulici, domáci a susedia sa v úžase zastavovali a dívali sa na jej tvár, ktorá svietila pokojom, radosťou a akýmsi zvláštnym vnútorným mierom, ktorý sa z nej šíril s nepremožiteľnou mocou. Každý deň sa stávala pre nich svetlom, o ktorom nám hovorí Sväté Písmo.

Všetky tieto zmeny sa prejavili aj na vzájomných vzťahoch v rodine. Manžel po rokoch začal prejavovať svojej žene stále viac lásky a pozornosti, deti vyjadrovali svoju úctu tým, že otvorili matke svoje srdce, zdôverovali sa jej s problémami alebo ju žiadali o radu a modlitebnú podporu, hoci už niekoľko rokov boli kresťanmi. Opakovane sa presviedčali, že Boh počuje jej modlitby a konkrétne na ne odpovedá, po čom aj oni zatúžili z celého srdca.

Duchovný stav tejto kresťanky hovoril sám za seba. Schopnosť počuť Boží hlas a mať vedenie zhora sa stalo pre ňu normou bežného života, bez čoho si už nedokázala predstaviť nasledovanie Pána Ježiša. Jej svedomie sa stalo natoľko citlivé na hriech, že žiadny zvýšený tón, žiadna skrytá nespokojnosť alebo letmé rozhorčenie neprešli bez toho, že by si to nebola všimla. Svätý Duch ju okamžite upozornil na to, že má ísť bez odkladania v pokání k Pánovi a poprosiť Ho o odpustenie. Dvadsaťpäť rokov chodenia takouto cestou, ktorá jej kedysi bola otvorená, urobilo z nej úplne iného človeka, naozaj „nové stvorenie v Kristovi“. Pôvodné, staré pominulo, všetko bolo nové. Z času na čas si sama s údivom uvedomila, že počas dvoch, troch alebo viacerých týždňov nepovedala, neurobila a ani nepomyslela nič také, čím by mohla zarmútiť Pána. Potvrdzovala to tichá radosť, pokoj a hlboký vnútorný mier, ktorý teraz vládol v jej srdci.

To, čo sa jej zdalo kedysi neuskutočniteľné, sa stalo realitou života. Členovia z jej zboru, ktorí ju dobre poznali, neskrývali svoje nadšenie nad tým, čo dosiahla ich sestra. Avšak, keď sa zdieľala so svojimi skúsenosťami a skúšala ich presvedčiť, aby sa vydali na túto cestu, na ktorej „*ani jednoduchý nezablúdi*“, iba pokrútili hlavami v zmätku, považovali to za niečo, čo je jednoducho nad ich sily. Len niektorí sa rozhodli nasledovať tento príklad, za čo jej boli potom veľmi vďační, keď sa presvedčili z vlastnej skúsenosti o tom, o čom im ona kedysi hovorila.

Keď nastupujeme na cestu očistenia a posvätenia, často sa nám zdá, že nemáme dosť síl poraziť všetkých nepriateľov, ktorí sa oborili proti našej duši. Avšak stojí za to nastúpiť do tohto zápasu, pretože vedľa nás je Ten, ktorý nám pomôže stať sa víťazom. Naše očakávania by boli márne, keby sme nezačali bojovať, ale so strachom a trasením by sme tam len stáli a čakali na pomoc nebeského Vykupiteľa. V knihe Deuteronomium (5M) sú veľmi dobré slová, ktoré nás vyučujú, dodajú smelosti a povzbudzujú k činu: „*Hospodin mi povedal: Pozri, začal som ti dávať do moci Sichóna i jeho krajinu. Začni ju obsadzovať*“ (Dt 2:31).

Vidíte, Boh je v každom okamihu pripravený prísť nám na pomoc, s radosťou sleduje Svoje deti, ako sa stávajú duchovnými bojovníkmi a sami vstupujú do boja. Keď neprestajne odrážame útoky nepriateľa a postupujeme vpred, nielenže duchovne mocnieme, ale sami, často bez toho, aby sme si to uvedomovali, stávame sa podobní Kristovi. To je v skutočnosti hlavným cieľom života každého opravdivého Božieho dieťaťa. Tak poďme urobiť všetko pre to, aby sme sa postavili na cestu očistenia a posvätenia a tak naplnili pre nás predurčenú Božiu vôľu. Ak tak neurobíme, môžeme byť medzi tými, ktorí kedysi boli nútení so smútkom a bolesťou povedať: „*Prešla žatva, pominulo leto, ale my nie sme zachránení!*“ (Jer 8:20).

Kapitola 5

Duchovné poradenstvo. Jeho metódy a princípy

Drahí priatelia! Žijeme v dobe, keď sa veľmi veľa hovorí o nezávislosti človeka, jeho právach a slobodách. Ľudia si myslia, že nikto im nemôže poukazovať na to, čo majú robiť a čo nemajú robiť, čo je dobré a čo je zlé. Každý si myslí, že sám môže rozhodovať o tom, čo je prípustné a čoho by sa mal zdržať. Avšak v praktickom živote vidíme, aký je človek v tejto slobode dezorientovaný a ako často potrebuje cudziu pomoc. Je to potvrdené tým, že ľudia stále viac a viac vyhľadávajú radu a pomoc psychológov, psychoterapeutov a psychiatrov. Pritom k takejto pomoci sa utiekajú nielen svetskí ľudia, ale žiaľ, dosť často aj kresťania. Preto je téma duchovného poradenstva čím ďalej tým viac aktuálna, avšak je potrebné prehodnotiť zastarané pojmy a predstavy, ktoré sa o takomto poradenstve utvárali celé roky a desaťročia.

Žiaľ, dnes medzi duchovnou literatúrou v ruštine sotva nájdeme knihy, ktoré by do hĺbky a zároveň jasne a jedno-ducho osvetľovali otázky služby duchovného poradenstva. Táto oblasť duchovnej práce, ktorá je taká dôležitá a potrebná, je chápaná v povedomí veriacich ľudí veľmi nejednoznačne a hmlisto. Spôsobuje to takmer úplnú nevedomosť o otázke, ktorá si práve vyžaduje osobitnú pozornosť. Božie deti majú v tejto otázke rôzne a často úplne protichodné názory, ako to býva často aj v iných aspektoch kresťanského života. Tieto názory dochádzajú do krajnosti: od úplného odmietnutia nevyhnutnosti a užitočnosti tejto služby až do tvrdých zákonov, ktoré nútia veriacich ľudí znova a znova vyznávať svoje hriechy. Takýto postoj je veľmi charakteristický pre mnohé kulty a sekty, ktoré sú v tejto poslednej dobe rozšírené po celom svete. Naproti tomu odporcovia duchovného poradenstva vyhlasujú, že je nesprávne už aj preto, že v Svätom Písme neexistuje slovo „duchovný poradca“, a preto je tento pojem nebiblický.

Pri takejto úvahe zabúdajú na to, že slovo „pastor“ sa tiež nenachádza na stránkach Biblie, a predsa, takmer v každom súčasnom kresťanskom spoločenstve je pastor, a to nikomu nevádi. V Novom zákone sa používalo slovo „**pastier**“, namiesto ktorého je teraz používané slovo „pastor“, čím je vyjadrený druh aj charakter jeho služby. Apoštola Pavla nikdy nikto nenazýval duchovný poradca, evanjelista alebo misionár, avšak rečou súčasného jazyka práve ním bol. Keď hovoril o sebe a o svojej službe, povedal napríklad: „*a okrem toho všetkého denne na mňa dolieha **starosť** o všetky cirkvi. Ved' kto trpí slabosťou, že by som aj ja neutrpel slabosťou? Kto je vystavený pohoršeniu, že by to aj mňa **nepálilo**?*“ (2Kor 11:28-29). A toto je naozaj to, čo najlepšie charakterizuje pastoračnú službu (duchovného poradcu). Ako ruské slovo „dušepopečitel“ (v slovenčine duchovný poradca), tak aj nemecké „Seelsorger“ znamená „vykonávajúci starostlivosť o dušu“ alebo „starajúci sa o dušu“. Jednou z povinností duchovného poradcu je vysvetľovanie a vyučovanie a o učiteľoch a vyučovaní sa Božie Slovo často zmieňuje.

Pojem „**duchovné poradenstvo**“ hovorí sám za seba. Napriek tomu, že v Biblii sa doslovne nestretneme práve s týmto výrazom, no to, čo v sebe obsahuje, sa v nej neustále spomína. O to viac, keď čítate Sväté Písmo, vzniká dojem, že duchovné poradenstvo ako také je hlavným cieľom a hlavným dôvodom, kvôli čomu bolo napísané. Ak sa hlbšie ponoríte do významu každej knihy Biblie, začnete chápať, že jej hlavnou úlohou je vyučovanie, napomenutie, rada, varovanie, alebo odhaľovanie človeka, čo je vlastne starosť a starostlivosť o jeho dušu.

Mnohé životné zmeny, nech sa týkajú čohokoľvek, vyvolávajú pocit straty a každá strata spôsobuje túžbu po potešení a priateľskej spoluúčasti. Keď nás postihne smútok, nešťastie, zármutok, choroba, nepokoj v duši, každý človek to znáša svojím spôsobom, ale všetci potrebujeme vyplakať sa na niečej hrudi, položiť otázky, ktoré nás trápia a vysypať

zo seba svoje problémy. Preto je v takýchto chvíľach veľmi cenná prítomnosť ľudí, s ktorými by bolo možné pokojne sa vyrozprávať, a takto zhodiť zo seba ťažké bremeno. A práve vtedy je duchovný poradca tým človekom, ktorého obzvlášť potrebujeme. Nakoniec, duchovné poradenstvo poskytuje takú dôvernú komunikáciu medzi dvoma ľuďmi, v ktorej jeden otvorí skryté zákutia svojho srdca druhému a vylieva pred ním to, čo má vo svojom srdci, pritom môže hovoriť slobodne a otvorene. To predpokladá ochotu jedného človeka niesť bremeno iného, zjednotiť sa s ním v úprimnej modlitbe k Pánovi, tak ako je napísané v Svätom Písme: „*Jedni neste bremená druhých, a tak naplníte Kristov zákon*“ (Gal 6:2).

Samozrejme, niektorí veriaci môžu povedať, že otvoriť svoje srdce je potrebné len pred Pánom. Áno, samozrejme. V prvom rade Jemu musíme povedať, čo nás tlačí a sklľučuje. V Ňom nájdeme balzam lásky, potešenie, spoločenstvo Ducha, milosrdenstvo a súcít. Avšak bývajú situácie, keď človek v ťažkých životných okolnostiach túži ešte aj po spoločenstve s niekým, kto je ochotný mať účasť na jeho smútku, ťažkostiach a bolestiach, kto dokáže v tú chvíľu nájsť pre neho dobré slovo, upokojiť, potešiť, dodať odvalu, poradiť, vysvetliť alebo poučiť. Nie nadarmo hovorí ľudová múdrosť: „Zdieľaná starosť je polovičná, zdieľaná radosť je dvojnásobná“. A Boh práve preto, keď chce pomôcť nejakej duši, ktorá k Nemu volá, používa svoje deti, ktoré obdaruje príslušnými darmi a schopnosťami. Áno, celá história Biblie hovorí o tom, ako často On poskytol potrebnú pomoc tým, že poslal tie alebo iné, Ním pripravené ľudské nádoby! Ak sa chcete o tom presvedčiť, stačí spomenúť Abraháma, ktorý prichádza na pomoc Lótovi; najpokornejšieho z mužov Mojžiša, ktorého Boh použil na vyslobodenie Izraelitov z egyptského otroctva; a taktiež Jonatána, aby potešil svojho priateľa Dávida v jeho ťažkej chvíli.

Či neboli starozákonní proroci duchovnými poradcami Izraela?! Vyslaní k vyvolenému ľudu so zvesťou: „Takto hovorí Boh, Svätý Izraela,“ mu odovzdávali slová útechy,

napomenutia, upozornenia, výstrahy, rovnako aj súdu a hnevu Božieho. Spomeňte si, keď z úst Izaiáša zazneli s hnevom slová: „*Beda odbojným synom, ktorí snujú plány, ale bezo mňa – znie výrok Hospodina – uzatvárajú spoje-nectvo, ale nie v mojom duchu, takže hromadia hriech na hriech. Zostupujú do Egypta bez toho, aby sa ma pýtali, hľadajú silu a útočisko u faraóna a skrývajú sa v tieni Egypta. Útočisko u faraóna vám bude na hanbu a skrýša v tieni Egypta na potupu...*“ (Iz 30:1-3). Pán inokedy ústami toho istého Izaiáša potešoval svoj ľud, uzdravujúc jeho duševné rany: „*Potešujte, potešujte môj ľud! Vraví váš Boh. Hovorte k srdcu Jeruzalema a volajte mu, že sa skončila jeho otrocká služba, že je odčinená jeho vina, že dostal z rúk Hospodina dvojnásobný trest za všetky svoje hriechy*“ (Iz 40:1-2). Duchovným poradcom podobného typu bol aj prorok Nátan, ústami ktorého Boh usvedčil kráľa Dávida, že sa dopustil cudzoložstva s Batšebou, a aby zakryl svoj zločin, dal zavraždiť jej manžela. Rozhovor, ktorý sa uskutočnil medzi Dávidom a Nátanom, je klasickým príkladom duchovného poradenstva, z ktorého sa dodnes možno veľa naučiť.

V Novom zákone je oddaná služba Božieho Syna Ježiša Krista žiarivým príkladom starosti a starostlivosti o duše. Dôkazom toho je radikálne zmenený život mýtnika Zachea, duchovné osvietenie a obnovenie hriešnej ženy, ktorou pohrdali všetci Samaritáni, ktorá sa stretla s Kristom pri studni, a tiež žena, prichytená pri cudzoložstve, ktorú priviedli k Ježišovi a hrozila jej smrť ukameňovaním. Možno sem zahrnúť tajný nočný rozhovor Ježiša osamote s Nikodémom, ako aj stručné, ale jasné posolstvo pre príliš ustarostenú Martu, tri dlhé roky trvajúce napomínania a vyučovania Šimona Petra a mnohé ďalšie príklady, ktoré sú popísané v štyroch evanjeliách. Apoštolovia, učenici a nasledovníci Krista, ktorí zasvätili seba službe ľuďom, sa neskôr stali skutočnými duchovnými poradcami, zanechajúc príklad nezištnej lásky k tým, za ktorých ich Majster preliat svoju krv na kríži.

Doba týchto požehnaných Božích služobníkov je už dávno preč, ale služba, ktorú konali, nielen nestratila svoj význam, ale sa stáva ešte potrebnejšou. Veď náš život plynie práve v týchto posledných, ťažkých dňoch, o ktorých bolo prorokované pred mnohými stáročiami dozadu. Absencia stability vo všetkých oblastiach života, neistota v zajtrajšom dni, strach o budúcnosť vnúchat a detí, neustále psychicko-emocionálne tlaky a stresové situácie a tiež množstvo iného vyčerpáva duševné a fyzické sily ľudí v takej miere, že duchovné poradenstvo sa stáva obzvlášť naliehavou pomocou, ktorú teraz potrebuje takmer každý.

Ako už bolo spomenuté, hlavným cieľom duchovného poradenstva je poskytovanie duchovnej pomoci človeku, ktorého trápia hriechy alebo problémy. Osobný rozhovor s takým človekom je preto zameraný predovšetkým na to, aby mu bola poskytnutá možnosť vyliť svoju bolesť a rozdeliť sa s duševným utrpením, jednoducho vyrozprávať sa. Už len to zohráva dôležitú psychologickú úlohu a prináša značnú úľavu. Okrem toho, uvedomenie si a vyznanie viny spôsobí v človeku uvoľnenie a má oslobodzujúci účinok, čím sa vytvára v srdci a mysli jasná atmosféra.

Ak sa takáto služba koná s Božím požehnaním, potom je v nej vždy neviditeľne prítomný Pán. Samozrejme, to neznamená, že Boh je s nami len pri duchovnom poradenstve, pretože skrze Svoje Slovo hovorí: „*Hľa, ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta*“ (Mat 28:20). A predsa, pri takom stretnutí sa deje niečo zvláštne – človek otvára srdce pred Bohom v prítomnosti svedka, ktorý mu nielen umožňuje, aby vylial svoju dušu, ale zjednocuje sa s ním v príhovornej modlitbe.

Duchovné poradenstvo teda môžeme charakterizovať ako snahu pomôcť človekovi, ktorý sa ocitol v duchovnej potrebe, lebo boli narušené jeho vzťahy s Bohom alebo ľuďmi. Príčinami, ktoré vedú k takým narušeniam, môžu byť rôzne omyly, ktoré ťahajú za sebou mnohopočetné chyby, znášané telesné utrpenia, ale najčastejšie – vykonané

hriechy. Nakoniec, problém je v tom, že hociktorý z nich skrýva v sebe nebezpečenstvá, ktoré nie sú na prvý pohľad viditeľné a vlečú za sebou mnohé ťažké následky. To, čo kedysi vyzeralo ako prekrásne tajomstvo, mení sa na nočnú moru. Prežitie potešenie sa zmení v hrôzu, za okamihom vášne nasledujú roky ľútosti a trpkého ovocia. Táto odplata prenasleduje hriešnika mnoho rokov a niekedy dokonca celý život, čo spôsobuje pocit viny a oneskorenej ľútosti, ktorá neprináša úľavu. Avšak, najťažším momentom je potreba skrývať svoj hriech a stále žiť v strachu pred jeho odhalením.

Duchovné poradenstvo a vyznávanie hriechov, ktoré je s ním tesne späté, je založené na jednom veľmi dôležitom a zároveň jednoduchom **princípe odkrytia** všetkého, čo bolo v našich životoch skryté. „*Boh je svetlo a nie je v Ňom nijakej tmy*“ – čítame v Prvom liste Jánovom (1:5). O ničiteľovi ľudských duší je povedané, že je kniežaťom tmy. Všetko, čo starostlivo skrývame, zostáva vo tme a je súčasťou kráľovstva diabla a patrí jemu. Keď skrývame hriech, nielenže sa vzdiaľujeme od Boha, ale či sa nám to páči alebo nie, kľžeme sa do tmy a dostávame sa pod moc satana. Každé zlo a akákoľvek nečistota, ktorú sme spáchali a utajili, dávajú diablu právo vládnuť nad našimi dušami do vtedy, kým nebudú vyznané a nazvané svojimi menami. Ale hneď ako sa odkryjú, moc tmy stráca na nás svoje nároky. Prebieha to takto: keď nazveme hriechy svojimi menami bez okrášľovania a bagatelizovania, **odhaľujeme** diabla, ktorý sa skrýva za nimi, a tým ho **odzbrojujeme**. Keď je odzbrojený, je nútený utiecť, opustiť svoje pozície. Tak ako tma mizne tam, kde prichádza svetlo, tak aj knieža tmy stráca svoju moc v tom momente, keď sa odkrýva to, čo je utajené.

Spoved' – to nie je nič iné, ako odhalenie hriechu vyznením na svetlo. Vyznať hriech – znamená vzdať sa úteku do tmy a odhalením svojich zlých tajných skutkov prejsť do svetla. Pri tom sa deje presne to, o čom je napísané v Svätom Písme: „*Všetko, čo svetlo odhaľuje, stáva sa zjavným, lebo všetko, čo sa stáva zjavným, je svetlo*“ (Ef 5:13-14a, EP).

Psychológ a teológ Trillhaas hovoril o tom takto: „Hriech – to je tajnosť. Snaží sa schovať, ako to urobili kedysi Adam a Eva, skryli sa v hustom lístí po svojom páde. Kto po spáchaní hriechu prežil nutkanie zatajiť ho, iba ten pochopí, aký význam má, keď sa odkryje; ten spozná, aké je dôležité vyznanie v službe duchovného poradenstva.“

Keď prideme do Božieho svetla, ktoré odhaľuje tmavé škvrny a zákutia našej duše, nielenže sme vyslobodení z neistoty, strachu a ťarchy, ale tiež vraciamе srdcu duševný pokoj, a tým aj radosť zo života. Nie náhodou žalmista raz povedal: „*Blahoslavený, komu je priestupok odpustený a hriech prikrytý. Kým som mlčal, chradli moje kosti a celý deň som nariekal. Veď dňom i nocou doliehala na mňa tvoja ruka. Moja životná sila vysychala ako v letnej pálave. Vyznal som ti svoj hriech a nezatajil svoju vinu. Povedal som: Vyznám Hospodinovi svoje priestupky. Ty si potom odpustil vinu môjho hriechu*“ (Žalm 32:1,3-5).

Boh je svetlo, ktoré preniká a osvetľuje všetko. Pred týmto svetlom nikto z nás nemôže ujsť. Preto, keď vyznávame svoje hriechy pred Pánom, my Mu neotvárame to, čo bolo doteraz ešte neznáme. Pokiaľ ide o vyznávanie v prítomnosti duchovného poradcu, to je už úplne iné. Tajnosti, ktoré boli doteraz skryté pred ľuďmi, sa v tomto prípade skutočne odhaľujú a hriech sa otvorene odsúdi. Azda preto nám je oveľa ťažšie vyznať hriech v prítomnosti človeka, než iba pred samým Bohom. Veď, keď sa modlíme pred Bohom, môžeme Mu dnes večer vyznať svoj hriech, a zajtra s ľahkosťou ho znovu opakovať. Zoberme si, napríklad, podráždenie, krik a hnev, s ktorými sa mnohí z nás natoľko zžili, že to počítajú za niečo normálne. Ale napodiv, to, čo my hádam aj každý deň vyznávame Bohu, a potom to znovu opakujeme, hanbíme sa povedať pred človekom zo strachu, čo si len o nás bude myslieť. Dokazuje to nasledujúci príklad zo života.

Na duchovného poradcu sa obrátila mladá kresťanka, ktorá sa v priebehu rozhovoru priznala, že nemôže zvíťaziť nad neustálym podráždením a krikom na svoje deti, ktoré

nerobia všetko tak, ako ich to učí. Nič sa nezmenilo, aj keď to skoro každý deň vyznávala Bohu. Uvedomila si, že je úplne bezmocná, a preto prišla s požiadavkou, aby sa spoločne modlili za vyslobodenie zo satanovej moci. V rozhovore vyšlo najavo, že celý čas, kým žila v rodičovskom dome, musela vydržať takéto správanie svojej matky. Preto sa rozhodla, že ona nikdy nebude taká voči svojim deťom. Ale ukázalo sa, že dať si sľub bolo oveľa jednoduchšie, než ho v živote dodržať.

Po spoločnej modlitbe s duchovným poradcom žena pocítila vnútornú úľavu a akúsi nevysvetliteľnú radosť a presvedčenie, že ju Boh vypočul. Na druhý deň sa mladá matka snažila strážiť svoj jazyk, aby nedala diablovi príležitosť stiahnuť ju do predošlého hriechu. Ale deti sú deti, ktoré vo všeobecnosti majú tendenciu vystrájať, takže nastal čas, keď matka stratila trpezlivosť a otvorila ústa, aby na ne podľa svojho zvyku nakričala. Avšak v okamihu, keď jej jazyk bol pripravený vychrliť nahnevane slová, prebleskla jej v hlave myšlienka: „Veď tento hriech som vyznávala iba včera. Ak teraz budem kričať, zasa musím ísť na spoveď. Ale veď to je hanba...! Čo si o mne pomyslí duchovný poradca?! Určite povie, že moje kresťanstvo je bezmocné! Nebudem kričať, potom nebudem musieť ísť na spoveď!“

Taký rozhovor vo svojej mysli sama so sebou opakovala niekoľkokrát a nakoniec prišiel okamih, keď jej najmladší syn v úžase povedal: „Mamička, ty si sa veľmi zmenila! Stala si sa takou dobrou a láskavou! Teraz ťa mám ešte radšej a budem sa vždy snažiť poslúchať.“

Keď toto čítame, určite nám to vyvolá úsmev na tvári. Čo už, možno sa nám to zdá smiešne, ale skutočnosť je taká, že pre nás je názor ľudí dôležitejší ako názor Boha, a ľudia sa možno hanbíme viac ako sa hanbíme Pána. Nebeský Otec vie o tejto našej „slabosti“, preto ju použije pre naše dobro, rovnako ako tomu bolo u tejto kresťanky. Dostala práve takú pomoc, o akú prosila každý deň vo svojej modlitbe.

V Liste Jakuba 5:16 sa hovorí: „*Vyznávajte si teda navzájom hriechy...*“ a hoci v tejto rade Svätého Písma nie je

jasne poukázané na to, že je nutne povinné vyznávať pred duchovným poradcom, avšak predsa je tu potvrdená skutočnosť, že sa hriechy majú vyznávať ako pred Bohom, tak aj navzájom jeden pred druhým. V Biblii existuje veľa miest, ktoré to zdôrazňujú ako dôležité a cenné. V knihe Príslovia 28:13 sa napríklad píše: „*Kto tají svoje previnenia, nebude mať úspech, kto ich však vyzná a zanechá, dosiahne milosrdenstvo*“. V súlade s týmto dávny výrok znie napomenutie apoštola Jána: „*Ale ak vyznávame svoje hriechy, on je verný a spravodlivý: Odpustí nám hriechy a očistí nás od všetkej neprávosti*“ (1J 1:9).

Milovaný Ježišov učeník v tomto vyučovaní nielen prikladá veľký význam vyznávaniu hriechov, ale tiež hovorí o požehnaní, ktoré za tým nasleduje. Tým potvrdzuje slová starozákonného proroka Samuela, ktorý pripomínal, keď sa vo svojej dobe obracal na izraelský ľud: „*Vtedy sa dovoľávali pomoci u Hospodina: Zhrešili sme, lebo sme opustili Hospodina a slúžili sme baalom a aštartám. Teraz nás vyslobod' z područia našich nepriateľov a budeme ti slúžiť. Hospodin poslal Jerubbaala, Bedána, Jefteho a Samuela, vyslobodzoval vás z moci okolitých nepriateľov, takže ste mohli bývať v bezpečí*“ (1Sam 12:10-11). Teda uvedomenie si hriechov a ich vyznanie nielen otvára dvere k odpusteniu, ale tiež dáva Pánovi možnosť, aby nám znovu prejavil svoju milosť.

Duchovné poradenstvo má veľkú hodnotu, napriek tomu by nebolo rozumné pokladať ho za univerzálny prostriedok na vyriešenie všetkých životných problémov bez výnimky, pretože je to skôr pomoc k nájdeniu cesty, ako sa dostať z nich. Práve preto ho nemožno považovať za niečo, čo sme každý z nás **povinní** robiť a bez čoho určite zahynieme. Duchovné poradenstvo – to je úplne dobrovoľná práca, ktorú v žiadnom prípade nemožno nikomu nanucovať, a nie to ešte premeniť na **nový zákon**. Je nám darovaná od Pána z milosti, ktorú možno prijať alebo nie. To je obzvlášť dôležité mať na pamäti v prípadoch vyznávania hriechov. Veď vyznávanie hriechov – to je vyslobodenie zo zajatia diabla a moci satana,

preto je výsledkom Božej milosti. A tam, kde je milosť, tam nie je prípustné násilie. Vyznávanie hriechov ako aj samo duchovné poradenstvo je pomocou, ale táto pomoc sa nenanucuje, ale ponúka. V tomto prípade nemôže byť reč o akomkoľvek postrkovaní a tým viac o nátlaku (priamom alebo nepriamom, vrátane psychicko-emocionálneho tlaku).

Pomoc pri vyznávaní hriechov je nepochybne cenná, ale ťažko možno považovať za správne tvrdenie, že vyznávanie hriechov musí byť **vždy** vykonávané **len** v prítomnosti duchovného poradcu, pretože v Biblii nie je žiadne konkrétne miesto, ktoré by to potvrdzovalo. Výnimkou môžu byť len tie prípady, keď je to nielen žiadúce, ale absolútne nevyhnutné. Napríklad, keď je človek tak zotročený hriechom, že sa stane nedobrovoľným otrokom, neschopným bez pomoci niekoho zbaviť sa jeho vlády. Rovnako sa postupuje v modlitbe za uzdravenie chorého, ktorý trpí telesnou chorobou. Pri okultnom zaťažení alebo posadnutí človeka zlými duchmi je to obzvlášť dôležité, lebo vtedy je potrebné zrieknutie sa – odmietnutie moci satana (o tejto otázke je podrobnejšie venované v siedmej kapitole).

Keď je človeku ponúkaná možnosť ísť na osobný rozhovor s duchovným poradcom, nemalo by sa hovoriť, že pri tom **určite musí** priniesť do svetla svoje hriechy. Správnejšie je povedať, že to **môže** urobiť, ak hľadá duchovnú pomoc v boji a túži získať víťazstvo nad hriechom, a potom mu poskytnúť úplnú slobodu v ďalšom rozhodnutí. Koniec koncov, duša odpovedá odporom na akýkoľvek nátlak, a v tomto stave nie je schopná vnímať žiadne usmernenia, aj keby boli správne a múdre. Možnosť využiť pastoračnú starostlivosť ako aj vyznávanie hriechov je výhodou aj dôkazom prejavenej Božej milosti, či sa využije alebo nie – to je už osobnou vecou každého a vylučuje sa akýkoľvek nátlak a násilie voči človeku.

Žiaľ, dnes sa stretávame so služobníkmi, ktorí považujú vyznávanie hriechov u svojich členov ako niečo absolútne nevyhnutné a povinné. Buď sami o tom hovoria alebo

posielajú ku nim dôveryhodných ľudí, aby ich presvedčili, že to musia urobiť, dokonca sa rozhorčujú a začínú sa správať podozrievavo a chladne k tým, ktorí z nejakého dôvodu tak nerobia. Také správanie je veľmi nesprávne, pretože to pripomína jednu z charakteristických črt kultov a siekt, kde sa vyznávanie hriechov používa ako metóda kontrolovania osôb a manipulácie s nimi. Ešte väčší omyl je obmedziť duchovné poradenstvo **len** na vyznávanie hriechov, pretože v takom prípade nezodpovedajú svojmu hlavnému určeniu – starostlivosti a staraniu sa o dušu.

Hlavná úloha duchovného poradenstva patrí tretej osobe Boha – Svätému Duchu. Nikto okrem Neho nemôže nabádať človeka, aby odkrýval svoje hriechy. Pri stvorení Boh vložil do človeka slobodnú vôľu a človek má právo rozhodnúť sa, čo bude robiť. Dokonca ani Pán nikdy nepoužíva násilie. On iba ponúka, a potom poskytuje slobodnú voľbu. Takže kto sme my, ľudia, že nútime svojich blížnych robiť jedno alebo druhé?! Môžeme sa podeliť s tým, čo sme sami prežili a čo nám pomohlo, alebo odporučiť a poradiť, ale nemáme právo vyžadovať splnenie toho, čo si myslíme, že je správne. Ak to niekto takto robí, tým ukazuje, že je vedený nie natoľko túžbou pomáhať duši, ako vyťažiť z toho niečo pre seba, aby to použil pre svoje zlé alebo sebecké ciele. Ak nejaký služobník či služobníčka sú skutočne povolani Bohom do pastoračnej služby, vtedy nie je potrebné, aby pozývali k sebe ľudí, pretože ľudia sami budú hľadať príležitosti k osobným rozhovorom s nimi. Iba takéto duchovné poradenstvo plní svoju úlohu a prináša najviac ovocia pre večnosť.

Žiaľ, medzi kresťanmi existuje mnoho horlivcov, ktorí prejavujú svoju vlastnú iniciatívu a bez očakávania na Svätého Ducha začínajú sami „otvárať“ ľuďom oči na ich hriechy. Používajú pritom vopred pripravený zoznam hriechov, ktorý čítajú a človek sa má vyjadriť, ktoré z vymenovaných hriechov sa ho týkajú. Iní zasa ústne vymenúvajú všetky hriechy, ktoré poznajú z Biblie a zo života, a nútia človeka, aby povedal „áno“ alebo „nie“, podľa toho, či ten hriech sa

nachádza u neho alebo nie. Treba povedať, že takéto vynútené „očistenie“ sa robí skôr pre odľaknutie a nemá nič spoločné so skutočným vyznávaním hriechov. Iba Duch Svätý môže človeku otvoriť oči na jeho skutočný duchovný stav a dať mu hlboké poznanie svojich hriechov a pokánie z nich. A potom je človek sám hladný po posvätení, pripravený nielen priniesť hriechy na svetlo, ale dať sa na boj a bojovať dovtedy, kým nedosiahne úplné a konečné víťazstvo.

Keď sa kresťania obracajú na duchovného poradcu a chcú v jeho prítomnosti priniesť svoje hriechy na svetlo, často nevedia, ako to správne robiť. Takže, existujú dva spôsoby, alebo inak povedané, dve cesty, ako ich priniesť do svetla.

1. Keď vyznávajúci preberá celý svoj život, počnúc detstvom, a odhaľuje všetko, čo mučí a trápi jeho dušu, bez ohľadu na to, či sa to stalo predtým, ako uveril alebo po uverení.

Mimochodom, mnoho kresťanov si dnes myslí, že stačí priniesť do svetla len tie hriechy, o ktorých vieme, že sme ich vykonali po pokání. Veď všetko to, čo sme spáchali v dobe, keď sme ešte boli neveriaci, je odpustené raz a navždy v deň, keď sme sa obrátili k Bohu a stali sme sa Jeho deťmi. Takýto názor len sotva obstojí v skúške Božieho Slova, ak by sme uviedli len jeden verš, ktorý dáva kľúč ku skutočnej viere a nepokrytekej zbožnosti: „*Kto nemá tieto vlastnosti, je slepý, lebo v zaslepenosti zabúda, že bol očistený z dávnych hriechov*“ (2Pet 1:9, EP).

2. Keď vyznávajúci vymenúva v prvom rade najviac zahanbujúce a hnusné hriechy, o ktorých sa mu obzvlášť ťažko hovorí. K nim patria zvyčajne bez výnimky všetky sexuálne pády a perverznosti, tiež aj to, čo bolo spojené s okultnou minulosťou a okultizmom (podrobnejšie o tom bude preberané v siedmej kapitole).

Treba mať na pamäti, že sexuálne a okultné hriechy sú často prepojené a idú spolu ruka v ruku. Preto, ak v živote človeka sú okultné veci, je veľmi pravdepodobné aj prejavovanie sexuálnych hriechov a naopak. Po otvorení týchto hriechov, ktoré najviac tlačia na dušu, možno prejsť k ostatným,

ako sú: neposlušnosť, podráždenie, zlosť, hnev, urážky, horkosť, pýcha, kritika, odsudzovanie, pomstychtivosť, neschopnosť odpúšťať, potraty, krádeže, a tak ďalej.

Prinášanie svojich hriechov do svetla je najlepšie robiť podrobne, podľa princípu: „**kde, kedy, ako a s kým som hrešil**“, to znamená, nielen iba vymenovať vykonané, trhajúc takto z „buriny“ len vrchnú časť, ale dostať sa ku koreňu každého z nich a bez ľútosti vytrhnúť ho aj s koreňom. Potvrdzuje to nasledujúci príklad.

Jeden mladý muž, ktorý bol zotročený hriechom sebaukájania, mnoho bojoval, aby bol od neho slobodný. Nakoľko sa mu v tom nedarilo, rozhodol sa pre pastoračný rozhovor, v ktorom prvýkrát priniesol tento hriech do svetla, nazvúc ho pravým menom. Ako veľmi bol sklamaný, keď po vyznaní neprežil vyslobodenie, po ktorom túžil, a pokračoval v špičení svojho tela. Keďže mu vyznanie hriechu nepomohlo, rozhodol sa, že nebude v tom pokračovať. Trvalo to pomerne dlho. Hriech ho ovládal stále viac a viac. Nakoniec prišiel čas, keď sa mladík znova rozhodol hľadať pomoc u duchovného poradcu. Tentoraz bol požiadany, aby išiel hlbšie a rozpovedal, **čo** ho zvlášť provokuje k tomuto hriechu, **kde, ako a s kým** vo svojich predstavách to vykonáva, čo aj urobil. Čo sa stalo po tom, premohlo jeho samého. Ukázalo sa, že stačilo spomenúť mená dvoch dievčat, na ktoré myslel, keď hrešil týmto hriechom, no keď úplne zmizli z jeho pamäti, prestali svojou podobou vzrušovať jeho fantáziu. Okrem toho, prípady jeho padania do hriechu boli stále zriedkavejšie, čo mu – samozrejme – prinášalo veľkú radosť. Ale to nie je všetko. V priebehu času sa jeho duchovný stav výrazne zlepšil. Objavila sa túžba po očistení a posvätení, rástla túžba po hlbokom štúdiu Biblie a hľadaní blízkosti s Pánom, čo sa, samozrejme, prejavilo na celom jeho ďalšom živote.

To znamená, čím hlbšie, dôkladnejšie a konkrétnejšie sa vykonáva vyznávanie hriechov, prináša to viac úžitku a výsledkov. Oswald Chambers, verný Boží muž, ktorého vysoko hodnotia mnohí veriaci, to povedal takto: „V Božej

prítomnosti nespoznávam seba ako hriešnika všeobecne, v neurčitých pojmoch, ale vidím a uvedomujem si vo svojom živote konkrétny hriech. Ľahké je povedať: „Ja viem, že som hriešnik,“ ale pred Bohom sa neschováš za túto všeobecnú frázu, pretože On poukazuje na niečo určité, a my si uvedomíme, že sme urobili jedno alebo druhé alebo tretie... Toto uvedomenie si vždy svedčí o tom, že sme prebývali v Božej prítomnosti. Pri tom už nezovšeobecňujeme hriešnosť, ale určite vieme, v čom sme vinní pred Bohom a z čoho nás On práve usvedčuje. Duch Svätý obracia našu pozornosť na niečo konkrétne a Boh nás usvedčuje práve z toho. Ak prijmeme toto usvedčenie, On nás zavedie do hlbín nášho srdca, tam, kde bol začiatok nášho hriechu... Keď prorok Izaiáš videl Hospodina Zástupov nad cherubínmi v celej Jeho svätosti, pocítil nielen všeobecne svoju vlastnú hriešnosť, ale konkrétne nečistotu svojich pier. A to bolo niečo určité, čo okamžite priznal a hneď aj dostal odpoveď od Boha, čo opisuje takto: „*Priletel ku mne jeden zo serafov, v ruke mal žeravý uhlik, ktorý vzal kliešťami z oltára. Dotkol sa mi perí a povedal: Hľa, toto sa dotklo tvojich perí, zmizla tvoja vina a tvoj hriech je odstránený*“ (Iz 6:6-7). Očisťujúci oheň musí byť uplatnený na tom mieste, kde je koncentrovaný hriech. Vtedy bude očistenie úplné.“

A predsa, tým sa to ešte nekončí. Nestačí si uvedomiť svoje hriechy a nazvať ich pravými menami, je tiež potrebné prijať pevné rozhodnutie zbaviť sa ich. Nemá žiadny význam pokánie, ak nevedie k boju s hriechom a úplnému opusteniu. Božie Slovo hovorí o odpustení a o milosti nie pre tých, ktorí sú ochotní vyznať svoje hriechy, ale pre tých, „*kto ich však vyzná a zanechá*“ (Prís 28:13). Keď sa jeden a ten istý hriech neprestajne prináša na svetlo a nenastane za tým úporný zápas s ním a skutočná ľútosť, keď nie je dosiahnuté víťazstvo, je to bez úžitku, k ničomu a neprinesie duchovnú pomoc. Ak človek takto koná, len na čas upokojí svoje svedomie a v určitej miere podlieha sebaklamu, ale nezíska skutočné vyslobodenie z otroctva hriechu. Po vyznaní hriechu

je potrebné nevyhnutne, obrazne povedané, „zamknúť pred ním na zámky všetky dvere a potom vyhodíť kľúče z okna“, to znamená spáliť za sebou všetky mosty k ústupu, a tak zbaviť samého seba akejkol'vek možnosti vrátiť sa k nemu.

Ale ani to ešte nie je všetko. Po vyznaní hriechov je nevyhnutné priniesť ovocie pokánia, bez ktorého všetko usku-točnené nebude nič viac než len zbožné divadlo. Ján Krstiteľ kedysi hovoril ľuďom, ktorí prichádzali k nemu sa kajať a vyznávať hriechy: „**Prinášajte teda ovocie svedčiace o vašom pokání**“ (Lk 3:8). A to znamená „dajte do poriadku všetko zlé, čo ste urobili.“ Mýtnik Zacheus, keď si uvedomil svoju krádež a robil z toho pokánie, neatál'al uistiť Ježiša, že vráti štvornásobne tomu, koho okradol, čo následne aj urobil.

Ak sa vrátíme k začatej téme, treba dodať, že pastoračný kontakt medzi dvoma ľuďmi vzniká spravidla v troch nasledujúcich prípadoch:

a) pri spontánnom a neplánovanom stretnutí, ktoré pri-pravil Pán;

b) keď človek, ktorý potrebuje pomoc, sa sám obráti k duchovnému poradcovi;

c) keď duchovný poradca pri nejakých zvláštnych okolnostiach (prípád tragédie, vážna choroba, blížiac sa smrť...) sám prichádza za tým, kto je v depresii.

Pod klasickou formou duchovného poradenstva rozumieme otvorený rozhovor zoči-voči pri osobnom stretnutí. Nie je to vždy možné, a tak sa môže uskutočniť jeho realizácia aj telefonicky alebo písomne.

Úspech a požehnanie pastoračného rozhovoru závisí jednak od toho, kto hľadá pomoc, ale aj od duchovného poradcu. Je veľmi dôležité, aby človek neprišiel preto, že ho niekto presvedčil, a ani preto, že jeho city boli rozrušené pri čítaní knihy alebo počúvaní kázne, ale na nabádanie Svätého Ducha v okamihu, keď jeho duša na to úplne dozrela. Čím je človek úprimnejší, čím si hlbšie uvedomuje svoju hriešnosť a má túžbu zmeniť svoj život, tým väčší výsledok prináša takéto stretnutie. Prítom hlavnou úlohou duchovného poradcu

je pri počúvaní človeka zistiť základnú príčinu vzniknutých problémov a pomôcť mu, aby ju aj on uvidel a keď k tomu dôjde, spolu nájsť správnu cestu, ako ich prekonať.

Žiadny služobník pri osobnom rozhovore nesmie zabúdať na najdôležitejšie princípy duchovného poradenstva, čo mu pomôže vyvarovať sa mnohých chýb.

1. V prvom rade je nevyhnutné **trpezlivo a pozorne počúvať** hovoriaceho, dávať mu usmerňujúce otázky alebo vrátiť ho k hlavnému problému len v tom prípade, ak vo svojom rozprávaní sa vzdialil príliš ďaleko a odbočuje k niečomu druhoradému. Potom duchovný poradca môže niečo spresniť, vysvetliť, upokojiť, povzbudiť k odvahe, podporiť, poučiť alebo poradiť. Potrebuje to robiť jemným, pokojným a nenúteným spôsobom. Je veľmi dôležité, aby bol vedený vnútorným Božím hlasom a nenáhlil proces očistenia, nechal Pánovi možnosť hovoriť k srdcu a svedomiu človeka, postupne ho viedol z jednej fázy do druhej. Preto pri prvom stretnutí je lepšie nesľubovať prichádzajúcim ľuďom rýchly a jednoduchý výsledok a vyjadrovať to nerozmyslenými prehláseniami, ako: „No, my sa teraz pomodlíme a všetko bude vyriešené,“ pretože to tak málokedy býva. Postupnosť, vytrvalosť, trpezlivosť, schopnosť čakať na Pána a byť Mu vďačný za najmenšie, ale jasné víťazstvá, sú základným princípom duchovného poradenstva.

Žiaľ, medzi veriacimi je nie málo ľudí, ktorí potom, ako boli dvakrát alebo trikrát na duchovnom poradenstve, sú presvedčení, že už urobili všetko, čo bolo v ich silách a teraz právom očakávajú od Boha okamžité konanie a zmenu. Keď prinesú do svetla svoju pýchu a namyslenosť a odhalí sa trapiaci duch smilstva alebo keď sa vykoná zrieknutie sa okultných síl, ku ktorým sa neraz utiekali, počítajú s tým, že by mali okamžite dostať vyslobodenie a slobodu. Ale v praxi všetko vyzerá úplne inak. Všetci dobre vieme, že z vážnych zranení a akejkol'vek pretrvávajúcej choroby sa človek zotavuje a vracia k predchádzajúcim schopnostiam a fyzickej sile nie odrazu, ale v priebehu mnohých dní, týždňov a dokonca

mesiacov. Nakaziť sa alebo utrpieť ťažký úraz možno rýchlo, vyliečenie a úplné uzdravenie si vyžaduje dlhší čas.

Rovnako je to aj v prípade duchovných ochorení. Uraziť sa, nahnevať sa, povýšiť sa, ukradnúť, scudzoložiť, dostať sa do smilstva alebo padnúť do okultných sietí – je veľmi ľahké, dostať sa z nadvlády týchto hriechov je zvyčajne veľmi ťažké. Pre duchovné uzdravenie a premenu hriešnika na „nové stvorenie v Kristovi“ je nevyhnutný čas, úsilie, bdelosť, vzpierať sa pokušeniam, bojovať so svojím „JA“, modlitba, pôst a mnoho ďalších vecí, ktoré sa nášmu telesnému človeku, samozrejme, nechce robiť. Roky a desaťročia zhromažďujeme svoje hriechy, ale zbaviť sa ich chceme za pár dní.

Ak je človek vážne rozhodnutý k hlbokému očisteniu a urobeniu poriadku vo svojom živote, potom bude potrebovať niekoľko, a niekedy dokonca aj mnoho pastoračných rozhovorov. Duch Svätý mu bude postupne pripomínať a odhaľovať to, čo má byť prinesené do svetla. Takýto postup nech nás neprivedie do rozpakov, a tým viac nevydesí, pretože Pán pozná ľudské sily a schopnosti, a preto neodhalí všetko naraz, aby sme sa duchovne nenalomili, ale robí to opatrne a jemne, krok za krokom.

2. V dvadsiatom druhom a dvadsiatom treťom verši Listu apoštola Júdu možno nájsť dva zo základných princípov poradenskej služby: „***A nad niektorými majte ľútosť karhajúc ich a robiac rozdiel a iných zachraňujte bážňou vytrhujúc ich z ohňa, nenávidiac ešte len aj tej od tela poškvrnenej sukne***“ (RP).

Skúsenosť ukazuje, že ľudia majú rôzny postoj k hriechu, ktorý spáchali. Niektorí sa celý život kajajú, nariekajú nad nejakým hriešnym činom, ktorého sa dopustili, zatiaľ čo iní žijú s pokojným svedomím, a to aj v prípade, keď majú za sebou reťaz ťažkých hriechov. Dôkazom toho môže byť jeden a ten istý hriech dvoch starších novo obrátených žien, ktoré prišli na pastoračný rozhovor.

Jedna z nich na žiadosť manžela – opilca – mala potrat v mladom veku. Po ňom sa celý ďalší život sužovala vedomím

svojej strašnej viny, dokonca v takej miere, že občas padala do depresie. V noci ju mučili nočné mory, v ktorých jej zabité dieťa znovu a znovu volalo k nej, prosiac, aby mu odpovedala, prečo ho zbavila života.

Ďalšia žena mala sedem potratov, ale nemala ani najmenšie výčitky svedomia za to, že rukami lekárov preliala nevinnú krv svojich vlastných detí. Dokonca aj potom, čo sa stala kresťankou, nechcela si uvedomiť celú závažnosť toho, čo urobila, lebo našla ospravedlnenie pre svoje činy: „Boli to nechcené tehotenstvá“ – hovorievala. – „A ja som študovala na vysokej škole, potom som písala kandidátsku dizertačnú prácu, potom som ju musela obhájiť. Okrem toho, malý obývací priestor nám neumožnil mať deti. A k tomu všetkému, bola som vtedy ešte neveriaca.“ Keď o tom hovorila, neprejavila žiadne vedomie viny. Vôbec si neuvedomovala, že jej ruky sú postriekané krvou detí, nemala ani výčitky preto, čo urobila, ani túžbu vyprosiť si od Boha milosť a odpustenie. Príbeh o spáchaných vraždách bol pre ňu jednoducho konštatovaním skutočností, ktoré sa stali v jej živote.

Prvej kresťanke bolo potrebné hovoriť o Božej milosti, ktorá sa rozprestiera ku každému kajúcemu hriešnikovi. Pre druhú bolo nutné použiť slov apoštola Júdu: „*a iných zachraňuje bázňou vytrhujúc ich z ohňa* (RP)“.

3. V pastoračnej službe je veľmi dôležité dodržiavať **zásadu vyčkávania**. Tak, ako je neprijateľné, aby pôrodná asistentka „pomáhala“ novej mamičke, aby sa skôr zbavila pôrodných bolestí, nasilu vyťahovala dieťa z jej lona, tak je nebezpečné pre duchovného poradcu, aby tlačil dušu k vyznaniu hriechov, ak ešte nie je na to vnútorne pripravená. Ak dovolíme Svätému Duchu, aby On v nej urobil nevyhnutné prípravné práce, tak neskôr, pri pastoračných stretnutiach môžeme pozorovať efekt „otvárajúcich sa dverí“. Stretneme sa tak s vnútornou pripravenosťou, ktorá rastie k hlbokému očisteniu a túžbe po svätosti srdca.

V duchovnom poradenstve nie sú žiadne šablóny. Čím je individuálnejší prístup ku každému človeku, tým lepšie.

Niekedy je rozumné tým, ktorí prišli na rozhovor, poradiť, aby ešte nejaký čas hľadali Pánovu tvár, a vnútorne mali vážnejší postoj pre budúce stretnutie. V inom prípade treba odložiť všetky práce a okamžite vypočuť toho, kto požiadal o pomoc, pretože už úplne dozrel pre takýto rozhovor a je na pokraji nervového zrútenia, alebo v stave úplného vyčerpania svojich duševných síl, akékoľvek oneskorenie alebo odkladanie by mohlo pre neho zle skončiť.

4. Pri duchovnom poradenstve je dôležité nezabúdať, že je založené na otvorenom dôvernom rozhovore, a nielen na počúvaní kajúceho hriešnika. V prípade, že poradca prijíma len vyznávanie hriechov, nepovie ani slovo, pomodlí sa a celým svojim výzorom naznačuje, že nemá čas, tak takéto stretnutie ťažko splní svoj účel. Človek nepočul v tej chvíli slová tak potrebné pre jeho dušu a nedostal žiadnu dobrú radu, ani múdre vyučovanie, a odchádza ako keby sa mu uľavilo, ale bez uspokojenia, no s akýmsi nepríjemným, tiesnivým pocitom, že služobník sediaci pred ním sa oňho ani nezaujímal.

Opravdivého duchovného poradcu by mali zaujímať nielen hriechy, ale aj duševné a duchovné problémy zverenca. Je lepšie mať menej časté pastoračné rozhovory, ale robiť to hlbšie a dôkladnejšie, vykonávať to ako naozaj úprimný rozhovor od srdca k srdcu, ako to robiť často, no viacmenej z povinnosti alebo ako formalitu nariadenú nejakým učením.

Tí, ktorí hľadajú duchovnú pomoc, nesmú zabúdať na to, že duchovný poradca je tiež len človek s obmedzenou silou a fyzickými možnosťami. On sa tiež môže unaviť a rovnako, ako my všetci, potrebuje oddych, najmä preto, že duchovné poradenstvo je veľmi ťažká služba, čo je dobre známe iba tým, ktorí to robia. Preto je nerozumné a sebecké predpokladať, že duchovný poradca je **povinný** mať pre nás vždy čas, kedykoľvek sa na neho obrátíme. Existujú ľudia, ktorí sa v tomto smere podobajú na duchovných upírov. Myslia len na seba, sú schopní úplne „vysávať“ tých, ku ktorým sa obracajú o pastoračnú pomoc. Nájdú sa aj takí kresťania, ktorí majú uspokojenie

a skutočný pôžitok z pastoračných rozhovorov. Jednoducho priam prekvitajú, keď sú v tom čase v centre pozornosti. Komunikácia s poradcom sa im tak páči, že sa stanú jeho „chronickými pacientmi“.

Na prvý pohľad sa zdá, že títo ľudia hľadajú radu a duchovnú pomoc. Ale v skutočnosti to jednoducho nepotrebujú, pretože už dávno sa rozhodli a vedia, čo chcú a čo sa chystajú robiť. Keď rada, ktorú dal poradca, je v súlade s ich zámermi, tak sa ešte viac posilnia vo svojom názore, ale ak nie, potom úplne odmietnu všetko, čo im bolo povedané, a tvrdošijne postupujú podľa seba.

Ak máš pocit, že si jednoducho využívaný, a nevidíš potrebné pozitívne výsledky zo stretnutí a rozhovorov, poradenstvo by malo byť buď obmedzené až do dočasného pozastavenia alebo treba stanoviť podmienky pre pokračovanie. Napríklad navrhnúť, aby dotyčný prišiel iba vtedy, keď dosiahne aspoň malé víťazstvo nad opakujúcim sa hriechom, ktorý stále vyznáva. Možno tiež dať svojmu zverencovi nejakú konkrétnu úlohu – niečo, čo musí urobiť skôr, než príde na ďalší rozhovor. Takéto opatrenia nielen veľmi rýchlo vyradia tých, ktorí duchovné poradenstvo neberú vážne, ale tiež pomáhajú oboom stranám nestrácať zbytočne čas.

5. Duchovné poradenstvo – to je duchovná pomoc, ale nie je to trvalé vedenie jedného človeka druhým. Rovnako ako v knihe Johna Bunyana „Cesta pútnika“ sa objavil Evanjelista na Kresťanovej ceste len v tých chvíľach, keď sa ocitol v ťažkej alebo bezvýchodiskovej situácii, duchovný poradca sa tiež „objavuje“ na ceste Božích detí iba vtedy, keď potrebujú duchovnú pomoc. „Keď vyslobodil pútnika z „hradu pochybovania“, „bahna zúfalstva“ a ďalších ťažkých situácií, Evanjelista poukázal na pravú cestu, od ktorej sa odchyľil a potom zasa zmizol. Presne tak to má byť aj pri poradenstve, inak to prejde do závislosti na človeku a vytlačí Pána z miesta, ktoré patrí iba Jemu.

Úloha poradcu nespočíva v tom, aby získaval nadšných ctiteľov, ktorí neustále potrebujú jeho rady a pokyny.

Jeho úlohou je – naučiť tých, ktorí sa obrátia k nemu o pomoc, vidieť a vyriešiť svoje problémy, počuť Boží hlas a usilovať sa o osobný vzťah s Ním, učiť sa žiť víťazný život a vzrastať v kresťanskej viere. Beda služobníkovi, ktorý usmerňuje ľudí nie k Spasiteľovi, ale k samému sebe, čím ich robí úplne závislými na sebe. Ak sa človek neustále obracia k poradcovi, aby z jeho úst spoznal pre seba Božiu vôľu, potom môžeme s istotou povedať, že v jeho duchovnej výchove sa stala vážna chyba.

6. V procese pastoračnej práce s každou jednotlivou dušou príde čas, keď je **nevyhnutné zastaviť prílišné opatrovníctvo a „vypustiť“ ju zo svojich rúk**, nechať Pánovi možnosť previesť ju cez rad chýb a možno dokonca aj pádov, aby cez ne získala hoci aj trpké, ale nevyhnutné duchovné skúsenosti, poznávala svoju bezmocnosť a prehodnotila priority. To všetko sa zmení u človeka iba na dobro. Ako pri slepej rodičovskej láske, nemožno sa vždy snažiť ochrániť dušu pred akýmikol'vek ťažkosťami. Tak ako prežité straty, choroby a žiale pomáhajú získavať vytrvalosť, pevnosť a životné skúsenosti, tak duchovné hľadanie a prenesené utrpenia „obrusujú“ dušu, čo určuje, či sa stane nádobou vhodnou pre použitie nebeským Panovníkom, alebo sama sa odhalí ako nevhodná pre prácu v Božej vinici.

7. Každú konkrétnu dušu, s ktorou pristupujeme k duchovnému poradenstvu, je **potrebné upozorniť, že úspech spoločných rozhovorov a modlitieb bude vo veľkej miere závisieť osobne od nej**. Skutočnosť je taká, že mnohí ľudia, ktorí sa obracajú na duchovného poradcu, očakávajú ľahkú a rýchlu pomoc. Hádám všetci by najradšej dostali to, čo chcú (či už uzdravenie z choroby, riešenie finančných a rodinných problémov alebo oslobodenie od toho či onoho zotročujúceho hriechu), bez boja, priloženia úsilia a ukrižovania svojho vlastného „JA“. Neuvedomujú si, že práve to je príčinou, prečo nedosahujú duchovné víťazstvo a Božie požehnanie. Tí, ktorí hľadajú pomoc, keď sa dozvedia, že z ich strany je potrebná takáto aktivita, okamžite strácajú záujem,

prerušia rozhovor a cúvajú bez toho, že by sa vôbec snažili dosiahnuť želaný cieľ.

Tak, napríklad, jeden mladý muž, syn kresťanských rodičov, na ich naliehanie zavolať cez telefón duchovnému poradcovi, prosil, aby mu pomohol zbaviť sa závislosti na drogách, v ktorej sa nachádzal viac ako dvanásť rokov. Skúšal rôzne metódy medicínskeho liečenia, kódovanie, pobyt v rehabilitačnom centre, ba bez úspechu sa obracal aj na mágov a senzibilov a tak sa rozhodol vyskúšať aj túto možnosť, dúfajúc, že modlitba Božieho služobníka môže vykonať okamžitý zázrak. Keď mu bolo povedané, že pomôcť v tomto môže iba nadprirodzená sila Boha, ktorý oslobodil z tohto otroctva mnoho takých ako je on, a ku ktorému sa aj on má obrátiť svojím srdcom a začať duchovný boj, tento muž odhadol, čo by ho to mohlo stáť a bez toho, aby dopyčoval, ticho položil slúchadlo.

8. V službe duchovného poradenstva je nevyhnutné byť opatrný a rozvážny v reakciách, vyjadreniach a prijímaní tej či onej pozície. Skutočnosť je taká, že s ľuďmi, hľadajúcimi radu, často býva veľmi, veľmi ťažko. Problém je v tom, že každý čaká práve takú pomoc, ktorú on chce a ako si ju on predstavuje. Veď len Duch Svätý, ktorý je Duchom – Tešiteľom, utešuje, usmerňuje a pomáha celkom inak, ako to robíme my, ľudia. Pre duchovného poradcu je veľmi dôležité, aby sa naučil, že sa nemá ponáhľať „pomáhať“ svojimi radami a vlastnou múdrosťou, ale očakávať na Boží čas a prosieť o Jeho vedenie. V niektorých prípadoch, najmä keď ide o rodinné problémy a neprijemnosti spojené s osobnými vzťahmi medzi kresťanmi, je lepšie neponáhľať sa postaviť sa na stranu toho, kto požiadal o poradenskú pomoc. Koniec koncov, človek, žiaľ, je už taký, že veľmi rýchlo reaguje na každú urážku a bolesť spôsobenú jemu osobne, ale keď on niekoho duševne zraní, to si ani nevšimne. Z tohto prameňa aj odvetné reakcie – branie na zodpovednosť, obviňovanie a útok v prípade, keď sa vinník dotýka jeho cti, reakcie ospravedlňujúce a obhajujúce, keď

príčinou problémov je on sám. Duchovný poradca musí zostať neutrálny vo svojom úsudku pri počúvaní príbehu toho, kto prišiel hľadať pomoc. Snaží sa taktne a jemne odpútať svojho spolubesedníka od neho samého a poukázať na to, ako môžu vyzerat' v očiach iných jeho vlastné slová, skutky a konanie, pomáha mu tak pozrieť sa na to z inej strany.

9. Dôležitým bodom duchovného poradenstva je **záverečná spoločná modlitba**. Vzhľadom na to, že človek prináša svoje problémy a vyznáva hriechy predovšetkým pred Bohom, prvý sa má modliť on, požiadať Ho o odpustenie a ďakovať Mu za prejavenu milosť. Duchovného poradcu v tomto okamihu možno prirovnať k pôrodnému asistentovi, ktorý sám nerodí dieťa na svet, ale len mu pomáha, aby sa narodilo. Tiež nemôže odpúšťať hriechy a odstrániť z duše bremeno viny. To robí len Pán. Ak sa po vyznaní hriechov prvý modlí poradca, prosiac nebeského Otca, aby odpustil kajúcnikovi, vzniká nevedomky dojem, že hrá úlohu prostredníka medzi Bohom a človekom, čo je úplne v rozpore s Písmom, ktoré hovorí: „*Lebo jeden je Boh a jeden prostredník medzi Bohom a ľuďmi – človek Kristus Ježiš*“ (1Tim 2:5). Duchovný poradca sa len na záver pripojí k modliacemu, podporujúc ho a použije autoritu, ktorú má zhora. V prípadoch okultného zaťaženia a posadnutosti sa jeho úloha značne rozširuje, ale o tom bude podrobnejšie povedané ďalej.

Keď duchovný poradca už zavŕšil svoju službu pomoci, musí ustúpiť stranou, aby dal Pánovi možnosť ďalej učiť, vyučovať a viesť človeka. On sa nemôže stať sprievodcom, ani kliesniteľom cesty pre iného. V psychoterapii je jedným z najdôležitejších princípov, aby lekár po skončení liečby prerušil kontakt s pacientom. Podobne to má byť aj v prípadoch starostlivosti o dušu. Závislosť na poradcovi spôsobí duši veľkú škodu, vedie ku kultu osobnosti a sektárstvu namiesto spoločenstva s Pánom. Takýto postoj je nebezpečný ako pre toho, kto hľadá pomoc, tak aj pre duchovného poradcu, pretože hrozí naplnenie varovných slov Svätého Písma: „*Prekliaty je muž, ktorý dôveruje človekovi a spolieha sa na telo, jeho srdce*

sa však odvracia od Hospodina“ (Jer 17:5) a „Ja som Hospodin, to je moje meno. Svoju slávu nedám inému ani svoju chválu modlám“ (Iz 42: 8). V podstate duchovnými poradcami nie sú tí, ktorí vedia všetko a môžu robiť všetko, ale len sluhovia Pána, o ktorých evanjelista Lukáš hovorí: „Sme neužitoční sluhovia. Urobili sme, čo sme boli povinní urobiť“ (Luk 17:10).

10. Jedným z najdôležitejších princípov duchovného poradenstva je **zachovanie tajomstva spovede**. To, čo sa prinieslo do svetla počas pastoračného rozhovoru, má zostať medzi spovedajúcim sa, Bohom a duchovným poradcom. Výnimkou sú iba prípady, keď človek sám dáva súhlas alebo dokonca prosí, aby jeho rozprávanie použili ako príklad, ktorý môže slúžiť ako poučenie pre iných ľudí. Zvyčajne títo ľudia hovoria: „Keby moja trpká skúsenosť pádu poslúžila ako duchovná pomoc a varovanie pre bratov a sestry vo viere, bol by som rád, keby som im hoci aj takto poslúžil“. Keď sa príbeh takéhoto človeka dáva ďalej, v žiadnom prípade nemožno zverejniť jeho meno, tým viac, ak ide o rodinné problémy a sexuálne hriechy. Ten, kto zhrešil, môže sám hovoriť iným ľuďom o svojom hriechu, ale duchovný poradca nič také nemôže robiť. V opačnom prípade sa sám zbavuje svojho práva na túto službu.

V niektorých spoločenstvách sa praktizuje metóda rozsudzovania vyznávania hriechov niekoho na bratskej rade alebo len medzi služobníkmi, čo sa často stáva neskôr majetkom ich manželiek a ďalších členov, a to vedie k tomu, že ľudia strácajú dôveru a zatvárajú svoje srdce. Práve preto mnohí veriaci nemajú odvahu otvoriť problémy svojej duše služobníkom vo svojej cirkvi, hľadajú niekoho mimo nich alebo sa obracajú k duchovnému poradcovi, ktorý k nim pricestoval zďaleka na krátky čas. Keďže takáto možnosť sa zriedkakedy vyskytne, potom na bohoslužbách sa stále viac a viac vníma ťarcha skrytých hriechov.

Stáva sa aj to, že človek sotva stihol otvoriť svoj hriech a za prítomnosti služobníka ho priniesť do svetla Pánovho,

a už na nasledujúcej bohoslužbe z úst služobníka zaznie niečo také, čo úzko súvisí s danou spoveďou. Pritom je to také ostré a nemilosrdné, že vyznávajúci by najradšej utiekol z toho zhromaždenia. Jedna taká „obet“ raz povedala so sklamaním: „Po tom, čo som prežil niečo podobné, povedal som si, že sa v krajnej núdzi radšej obrátim na katolíckeho kňaza, ktorý pri vysviacke dáva sľub mlčanlivosti, než k nášmu pastovi a kazateľom, u ktorých nie je žiadna záruka, že rozpovedané udržia v tajnosti.“

Zostáva len ľutovať, že u členov kresťanských spoločenstiev je taká malá dôvera k tým, ktorým Pán zveril zodpovednosť za ich duše. Veď hlavnou úlohou každého pastora je práve to, aby sa v stáde oviec, ktoré mu zveril Boh, postaral o chorých, zranených a zasiahnutých diabolskými šípmi, pritom bol vedený hlavným princípom: neuškodiť. V tejto súvislosti služobníci nikdy nesmú zabúdať, že otvorená a úprimná spoveď človeka, ktorý síce zhrešil, ale robí pokánie – je Božia milosť a k nemu vystretá ruka k pomoci, no v žiadnom prípade nie je to dôvod na použitie duchovnej palice a tým menej okamžitého cirkevného trestu.

V závere tejto kapitoly sa chcem obrátiť k tým, ktorí teraz stonajú a trápia sa, uvedomujúc si svoje hriechy, ale nerozhodli sa niečo pre to urobiť. Nezabudnite, že keď sa Svätý Duch dotýka srdca človeka a nabáda ho k činnosti, je veľmi dôležité neodkladať to na nasledujúci deň, ale reagovať na toto volanie. Prax života a duchovného poradenstva ukazuje, že veľmi veľa ľudí neprišlo k Pánovi len preto, že premeškali svoj čas, odkladali s pokáním. To isté sa stane, keď Boží Duch dáva príležitosť, nabáda dušu, aby priniesla svoje hriechy do svetla. Ak dobre vieme, že to musíme urobiť, ale napriek tomu nič s tým nerobíme, tak trestáme sami seba, strácame svoju šancu, ktorú možno nikdy viac nedostaneme. Tak poďme sa nástojčivo modliť a prosiť o zvláštnu citlivosť na hlas Svätého Ducha a pripravenosť splniť to, čo nám hovorí.

Kapitola 6

Duchovný poradca, jeho povolanie, osobné vlastnosti, povinnosti a zodpovednosť pred Bohom

V Jánovom evanjeliu sa nachádza neobyčajný príbeh spojený s uzdravením človeka, ktorý tridsaťosem rokov trpel ťažkou chorobou. Tento nešťastný človek sa pre chorobu nemohol samostatne pohybovať, a preto sa ocitol na jednom mieste, ktoré je opísané takto: „Potom bol židovský sviatok a Ježiš vystupoval do Jeruzalema. V Jeruzaleme pri Ovčej bráne je rybník po hebrejsky nazývaný Betesda, s piatimi stĺporadiami. V nich ležalo množstvo chorých, slepcov, chromých, ochrnutých, ktorí čakali, až sa voda pohne. Pánov anjel totiž z času na čas zostupoval do rybníka a rozvíril vodu. Kto vstúpil do rozvírenej vody ako prvý, vyzdravel, nech ho trápila akákoľvek choroba“ (Jn 5:1-4). Ďalej sa hovorí o tom, ako Ježiš, ktorý bol v ten deň pri rybníku, prichádza k chorému a pýta sa: „Chceš vyzdraviť?“ Na to dostáva takúto odpoveď: „Pane, **nemám človeka, čo by ma zaniesol do rybníka, keď sa zvíří voda**“ (Jn 5:6-7).

Treba povedať, že tieto slová človeka ležiaceho pri rybníku Betesda vyjadrujú otázku mnohých súčasných kresťanov. Po dlhom hľadaní možností osobného pastoračného rozhovoru sa takmer rozhorčene pýtajú: „Prečo je tak málo ľudí schopných poskytnúť účinnú duchovnú pomoc?! Veď je toľko Božích detí, ktoré ju potrebujú!“

No, žiaľ, je to naozaj tak. Skúsenosti v duchovnom poradenstve ukazujú, že obvykle na stovky alebo dokonca tisíce veriacich ľudí, ktorí potrebujú duchovnú pomoc, je len jeden človek, ktorý im dokáže pomôcť. Problém nie je v tom, že by Boh nemohol dať túto schopnosť iným, ale v tom, že kresťania nie sú ochotní dať svoje životy na oltár služby bližným. Nie je to však nič nové. Tak to bolo, tak to je a vždy bude. Mnohí kresťania, hnaní svojimi sebeckými pohnútkami, chcú len prijímať, ale nie dávať. Pán to dobre

vie, a preto tak, ako v časoch proroka Izaiáša, hľadá, ale len zriedka nachádza tých, ktorí ako odpoveď na jeho volanie: „*Koho pošlem, a kto nám pôjde?*“ sú pripravení povedať: „*Tu som, pošli mňa*“ (Iz 6:8). Preto je dnes ťažké nájsť niekoho, kto by (ak to vyjadríme slovami chorého od Betesdy) bol schopný „ponoriť do rybníka“ Božieho tých, ktorí očakávajú pomoc zhora.

Na nešťastie, naša telesná ľudská prirodzenosť je taká, že neradi počúvame o problémoch, starostiach, bolestiach, chorobách a nešťastiach iných ľudí. Každý sa zaoberá len sám so sebou. Svet je plný bolesti, a preto mu chýba láska. Väčšina ľudí je natoľko pohltená svojimi trápeniami, že nemôžu ani na chvíľku na ne zabudnúť, aby preukázali lásku niekomu inému. Okrem toho, cena duchovného poradenstva je taká vysoká, že len málo ľudí je ochotných ju zaplatiť. Pre takéhoto Božieho služobníka sú od začiatku jeho služby každodenným chlebom cudzie problémy desiatok a stoviek duší, ich potreby, smútky, obavy, straty, utrpenia, slzy, úzkosti a muky hľadania.

Duchovný poradca – to je hlboko veriaci človek, ktorý na základe svojich duchovných a životných skúseností je schopný podoprieť, povzbudiť, utešiť, vyučiť, poradiť, vysvetliť a varovať pred nebezpečenstvom zúfalú, klátiacu sa a vo viere neupevnenú dušu. On nie je len svedníkom, ktorý sa za teba iba pomodlí, keď vypočuje hriechy prinesené na svetlo, ale blízkym a chápacím priateľom, ktorému sa možno zveriť bez strachu a pochybovania. Je to dobrý radca, poslaný Bohom v ťažkej chvíli, keď práve veľmi potrebuješ podporu, pomoc a múdru radu.

Duchovným poradcom môže byť tak brat ako aj sestra v Pánovi, ktorý má jasné zjavenie zhora o povolaní do tejto služby. Spory o tom, či môže sestra vykonávať túto službu, sú sotva namieste, vzhľadom na to, že kresťanské cirkvi tvorí viac ako sedemdesiat percent žien, ktorým je vlastná vrodená hanblivosť, čo im bráni otvoriť opačnému pohlaviu svoje problémy, týkajúce sa intímnych vecí. Okrem toho, schopnosť

kresťaniek otvoriť svoje srdce vekom staršej a duchovne skúsenejšej sestre chráni bratov pred zbytočnými pokúšaniami, ktorým sa len ťažko dá vyhnúť pri vnáraní sa do osobného života ženy (táto otázka bude podrobnejšie rozoberaná v kapitole „Úskalia duchovného poradenstva“).

Práca duchovného poradcu sa veľmi podobá práci ošetrojúceho lekára. Ako on je od rána do večera zamestnaný tým, že sa snaží svojimi lekáorskymi znalosťami pomáhať potrebným, tak aj duchovný poradca sa dáva ľuďom, ktorí hľadajú duchovnú pomoc. Rozdiel je iba v tom, že objektom pomoci už nie je choré telo, ale duša zranená hriechmi a problémami. Tak, ako je **povolanie** dôležité pre človeka, ktorý sa snaží stať sa dobrým špecialistom v medicíne, je dôležité aj pre toho, kto sa stane lekárom duše. Len Boh vie, kto je schopný uniesť túto službu. Iba On sa nepomýli, keď na túto službu povolá tú alebo inú nádobu, ktorú si vopred vyvolil.

Ak v medicíne postačuje túžba, trpezlivosť a snaha získať potrebné zručnosti a vedomosti pre túto profesiu, v duchovnom poradenstve takéto vlastnosti nestačia. Hoci sa v niektorých krajinách organizujú špeciálne kurzy duchovného poradenstva, ktoré pripravujú kresťanov na túto duchovnú prácu, v praxi sa ukazuje, že mnohí z nich nie sú schopní ju vykonávať. Podobne je to aj v tom prípade, keď ľudí do tejto služby určia vedúci cirkvi, bratská rada alebo nejaký známy evanjelista. Jeden požehnaný služobník, ktorý celé desaťročia pracoval s dušami, krátko pred svojou smrťou povedal: „Duchovnému poradenstvu sa nedá naučiť v žiadnych kurzoch a už vôbec nie v teologických seminároch, pretože je to Boží dar, ktorý je daný tým, ktorých na to povoláva Pán.“

Je zvláštne, že dosť často sa o túto službu usilujú tí, ktorí sú sebaistí, presvedčení o svojich schopnostiach a o tom, že majú silu uniesť túto službu, pričom medzi nimi býva nemálo takých, ktorí sú viac či menej okultne zaťažení. Zrejme satan veľmi dobre vie, že práve v tejto službe

sa mu ľahko podarí poraziť nielen samotného duchovného poradcu, ale aj tých, ktorí sa na neho obrátia. Takých služobníkov a služobníčky najrýchlejšie porazí namyslenosť a pýcha, ktoré sú zvyčajne predchodcami pádu. Keď sa duchovne zrelí kresťania snažia podobných horlivcov zastaviť v službe duchovného poradenstva, spôsobí to odcudzenie a veľmi negatívnu reakciu. Berú to ako nedocenenie ich schopností a snahu kaziť ich dobrý úmysel. Preto v takýchto prípadoch je najlepšie nevyhovárať im to, ale ponechať to na Pána, aby to On dal do poriadku. Koniec koncov, Jeho potom neobvinia (ako to robia s duchovným poradcom), že On „prekáža“ vznešeným hnutiam duše, lebo sa bojí, že získa súpera. Jedným slovom, keď sme presvedčení, že sme schopní pracovať v Pánovej vinici, tak sotva už nastal čas pre službu, pretože také uistenie je obyčajne založené na našom namyslenom a pyšnom „JA“. Boh môže použiť človeka len vtedy, keď si uvedomí svoju úplnú bezmocnosť. Životná prax ukazuje, že k duchovnému poradenstvu je povolaný väčšinou ten, kto sa o to najmenej snaží.

Na stránkach Svätého Písma sa neraz stretávame s potvrdením Božieho vyvolenia človeka na tú alebo inú službu. Tak apoštol Pavol povedal, že nie on sám sa povolal do služby Kristovi, ale Boh si ho vyvolil v lone matky, aby ľuďom hlásal evanjelium o spáse (viď Gal 1:15). Podobne to bolo aj s prorokom Samuelom, ktorý ešte pred počatím bol sľúbený Hospodinovi. Presne tak vyzeralo aj povolanie Jeremiáša, ktorému Boh povedal: „*Skôr než som ťa utvoril v matkinom živote, poznal som ťa; skôr než si vyšiel z lona, posvätil som ťa; ustanovil som ťa za proroka národom*“ (Jer 1:5). Každý z Kristových apoštolov tiež raz počul Jeho príkaz, ktorým bol nabádaný nasledovať Mesiáša. Vyzerá to tak, že skutočným pomazaným služobníkom, vrátane duchovného poradcu, môže byť len ten, kto je povolaný do tejto služby samým Bohom. Duchovné poradenstvo je veľmi ťažká služba a len ten, kto dostal na to silu zhora, dokáže ju konať bez toho, aby sa vnútorne nezlomil. Ak Boh

sám volá človeka do tejto služby, potom On mu dá všetko, čo na to potrebuje.

Medzi kresťanmi (najmä sestrami) je mnoho takých, ktorí si myslia, že ak sa im ľudia z času na čas zdôverujú a zdieľajú o skrytých veciach svojho srdca, to znamená, že sú povolani do služby duchovného poradenstva. Žiaľ, nie je to ani zd'aleka vždy tak, pretože aj medzi neveriacimi sú osobnosti, ku ktorým ľudia z ich okolia cítia zvláštnu dôveru. Avšak preto, že poznajú tajomstvá druhých, nemožno ich ešte považovať za duchovných poradcov. V takýchto prípadoch ide skôr o to, čo nám hovorí Sväté Písmo: „*Jedni neste bremená druhých, a tak naplníte Kristov zákon*“ (Gal 6:2).

Starorímsky mudrc Epictetus, ktorý sa narodil v r. 60 po narodení Krista, hovoril o tom takto: „Vyučovať múdrosť nie je taká práca, do ktorej by bolo možné púšťať sa ľahko a nerozvážne. K tomu musíš byť veľmi skúsený, mať spravodlivý život, a najdôležitejšie je, aby **t'a Boh poslal do tejto práce**. Usvedčovať ľudí, odkrývať ich poblúdenia a upraviť na správnu cestu – to je veľmi ťažká práca a púšťať sa do nej možno len vtedy, keď sám žiješ spravodlivejšie ako druhí ľudia, a okrem toho rozpoznáš v sebe nepochybné **povolanie** učiť... Len si vopred uvedom, že keď im budeš poukazovať na pravdu, pravdepodobne budeš bitý. Ten, kto žije spravodlivejšie ako iní ľudia a učí tomu iných, toho väčšinou prenasledujú a naháňajú. Maj však pri tom na pamäti, že máš ľutovať každého, kto t'a bije, pretože ako učiteľ pravdy si otcom a bratom všetkých ľudí.“

Pri čítaní týchto riadkov, ktoré boli napísané pred dvadsiatimi storočiami, sa možno len čudovať, ako jasne, presne a správne charakterizujú povolanie, život a službu duchovného poradcu. Táto práca je veľmi, veľmi ťažká, a bez pomoci zhora nie je možné ju vykonávať. Vysáva z človeka silu a vyčerpáva tak duchovne ako aj telesne, pretože ide o choré a hriechom zmrzačené duše, ktorým je potrebné dávať samého seba úplne. Ak kázanie kazateľa povzbudzuje

a posilňuje, duchovné poradenstvo duchovného poradcu vy-silňuje. Iba tí, ktorí sa úplne vydali do tejto služby, dokážu pochopiť, čo sa pod tým myslí.

Duchovné poradenstvo je možné nazvať hrdinstvom svojho druhu, pretože v pozemskom živote niet väčšieho činu, než podať pomocnú ruku tomu, kto sa vyčerpal na ceste. Vo svete, v ktorom vládne sebeckto, len jednotlivci si volia cestu nesebeckej služby ľuďom, a to je – treba priznať – veľmi ťažké. Vo svojej podstate sú ľudia veľmi odlišní: spoločenský i uzavretý, mnohovravní i málovravní, dôverčiví i podozrievaví, ľahko prijímajúci poučenie i veľmi opatrní vo vzťahu ku všetkému; takí, ktorí sa zaoberajú mnohými náboženstvami, aj takí, ktorí neveria v nič. Niektorí horko oplakávajú aj ten najmenší hriech a niektorí si myslia, že v deň obrátenia im všetko bolo odpustené, a preto nie je potrebné „hrabať sa v minulosti“. Niektorým je nesmierne ťažké povedať „prepáč“, iní to berú ako predpísaný rituál, ľahko požiadajú o odpustenie, ale tiež ľahko opakujú to, kvôli čomu sa nedávno ospravedlnili. Keď sa venujete ľuďom, musíte mať veľkú trpezlivosť, múdrosť a skutočnú lásku-agapé, aby ste sa pre každého z nich stali pomocou a požehnaním.

Okrem toho tí, ktorí prichádzajú na duchovné poradenstvo, potrebujú usmernenie, napomenutie, objasnenie, múdru radu a duchovnú podporu. Mnohí z nich sú ešte stále dieťaťatká v Kristovi, neschopné prijímať tvrdý pokrm. Často niet konca ich mnohým otázkam. Ako keď pacient prichádza k lekárovi s nádejou, že mu bude preukázaná náležitá pozornosť, tak aj ten, ktorý príde k duchovnému poradcovi, očakáva od neho pochopenie, empatiu a súcit. A toto, samozrejme niečo stojí. Oswald Chambers, keď sa obrátil na služobníkov, vyjadril to takto: „Ježiš povedal Petrovi: „*Pas moje ovce*“ (Jn 21:16), ale mu nedal jedlo pre ne. Ak sa veriaci človek stáva chlebom, ktorý sa láme a vínom, ktoré sa vylieva, stáva sa sám pokrmom pre iné duše, kým sa nenaučia žiť sa Bohom. Potrebujú ho vypiť až do dna a vysať až po hranicu. Daj si

pozor, zásob sa silami, inak veľmi skoro budeš vyčerpaný. Skôr, ako sa duše naučia sýtiť sa priamo od Krista, budú sa kŕmiť Ním cez teba. Musia ťa doslova „vysávať“, kým sa ne-naučia prijímať potravu priamo od Boha. Sme povinní Pánovi byť všetkým pre Jeho ovce tak, ako pre Neho samého.“

Ale ani to ešte nie je všetko. Je veľmi ťažké vyhovieť ľuďom v ich duchovných rozmaroch. Buď sa im zdá, že nehovoria s nimi ako s rovnými, ale poučujú ich zvrchu, alebo sa domnievajú, že duchovný poradca je príliš prístupný a jednoduchý a Boží služobník sa takto nemá správať. Buď sú nespokojní, že im príliš mnoho hovorí alebo sa sťažujú, že nedostali od neho požadovanú radu. Buď presviedčajú iných, že duchovný poradca nie je potrebný alebo sú rozhorčení, že sa s ním nemohli stretnúť alebo sa mu dovolať. Buď sa nadchýňajú jeho pozornosťou a pomocou, ktorú im preukázal, alebo hovoria, ako sa v ňom sklamali. Aj keby sa duchovný poradca správal akokoľvek, nikdy by im to nevyhovovalo a všetko by bolo zlé. Pán nie náhodou povedal: *„Ku komu prirovnám ľudí tohto pokolenia, komu sa podobajú? Sú ako deti, ktoré sedia na námestí a pokrikujú na seba: Pískali sme vám – a netancovali ste, nariekali sme – a neplakali ste. Prišiel Ján Krstiteľ, nejedol chlieb a nepil víno, a hovoríte o ňom: Je posadnutý zlým duchom. Prišiel Syn človeka, je a pije, a hovoríte o ňom: Žráč a pijan, priateľ mýtnikov a hriešnikov“* (Lk 7:31-34). Takže, ako vidíte, časy sa menia, ale ľudia – nie.

Práve preto pri vykonávaní služby duchovného poradenstva sa treba naučiť nepripisovať veľký význam mienke a hodnoteniu ľudí, ale plniť vôľu Toho, kto vás k nim poslal. Ježiš sa trikrát pýtal Petra: *„Miluješ ma?“* nie preto, žeby bol pochyboval o jeho oddanosti a láske, ale preto, že chcel, aby si uvedomil tú najdôležitejšiu pravdu, ktorá je nesmierne dôležitá pre každého služobníka a tým viac duchovného poradcu: len láska ku Kristovi nám môže dať silu, aby sme splnili úlohu, ktorú nám dal – roky a desaťročia prejavovať starostlivosť ľuďom, ktorí ju potrebujú. Iba obyčajná ľudská

láska k Božiemu ľudu nedá na to dostatočnú silu. Veď aj kresťania sa môžu prejaviť ako zlí, krutí, nezodpovední, nároční, nevďační, kriticky zmýšľajúci a dokonca nepriateľskí ako k poradcovi, tak aj voči jeho snahe pomôcť im. Teda, nech by ich akokoľvek miloval, nevyhol by sa sklamaniam. Len láska k Spasiteľovi bude dostatočným stimulom, aby neopúšťal ruky a naďalej dával seba tým, za ktorých On raz zomrel, bez ohľadu na to, akí zlí sú z ľudskej stránky. Keď si do hĺbky uvedomíš, čo Kristus urobil pre teba, vtedy ťa ani správanie ľudí neodradí od rozhodnutia, že im budeš slúžiť kvôli Nemu.

Okrem **lásky-agapé**, ktorá je založená na láske k Bohu a nesie charakter otcovskej alebo materinskej lásky k tým, ktorí sa na neho obrátia, duchovný poradca potrebuje mať aj ďalšie cenné vlastnosti, a to sú hlavne: duchovná zrelosť, schopnosť trpezlivo vypočuť ľudí, schopnosť súcitiť s cudzím zármutkom, ochota pomôcť v ťažkostiach, vnútorný mier a pokoj vo svojom srdci, triezvosť a múdrosť. Veľmi dôležité je vedieť byť mlčanlivým, aby bolo zachované tajomstvo vyznávania hriechov, byť schopný „plakať s plačúcimi a radovať sa s radujúcimi“ – jedným slovom – mať silu „niesť bremená druhých“.

Duchovná zrelosť je u duchovného poradcu výsledkom duchovného rastu. Súčasťou rastu sú mnohé krízy, často je nutné znova a znova začínať úplne od začiatku. Z trpkých skúseností sa naučí vyťažiť dobré a tak postupom času získa mnohé poznatky. Byť zrelým znamená stať sa múdrom. Byť zrelým – to znamená mať na všetko vlastný názor, nezávislý na názoroch iných ľudí a existujúcich učení, dogmatík a chápaní. Samozrejme, tým, že sa stal duchovný poradca zrelý, nepremenil sa na vševeda, pretože každý človek má svoje slabiny, hranice a medze možností. A preto, hlavné preňho je – nehrať rolu odborníka na všetko, ale jednoducho byť sám sebou, človekom vo svojej úlohe jedinečným, neopakovateľným, s duchovnou silou, dôstojnosťou a vnútornou krásou.

Trpezlivosť – to je ďalšia vlastnosť, bez ktorej je nemysliteľná práca s množstvom ľudí, ktorí sa obracajú na neho. Veď niektorí z nich sa chytajú hovoreného slova za pochodu a okamžite pochopia, čo pre nich znamená. Iní sú ťažkopádni, ktorým je treba opakovat' jedno a to isté niekoľkokrát, kým sa to dostane do ich vedomia a pohne ich to k potrebnej činnosti. Niektorí pokojne znesie prísny tón a akúkoľvek kritiku svojich činov a niektorí sa okamžite uráža, stačí mu povedať hoci len slovo, ktoré sa dotkne jeho vrcholne citlivého „JA“. Niekomu možno hneď ukázať na hlavnú príčinu jeho problémov, ale s niekým je potrebné k tomu pristupovať veľmi opatrne, trpezlivo čakať, kým ho Svätý Duch postupne, krok za krokom privedie k tomu, aby uvidel hlavnú príčinu chýbajúceho Božieho požehnania.

Božie deti rastú vo viere a v poznaní Pána rozdielne, podobne ako rastliny, ktoré majú rôzne tempo rastu. Niektorí už po piatich až siedmich rokoch potom, čo uverili, udivujú hĺbkou svojho rozsudzovania, ale mnohí vo svojom nominálnom kresťanstve zostávajú celé desaťročia v štádiu batoliat. Nech je to akokoľvek, Boží služobník v práci s ľuďmi nikdy nesmie zabúdať na to, že všetci sú duše, za ktoré Kristus vylial svoju drahocennú krv. Pre túto cenu, ktorá bola na Golgote zaplatená za každé dieťa, sa stáva ktokoľvek, kto žiada o duchovné poradenstvo, neoceniteľným pokladom a objektom osobitnej pozornosti.

Duchovný poradca okrem lásky a trpezlivosti potrebuje mať **súcit**, ktorý ho zbližuje s ľuďmi, ktorí prežívajú vo svojom živote ťažké časy, a preto potrebujú pomoc niekoho. Súcit – je veľmi silný cit. Nabáda duchovného poradcu, aby sa patričným spôsobom staral o tých, ktorí prechádzajú cestou, akou šiel vo svojom čase aj on. Bez súcitu s chorou, zranenou dušou jej nemôže pomôcť ani radou, ani slovom, ani skutkom. Najlepším príkladom súcitu je sám Pán Ježiš. Keď prišiel na zem, stal sa jedným z nás (pozri Jn 1:14), a preto chápe naše slabosti a súcitiť

s nami, ako je povedané: „*Ved' nemáme veľkňaza, ktorý by nemohol spolucítiť s našimi slabosťami, ale veľkňaza, ktorý bol vo všetkom skúšaný, ale nedopustil sa hriechu*“ (Heb 4:15). Rovnako ako my všetci, žil život na zemi a zakúsil všetko, čo my prežívame. Jedine z Jeho milosti môžeme byť súcitnými utešiteľmi smutných ľudí.

Ďalšími vlastnosťami duchovného poradcu sú **vnútorný pokoj v srdci a spokojnosť v duši**. Toto odovzdáva pri osobnom rozhovore tomu, kto prežíva v srdci búrku alebo tragédiu v osobnom alebo duchovnom živote a hľadá u neho pomoc. Služobník, ktorý sa zaoberá duchovným poradenstvom, nesmie nikdy zabúdať, že nemôže dať ostatným viac než to, čo má sám. Mier a pokoj jeho srdca akoby sa „vylieval“ na toho, kto hovorí s ním a poskytuje jeho duši upokojujúce a hojivé účinky. Keby sa u služobníka prejavil zhon a podráždenosť, človek by ľutoval, že sa vôbec naňho obrátil. Pre duchovného poradcu má byť jedným z hlavných a záväzných cieľov byť zmierovateľom, teda tým, kto prináša srdciam mier, nádej a dôveru. Preto, ak v určitom období svojho života pre nejakú príčinu stratí pokoj zo svojho srdca a spokojnosť duše, mal by na nejaký čas prerušiť službu duchovného poradenstva.

Každý Boží služobník, a zvlášť duchovný poradca potrebuje mať **triezvosť a múdrosť**, ktoré sú výsledkom bohatej životnej a duchovnej skúsenosti a vzbudzujú u žiadateľa o pomoc dôveru a rešpekt. Potrebuje si zachovať triezvosť a schopnosť správne analyzovať vypočutý príbeh, keď ho spolu prežíva a súcíti s dušou, ktorá prišla. Neponáhľajte sa hneď vziať pod svoju ochranu človeka, ktorý k vám prišiel pre duchovné poradenstvo. Nezabudnite na to, že každý človek podáva prežitú udalosť v takom svetle, ktoré je preňho najvýhodnejšie. Duchovný poradca by si mal vždy uvedomovať, že sa človek ocitol v určitej situácii s najväčšou pravdepodobnosťou len preto, že niekde urobil chybu a tú mu treba pomôcť nájsť. Múdrú radu môžete duši dať iba vtedy, keď sa necháte viesť hlavným zdrojom múdrosti – Božím

Slovom. Pre duchovného poradcu je nevyhnutne dôležité poznať ho a predovšetkým miesta, ktoré charakterizujú ľudskú podstatu ale aj príčiny rôznych odbočení a pádov.

O schopnosti mlčať, zachovávať tajomstvo spovede, nie je potrebné mnoho hovoriť, pretože táto otázka bola rozoberaná v predchádzajúcej kapitole. Pokiaľ ide o **ochotu pomôcť**, ak ju duchovný poradca nemá, potom sotva môže konať túto službu. Život zasvätený ľudom a položený na Boží oltár si vyžaduje úplné odovzdanie seba tým, ktorí to práve potrebujú. Ako lekár, ktorý zabudne na svoju vlastnú bolesť, aj keby aká silná bola a ponáhl'a sa, keď ho pacient volá, tak aj duchovný poradca musí byť pripravený okamžite podať pomocnú ruku každému, kto ju hľadá a zabudnúť na svoje problémy a potreby. V minulosti bola symbolom starovekej medicíny horiaca a svietiaci sviečka, ktorá dávala ľudom svetlo, pričom sa spaľovala. Táto ilustrácia nádherne dokresľuje zmysel života a služby toho, kto sa úplne venuje chorým a raneným dušiam. Preto najlepšou odmenou duchovného otcovstva a materstva môžu byť krátke, ale veľa-významné slová, vyryté na náhrobku služobníkov alebo služobníčok „Svietiac druhým – zhorel /-a.“

Hoci Božie Slovo hovorí: „**Radujte sa s radujúcimi a plačte s plačúcimi**“ (Rim 12:15), túto schopnosť, žiaľ, majú málokto, pretože nás v podstate teší len to, čo sa týka nás osobne, zarmucuje len to, čo nespôsobuje inému, ale nám nepríjemnosť a bolesť. Utrpenia druhých ľudí nás väčšinou málo zaujímajú, pretože narušujú náš vlastný pokoj, a to je pre tých, ktorí sa zaoberajú len sebou, ďalšou záťažou, ktorej sa snažia vyhnúť, ako sa len dá. Ale duchovný poradca sa bez tejto nádhernej ľudskej vlastnosti jednoducho nemôže zaobísť, pretože je nevyhnutným predpokladom a súčasťou jeho služby.

Niektorí duchovní poradcovia, ktorí sú Bohom povolaní do tejto práce, dostávajú zhora ešte jednu úžasnú **schopnosť** – v určitých prípadoch **vnímať hriech iného človeka**, ako sa o tom píše vo Svätom Písme: „*Nepravá reč bezbožníka*

ma usvedčuje hlboko v mojom srdci o tom, že niet bázne Božej pred jeho očami“ (Žalm 36:2, RP). To sa zvyčajne stáva vtedy, keď človek akoby chcel pochopiť príčinu svojho trápenia a vzdialenia sa od Pána, ale nie je ochotný hlboko a úprimne vyznať svoj hriech, radikálne ho odsúdiť a zrieknuť sa ho. Jedná tak, ako je napísané: „Lebo si lichotí vo svojich očiach, aby našla jeho neprávosť príčinu nenávidieť. Slová jeho úst sú márnosť a lešť; prestal mať rozum, aby robil dobré. O márnosti rozmýšľa na svojom lôžku; stavia sa na cestu, ktorá nie je dobrá; nezavrhuje toho, čo je zlé“ (Ž 36:3-5, RP).

Keď sa takí ľudia obrátia na duchovného poradcu, tak len vysávajú z neho duševné sily a oberajú ho o drahocenný čas, ktorý by mohol použiť s veľkým úžitkom pre iných ľudí. Boh pozná obmedzenosť síl a možností služobníka, preto mu prichádza na pomoc a odkrýva (vkladajúc do jeho ducha), aký hriech ovláda človeka sediaceho pred ním, či už ide o ducha smilstva, vzbury, kritiky alebo súdenia druhých. Také Božie vedenie je do istej miery prejavom daru rozlišovania duchov, ktorý je spomínaný v desiatom verši dvanásťtej kapitoly Prvého listu Korint'anom.

V takomto prípade by mal duchovný poradca uplatniť zásadu čakania a ponúknuť človeku, aby hľadal Pánovu tvár a prosil Ho, aby mu otvoril duchovné oči, aby uvidel svoj hriech. Alebo postupovať tvrdšie a dať podmienku, že môže prísť na spoločný rozhovor a modlitbu len vtedy, ak sa rozhodne pre nekompromisný duchovný boj a priamy otvorený rozhovor. Pritom je potrebné prosieť o radu zhora pre poznanie, ktorá z týchto dvoch ciest je v každom konkrétnom prípade vhodnejšia a prijateľná. Veď jedine sám Pán pozná srdce každého človeka a neurobí v tomto smere chybu.

Svet je plný srdc, ktoré potrebujú potešenie, a aby to niekto vedel robiť, musí sám niečo prežiť. Aby si mohol odovzdať iným hlboké pravdy, ktoré ti Boh odkryl, potrebuješ prejsť neľahkou cestou intenzívneho hľadania, prísnej disciplíny, mnohoročnou tvrdou duchovnou výchovou

a nespočítateľnými utrpeniami. Ved' skutočným utešiteľom sa môže stať len ten, kto sám veľmi veľa trpel. Práve preto býva údelom budúcich poradcov mnoho smútku, chorôb, žiaľu a slz. Ich zmysel porozumejú, keď stretávajú ľudí zlomených trápeniami, aké postihli aj ich. Keď služobník trpí fyzickými chorobami a nachádza sa v nemocničnej izbe, poznáva Božie potešovanie, akým aj on má potešovať iných. Keď nebeský Lekár preväzuje jeho duševné rany, učí ho tým preukazovať pomoc zraneným srdciam, ktoré vo svojom čase privedie k nemu. Keď duchovný poradca hovorí s nimi o svojich skúsenostiach a zhora darovaných útechách, používa ten istý balzam, ktorým kedysi liečil Boh jeho. A vtedy sú bolesti a zúfalstvo utláčanej duše vystriedané nádejou, ktorá prináša úľavu a potešenie. Pán takýmto spôsobom pracuje na nástroji, ktorý si vyvolil pre duchovné poradenstvo. Vyučuje ho mnohým životným a duchovným múdrosti, aby neskôr mohol on vyučovať druhých. Takáto predbežná príprava robí duchovného poradcu schopným vykonávať konkrétne úlohy, ktoré mu boli zverené a z nich sú najdôležitejšie:

a) **Potešovanie a podpora**, to znamená používanie dobrých a srdečných slov, uisťovania a konkrétnych príkladov, ktoré v konečnom dôsledku upokojujú zármutkom sklúčeného človeka, uľahčujú mu prenášať bolesť, ktorú musí znášať a vkladajú dôveru a nádej. V knihe proroka Izaiáša sú nádherné slová, ktoré dobre vyjadrujú dôležitosť a naliehavosť tejto pastoračnej úlohy: „*Potešujte, potešujte môj ľud, vraví váš Boh. Hovorte k srdcu Jeruzalema a volajte mu...*“ (Iz 40:1-2). Je pozoruhodné, že aj tretia osoba trojjediného Boha je označovaná ako Duch-**Tešiteľ**. Žiaľ, človeku je vlastné v pokušeniach, skúškach a rôznych ťažkých životných okolnostiach strácať vnútorný pokoj a mier a padať do sklúčenosti a beznádeje. V takých chvíľach sa veľmi žiada mať na blízku človeka, ktorý by našiel správne slová útechy, zasahujúc až do srdca, a duchovne podoprel v trápení, ktoré ho postihlo.

b) **Povzbudzovanie a obodrovanie** – je použitie všetkých možných spôsobov, ako vyvieť človeka z pesimistickej beznádeje, vdýchnuť do neho odvalu, rozveseliť, vzbudiť vieru v lepšiu budúcnosť a dodať odvalu, aby sa nevzdával, neopúšťal, ale aby mal silu žiť, pracovať a ísť ďalej. Človek, ktorého duša trpí a je duchom slabý, potrebuje predovšetkým účasť a povzbudzovanie. Pán neustále povzbudzuje svoje deti, pretože majú sklon rýchlo strácať nádej a zúfať si. Podobnú úlohu má aj duchovný poradca, pričom plní príkaz Svätého Písma, ktoré hovorí: „*Posilnite spustené ruky zomdlené a klesajúce kolena zmocnite. Povedzte tým, ktorí sú bojazlivého srdca: Budte silní! Nebojte sa! Hľa, váš Boh príde s pomstou, s odplatou Božou; on príde a spasí vás*“ (Iz 35:3-4, RP).

c) **Vyučovanie a usmerňovanie** – obsahuje vyučovanie, napomínanie, poučovanie a usmerňovanie duchovne chorých a zoslabnutých ľudí, ktorí sa zamotali vo svojich problémoch a ťažkostiach. Učiteľ svojím spôsobom vyučuje, vychováva i vedie, túto dôležitú úlohu Biblia opakovane zdôrazňuje (pozri 2Krl' 12:2; Prís 9:9, 22:6; Heb 13:7). Vyučovanie bolo v Božom ľude po všetky veky, lenže predtým a teraz vyzerá odlišne. Zatiaľ čo teológovia učia ľudí prostredníctvom svojich teologických spisov, misionári nesú evanjelium tým, ktorí ešte nepoznajú Boha, evanjelisti oslovujú masy počas veľkých aj malých evanjelizácií a pastori a kazatelia sa zaoberajú duchovným vyučovaním členov vo svojich zboroch, duchovní poradcovia sa zaoberajú individuálne, konkrétne každou jednotlivou dušou. Takto vnikajú hlboko do ich osobných problémov, potrieb, pomáhajú spoločnými modlitbami a poskytujú cenné rady a usmernenia, ktoré prispievajú k ich duchovnému rastu. Veď to je práve to, čo si človek najviac cení a čo v dnešnom kresťanstve veľmi chýba. Rada, poskytnutá duchovným poradcom, jeho usmernenie a poučenie je často tým „chlebom“, ktorý sa púšťa po „vode“. Podobne, ako sa to robí s cenným dedičstvom, odovzdáva sa ďalej, aby prinieslo požehnanie a útechu

mnohým ďalším dušiam. Nie náhodou povedal Pavel svojmu žiakovi Timoteovi, keď sa s ním delil so svojou bohatou duchovnou skúsenosťou: „*a to, čo si skrze mnohých svedkov počul odo mňa, predkladaj verným ľuďom, ktorí budú schopní učiť aj iných*“ (2Tim 2:2).

d) Ďalšou úlohou duchovného poradcu je **vykoreniť protivenie sa Božiemu Slovu**, inak nie je možné získať duchovné uzdravenie. Musí začať pracovať s ľuďmi v takom stave, v akom sa nachádzajú, a tak dlho, kým nepochopia, čo im chýba. Potom je potrebné postaviť pred tieto duše Kristove normy pre život, aj keď je možné, že budú tvrdiť, že to nikdy nebudú schopní splniť. Musí ich presvedčiť, že to chce Ježiš, a On nebude očakávať od nás to, čo je nad naše sily. Veď Pán nám preto dal moc Svätého Ducha, aby sme sa stali Jemu podobní. Ak človek napriek všetkým vysvetleniam a snahe pokračuje v protivení sa požiadavkám Božieho Slova, považujúc ich za nesplniteľné, tak sotva môže prežiť uzdravenie svojej duše.

Boh svojmu služobníkovi alebo služobníčke v službe duchovného poradenstva nielen odhaľuje skrytý svet duší svojich detí, ktorý je nesmierne rozsiahly, ale tiež im dáva autoritu a veľké právomoci, ktoré sú veľmi dôležité vo vedení duchovného boja, najmä pokiaľ ide o okultnú záťaženosť. Pre duchovného poradcu je všetko toto nielen duchovnou univerzitou, ale tiež ukladá na neho veľa zodpovednosti, ako je napísané: „*Od každého, kto mnoho dostal, bude sa mnoho žiadať. Od toho, komu veľa zverili, budú aj viac žiadať*“ (Lk 12:48). Práve tu je dôvod, prečo to, v čom radovému kresťanovi prejavuje Boh zhovievavosť, u duchovného poradcu je to hriech, ktorý má za následok neodvratný prísny trest. Nakoniec, tento postoj je pochopiteľný, pretože v prípade, že sa duchovný poradca v niečom odkloní od pravdy, bude to mať určite vplyv na tých, ktorých vyučuje. Keď sa uňho prejavuje sebeckosť, neporiadnosť, hrubosť, netrpelivosť, ľahostajnosť a bezcitnosť, trpia tým tí, ktorí potrebujú jeho duchovnú podporu a pomoc.

Ale najškodlivejšie vplýva na ľudí každý prejav jeho vlastného „JA“. Keď duchovný poradca neumŕtvi definitívne v sebe toto zlo, jednoducho nebude môcť dlho vykonávať svoju službu a skôr či neskôr ju bude musieť opustiť.

Keď duchovný poradca usmerňuje a vyučuje svoje duchovné deti, nesie pred Bohom obrovskú zodpovednosť za ich duchovný stav, pretože ak im dá na nejaké otázky nesprávne rady, ovplyvní to celý ich ďalší kresťanský život, blokuje ich myseľ k ďalšiemu prijatiu pravdy. Božie Slovo nie nadarmo hovorí: „*Pouč chlapca na začiatku jeho cesty a neodchýli sa od nej ani v starobe*“ (Prís 22:6). Potvrďuje to nasledujúci príklad.

Keď sa jedna mladá dievčina obrátila k Pánovi, duchovný poradca ju poučil takto: „V okamihu tvojho obrátenia sú ti odpustené všetky hriechy z tvojho doterajšieho života, ako keby neexistovali. Takže už nikdy sa nebudeš musieť obzerať dozadu a hrabať sa v tom, čo bolo kedysi. Od tejto chvíle si Jeho vyvoleným dieťaťom, ktoré má plnosť Božej lásky a Jeho dokonalosť.“ Keď novo obrátená duša počula tieto slová od váženého služobníka, vzala ich veľmi vážne a niesla ich ako prápor so sebou celých šesťdesiat rokov svojho kresťanského života, v ktorom, žiaľ, vždy mala nejaké problémy. Išlo o to, že predtým, ako uverila, mala spojenie s okultným svetom. Používala čarodejnícke metódy na odstraňovanie bradavíc a aktívne sa zúčastňovala špiritistického krúžku so svojimi kamarátkami zo školy, ktoré vyvolávali duchov mŕtvych pomocou taniera točiaceho sa na stole. Keď sa táto žena vo veku osemdesiatich rokov obrátila na duchovného poradcu kvôli neustálemu strachu, ktorý ju trápil počas noci, ten jej vysvetlil, že je to pre jej kontakt s temnými silami v minulosti a navrhol modlitbu so zrieknutím sa okultných hriechov. Ona to kategoricky odmietla. Odôvodňovala to vysvetlením prvého služobníka, ktorý ju presvedčil v jej mladosti, že nepotrebuje robiť pokánie za predošlé činy, spáchané pred obrátením k Pánovi. Táto biedna duša odišla do večnosti v takomto stave, bez pokoja v srdci.

Zodpovednosť, ktorú nesie duchovný poradca, je odôvodnená ešte i tým, že ľudia, ktorí sa na neho obracajú o pomoc, ho časom začínajú napodobňovať. Bez toho, aby si to uvedomili, opakujú jeho slová, výrazy, reakcie, správanie a dokonca aj vzťah k Bohu a svojim blízkym. Biblia v ich živote začína mať také isté miesto ako u ich učiteľa. Modlitbe budú venovať toľko času, koľko jej venuje on. Ak duchovný poradca znáša smútok a ťažkosti života bez toho, aby sa poddával útlaku a malomyselnosti, jeho duchovné deti budú „odliate“ podľa toho istého vzoru. Keď majú mladí kresťania spoločenstvo so svojimi horlivými duchovnými rodičmi, preberajú od nich skutočnú vieru, iskru nehasnúcej lásky k hynúcim dušiam, túžbu a ochotu slúžiť Pánovi a mnoho iného. Preto apoštol Pavol, keď sa obrátil na veriacich v Korinte, povedal: „*Napodobňujte ma, ako ja napodobňujem Krista!*“ (1Kor 11:1).

Ale, žiaľ, také napodobňovanie a „odovzdávanie“ telesných a duchovných vlastností sa pri tomto nekončí. Rovnako ako je tomu u telesných rodičov, ktorí cez gény odovzdávajú svojim deťom rysy svojho charakteru a zovňajšku, duchovné matky a otcovia prostredníctvom duchovného poradenstva (najmä ak to trvá niekoľko rokov) môžu „obdať“ svojich zverencov nielen dobrou, ale aj hriešnou „dedičnosťou“, ak nad nejakým hriechom nedosiahli vo svojom čase úplné víťazstvo. Napríklad, jeden horlivý a milovaný kazateľ, ktorého hlboké znalosti Biblie udivovali mnohých veriacich, trpel žiadosťou očí, čo sa, samozrejme, hanbil niekomu povedať. Hoci správne vyučoval o otázke smilstva, pretože sám nebol slobodný, pri vykonávaní pastoračnej služby v duchu odovzdával svoj hriech tým, ktorí prišli k nemu. Výsledok takejto služby bol veľmi žalostný. Nielenže všetky jeho telesné deti trpeli smilstvom, ktoré sa u nich prejavovalo v rôznej forme, ale aj tí, ktorých kedysi duchovne vyučoval, dostali to ako „dar“, a potom dlhé roky boli mučení žiadosťou očí, hoci predtým týmto hriechom netrpeli.

Podobná „duchovná nákaza“ môže vzniknúť pri akomkoľvek inom hriechu, či už je to mnohovoranosť, samochvála, kritika iných, zákonníctvo, samospravodlivosť, vychvaľovanie sa, farizejstvo a mnoho iného, včítane prehnaného venovania sa nejakej zábave a koníčkum. To sa stáva očividným až vtedy, keď nejaký človek prejde k inému duchovnému poradcovi, ktorý dobre pozná jeho prvého poradcu, presnejšie jeho slabiny, chyby a omyly. Samozrejme, obeť takéhoto poradenstva sa nemá hovoriť o tomto „dedičstve“, aby sa nevyvolalo u neho rozhorčenie proti vinníkovi. Tento problém sa tu spomína iba preto, aby tí, ktorí nesú túto službu, ešte raz vážnejšie uvažovali o svojej zodpovednosti pred Bohom a tými, ktorí k nim prichádzajú.

Duchovný poradca pri svojej práci nesmie nikdy zabúdať na to, že odmenou za život naplnený službou druhým budú pre neho klebety, ohováranie, urážky a hanobenie. Veď satan sa neustále mstí tomu, kto sa mu odváži odpovídať a stavia sa do medzery za duše, ktoré mučí. Svoje údery zasadzuje najčastejšie cez tých, za koho sa vedie alebo niekedy predtým sa viedol duchovný boj. Preto duchovný poradca musí byť vždy pripravený na to, že človek, ktorého vyučoval a za ktorého zápasil na modlitbách, sa môže nakoniec vzbúriť a stať sa jeho zúrivým nepriateľom a všade rozchyrovať, že ho údajne chcel ovládať. Samozrejme, títo ľudia si nikdy nespomenú, že takmer zbožňovali toho, na koho sa obracali a s bážňou prijímali jeho rady ako Božiu vôľu.

Napokon, nie je to nič nové. Prorok Jeremiáš, ktorý nesmierne miloval svoj ľud a ktorého Boh mnohokrát použil na to, aby jeho ústami varoval Izrael a ukazoval, ako sa odvracajú od pravdy, neustále musel znášať hnev a nenávisť tých, ktorým boli určené Pánove slová. Ohovárali ho, posmievali sa mu, znevažovali ho a dokonca sa pokúsili siahnuť mu na život, hovoriac: „*Zničme strom v jeho miazge, vykoreňme ho zo zeme živých, aby sa nespomínalo jeho meno*“ (Jer 11:19). Prorok unavený z prenasledovania, hrozieb a hanobenia

v horkosti svojej duše povedal: „*Všetci moji priaznivci striehnu na moje potknutie. Azda sa dá zviest', premôžeme ho a vypomstíme sa na ňom*“ (Jer 20:10).

Podobný príbeh sa opakuje v rôznych variáciách aj dnes. Istá veriaca žena, ktorá sa telefonicky obracala o pomoc k duchovnému poradcovi, celé roky mu nedala pokoj, volala kvôli každej maličkosti, a to nielen cez deň, ale aj v noci a žiadala ho, aby sa modlil za ňu, keď sa cítila duchovne zle. Keď jej povedal, že takto sa to nedá robiť, pretože nie je jediná, ktorá potrebuje pomoc, a mala by myslieť nielen na seba, ale aj na druhých a tiež aj na neho a brat' ohľad na jeho silu a čas, veľmi sa rozhorčila, pretože to považovala priam za jeho povinnosť. Neprestala len pri tom, že mu vyjadrila svoju nespokojnosť, ale začala šíriť o tomto služobníkovi tie najneuveriteľnejšie chýry. Rozprávala všetkým, ako ju odstrčil a urazil, opisovala to, čo jej kedysi povedal, v tom najnepriaznivejšom svetle, a tvrdila, že tento človek je pyšný a namyslený, no nevšimla si, že z nej kričí jej rozhorčené, naduté „JA“, urazené napomenutím.

V službe duchovného poradcu podobné prípady nie sú až také zriedkavé. Avšak, bez ohľadu na to, aké je to bolestivé počuť a ako ťažko sa to znáša, duchovný poradca musí úplne zomrieť mienke ľudí, ich ohováraniam, odsúdeniam i pochvalám, horieť len jedinou svätou túžbou – splniť to, k čomu ho povolal sám Boh. Keď sme zamestnaní plnením Božieho príkazu, vtedy jednoducho nemáme čas ospravedlňovať sa a brániť sa. Ak hľadáme spravodlivosť pri jednaní s nami, znamená to, že sa odkláňame od oddanosti nášmu nebeskému Otcovi. Ak ešte stále hľadáme spravodlivosť, ani nezbadáme a staneme sa nespokojní, nároční a ľahko upadneme do sebaľútosti, zaoberajúc sa stále tou istou otázkou: „Prečo sa ku mne tak správajú?“

Keď si uvedomujeme, že vo všetkom, čo sa s nami deje, sa uskutočňuje Božia vôľa, pomáha nám to trpezlivo a priateľsky sa správať k tým, ktorí nás obťažujú, a tak alebo onak zarmucujú. Okrem toho je dôležité, aby sme nezabudli, že

Boh neustále pracuje na každom veriacom človeku a aj na duchovnom poradcovi. A to znamená, že On môže použiť ľudí, ktorí sú nám nepríjemní, ako nástroje potrebné na vyplnenie svojich múdrych plánov. Keď to pochopíme, môžeme im byť dokonca vďační, že nám takto priniesli požehnanie, ktoré nám pomôže navždy sa zbaviť rozhorčovania a reptania.

U duchovného poradcu v mnohoročnej ťažkej službe s plným nasadením Bohu a ľuďom môže dôjsť k vyčerpaniu, ktoré sa vyznačuje úplným poklesom vitality. Nespôsobuje to hriech, ale práve služba, ale to vôbec neprekvapuje. Veď aj keď je Boží služobník obdarený mocou zhora, napriek tomu zostáva obyčajným človekom, ktorého telo je schopné sa unaviť, vyčerpať a vysiliť. V takých chvíľach sa zvyčajne zdá, že sa nachádzate na hranici svojich síl a možností. Ak k tomu dôjde, je potrebné najprv preveriť svoje motivácie a zámery, s ktorými ste sa dali na túto službu. Čím sa začínala vaša služba a čo bolo jej základom? Bolo to Božie volanie, na ktoré ste odpovedali a začali takú neľahkú prácu spoliehajúc sa na Pána, alebo vás jednoducho viedla náklonnosť k ľuďom a túžba im pomôcť? Možno vás splnomocnili na to iní v presvedčení, že to určite zvládnete. Alebo to bol váš dobrý úmysel, v ktorom ste nespočítali svoje sily, a teraz vo svojom srdci hovoríte: „Pane, ja už ďalej nevydržím!“?

Ak pri takom skúmaní seba stále nepochybujete o svojom vyvolení a povolání, potom potrebujete len fyzický odpočinok a duševný pokoj, ktorý potrebuje každý, kto pracuje dlho a v napätí. Netreba každému vysvetľovať, že ste sa veľmi unavili, pretože to každý nepochopí, a môže sa stať, že vás aj odsúdi za to, že ste mu odmietli pomôcť. Jednoducho urobte to, čo urobil Ježiš, ktorý bol kedysi v rovnakom ľudskom tele a z času na čas zanechal zástupy, ktoré Ho neustále nasledovali a hľadali u Neho pomoc, utiahol sa do hôr alebo na opustené miesta, aby mohol byť sám so svojím Otcom (viď Mk 6:46). Rovnako sa staral o svojich

učeníkov, keď im občas povedal: „*Pod'ťe vy sami do ústrania na osamelé miesto a trochu si odpočinite*“ (Mk 6:31).

Takže, keď vydávame seba úplne do služby Bohu a ľuďom, nemali by sme zabúdať na slová Svätého Písma, ktoré nabádajú na triezvosť a rozvážnosť: „*Azda neviete, že ste Božím chrámom a že vo vás prebýva Boží Duch? Ak niekto kazí Boží chrám, toho Boh zničí; lebo Boží chrám je svätý a tým ste vy!*“ (1Kor 3:16-17). Teda každý z nás, vrátane duchovného poradcu, je zodpovedný za svoje telo a nemá právo vedome ho ničiť a doviesť až do úplného vyčerpania. Popri starostlivosti o duše je nutné z času na čas opustiť kolotoč ich problémov a svoje nespočetné práce a utiahnuť sa do samoty pre tiché spoločenstvo s Pánom. Je to čas strávený s Tým, ktorý sám je nevyčerpatelným zdrojom síl, obnovuje nielen duchovne, ale aj telesne a pri-náša duši ticho, mier a vytúžený pokoj.

Na záver tejto kapitoly by sa žiadalo dať niekoľko rád tým, ktorí sa pripravujú na to, aby sa venovali starostlivosti o duše, ktoré potrebujú pomoc od ľudí:

1. Nepúšťajte sa do duchovného poradenstva sami, z vlastnej iniciatívy, pretože to sotva dokážete uniesť bez sily, ktorá je daná zhora, avšak ani ho neodmietajte, ak vás Pán volá do tejto ťažkej, ale požehnanej služby.

2. V otázke starostlivosti o duše sa snažte nikdy nič neodložiť „na potom“. Oneskorenie pri poskytovaní duchovnej starostlivosti môže byť nebezpečné; nielen pripravuje núdznych o pomoc, ktorú nutne potrebujú, ale neskôr vyvolá u samotného poradcu pocit viny a ľútosti. Mohlo by sa stať, keď človek počuje, že momentálne nemáte pre neho čas, že odíde a nikdy sa už nevráti. Ak je kresťan zrelý pre pokánie a hľadá príležitosti otvoriť svoje srdce, je potrebné odložiť všetky ostatné veci a venovať sa mu hneď. Pri poskytovaní rád alebo poučení človeku je dôležité venovať pozornosť tomu, akou formou, akým tónom a v akom duchu to robíme. Môže sa stať, že myšlienka bola správna a dobrá, ale to, ako bola odovzdaná, všetko preškrtilo.

3. Pri počúvaní niekoho, kto hľadá pomoc, vnikajúc do jeho problémov a potrieb, je dôležité čo najskôr ho doviesť k tomu, aby si uvedomil to hlavné – a to nie je nič iné, iba hriech. Spomeňte si na ochrnutého z druhej kapitoly Markovho evanjelia, ktorého štyria priatelia priniesli a spustili k Ježišovým nohám. Hlavným cieľom týchto ľudí bolo vidiť svojho priateľa zdravého. Avšak Ježiš, keď videl a zaslužene pochválil ich vieru, začal pracovať nie s ochrnutým telom, ale s jeho dušou, hovoriac: „Syn môj, odpúšťajú sa ti hriechy!“ Veď práve hriech vedie k duchovnému ochromeniu, zmätku v duši, k strate pokoja a často aj k telesným chorobám a neduhom. Preto nezabúdajme na tento príklad, ktorý nám zanechal Pán Ježiš, a v službe dušiam začínajme s tým, ako začínal On, to znamená dovedme ich k poznaniu vykonaných hriechov, a až potom prejdime k tomu, čo je ich následkom. Ochrnutý muž bol schopný vstať, vziať si lôžko a ísť do svojho domu až potom, keď mal odpustené hriechy. Presne tak aj my, dnešné ochrnuté Božie deti, potrebujeme v prvom rade uvedomenie si našich hriechov, pokánie a odpustenie.

4. Ak príde na duchovné poradenstvo človek, ktorý je už vyčerpaný z hľadania, v žiadnom prípade nie je možné začať s tým, že po proletársky s „vyhrnutými rukávmi“ sa usilujeme až do základu okamžite zboriť starý svet jeho duchovného myslenia, postojov, názorov a predstáv. Koniec koncov, nie nadarmo sa ľudovo hovorí, že „búranie nebuduje“, čo znamená, že búranie – je príliš jednoduché, zatiaľ čo budovanie vyžaduje múdrosť, vedomosti, trpezlivosť a duchovne osvietenú myseľ. Beda služobníkovi, vrátane duchovného poradcu, ktorý búra v človeku staré a neukáže mu cestu, ako vybudovať nové! Potom je lepšie, aby sa nepúšťal do tejto jemnej a ohľaduplnej práce. Nemôžete vniknúť do chorobne citlivého sveta ľudskej duše ako slon, ktorý sa dostane do obchodu s porcelánom. Inak môžete narobiť toľko starostí a problémov, s ktorými si potom roky neporadíte.

5. Každý duchovný poradca od samého začiatku svojej služby musí vedieť, že nie je splnomocnený na to, aby bral na seba vedenie života ľudí, ktorí sa obrátia na neho o duchovnú pomoc. Oswald Chambers pred tým varoval a povedal: „Najprísnejšiu lekciu dostaneme, keď tvrdošijne odmietame pochopiť, že sa nemôžeme miešať do životov druhých. Treba veľa času, aby sme pochopili, aké nebezpečné je robiť zo seba nástroj „Božej prozreteľnosti“, to znamená zasahovať do Pánovho plánu pre život našich blízkych. To zahŕňa aj zdanlivo dobrý úmysel zbaviť niekoho utrpenia, ktoré ho postihlo. Keď tak robíme, kladieme ruky na skutočnosť, ktorú dovolil nebeský Otec, a tak prekážame splneniu Jeho vôle. Môžeme tak ponúknuť druhému niečo alebo poradiť, na čo nemáme právo. Ak bude potrebné, aby ste poradili, Boh bude cez vás radiť priamym vedením cez Svätého Ducha. Vaša úloha je mať taký správny a dôverný vzťah s Bohom, aby ste vždy vedeli rozpoznáť, kedy Boh hovorí cez vás pre dobro vášho blízkeho.“

6. Pre každého, kto je povolaný k duchovnému poradenstvu, je veľmi dôležité, aby skladal zo seba bremeno ľudských žiaľov, starostí, bolestí, úzkostí a problémov, odovzdávajúc ich Pánovi. To je tajomstvo zachovania mieru a pokoja vo svojom srdci uprostred búrlivého mora života. Keď sa to duchovný poradca nenaučí, nevydrží dlho a veľmi rýchlo sa duchovne zrúti. Christoph Blumhardt, nemecký služobník 19. storočia, mal túto úžasnú schopnosť ľahko a bezstarostne zaspáť potom, keď dlhú dobu počúval a so slzami sa modlil za svojich zverencov. Na otázku, ako sa mu to darí, povedal: „Vari je Boh taký bezmocný, že mu musím pomáhať mojím nepokojom? Každý deň príde taký čas, keď treba jednoducho zhodiť zo seba celú ťarchu starostlivosti a odovzdať ju Pánovi.“ Taký postoj je úplne v súlade s odporúčaním Biblie: „*Naňho zložte všetky svoje starosti, lebo on sa o vás stará*“ (1Pt 5:7). Nakoniec, pre toho, koho Boh sám vybral do služby duchovného poradcu, to nie je veľký problém.

7. Ak bol niekto Pánom vyvolený pre túto službu a dostal múdrosť a moc zhora, je dôležité, aby to robil nie pre svoju slávu, ale pre Božiu slávu. Beda tým duchovným poradcóm, ktorí používajú svoje povolanie na to, aby si získali autoritu medzi ľuďmi a dostali od nich vďaku a uznanie, a tak sa nebadane stávajú objektom uctievania a oslavovania! Veď slúžiac Bohu aj ľuďom, stále zostávame bezvýznamnými sluhami, pre ktorých je v Svätom Písme napísané: „*Tak aj vy, keď urobíte všetko, čo vám bolo prikázané, povedzte: Sme neužitoční sluhovia. Urobili sme, čo sme boli povinní urobiť*“ (Lk 17:10).

8. V službe duchovného poradenstva, ktorá vyžaduje úplné vydanie sa, je obzvlášť dôležité mať na pamäti varovanie Biblie: „*Prekliaty, kto s nedbalosťou koná dielo Hospodinovo*“ (Jer 48:10). Veď ide o to, čo je najdrahšie pre nášho Spasiteľa – o duše ľudí, za ktorých vylial svoju krv na kríži. Ak je vôbec nejaká práca hodná toho, že sa do nej púšťame, potom je hodná aj toho, aby sme ju konali so všetkým úsilím. Pri práci s dušami je to ešte dôležitejšie a je to povinnosťou a nevyhnutnou podmienkou.

9. Na duchovného poradcu, rovnako ako aj na ostatných ľudí môžu doliehať chvíle sklamania, sklúčenosti a beznádeje, najmä keď vidí, že tí, ktorým venoval veľa hodín a dní svojho života, stále viac sa vzdávajú od Pána alebo zrazu, v rozhorčení idú do boja proti nemu samému. A vtedy sa zdá, že všetko vykonané bolo nadarmo a v jeho službe nebol Pán. V takých chvíľach je potrebné si uvedomiť, že Božia odmena za našu prácu sa nebude merať konečným výsledkom zásadných zmien, ku ktorým došlo v dušiach, s ktorými sme pracovali, ale tými úsiliami a starostlivosťou, ktoré sme vkladali do každého z nich, robiac to ako Pánovi. Takže, posilnime sa slovami Biblie: „*Neúnavne konajme dobro, lebo ak neochabneme, budeme žiť, keď príde čas*“ (Gal 6: 9).

Kapitola 7

Zvláštnosti duchovného poradenstva v službe ľuďom zaťaženým okultizmom

Drahí priatelia! Keď pristupujeme k tejto zložitej, ale veľmi dôležitej a v dnešnej dobe aktuálnej téme, v prvom rade treba povedať, že ľudia už v dávnych dobách hľadali pochybnú pomoc u temných síl. Avšak druhá polovica minulého – 20. storočia a začiatok 21. storočia, v ktorom dnes žijeme, vyznačuje sa doteraz nevidaným masovým záujmom o okultizmus, a tiež neuveriteľnou rýchlosťou, akou sa šíri. Na rozdiel od minulých storočí nie je to v zaostalých krajinách a slabo rozvinutých štátoch, ale v najpokročilejších, civilizovaných a v takzvaných „kresťanských“ krajinách sveta.

Prakticky celý svet zaplavili rôzni jasnovidci, liečiteľia, čarodejníci a mágovia. Vyzerá to, ako keby sa dokorán otvorila kozmická priepasť a odtiaľ sa vyvalil prúd démonických síl, aby úplne zotročili ľudské duše a vydali ich kráľovstvu pekla. Možno sa len čudovať, koľko rozličných okultných praktík a východných náboženstiev ovláda srdcia ľudí už od raného detstva. Jasným dôkazom a potvrdením takého masového záujmu a zotročenia okultizmom je, že do programu predškolského a školského vzdelávania detí sa zavádzajú rôzne prvky moderného hnutia „New Age“. Medzi ne patria: maľovanie na prvý pohľad „neškodných“ kruhových vzorov s názvom „**mandala**“ – v materských a na základných školách. Mandaly majú svoju históriu a korene v budhizme, hinduizme a tajomnom živote tibetských čarodejníkov. Ďalej je to využitie autosugescie, meditácie, očarujúcej a akože upokojujúcej a relaxačnej hudby pre škôlkarov a žiakov, joga, skupinová dynamika a mnoho ďalšieho. Detské obchody sú preplnené hračkami, zobrazujúcimi čarodejnice, démonov, upírov, satana a podobne. Množia sa počítačové hry s okultným pozadím, ako na

bežiacom páse sa produkujú horory, ktoré priťahujú nielen dospelých, ale aj deti. Myslenie a svetonázor mladej generácie sú formované nespočtým množstvom bojových filmov, v ktorých sa oslavujú násilnosti, vraždy a zvrhlosť. Nebuďme preto prekvapení, keď naše deti trápené strachom nemôžu pokojne spať a staršie deti reagujú na rodičovské varovanie a zákazy s takým hnevom a agresivitou, že chudáci otcovia a matky sú bezradní a nechápu, kde sa to v nich zobralo.

V mnohých národoch sveta, ktoré kedysi žili v pohanstve – vrátane aj u nás, Slovanov – sa prejavujú následky okultnej minulosti predkov v neustálom, neprekonateľnom záujme o ezoteriku a vášni ku všetkému, v čom sa prejavuje pôsobenie satanských síl. Preto nás neprekvapuje, že také prejavy ako povery, viera v prorocké sny, ľahkovážne záľuby v ľudových liečiteľských metódach, z ktorých mnohé majú okultné pozadie a zvýšený záujem o mystické javy a okultné úkazy, sa stali neoddeliteľnou súčasťou nášho života, a natoľko sa doň „infiltrovali“, že to už ani nebadáme.

Najsmutnejšie však je, že ani kresťanské cirkvi, rozosiata po celej tvári zeme, neunikli tomuto smutnému údely. Všeobecne prijaté tradičné cirkevnictvo vykazuje určitú toleranciu pre bielu mágiu a rôzne druhy netradičných liečebných metód. Nielen svetskí ľudia, ale aj kresťania sú ochotní zaplatiť akúkoľvek cenu, aby sa vyliečili zo svojich chorôb. Božie deti sa neobťažujú preskúmať metódy liečenia a lieky, ktoré sú im aplikované. Často nevedomky siahajú po pomoci homeopatie, antropozofie, hypnózy, akupunktúry a iných foriem východnej medicíny, ktoré majú svoj pôvod v okultizme.

Okrem toho sa medzi veriacimi súčasných kresťanských prúdov veľmi rozšírili a sú uznávaní rôzni liečitelia a divotvorcovia, ktorí s menom Ježiša na perách lovia ešte v pravde neupevnené, a preto dôverčivé duše do siete stále viac sa šíriaceho strašného podvodu. Takže nebuďte prekvapení a neutápajte sa v domnienkach, snažiac sa nájst'

odpoveď na otázku, ktorá znepokojuje všetkých: „Prečo je dnes medzi kresťanmi všeobecné duchovné ochladnutie a diabol získava víťazstvo za víťazstvom?“ Ved' my sami sme mu svojou ľahostajnosťou, nevšímavosťou a pasivitou otvorili dvere, do ktorých neotál'al vstúpiť, a teraz sa mu darí v jeho deštruktívnej činnosti.

V kresťanských spoločenstvách sa tomuto problému venuje veľmi málo pozornosti alebo sa to dokonca zamlčuje, a preto sú Božie deti nielen slabo vyzbrojené do boja proti silám tmy, ale často sa ešte aj protivia tomu, aby sa im mohli poskytnúť hoci len najzákladnejšie znalosti z tejto oblasti. Následok toho je, že sú oklamaní diablom, nad ktorým by mali zvíťaziť. Do takéhoto boja potrebuje byť duchovne vyzbrojený každý zrelý a rozmyšľajúci kresťan, nielen skúsený duchovný poradca. Práve preto je absolútne nevyhnutné stručne a jasne preskúmať tieto problémy, aj napriek tomu, že kresťanov odrádza téma duchovnej pomoci okultne zaťaženým. Takto sa však sami pripravia o snahu vniknúť do riešenia týchto problémov.

Keď hovoríme o tejto téme, bolo by potrebné začať problémom, ktorý spočíva v tom, že medzi Božími deťmi je mnoho takých, ktoré majú nesprávny názor, že okultizmom zaťažení ľudia nemôžu uveriť v Ježiša Krista a prijať Ho ako svojho osobného Spasiteľa. V praxi duchovného poradenstva šokuje práve to, že medzi členmi spoločenstiev z rôznych kresťanských denominácií neustále rastie percento veriacich, ktorí boli v minulosti alebo ešte stále sú poviazaní mocou pekla. Možno to vysvetliť jednak veľmi rozšíreným používaním už spomínaných okultných liekov a metód liečenia, ako aj narastajúcim počtom ľudí zo sveta, ktorí sa obracajú k Bohu a vnášajú do svojho kresťanstva svoju zjavne okultnú minulosť.

Druhou mylnou predstavou súčasných kresťanov je presvedčenie, že obrátenie k Pánovi Ježišovi skrze pokánie a znovuzrodenie automaticky vyslobodzuje človeka z vlády tmy. Kvôli takémuto názoru je im ťažké pochopiť

duchovné problémy bratov a sestier vo viere, ktorých okultná zaťaženosť sa prejavuje v pozadí ich zdanlivo správneho kresťanstva. Ľudská myseľ jednoducho nemôže pochopiť, prečo aj napriek vedomému pokániu a jasnému víťazstvu nad niektorými hriechmi z minulosti sa môže u človeka ešte stále prejavovať okultná závislosť, ktorú získal v minulosti. Zmätok v tejto otázke je kvôli nepochopeniu faktu, že pokánie a obrátenie sa k Bohu vlieva do duše človeka len vieru v Spasiteľa, no čo sa týka vyslobodenia z okov satana, ku ktorému sa kedysi utiekal o „pomoc“, to si vyžaduje ďalšiu doplňujúcu službu. Práve preto je čím ďalej tým viac potrebná pomoc okultne zaťaženým ľuďom.

Služba poskytovania duchovnej pomoci v tejto oblasti je veľmi zodpovedná a náročná. Nie je v nej miesto pre tradičnú dogmatiku nejakého vierovyznania, ani pre také duchovné poradenstvo, ktoré je zákonnícke a núti k niečomu. Diablom poviazanú dušu to skôr odpudzuje a ešte hlbšie vrhá do zúfalstva, než by jej prinášalo nádej a dôveru v Pána, ktorý jej chce pomôcť. Pritom sa od služobníka vyžaduje nielen osobný svätý život, dôsledkom čoho je u neho prítomnosť duchovnej autority a moci zhora, ale aj to, aby zo svojej strany vynaložil k tomu maximálne úsilie, veľkú trpezlivosť a Božiu agapé lásku. Veď aj ten človek, ktorý je najviac trápený kliatbou okultizmu, je dušou, za ktorú Kristus preliat svoju krv na kríži. A keď je to tak, potom rozhodne stojí za to, aby sa niekto postavil za neho do medzery a začal bojovať, a to bez ohľadu na prejavenu pomstu a nenávisť satana, ktorý nechce uvoľniť ďalšiu obeť zo svojho strašného otroctva.

V jedenástej kapitole Evanjelia svätého Jána sa hovorí o vzkriesení Lazara, ktorého Ježiš vytrhol z pazúrov smrti. Záverečná fáza tohto zázraku je opísaná takto: „*A mŕtvy vyšiel. Nohy a ruky mal ovinuté plátnom a jeho tvár bola obviazaná šatkou. Ježiš im povedal: Rozviažte ho a nechajte ho odísť*“ (Jn 11:44).

Spasiteľove slová: „*rozviažte ho a nechajte ho odísť*“, ktoré povedal tým, ktorí boli svedkami udalosti, sú dnes určené všetkým kresťanom, ale predovšetkým tým, ktorí sú povolaní starať sa o duše. Okultne zaťažení ľudia sú v určitom zmysle tiež ovinutí obväzmi a ich oči sú zakryté prikrývkou temnoty. Keď ich Boží Syn vyslobodzuje, je dôležité, aby sa našiel človek, ktorý sníme z nich tieto zväzujúce putá. V súvislosti s tým pri službe duchovného poradenstva obetiam okultizmu je potrebné ihneď sa vyzbrojiť myslou, ktorá vnesie do ich vedomia víťaznú správu o tom, že utrpenie Božieho Syna na kríži a Jeho zmŕtvychvstanie raz a navždy skoncovali s domnelou vládou satana. Tieto duše je potrebné presvedčiť, že keď Kristus zničil satanove bašty, zároveň zničil aj všetky démonické sily. Víťazstvo, ktoré On vydobyl v boji medzi Božím kráľovstvom a kráľovstvom diabla, zničilo brány satanovho väzenia, a to dáva právo tým, ktorí prichádzajú k Pánovi, mať istotu, že aj v ich živote platí, o čom Boží Syn povedal: „*Duch Pánov je nadomnou, lebo ma pomazal zvestovať chudobným evanjelium a uzdravovať skrúsených srdcom. Poslal ma oznámiť zajatým prepustenie, slepým vrátiť zrak, utláčaných prepustiť na slobodu*“ (Lk 4:18). Je dôležité, aby človek trápený diablom uveril, že sa to stalo nielen kedysi, ale že podiel na tomto víťazstve patrí aj jemu osobne.

Po takomto úvodnom rozhovore, v ktorom sa vysvetlí, prečo je možné dať sa s odvahou do nevyhnutného duchovného boja, treba človeka pripraviť hneď na to, že má pred sebou boj, ktorý nie je ľahký. V tomto boji bude musieť vynaložiť veľa úsilia, aby bol dosiahnutý výsledok. Treba povedať, že pre okultne zaťažených ľudí, ale aj pre ostatných je príznačné, že víťazstvo chcú získať rýchlo a ľahko, akoby malo dôjsť k nemu zázračnou cestou, a to po modlitbe služobníka. Avšak prax duchovného poradenstva ukazuje, že okamžité vyslobodenia z moci satana, ktoré sa stali zlatým klincom programu takmer vo všetkých moderných šou s ukážkou uzdravovania a zázrakov, vôbec nezodpovedajú

skutočnosti, pretože sú zriedkavým javom. K vyslobodeniu zvyčajne dochádza počas ťažkých duchovných zápasov, ktoré môžu trvať dni, týždne, mesiace a niekedy aj roky a výsledok do značnej miery závisí od samého okultne zaťaženej človeka. Hlavná iniciatíva má vychádzať práve od neho, lebo ak on sám nebude chcieť z celého srdca vyslobodenie, tak sotva mu bude možné pomôcť.

Duchovný poradca pri začatí takého boja musí najprv zistiť v živote človeka prítomnosť tých faktorov, ktoré následne mohli viesť k vzniku okultného zaťaženia, a to: liečenie u veštice, zariekavanie liečiteľov, veštenie z ruky alebo veštenie s kartami, obrátenie sa o „pomoc“ k čarodejniciam, zaklínačom, jasnovidcom a ďalším liečiteľom, alebo sám používal kúzla a rôzne magické metódy liečenia (odstránenie jačmeňa a bradavíc, vyslovovanie zaklínadiel pri bolestiach, zariekanie ruže, prietrže, atď.), a tiež zaoberanie sa špiritizmom a rôznymi ďalšími okultnými javmi. Nezáleží na tom, či kontakt s temnými silami nastal v detstve alebo sa človek tým zaoberal z vlastného záujmu. Nezáleží ani na tom, či niekto iný uskutočňoval nad ním okultné manipulácie alebo on sám praktizoval nadobudnuté okultné zručnosti na sebe a na svojich známych. Rovnako to platí aj o kliatbach, či už sú rodové (tzn. zdedené z predchádzajúcich generácií), alebo boli vyslovené proti nemu v zápale hnevu alebo z pomsty akoukoľvek osobou (otec, matka, susedka, cigánka a iní), ako je to uvedené v Jak 3:8-10.

Objasnenie týchto skutočností je skomplikované tým, že mnohé nešťastné duše, ktoré sa dostali pod moc satana, nevedia nič o prekliatí, ktoré na ne pôsobí. Mnohí nevedia ani o tom, že v ranom veku (keď v noci boli nepokojné a mnoho kričali, prežívali nejaký strach alebo len jednoducho boli choré) matky alebo babičky, ktoré im chceli pomôcť, odniesli ich k babe alebo k veštici, aby ich „vyliečili“, čo robili pomocou bielej mágie. Občas aj sami robili nad nimi rôzne magické manipulácie. Medzi tými, ktorí sa obrátili na duchovné poradenstvo, sú aj takí, ktorí ani netušia,

žeby mohli byť už v lone svojej matky zasvätení satanovi alebo „obdarení“ okultnými darmi a schopnosťami, ktoré im boli odovzdané ako dedičstvo od prarodičov, matiek, otcov a iných blízkych príbuzných. V takých prípadoch by im mal duchovný poradca poradiť, aby sa šli spýtať svojich rodičov, starších bratov, sestier a iných známych, či niečo o tom nevedia. Keď sa to nedá zistiť, potom sa treba orientovať podľa ďalej uvedených príznakov. Tieto majú duchovného poradcu primäť k ostrážitosti a predpokladu, že spolubesedník je okultne zaťažený, pod démonickým vplyvom alebo pod pôsobením vyslovenej kliatby.

Typické príznaky okultne zaťaženého človeka sa prejavujú v určitých negatívnych rysoch jeho charakteru a zlých sklonoch, ktoré zanechávajú svoje stopy na jeho vonkajšom vzhľade, správaní, skutkoch, reakciách, postojoch k blízkym a tiež aj na celom ďalšom kresťanskom živote, aj po obrátení k Pánovi. Všetky tieto príznaky sú charakteristické pre knieža tmy – diabla a odzrkadľujú jeho satanskú podstatu buriča, klamára, ohovárača, nadutca, ničiteľa, vraha, nenávidiaceho ľudí.

1. Pokiaľ ide o vonkajší výzor, okultne zaťažení ľudia vyzerajú väčšinou neprívetiví, nevlúdni a zachmúrení. Občas majú zamračený, ťažký výzor, ktorý vzbudzuje myšlienku, že cez ich oči hľadá satan. Niekedy ich tvár nadobúda divný, odpudzujúci až desivý výraz, ktorý však rýchlo zmenia na obyčajný, keď si všimnú, že ich niekto pozoruje. V styku s druhými takéto osoby bývajú alebo príliš zhovorčivé alebo mlčanlivé a uzavreté. Charakteristické sú pre nich časté zmeny nálad – od náhlej eufórie k dlhotrvajúcej ťažkej depresii. Ich reakcie na rôzne životné okolnosti sú často neadekvátne a nezodpovedajú rozumnému vysvetleniu.

2. Čo sa týka charakteru, sú urážliví, podozrievaví, pomstychtiví, pomstiví, rúhačskí, žiarliví, nezmieriteľní, nie sú schopní odpustiť. Pre nich je veľmi charakteristické výrazné sebecko a egocentrizmus (sústredenosť na seba), rovnako ako sklony k samolúbosti a samochvále. Sú pyšní,

povýšení a arogantní, aj v prípade, keď nedosiahli v živote nič pozoruhodné. Ľahko sa povyšujú nad inými, sú domýšľaví, sebavedomí, sebestační, samolúbi a ctibažní.

3. Vo vzťahu k blíznym a okolitým ľuďom sú okultne zaťažení ľudia hrubí, necitliví, chladní, nároční, zanovití, tvrdohlaví, nevďační, vzdorovití, nepokorní, ironickí a skeptickí. Majú sklon k túžbe po moci, panovaní a potláčaniu iných. U niektorých z nich sa prejaví zdanlivá snaha po spravodlivosti spojená s uhundranosťou, reptaním a neustálou nespokojnosťou so všetkým a so všetkými, povýšeneckou náročnosťou k svojim domácim a pravidelne sa u nich prejavuje zarážajúca krutosť srdca. Príznačná je pre nich kritickosť, rýchle rozhorčenie, vyhl'adávanie cudzích hriechov, omylov a chýb, pohotovosť k odsudzovaniu, obviňovaniu a priamemu útoku. Keď sa nachádzajú v cirkvi, sú hlavnými iniciátormi hádok, sporov, nezhôd a rozdelenia. Typický je pre nich aj sklon k simulovaniu, klamstvu, krádeži a podvádzaniu. Dávajú sľuby, ktoré nesplnia, ľahko sa uchýlia k ohováraníu a klebetám a nemajú pritom výčitky svedomia.

4. Prejavujú sa zvýšenou podráždenosťou, zlosťou, rýchlymi výbuchmi hnevu, prerastajúcimi do záchvatu nevysvetliteľnej zúrivosti, až do prejavu agresie. Často ich trápia myšlienky na vraždu, a to nie tak vo vzťahu k nepriateľom, ako ku svojim najbližším príbuzným: manželovi, manželke, vlastným deťom a rodičom. Manžel môže byť v noci trápený myšlienkou zabiť vedľa neho spiacu manželku a matka alebo otec pravidelne mávajú pokušenie bodnúť nožom, uškrtiť alebo nejakým iným spôsobom zabiť svoje dieťa. Tí, ktorí sú v tomto schopní ovládať sa, doslova klesajú od únavy v boji so sebou a neustále sa prejavujúcimi podobnými črtami charakteru, nechápu, odkiaľ to pochádza a prečo sa to s nimi deje. Samozrejme, o tomto nehovoria nikomu, obávajú sa, že sa im budú vyhýbať, a otvárajú svoje trápenia len pri osobných pastoračných rozhovoroch.

5. Často mávajú nočné desy a strašné sny so scénami, v ktorých niekto útočí na ich život, kvôli čomu podvedome

kričia a prebudia sa v hrôze, obliati studeným potom. Charakteristický je pre nich strach z tmy a samoty pre pocit, že v ich izbe sa niekto nachádza a straší. Občas prežívajú, že sa v ich miestnosti zjavujú tmavé tieňe alebo strašidelné postavy či výjavy, ktoré v nich vyvolávajú neopísateľnú hrôzu. Dlhotrvajúce obdobia nespavosti s nekonečnou reťazou nutkavých myšlienok sa striedajú so stavmi nevysvetliteľného vnútorného nepokoja s predzvesťou niečoho strašného, čo ich privádza do neuróz a úplného nervového vyčerpania. Periodicky ich mučia záchvaty nepokoja, nevysvetliteľná duševná zmätenosť a nepokoj v srdci. U mnohých z nich sa objavuje strach zo smrti, môžu vzniknúť náhle záchvaty hystérie, ktoré sa často končia nevysvetliteľnou mdlobou.

6. Pre okultne zaťažených ľudí sú príznačné aj sexuálne hriechy v celej ich rozmanitosti prejavov. Prakticky všetci sú mučení nerestami, ktoré nejako súvisia s touto oblasťou ľudského života, takže pri duchovnom poradenstve je veľmi dôležité jemne, ale priamo sa dotknúť tejto otázky. Prítomnosť takýchto hriechov sa odhalí v prvom rade cez žiadosť očí a žiadosť tela, ako aj prostredníctvom nečistých úst, čo sa prejavuje záľubou v pornografii, používaním vulgárnych slov a cynických výrazov v rozhovore, škaredých vtipov a dvojzmyselných narážok. Jazykový prejav odhaľuje nečistotu myšlienok, predstáv a pocitov. Nie nadarmo Božie Slovo hovorí: „*Lebo ústa hovoria to, čím je naplnené srdce*“ (Mt 12:34). A keď je srdce znečistené, prejaví sa to v neustále sa opakujúcom nenásytnom sebaukájaní, v smilstve, v cudzoložstve a mnohorakých odporných sexuálnych zvrátenostiach, ako je pedofília, lesbizmus, homosexualita, sodomia a sexuálne vzťahy s démonmi a nečistými duchmi.

7. Keď okultne zaťažení ľudia prijmú Pána Ježiša, stanú sa buď povrchnými, nominálnymi kresťanmi alebo padnú do druhého extrému, hrajú sa na super svätých, pri každej príležitosti zdôrazňujú svoju pobožnosť a zbožnosť. Pokrytectvo a dvojtvárnosť v duchovnom živote sú tiež ich

charakteristickými črtami. Neustále sa prezentujú ako takí, akými v skutočnosti nie sú, veľmi sú náchylní k zákoníctvu. Nemajú víťazný život a chýba im istota spasenia. Takíto veriaci sa často izolujú od vonkajšieho sveta alebo sa stanú členmi rôznych siekt či extrémne konzervatívnych skupín, kde sa hlavný dôraz dáva na vonkajší výzor a dodržiavanie zákonov a obradov, ktoré tam prijali. Keď plnia tieto predpisy a pravidlá, ľahšie môžu predstierať zdanlivý úspech či prosperitu a zakryť svoju slabosť a neschopnosť. Avšak, častejšie sa u nich prejavuje duchovná nestabilita a buď odpadnú od viery a vrátia sa do sveta alebo prechádzajú z jednej cirkvi do druhej; hľadajú niečo a sami ani nevedia čo.

8. Pre okultne zaťažených kresťanov je charakteristická neschopnosť hlboko premýšľať o duchovných otázkach, z čoho vyplýva neochota zahĺbiť sa do štúdia Svätého Písma. Zvyčajne ho zle chápu, ako nakoniec aj kázne, ktoré odznejú v zhromaždení, pritom niektorí z nich majú neprekonateľnú túžbu ujsť preč zo zhromaždenia. Často sa musia priamo nútiť čítať Bibliu iba preto, že sa stali kresťanmi. Takáto averzia – **blokáda ku všetkému duchovnému** – je u nich spojená s ich okultnou minulosťou. Avšak môžu mať aj opačnú náchylnosť – k mudrlantským, vyumelkovaným filozoficko-teologickým úvahám, ktoré nepovzbudzujú, ale iba unavujú poslucháčov. Prejavuje sa u nich pritom zjavná tendencia naprávať iných, poučovať ich, ako by mali konať, hoci ich vlastný život je ďaleko od dokonalosti a často nezodpovedá Svätému Písmu.

9. Charakteristické pre nich je zaspávanie pri počúvaní, čítaní alebo študovaní Božieho Slova, čo sa nazýva „cirkvenícky spánok“, ako aj rýchle zabúdanie toho, čo sa hovorí z kazateľnice. Ťažko chápu zmysel duchovného vyučovania, takže ak aj počúvajú, srdcom aj tak neprijímajú, teda ani nekonajú podľa toho. Zvlášť zjavná je u nich neschopnosť prijať akékoľvek konkrétne miesto Svätého Písma, ktoré osobne hovorí k ich srdcu. Preto sa im zdá, že

všetko čo je napísané v Biblii, je iba mŕtvou, o ničom nehovoriacou literou. Ich nahlas prednesené modlitby sú spravidla dlhé, rozvláčne, množia slová s dôraznou výrečnosťou, avšak sú akoby len naučené, bez moci Svätého Ducha. Mnohí z týchto ľudí sú pasívni a ľahostajní k udalostiam, ktoré prebiehajú v cirkvi alebo naopak – prejavujú superaktivitu, púšťajú sa raz do jedného, raz do druhého.

10. Pre kresťanov, ktorí trpia okultným zaťažením, je veľmi typické dlhodobé zostávanie v štádiu duchovného detstva alebo dlhodobá stagnácia bez najmenšieho posunu dopredu, prakticky žiadny duchovný rast. Po tom, čo prijali najjednoduchšie pravdy evanjelia o spasení, stávajú sa horlivými odporcami akéhokoľvek druhu duchovného hľadania, považujú to div nie za svätokrádež. Tým, že praktizujú formálne kresťanstvo, nechcú čítať duchovnú literatúru, najmä takú, ktorá nejako prináša svetlo do okultného zaťaženia. Navyše, často ani nechcú, aby sa nachádzala v ich dome, pretože vyvoláva v nich úzkosť a nepokoj.

11. Okrem toho sa u nich prejavuje jasné odmietnutie a ostrý negatívny postoj voči všetkým akciám, ktoré sú nepochybnou pomocou pre okultne zaťažené duše. Napríklad, vyjadrujú úplný nesúhlas s nutnosťou hlbokého vyznania hriechov v prítomnosti duchovného poradcu, ak ide o kontakty s temnými silami; argumentujú, že Boh aj tak vie všetko. Tento odpor môže ísť tak ďaleko, že začne mať podobu otvorenej opozície a agresívnych útokov proti tým, ktorí sa zaoberajú takouto službou. Takí ľudia majú nevysvetliteľný vnútorný strach, keď je nevyhnutné vojsť do otvoreného boja s mocou temna (výnimkou sú iba tie prípady, keď sa Pán skutočne dotýka srdca človeka. Vtedy má, naopak, vášnivú túžbu dozvedieť sa čo najviac o tom, čo mu môže pomôcť, a prejaví ochotu urobiť všetko, len aby našiel východisko zo svojich problémov a duchovnej slepej uličky).

12. U mnohých z týchto ľudí sa opakovane objavujú pochybnosti o pravdivosti Biblie a existencii Boha, až do

úplného zapierania Boha a aj rúhavé myšlienky, ktoré nie sú ich vlastné, ale sú nahovorené od diabla. Za tým nasledujú mučivé sebaobviňovania s odsúdením seba k večnému zatrateniu, ktoré opäť vystrieda obdobie vnútorného odporu ku všetkému svätému a božskému, a to najmä vo vzťahu k Ježišovej preliatej krvi. To všetko privádza týchto ľudí do hrozného strachu a nabáda ich, aby hľadali pomoc u duchovného poradcu. Len čo sa služobník zmieni o potrebe očistenia a posvätenia skrze otvorené vyznávanie s prinesením okultných hriechov do svetla, okamžite sa zatvárajú a snažia sa nenápadne otočiť konverzáciu na niečo iné.

Samozrejme, že mnohé z vymenovaných príznakov sa môžu prejavovať aj u ľudí, ktorí sú od prírody ctižiadostiví sebeci, ako aj u psychicky nestabilných jednotlivcov. Avšak keď sa u človeka vyskytuje niekoľko alebo mnoho z týchto vlastností, je to presvedčivý dôkaz jeho okultného zaťaženia, dokonca aj keď si toho nie je vedomý alebo to kategoricky popiera.

Mimochodom, okultná zaťaženosť sa **niekedy** môže prejavovať aj vo forme určitých ochorení, ako sú: z lekárskeho hľadiska nevysvetliteľná obezita alebo vychudnutosť, neplodnosť a sklon k potratom, ťažké chronické ochorenia pečene a obličiek, artrózy, artritídy a iné poruchy funkcií oporného a pohybového ústrojenstva, neliečiteľné alergie, nepochopiteľné bolesti srdca, sprevádzané poruchami srdcového rytmu (hoci lekári pri vyšetrovaní nenašli žiadne odchýlky od normálu), niektoré očné choroby a zriedkavé formy hluchoty, námesačnosť, epilepsia, opakujúce sa silné bolesti hlavy, najmä ak sa objavujú pri čítaní a štúdiu Božieho Slova, nepochopiteľné záchvaty so stratou vedomia, kŕče a zášklby tvárových svalov, občasné prejavy zvláštneho a nevysvetliteľného ochrnutia, skleróza-multi-plex a poruchy imunitného systému.

V kresťanských rodinách, na ktoré dolieha okultné preklatie, sú veľmi typické prípady zhubných nádorov

a depresívnych stavov, a to nie u jedného, ale u niekoľkých ich členov, závislosť na fajčení, alkohole alebo na drogách, ako aj rôzne odporne sexuálne zvrátenosti v podobe sexuálneho styku s deťmi (často u otcov, strýkov a starých otcov), a sexuálne vzťahy s blízkymi príbuznými – strýkami, tetami, súrodencami, bratrancami a sesternicami. V týchto rodinách sa častejšie ako je to obvyklé, vyskytujú rozvody a rodinné odcudzenia, náhle alebo neprirodzené úmrtia, samovraždy, nehody, opakujúce sa automobilové nehody a ďalšie tragédie.

Prakticky všetci Boží služobníci, ktorí slúžia okultne zaťaženým ľuďom, sa zhodujú v tom, že tým, ktorí hľadajú pomoc vo všeobecnom duchovnom poradenstve, treba dať možnosť, aby sa slobodne rozhodli, či chcú vyznať svoje hriechy v prítomnosti duchovného poradcu alebo nie. Ale v prípade okultného zaťaženia je nevyhnutné základné, hlboké vyznanie hriechov do podrobností a týka sa to nielen okultných a často s nimi súvisiacich sexuálnych hriechov, ale aj všetkých ostatných hriechov. V opačnom prípade, ako to dokazuje prax takejto služby, nedochádza u týchto ľudí k úplnému vyslobodeniu. Žiadna iná pomoc vo forme bežného rozhovoru, vysvetlenia a obvyklá modlitba nedáva požadovaný výsledok, ak títo veriaci nenazvú menami všetky hriechy, ktoré spáchali, a to predovšetkým v okultnej oblasti.

Ďalším krokom po vyznaní hriechov je modlitba, v ktorej taký človek nahlas vysloví zrieknutie sa, to znamená odmietnutie moci satana nad jeho dušou. Ide o to, že ten, kto sa zaoberal okultnými vecami, či si to uvedomuje alebo nie, uzatvára s diablom zmluvu, ktorá musí byť bezpodmienečne zrušená, čím stráca takpovediac právnu moc. Toto zrieknutie sa je lepšie robiť v prítomnosti služobníka (najčastejšie duchovného poradcu), ktorý vystupuje v úlohe svedka.

V nemčine sa taký akt nazýva „Lossagegebet“, čo doslovne preložené znamená „oslobodzujúca modlitba“ alebo „modlitba so zrieknutím sa“. To znamená nielen odmietnutie satanovej moci, ale aj modlitba pokánia a vďačnosť

Pánovi za Ním darovanú možnosť a prejavenu milosť. Neexistuje ustálená forma, to znamená akási určená šablóna tohto zrieknutia sa. Vykonáva sa slobodne a jeho úlohou je, aby ústa okultne zaťaženého vyslovili slová, ktoré trhajú puto s diablom a temnými silami pekla, s ktorým kedysi jedenkrát alebo mnohokrát mal dočinenia. Príklad takého zrieknutia sa môže znieť asi takto: „V mene Ježiša Krista a v prítomnosti svedka zriekam sa všetkých mojich kontaktov s okultným svetom, ako aj každého satanovho práva na mňa, a vydávam sa úplne do rúk Pána Ježiša. Odteraz patrím len Jemu a len Jeho uznávam za svojho Kráľa, Boha a Pána“.

V ťažších prípadoch, keď človek veľmi hlboko padol do okultizmu a utiekal sa o „pomoc“ k bielej a čiernej mágii, k vešteniu, špiritizmu, satanizmu alebo podpísal zmluvu s diablom svojou vlastnou krvou, bol šamanom, kúzelníkom, mágom, jasnovidcom a podobne a robil to vedome, potom bude lepšie, keď takéto zrieknutie sa urobí v konkrétnejšej podobe, hovoriac: „V mene Ježiša Krista, môjho Pána, zriekam sa teba, satan, a tvojej moci nado mnou! Oslobodený z tvojich pút ja patrím teraz úplne len môjmu Spasiteľovi, vydávam sa do Jeho rúk a dávam sa pod ochranu Kristovej krvi, preliatej za mňa na Golgote. Od tejto chvíle, diabol, nemáš viacej moc a nemôžeš nado mnou vládnuť, pretože nechcem mať naďalej s tebou nič spoločné.“

Keď sa uskutočňuje takéto zrieknutie sa moci satana, najlepšie je urobiť to vo vzťahu ku každému konkrétnemu okultnému hriechu, ktorý bol vykonaný v minulosti a nazvať ich jeden po druhom ich menami. Tak, napríklad, mohlo by sa povedať: „Zriekam sa povier, veštenia z rúk, veštenia z kariet, špiritizmu formou vypytyvania sa duchov pomocou tanierika. Zriekam sa čarodejníckeho odstraňovania bradavíc, obracania sa na čarovanie babiek s cieľom zariekania strachu, prietrže a ruže. Zriekam sa magických preklínaní, ktoré som vyslovil/-a, so zámerom škodiť ľuďom (uviesť meno), ako aj všetkých okultných

pôsobení, ktoré iní vykonávali nado mnou. Zriekam sa používania homeopatických liekov, hypnózy a všetkých okultných metód, ktoré som kedysi používal (vymenovať) a alternatívnej medicíny, záľuby v snároč, UFO, horoskopoch a tak ďalej.“

Takéto zrieknutie sa je pre diabla veľmi „horká pilulka“, preto sa zo všetkých síl snaží tomu zabrániť. Opozícia sa prejavuje v tom, že človek cíti tlak zvonku alebo nepochopiteľný odpor vnútri v sebe. Usiluje sa, ale nemôže sa sústrediť, ťažko nachádza slová a hneď zabudne, čo chcel povedať. Snaží sa nahlas vysloviť zrieknutie sa, ale doslova mu uviazne v hrdle, uletí, vyparí sa mu z pamäte, čo chcel povedať. Je pozoruhodné, že sila podobných prejavov je priamo úmerná stupňu okultného zaťaženia. V takýchto prípadoch duchovný poradca má okamžite prísť na pomoc a sám začať vyslovovať slová zriekania sa, aby prítomný alebo ten, kto je na druhom konci telefónnej linky, mohol opakovať po ňom.

Keď okultne zaťažený človek vykoná zrieknutie sa a následne sa obráti k Pánovi, požiada o odpustenie a očistenie, odporúča sa, aby sa pomodlil duchovný poradca, ktorý použije Bohom danú autoritu, prikáže silám tmy, ktoré sú v človeku a pôsobia na neho, aby ho opustili v mene Pána Ježiša. Ani pre takéto modlitby neexistuje nejaká šablóna. Mohlo by to znieť asi takto: „Utielam sa k menu Ježiša Krista a k autorite, ktorá mi je daná ako služobníkovi na základe Božieho Slova: „Hľa, dávam vám moc šliapať na hadov a škorpiónov a nad všetkou mocou nepriateľa“, a staviam sa pod ochranu preliatej krvi nášho Spasiteľa, prikazujem ti, satan, aby si opustil túto dušu. Nech ti Pán zakáže, satan, a nech ťa zbaví vlády nad týmto človekom, pretože som svedkom, že on (ona) sa ťa zriekol (-a) a odteraz patrí výhradne len Bohu. Od tejto chvíle nemáš žiadne právo nad týmto Božím dieťaťom!“ Po krátkej pauze tento príkaz možno dokončiť nasledujúcou modlitbou: „Nebeský Otec! Odovzdávam Ti Tvojho syna (alebo dcéru) a prosím, aby si

ho (ju) Ty sám ďalej usmerňoval a viedol po ceste života, podľa Tvojej vôle.“

Ak má duchovný poradca použiť moc udelenú zhora, samozrejme, musí byť opravdivým učeníkom Ježiša, musí mať život očistený a uvedený do poriadku, inak jeho invázia do kráľovstva satana môže skončiť s vážnymi následkami pre neho, tak ako sa to stalo u siedmich synov veľkňaza Skevu, o čom je napísané v devätnástej kapitole knihy Skutkov svätých apoštolov. Pri takýchto modlitbách sa neodporúča skladanie rúk, pretože ani Ježiš to nerobil, len rozkazoval zlým duchom a silám temna, aby opustili človeka.

Pri zriekaní sa moci satana hrá dôležitú úlohu psychologický faktor, a to nielen preto, že sa odhaľuje to, čo sa nachádzalo v tme, ale aj preto, že človek sa vedome rozchádza so satanom a vystupuje z jeho radov a stáva sa majetkom iného – Pána Ježiša, teda od tejto chvíle je pod Jeho ochranou. Veď, aj keď je diabol silný, Boh je **VŠE-MOHÚCI**, a teda, kým je pod Jeho ochranou, nemusí sa už báť toho, kto je slabší. Keď si to človek uvedomí, prináša to duši pokoj, fyzickú úľavu, a niekedy dokonca úplné fyzické aj psychické uzdravenie, čo jasne vidieť na nasledujúcom príklade.

Jedna kresťanka trpela osemnásť rokov depresiami, a preto musela byť mesiace na psychiatrickom oddelení a dlhodobo užívala antidepresíva. Aj keď jej bolo lepšie a bola prepustená domov, bola stále sklúčená a pesimistická. Došlo to až do toho bodu, že jej telo už nemohlo tolerovať lieky, a duša sa im doslova priečila. Mučili ju nevysvetliteľné úzkosti, rôzne obavy, zlé predsudky, trvalé poruchy kardiovaskulárneho systému a tráviaceho traktu. Žiadne lekárske vyšetrenia a nasadené lieky neprinášali požadované výsledky. Modlila sa za ňu modlitebná skupina z ich zboru, ale tiež bez úspechu.

Trvalo to dovtedy, kým sa neobrátila na skúseného duchovného poradcu. Na otázku, či nie sú v jej živote skryté

hriechy, a najmä či nehládala pomoc u okultných síl, okamžite prisvedčila. Pri nasledujúcom pastoračnom rozhovore vyšlo najavo, že v živote tejto ženy predtým, ako uverila, mali miesto mnohé povery, magické odstraňovanie jačmeňov a bradavíc, zúčastnila sa na špiritistických seansách vyvolávania duchov pomocou „točenia tanierom“, obrátila sa aj na senzibilov a liečiteľov. Potom, ako uverila, neraz užívala homeopatické prípravky a navštevovala kurzy akupunktúry. S takouto „kyticou“ okultného dedičstva a so záťažou množstva hriechov, ktoré nikdy nepriniesla do svetla, považovala sa celé roky za kresťanku, bola členkou miestnej komunity a prijímala večeru Pánovu.

Po prvom vyznávaní hriechov a modlitbe so zrieknutím sa okultných síl pocítila znateľné zlepšenie. Boh pokračoval ďalej v práci na jej srdci, odhaľoval jej hriechy jeden po druhom, a ona ich prinášala na svetlo. Po každom vyznaní hriechov jej bolo ľahšie a ľahšie. Zmizol strach, výrazne sa zlepšil spánok, stále menej a menej ju znepokojovali bolesti v srdci, v žalúdku a črevách. Žena postupne znižovala dávky liekov, ktoré užívala a o niekoľko týždňov ich úplne prestala užívať. Samozrejme, že uvedený príklad úplne nezaručuje to, že všetci, ktorí trpia podobnými neduhmi tela aj duše, určite sa uzdravia, keď sa obrátia o pomoc k duchovnému poradcovi. Je však nepopierateľné a potvrdené životnou praxou, že odhalenie okultných hriechov, za ktorým nasleduje zrieknutie sa vlády satana, prináša dobré ovocie.

Niekedy položia duchovným poradcom otázku, či je možné modliť sa modlitbu zrieknutia sa za blízkych príbuzných a drahých ľudí, to znamená, či je možné urobiť to namiesto nich, ak oni sami nevidia, že je to potrebné, alebo jednoducho to nechcú urobiť. Žiaľ, nie. Modlitbu so zrieknutím sa musí vykonať sám okultne zaťažенý a satanskými putami poviazaný človek. Výnimku tvoria iba malé deti, ktoré sa stali bezmocnými obeťami okultných vplyvov, keď ich rodičia, starí rodičia alebo iní blízki príbuzní, v snahe

„pomôcť“ im, vydali ich pod tento vplyv. V tomto prípade matka alebo otec dieťaťa môžu sa nad nimi modliť modlitbu so zrieknutím sa (pokiaľ možno v čase, keď spí), prosiac Pána o odpustenie, ak oni sami boli toho priamymi iniciátormi.

V mojej osobnej pastoračnej praxi bol len jediný prípad, keď duchovne silná kresťanská žena, ktorá bola požehnaná modlitebníčka, tajne urobila namiesto svojho okultne zaťaženého manžela zrieknutie sa vládnucej temnej moci nad ním (nakolko on tak odmietol urobiť) a prežila jasný dôkaz, že bola vypočutá. Avšak, toto sa stáva veľmi zriedka. Pravidlom zostáva, že akt pretrhnutia spojenia s diablovým panstvom robí sám okultne zaťažený človek v každom veku, a to už od prvých rokov dospievania, keď je dieťa už schopné porozumieť, čo mu hovoria dospelí. Najlepšie je, keď to najskôr urobí matka alebo otec, a prosia svoje dieťa o odpustenie za to, že v nevedomosti, keď mu chceli pomôcť, v skutočnosti mu veľmi ublížili. Potom by sa sám dospievajúci chlapec alebo dievča mal obrátiť na duchovného poradcu, vyniesť hriechy na svetlo a spolu vykonať modlitbu so zrieknutím sa. Veď Boh nikdy nerobí nič násilne, bez osobnej túžby a účasti toho, kto to potrebuje.

Treba povedať, že knieža tohto sveta sa nelúči ľahko so svojimi obeťami, to znamená s dušami, ktoré sa nachádzajú pod jeho vládou. Po vykonaní zrieknutia sa môže ešte skúšať zastrašiť človeka a vnucovať mu myšlienky, že to, čo sa vykonalo, nemá žiadny osoh. V takýchto prípadoch je nutné vzoprieť sa diablovi pevnou vierou a mocou krvi Ježiša Krista. Takto porazený satan zvyčajne hľadá ďalšiu možnosť získať späť stratenú dušu. Nie náhodou sa hovorí v jedenástej kapitole Lukášovho evanjelia, že nečistí duchovia sa radi vracajú na pôvodné miesto, kde už bývali. Preto každý človek, ktorý bol oslobodený z pút satana, musí potom byť veľmi opatrný a neustále bdieť, aby sa nejako znovu nedostal do okultnej závislosti.

Žiaľ, v duchovnom poradenstve s okultne zaťaženými a posadnutými ľuďmi nie často, ale predsa bývajú prípady,

keď každé úsilie je márne. Stáva sa to vtedy, keď ten, kto prišiel žiadať o pomoc, sám preruší každý zápas alebo keď raz vedome prekročil tú hranicu, za ktorou sa končí bezpečnosť a Božia ochrana, hoci vedel, že to nemá urobiť. Dôsledky takýchto činov sa prejavujú úplnou neschopnosťou človeka vykonať oslobodzujúcu modlitbu so zrieknutím sa. Zdá sa, že sa snaží, aby ju vytlačil zo seba, ale jazyk ho neposlúcha. U niekoho pritom vznikajú bolestivé krče čeluste alebo hrdla, môžu sa prejaviť záchvaty dýchavičnosti.

Napríklad jedna žena počas pastoračného rozhovoru úplne normálne hovorila, vyznávala svoje hrozné okultné hriechy, no keď nastal moment, aby sa zriekla satanovej vlády, doslova stratila reč. Nešťastná premáhala krč, ktorý jej krivil ústa, snažila sa vydať zo seba aspoň jedno slovo, ale nemohla. Potom sa snažila prekonať samú seba, napla celé telo a zopäla ruky tak, že jej praskali kĺby, ale ani to nepomohlo. S pocitom bezmocnosti sa nakoniec rozplakala. Keď sa duchovný poradca za ňu pomodlil, ona mohla len ťažko chrapľavým hlasom povedať: „Ja nemôžem. Mňa doslova niekto dusí. Moje hrdlo a jazyk je akoby ochrnutý. Cítim neuveriteľný vnútorný odpor, ktorý nemôžem v sebe prekonať, takže... nechajte ma na pokoji!“ S týmito slovami náhle vyskočila, prudko vybehla z izby a už sa nikdy nevrátila.

Iný mladý muž, ktorý raz podpísal svojou krvou zmluvu so satanom, prišiel k duchovnému poradcovi v plnom odhodlaní zrušiť to hlbokým vyznaním hriechov a vykonať modlitbu zrieknutia sa. Povedal, že sklamaný vo svojom formálnom kresťanstve, v nerozumnom mladíckom zápale sa rozhodol skúsiť, čoho je schopný satan. Odišiel do hôr, porezal si prst a na pripravený kus papiera napísal krvou sľub, že bude slúžiť diablove, ak mu dá nejaké zvláštne schopnosti. Zastrčil svoj krátky odkaz do skalnej štrbiny, začal náhlivo odchádzať, keď jeho myseľ prenikla myšlienka: „Blázon, čo si to urobil!“ Zastal ako soľný stĺp, okamžite sa otočil a bežal naspäť, aby mohol vziať späť nešťastný lístok, ale ten už tam nebol.

Od tých čias stratil pokoj, trápili ho rúhavé myšlienky a nenávisť voči okolitým ľuďom. O dva roky neskôr úplne vyčerpaný prišiel na duchovné poradenstvo. Kým tento kresťan – odpadlík od Boha – prinášal do svetla spáchané hriechy, išlo všetko dobre, ale keď bol požiadaný, aby vyslovil zrieknutie sa satanovej vlády, stalo sa niečo neuveriteľné. Jeho ústa sa skrútili do odporného satanského úškl'abku, a on sám akoby zmeravel. Chudák, snažil sa opakovať slová, ktoré hovoril poradca, aby mu pomohol, ale nepodarilo sa mu to. Jeho jazyk bol úplne ochromený. Keď sa poradca začal za neho vrúcne modliť, chrapľavo vydýchol len jedno krátke slovo, „Ja...“ a tak aj zostal s otvorenými ústami, ktoré sa nečujne ďalej otvárali a zatvárali. Nešťastný pozeral vyvalenými očami plnými hrôzy, bil sa po ústach, ale nič sa nemenilo, pretože úplne onemel. Na tomto príklade jasne vidieť, aké nebezpečné je zájsť príliš ďaleko v experimentoch so satanom a silami pekla. Nemysliac na následky, možno prekročiť poslednú hranicu a potom už nebude možné sa vrátiť.

Prax duchovného poradenstva ukazuje, že nielen okultne zaťažení, ale aj tí, ktorí prežili vyslobodenie, majú akúsi nevysvetliteľnú vnútornú príťažlivosť k rôznym prejavom, spojeným s neviditeľným duchovným svetom. Satanovi sa najľahšie podarí priblížiť sa k týmto ľuďom v podobe „anjela svetla“, väčšinou vo forme rôznych druhov duchovných zážitkov, ako je náhle objavenie sa krásne svietiacich pohybujuúcich sa gúl, zjavenia rôznych „svätých obrazov“, zažívanie príjemných pocitov tepla a ďalších podobných javov. To sa stáva najmä tým, ktorí sa v minulosti zaoberali špiritizmom, to znamená, vyvolávali a zhovárali sa s duchmi zosnulých, miesto ktorých sa im zjavovali démoni a odpovedali na ich otázky.

Človek, ktorý dostal pomoc, po vykonaní modlitby so zrieknutím sa a prežitým vyslobodením z moci temna musí urobiť ďalší krok – **zničiť všetky predmety**, ktoré boli nejakým spôsobom spojené s diablom a jeho temnými silami.

Môžu to byť rôzne figúrky, upomienkové predmety, sošky, darované alebo dovezené z krajín, kde je rozšírený budhizmus, hinduizmus a pohanstvo, ktoré sa prejavuje v rôznych formách. Je potrebné zničiť aj homeopatické, mystické liečebné prípravky, tinktúry a masti a veci vyrobené vešticami, čarodejnicami alebo šamanmi. Okrem toho je nutné zhromaždiť všetky predmety, ktoré sa nachádzajú v dome – kazety a CD s nahrávkami rôznych popových a rockových kapiel (vrátane aj tzv. kresťanských), obrazy, domáce potreby a oblečenie s tajomnými obrazmi pohanských rituálov a bohov, ako aj čokoľvek iné, čo môže byť spojené s okultným svetom. Potom sa treba zbaviť všetkého čo najefektívnejším spôsobom, napríklad spáliť, polámať na časti, roztrhať a hodiť do hlbokých vôd a podobne.

Takéto opatrenia – nie sú fanatizmus, ale niečo absolútne nevyhnutné. Koniec koncov, ľuďom je ľúto zničiť veci, ktoré kúpili alebo dostali, najmä zlaté šperky v podobe znamení zverokruhu, pazúra, hada, podkovy alebo nejakých pochybných obrazov. Radšej urobia kompromis – darujú tieto veci svojim priateľom alebo dajú priekupníkovi so zlatom, aby im vrátil aspoň časť peňazí, ktoré na to vynaložili. Pritom nemyslia na to, že používajú prostriedky získané za zlato, ktoré bolo zasvätené tomu, koho zobrazovalo. Keď takéto ozdoby dajú iným ľuďom, odmenia ich do nich vloženou kliatbou. Takže radikálne zničenie akejkoľvek veci, na ktorej je kliatba okultizmu, je najlepší spôsob, ako sa zbaviť všetkého, čo môže so sebou priniesť.

Potvrďuje to aj príklad kresťanky, ktorá sama navrhla zaradiť ho do tejto knihy. Ide o to, že pri svojom pravidelnom cestovaní na návštevy k príbuzným dostala darček od svojej nevlastnej matky – krásny, jemný, **čierny**, ručne háčkováný šál. Keď jej to staršia žena dávala, povedala, že ide o rodinné dedičstvo, ktoré sa u nich odovzdáva z generácie na generáciu po ženskej línii. Takto prešiel šálik už rukami niekoľkých generácií, ale vyzeral ako nový. Posledná majiteľka šálu nemala dcéru, preto sa rozhodla pokračovať

v tejto „štafete“ a podarovala ho svojej nevlastnej dcére. Kresťanke lichotilo, že sa jej dostalo takej pocty, a vdáčne prijala tento „vzácný dar“. S veľkým obdivom ho dala do šatníka, že ho bude príležitostne nosiť.

Postupom času v tejto rodine, ktorá už aj bez toho trpela okultným zaťažením, stali sa ešte horšie veci. Neveriaci muž ženy neprestajne pil. V noci sa deti budili s krikom kvôli strašným snom. Okrem toho sa po byte pohybovali beztvaré hmlisté postavy, ktoré im naháňali hrôzu. Aj sama matka, ktorá bola kedysi veľmi optimistická, aktívna a energická žena, začala trpieť záchvatmi depresie, ktoré ju privádzali do zúfalstva. Toto všetko ju prinútilo začať sa postiť a zapasiť na modlitbe, v ktorej sa obracala k Bohu s prosbou, aby jej ukázal, prečo sa to deje. Nebeský Otec odpovedal na modlitbu svojho dieťaťa, jasne ukázal na darovaný šál na hlavu. Aj keď, po ľudsky uvažujúc, bolo jej ľúto tejto krásnej veci, predsa sa rozhodla spáliť ju. Aké bolo jej prekvapenie, keď aj napriek všetkej snahe nebolo možné spáliť tento šál, háčkovany z najjemnejších prírodných vlákien. Oheň jednoducho nemal nad ním žiadnu moc.

Kresťanka, udivená týmto javom, zavolala svojho známeho brata – služobníka, ktorý priniesol so sebou malý kanister benzínu. Spoločne išli do blízkeho lesa, poliali šál a znova sa ho pokúsili spáliť, ale žiaľ... Plamene prechádzali dierkami pleteniny bez toho, aby poškodili nite výrobku. Tento obrázok navodil hrôzu, jasne demonštroval obrovskú démonickú silu vloženú do tejto veci. Viac ako hodinu sa neúspešne pokúšali doviesť toto dielo do konca, ale neboli schopní to urobiť. Šál úplne ponorený do horľaviny a obložený papierom a suchými vetvičkami po zapálení zostal bez porušenia, aj keď všetko ostatné zhorelo. Nakoniec nemali inú možnosť, ako jednoducho zakopať do zeme nespálené zvyšky. Až potom v srdci kresťanky začal vládnuť vytúžený mier a pokoj.

Ako vidíte, podobné veci nemožno brať na ľahkú váhu, pretože hrozia vážne následky. V tomto prípade môžeme predpokladať, že jedna z predstaviteľiek spomínaného rodu

(mohlo sa to stať koncom 18. a začiatkom 19. storočia) takýmto spôsobom, „odmenila“ ďalšie generácie ťažkým rodovým okultným prekliatím, ktoré mnohé desaťročia ničilo jednu rodinu za druhou. Podobne majitelia takýchto vecí môžu byť zasvätení satanovi, prijať nadprirodzené schopnosti a stať sa kúzelníkmi a čarodejníkmi, „liečiť“ ľudí a zvieratá, predpovedať budúcnosť, vidieť neviditeľné, komunikovať s duchmi zomrelých, vyvolávať škodu alebo prekliatie a robiť mnoho ďalších vecí, čo presahuje hranice obyčajných ľudských schopností. Diabol nespí. Využíva zvedavosť a poznaniachtivosť ľudí a taktiež ich túžbu preskúmať to, čo je neprístupné, aby si otvoril cestu k ich dušiam a získal nad nimi moc.

V praxi duchovného poradcu sú najťažšie tie prípady, kde je okultná záťaženosť spojená s psychickými chorobami, rovnako aj všetky druhy posadnutosti, ktoré sa nedajú stručne popísať niekoľkými vetami. S týmito oblasťami duchovnej poradenskej služby je najlepšie oboznámiť sa z literatúry, ktorá sa venuje špeciálne tejto téme. K prvému typu by som chcela povedať, že ak okultné zaťaženia sprevádzajú duševné poruchy, ako mániodepresívny syndróm (BAP), rôzne druhy psychózy a schizofrénie, ktoré sú tiež sprevádzané stiesnenosťou, pesimizmom, mániou veľikášstva alebo počutím hlasov, je dôležité, aby duchovný poradca mal o podobných stavoch aspoň niektoré základné lekárske znalosti. Kvôli tomu je užitočné preštudovať príslušnú literatúru alebo ešte lepšie – absolvovať špeciálne kurzy. Optimálnym variantom, samozrejme, by bola kombinácia služby duchovného poradcu s profesiou lekára, ale toto, žiaľ, je pomerne zriedkavé. Z mojej vlastnej praxe lekárky a duchovného poradcu vám môžem uviesť jeden príklad, ktorý ma prinútil veľa premýšľať, porovnávať a analyzovať vypočuté a uvidené skôr, ako som dospela k záveru, že v jednom z konkrétnych prípadov bolo zrejme spojenie vyslovene okultného zaťaženia s prvotne určenou diagnózou dedičnej schizofrénie – a bolo to tak.

Obrátilo sa na mňa mladé dievča, ktoré nedávno uverilo a hľadalo duchovnú pomoc. Pri prvom rozhovore pôsobila dojmom úprimnej kresťanky, ktorá hľadá očistenie a posvätenie. Napriek skutočnosti, že ešte nemala ani devätnásť rokov, jej minulosť oplývala množstvom kontaktov s okultným svetom a sexuálnymi hriechmi. Od raného detstva ju trápili nočné desy a strašné sny. To všetko poukazovalo na dedičné prekliatie alebo na to, že ju v detstve „liečili“ čarodějnickými prostriedkami. Nečistý svet jej sexuálnych myšlienok a tiahnutie k niečomu mystickému boli zarážajúce. Čítala horoskopy, knihy o UFO a astrálnom cestovaní duší, zúčastňovala sa na seansách špiritistov a bola médiom. Okrem toho počula mnoho hlasov, ktoré po obrátení k Bohu zmenili svoj charakter z ovládajúcich a rozkazovačných na jemné, ako keby vyučujúce. Ona, samozrejme, považovala ich za Božie vedenie. Okrem toho mala časté videnia. Keď uverila, tiež zmenili svoj charakter – z desivých na príjemné, ako bolo, napríklad, zjavovanie sa jasných bytostí, ktoré sa podobali na krásnych anjelov.

Táto dievčina mnohokrát prinášala do svetla svoje hriechy, za tým prijala krst vodou. Uznávaní duchovne silní Boží muži sa veľakrát za ňu modlili so skladaním rúk a presviedčali ju, aby verila v úplné vyslobodenie. Aktívne sa podieľala na živote svojho spoločenstva, konkrétne – spievala v zbore. Tak uplynuli dva roky, počas ktorých niekoľkokrát prišla na duchovné poradenstvo. Postupne sa u nej začalo prejavovať zmätené myslenie, nejasné popisovanie „duchovných“ prežívaní a to bolo prvým podnetom, aby som predpokladala, že u nej pôjde aj o sprievodnú schizofréniu. Neskôr ma začalo stále viac znepokojovať prílišné vyzdvihovanie „nadhodnotených“, ale prakticky bludných myšlienok, ťažký emocionálny defekt a známky postupnej zmeny a rozpadu osobnosti. Čím ďalej, tým viac som bola uistená vo svojom predpoklade. Stretla som sa s jej matkou, ktorá sa rozhodla priznať, že otcom jej nemanželskej dcéry nie je terajší otčim, ale muž, ktorý trpel schizofréniou.

Po umiestnení dievčaťa do psychiatrickej liečebne bola diagnóza potvrdená a dievča sa stalo jej stálou pacientkou. Pravidelne po roku alebo častejšie tam dostávala kúry intenzívnej liečby.

Poviem len krátko, pretože táto téma je veľmi rozsiahla a svojou špecifickosťou služby ľaká široké publikum: Na rozdiel od všetkých ostatných uvedených prípadov, pri poskytovaní pomoci posadnutým ľuďom nevystačí iba námaha jedného duchovného poradcu. Je potrebné, aby sa zapojili Boží mužovia silní vo viere, duchovne skúsení a pokiaľ možno aj obdarení zodpovedajúcimi darmi. Tiež sú potrební modlitebníci, ktorí sú schopní v pôste a bdení postaviť sa do medzery jednak za služobníkov, tak aj za duše trápené diablom počas toho, keď bude prebiehať nie ľahký boj, sprevádzaný vyhánaním démonov a zlých duchov, ktorí ovládajú človeka. Povrchný a zľahčený prístup k takémuto problému nekončí víťazstvom, ale porážkou a trpkým sklamaním.

Na záver zostáva len dodať, že keď duchovný poradca poskytuje pomoc okultne zaťaženému človeku, musí si byť vedomý možnosti pomsty duchov zla ponebeských oblastí a ich útokov, ktoré sú vždy namierené proti tým, ktorí sa postavlia do boja za týchto nešťastníkov, hlavne ak ide o takých, ktorí sú silne závislí a posadnutí. Pritom diabol vrhá svoj hnev nielen na služobníka, ale aj na členov jeho rodiny, čo sa prejavuje v podobe chorôb, ktoré postihujú jeho blízkych ľudí, finančných problémov, rôznych nešťastí a trápení, ale aj osočovaním a ohováraním, ktoré šíria – čo je paradoxné, nielen sami okultne zaťaženi, ale aj bratia a sestry vo viere. Keď znášame takéto útoky, nesmieme zabudnúť, že toto je tiež pod kontrolou Boha, ktorý nedovolí nič, čo by bolo nad naše sily.

Kapitola 8

„Úskalia“ v posvätení a v službe duchovného poradenstva

Mnohí z nás vedia o smrteľných nebezpečenstvách, ktoré môžu na nás číhať tam, kde ich vôbec nevidíme. Medzi ne patria koralové útesy skryté pod vodou a podmorské skaly i plávajúce ľadovce. S jedným z nich sa kedysi zrazil a potopil „nepotopiteľný“ morský obor a krásavec „Titanik“. Rovnako nebezpečné sú aj zradné piesočnaté plytčiny, na ktorých môže uviaznuť morské alebo riečne plavidlo a ocitnúť sa v zúfalom stave. Nebezpečné sú aj na prvý pohľad nepostrehnuteľné spodné prúdy, ktoré môžu odvliecť nešťastného plavca do morských vírov; alebo trasovisko, na ktoré keď človek stupí, pomaly sa prepadá do bažiny. Smutne známy je tiež mystický „Bermudský trojuholník“, v ktorom mnoho rokov mizli bez stopy lode a lietadlá.

Keď človek rozmýšľa o takýchto mlčanlivo číhajúcich nebezpečenstvách, ide naňho hrôza, lebo si uvedomuje, že podobné situácie nie je možné predvídať, a tak sa im ani nedá celkom vyhnúť. Ľudia si to uvedomujú a berú si trpké ponaučenie z toho, čo sa im už kedysi prihodilo. Snažia sa nejakým spôsobom zabezpečiť, aby sa uchránili pred novým nešťastím. Podobne treba konať aj v duchovnom poradenstve a v procese posvätenia, kde tiež existujú akési „úskalia“, kvôli ktorým by naše duše mohli byť uvrhnuté nielen do hlbín zúfalstva, ale aj do večného zatratenia.

Do zradných pascí sa môže dostať ktokoľvek z nás, vrátane duchovného poradcu. Stane sa to vtedy, keď prestaneme bdieť a prekročíme rozumné hranice, za ktorými nás čaká satan. On ukrutne nenávidí očistenie, posvätenie a pastoračiu, lebo spôsobujú veľkú škodu jeho kráľovstvu tmy. Vynaloží veľa úsilia, aby to zastavil, alebo aspoň pošpinil. Pokúša duchovného poradcu alebo tú dušu, ktorá prichádza

k nemu, núti ich vykonať skutky, ktoré by mohli zmariť tak potrebné a cenné Božie dielo. Aby sme pochopili úskoky satana a postavili stráž k svojmu srdcu, pozrime sa na nebezpečenstvá, ktoré striehnu na dušu, túžiacu po očistení a posvätení.

1. Satan vynakladá všemožné úsilie, aby človeka doviedol ku sklamaniu a pripravil o túžbu ísť ďalej týmto smerom. Preto ho nabáda k tomu, čo síce vyzerá ako ochota pokoriť sa a robiť pokánie, a predsa je to nesprávne. Napríklad, keď sú niektorí veriaci obvinení vo svedomí Svätým Duchom, bez rozmýšľania vyznávajú svoje hriechy v spoločenstve pred všetkými zhromaždenými. Takáto **celonárodná sposed' a pokánie** spravidla neprinesie nič dobrého. Ved' na bohoslužbe sú zvyčajne prítomní nielen členovia danej cirkvi, ale aj hostia, ako aj novo obrátení neupevnení vo viere, ktorí ešte mnohé nechápu, a ktorých podobné konanie kresťanov môže nielen priviesť do rozpakov, ale aj odradiť. Navyše, nie všetci kresťania sú schopní uniesť bremeno toho, čo počuli. Môže sa stať aj to, že keď sa niektorí dozvedia o tajnostiach brata alebo sestry, v srdci ho odsúdia a začnú ohovárať alebo klebetiť. To nielen nepomôže kajúcej duši, ale prinúti ju oľutovať to, čo urobila (myslí sa verejné pokánie), a sľúbiť si, že nikdy viac to znova neurobí. Takto diabol ľahko dosiahne svoj cieľ a na dlhý čas alebo dokonca navždy zbaví človeka túžby, aby si dal do poriadku život. Požiadať o odpustenie v spoločenstve pred všetkými zhromaždenými je správne a potrebné za také nesprávne slová a činy, o ktorých každý vie, alebo aj v prípade, ak sme zadali príčinu na odsúdenie, lebo sme boli pokušením a kameňom úrazu pre druhých. Pokiaľ ide o osobné hriechy, o ktorých nikto nevie, lepšie je priniesť ich v osobnej modlitbe pred Pána alebo otvoriť v prítomnosti duchovného poradcu, ale nerobiť to pred všetkými, pretože to neposlúži na dobré.

2. Ďalšia chyba, ktorú môžete urobiť v procese očisťovania a posväcovania je – **začať otvárať sexuálne hriechy**

svojmu manželovi alebo manželke. Samozrejme, nikto nám to nemôže zakázať, aby sme tak urobili. Navyše, niektorí manželia a manželky si vyžadujú takéto priznanie. Lenže život a prax duchovného poradenstva ukazujú, že podobné priznania nielen nevyriešia problémy v manželskom živote, ale ešte viac ich prehĺbia. A hoci manželia často tvrdia, že to dokážu uniesť, v skutočnosti je to pre nich veľmi ťažké. Iné chyby a pády prijímajú a odpúšťajú ľahšie alebo ťažšie, ale pokiaľ ide o smilstvo a cudzoložstvo, nehovoriac o opakovanej nevere, spôsobí to druhej polovici ťažkú psychickú traumu. Otravuje to ich ďalší spoločný život, a to aj v prípade, keď manžel alebo manželka hovorí, že odpustili. Vo chvíľach rodinných konfliktov a manželskej krízy to, čo sa dozvedeli, vypláva z ich pamäti a spôsobuje nedôveru, žiarlivosť, podozrenie, obvinenia, výčitky, urážky a dokonca aj odvetnú neveru. Nie je zriedkavé, že manželský život takých ľudí sa skončí rozvodom. Priznať sa k spáchanému sexuálnemu hriechu je nutné len v prípade, že vinná strana nepochybuje o tom, že manžel (manželka) to tuší alebo to už aj dávno vie. Potom je nevyhnutná hlboká ľútosť pred ním (ňou) s úprimnou prosbou o odpustenie. Všetky ostatné prípady, ktoré sa týkajú intímnej stránky života, patria do duchovného poradenstva.

3. Ďalšou pascou, ktorú satan rád používa pri duši, snažiacej sa o posvätenie, je – **napodobnenie pôsobenia Svätého Ducha**, ktorý otvára naše oči na naše hriechy. Satan využije skrúsenosť a jasne prejavené vedomie vlastnej hriešnosti, ako aj nevedomosť človeka o tejto otázke. Pripája sa k procesu očistenia a začne ho trápiť a obťažovať, obviňuje ho raz z jedného raz z druhého hriechu a niekedy „pripomenie“ dokonca aj to, čo sa v skutočnosti vôbec nestalo. Tento cudzí hlas, ktorý predstiera, že je hlas nášho svedomia, prikazuje, vyžaduje a núti robiť také veci, že to občas presahuje zdravý rozum. V takýchto prípadoch je najlepšie prestať venovať tomu pozornosť a pri prvej príležitosti sa obrátiť na skúseného duchovného poradcu alebo iného služobníka,

ktorý pomôže vyjasniť vzniknutú situáciu tým, že odhalí nástrahy diabla. Ak to neurobí, môže ľahko padnúť do bludu a ísť zlým smerom v uistení, že je vedený Svätým Duchom.

4. „Úskalím – podvodným kameňom“ v očistení a posvätení je tiež **nadmieru silný emocionálny zážitok** z toho, čo v nás odkrýva Pán alebo čo nám do mysle vnucuje satan. V tomto stave niektorí začínajú klesať na mysl a strácať nádej, považujú sa za hrozných hriešnikov, ktorým Boh už nemôže odpustiť. Dostávajú sa do stavu duchovnej strnulosti a čakajú na vykonanie neodvratného rozsudku. Iní sa zasa rútia do extrémov, začínajú v panike „biť na všetky zvony“ a cestujú stovky či tisícky kilometrov v nádeji, že sa stretnú s človekom, ktorý by jedným mávnutím vyriešil všetky ich problémy. Takíto ľudia nutne potrebujú, aby si raz a navždy zapamätali, že sme deti takého Boha, u ktorého „milosrdenstvo víťazí nad súdom“ a že všetko, čo On začne, dovedie až do konca, nenáhli sa a nikdy nemešká. Má na všetko Svoj čas a Svoj plán pre každú dušu. Pán netrhá nezrelé ovocie, ale mu dáva možnosť dozrieť alebo – v duchovnej reči – spočiatku dovádza dušu k tomu, aby pochopila, čo je pre ňu najdôležitejšie, a až potom pokračuje vo vykonaní svojho úmyslu s ňou. Pri predbiehaní Jeho plánu možno narobiť v duši toľko škody, že trvá to aj celé roky, pokým trápia sa rozmotá to, čo si sama spôsobila.

Okrem skrytých „úskalí – podvodných kameňov“, ktorým čelia kresťania na ceste očistenia a posvätenia, existujú ešte ďalšie nebezpečenstvá, ktoré číhajú nielen na človeka, hľadájúceho pomoc u duchovného poradcu, ale aj na samotného duchovného poradcu.

1. Pokiaľ ide o prvý prípad, tam satan najčastejšie používa **naviazanosť**, ktorá je nám ľudom príznačná. Vzniká ako reakcia na prejavenú empatiu, súcitu a ochotu pomôcť. Otvorené osobné rozhovory, ktoré tvoria základ duchovného poradenstva, vedú k vzniku náklonnosti a zvláštnej dôvery. To vyvoláva túžbu po opakovanom kontakte, najmä ak ide o stretávanie sa s duchovne zrelým

kresťanom, ktoré vnútorne obohacuje. Ved' každý človek si cení vyučovanie i múdru radu, ktorú veľmi potrebuje, ak má nejaké problémy. Teda naviazanosť je v prvej fáze duchovného poradenstva prirodzená a úplne pochopiteľná. Ale ak pretrváva dlhý čas a mení sa na normu kresťanského života, neprináša to nič dobré – Boh je tým odsunutý bokom kvôli človeku, ktorý je pre neho dôležitejší.

Jedna mladá kresťanka si natoľko zamilovala svoju milú, dobrú a prívetivú duchovnú poradkyňu a tak k nej priľnula srdcom, že prekročila všetky rozumné medze. Ak ju dlhší čas nevidela, premáhal ju smútok, clivota, nevedela si nájsť miesto. Nepostačovali jej listy a telefonáty, bola hotová bezmála každý mesiac cestovať tristo kilometrov, aby s ňou pobudla niekoľko hodín. Po čase tejto duši nestačili slová, nech by boli akékoľvek cenné a emocionálne. Chcela sa dotknúť ruky a tváre duchovnej poradkyne, pritúliť sa k jej hrudi, cítiť nehu a teplo jej tela. Ona ju na odvetu sestersky objala a občas pobozkala na tvár, lebo podľa veku by mohla byť jej matkou.

Avšak nastal okamih, keď vášnivé prejavovanie citov mladej ženy, ktoré ju naplnili pri stretnutí, začalo upútať pozornosť ľudí v okolí, ktorí s úsmevom hovorili, že taká láska vyzerá už nielen kresťansky. Duchovná poradkyňa nechcela byť kameňom úrazu, a tak sa rozhodla, že povie svojej chránenkyni, aby sa správala zdržanlivejšie. Ona na to prepukla v hysterický záchvat: „Vy mi nerozumiete! – urazená s plačom kričala. – Ako môžete byť duchovnou poradkyňou, ak ste schopná tak zle si vysvetľovať moje pocity!“ Neprijala žiadne slová vysvetľujúce situáciu a prípad sa skončil tým, že sa za návštevníčkou s hrmotom zabuchli dvere. Duchovná poradkyňa vyčkala niekoľko týždňov a rozhodla sa jej zavolať, aby ešte raz skúsila vyjasniť vzťahy, no v telefóne počula slová plné hnevu: „Neprajem si viac s vami nielen hovoriť, ale nechcem mať s vami vôbec nič!“

Ako vidíte, ľudská láska sa veľmi rýchlo zmení na nenávisť, keď sa za ňou skrýva satan, ktorý sa snaží poškiniť

to, čo je Božie dielo. Použije na to čokoľvek a kohokoľvek, vrátane tých, ktorí sú našimi bratmi a sestrami vo viere.

2. Prílišná pripútanosť k duchovnému poradcovi môže nadobudnúť ešte nebezpečnejšie formy, ktoré môžu prerásť do zjavnej **sexuálnej túžby**, ak ide o predstaviteľov rôzneho pohlavia, čo možno uvidieť z nasledujúcich dvoch prípadov.

Jeden mladý kresťan sa nadchýnal svojou duchovnou poradkyňou, ktorá bola o dvadsať rokov staršia ako on a správala sa k nemu ako k synovi. Keď prichádzal na osobné rozhovory, nosil jej kvetiny, žartovným spôsobom jej hovoril komplimenty, pomáhal jej, ak niečo potrebovala, vôbec, robil všetko pre to, aby si zaslúžil jej náklonnosť a osobitnú dôveru. V tejto veci nedošlo k podstatnému zvratu len preto, lebo Boh odhalil svojej služobníčke pravú príčinu pozornosti a zvýšenej sympatie a viedol ju k otvorenému rozhovoru. Keď si mladý človek vypočul jemné, ale napriek tomu prísne odhalenie a varovanie, ovládol ho hnev, ktorý rýchlo prešiel do nenávisti. Aby sa pomstil za pošliapaný, ako sa jemu zdalo, „úprimný“ cit, prerušil všetky kontakty a začal vylievat' na svoju bývalú duchovnú matku „špinu“ a všemožne ju nezmyselne obviňoval.

Ďalší prípad sa stal s duchovným poradcom, ktorý bol v minulosti prostitút, mal do činenia so ženami, ktoré predávali svoje telá. Keď zázračným spôsobom uveril, zanechal túto hanebnú vec a po niekoľkých rokoch sa stal požehnaným Božím mužom, ktorý ukázal mnohým cestu ku Kristovi. Medzi týmito ľuďmi bola aj dievčina, ktorá sa po niekoľkých osobných pastoračných stretnutiach s týmto človekom pripútala k nemu celým srdcom a ani nezbadala, že sa doňho zaľúbila. Služobník, ktorý sa mnoho rokov chránil od tohto hriechu, v tomto prípade, žiaľ, nebdel a stratil kontrolu nad sebou. Padol s ňou do smilstva, čo sa skončilo pre oboch úplným duchovným krachom.

Na prvý pohľad nevinná ľudská náklonnosť, ktorá vznikne ako výsledok úzkych osobných kontaktov, môže mať za následok veľké nešťastie ako pre duchovného poradcu

tak aj pre jeho zverenca. Ak takáto fáza u človeka, ktorý požiadal o pastoračnú starostlivosť, pretrváva dlhšie ako niekoľko mesiacov a mení sa na telesnú ľudskú lásku, uctievanie alebo ešte horšie – v pohlavnú túžbu, potom je potrebné nejakým spôsobom to ukončiť.

3. Človek, ktorý sa často obracia o pomoc k tomu istému duchovnému poradcovi, je ešte v jednom nebezpečenstve: môže u neho **vzniknúť stála potreba vyhľadávať poradcovu pomoc**. To môže mať ďalekosiahle následky a spôsobiť, že vznikne nezdravá **závislosť**. Pod tým sa rozumie taký stav, keď takáto duša nedokáže spraviť ani krok bez toho, aby nepoznala názor svojho duchovného učiteľa. V takýchto prípadoch dokonca aj Božiu vôľu spoznáva podľa toho, čo mu povie poradca a usmerní ho, ako postupovať v určitých situáciách alebo za určitých okolností. Na prvý pohľad sa zdá, že takéto usmerňovanie jedného človeka druhým je príklad hodný nasledovania a vyzerá to tak, že neskúsený kresťan poslúcha kresťana, ktorý je už v duchovných otázkach vyspelejší. V skutočnosti to nie je nič iné ako prejav v zásadne nesprávnej závislosti, ktorá poukazuje na nesprávny prístup v službe duchovného poradenstva. Ak sa človek nenaučí počuť Boží hlas, poznávať Jeho vôľu a samostatne sa rozhodovať, tak v kľúčovom okamihu, keď stratí možnosť dať všetko odsúhlasiť svojmu duchovnému poradcovi, môže byť celkom bezmocný a skončiť úplným duchovným krachom.

Napríklad, jeden mladý kresťan z vdľačnosti za prejavenú cennú duchovnú pomoc sa natolko srdcom pripútal k svojmu múdremu a životnými skúsenosťami vyučenému starcovi – duchovnému poradcovi, že sa neodvážil urobiť ani krok, ak sa s ním predtým neporadil. Každé jeho slovo prijímal ako Božie slovo a nevšimol si, že namiesto osobného kontaktu s Pánom hľadá spoločenstvo s týmto služobníkom a stále viac a viac padá do zjavnej závislosti. Ničím dobrým, samozrejme, sa to nemohlo skončiť. Keď duchovný učiteľ odišiel na večnosť, mladému človeku ako keby pôda ušla spod nôh. Dokonca aj

v tých najobyčajnejších životných situáciách sa cítil ako bezmocné dieťa, nevedel, čo má robiť a ako ísť ďalej.

Ako vidíte, satan nespí. Používa každú možnosť, aby to dobré, čo nám dáva nebeský Otec ako duchovnú pomoc, prekrútil a premenil na svoju nebezpečnú zbraň proti našej duši. Pritom najväčšie úsilie namieri nie natoľko na tých, ktorí potrebujú duchovné poradenstvo, ako na samotného duchovného poradcu, ktorý zostáva človekom schopným myliť sa dokonca aj v prípade, keď ho Boh povolal do tejto služby a má aj bohaté duchovné skúsenosti. Diabol toto vie a preto sa snaží chytiť hlavne jeho do svojich šikovne nastavených sietí, pretože ak taký služobník v niečom urobí chybu, tak sa to okamžite prejaví v srdciach mnohých ľudí, ktorí sa na neho obracajú o pomoc. To dáva nepriateľovi vynikajúcu príležitosť množiť svoje víťazstvá. Pre duchovného poradcu sú najčastejšími a najnebezpečnejšími osídlami – ako to dokazuje životná prax – tie zlé ľudské vlastnosti, ktoré sa môžu uňho rozvinúť v priebehu tejto služby.

1. **Vlastná pýcha, namyslenosť a povýšenosť nad druhými.** Diabol bol prvý, u koho sa zrodili tieto hriechy, a preto dobre vie, čo spôsobujú. Snaží sa uloviť do týchto sietí aj duchovného poradcu, tým viac, že na to existuje veľa možností. Veď taký služobník neustále vyučuje a napomína iných. Dôverujú mu, žiadajú ho o radu, zaujímajú sa o jeho názor a preukazujú mu vdácnosť za poskytnutú duchovnú pomoc. Ak služobník alebo služobníčka stratia pri tom sebakontrolu a nebedujú, prijímajú na svoju adresu slová vdácnosti, pochvalu a nadšené uznanie, tak veľmi ľahko skĺznu do namyslenosti a duchovnej pýchy. Keď v kresťanskom živote dosiahnu niečo viac ako druhí, bez toho, žeby si to uvedomili, môžu spadnúť do jamy, povyšujúc sa nad tými, ktorí do toho ešte „nedorástli“, a zabudnú na to, že každá pýcha (vrátane duchovnej) predchádza hanbu a pád.

Okrem toho, ak niekto prejavuje namiesto Božej horlivosti viac svoju ľudskú horlivosť, môže sa stať tvrdým

a bezcitným, vyžadujúc od druhých to, čo už sám dosiahol. Nesmieme zabúdať, že Boh má pre každú dušu individuálnu cestu spásy. On nemá žiadne konkrétne šablóny a vopred pripravené vzory, do ktorých by sa mali vtesnať všetci bez výnimky. Často sa Pán pozerá na veci inak ako my, ľudia. V pastoračnej službe možno stretnúť veriacich, ktorí celý svoj život akoby zostali vo fáze duchovného detstva, bez poznania zvláštnych Božích hlbín, a predsa v niektorých extrémne ťažkých životných podmienkach alebo keď ich postihlo mučivé utrpenie, prejavili takú statočnosť, vieru a nádej v Pána, že udivovali svojím kresťanstvom nielen bratov a sestry vo viere, ale aj úplne neveriacich ľudí.

Napríklad jedna kresťanka, ktorá spoznala Pána Ježiša iba pred piatimi rokmi, ochorela na rakovinu pečene. Správu od lekárov o tom, že jej dni sú spočítané, prijala s takým pokojom a odvahou – povedala, že vidí v tom Božiu vôľu – že títo boli jednoducho šokovaní. Boli preniknutí hlbokou úctou k nej a často počas svojich nočných služieb pribehli do jej izby. Dlho sedávali pri jej posteli, vypytovali sa na jej kresťanskú vieru, ktorá jej dáva toľko nádeje a sily pred smrťou. Žasli nad jej jednoduchým, ale úprimným svedectvom, s akou radosťou sa pripravuje na stretnutie so svojím Spasiteľom, ktorý dal svoj život za ňu na golgotskom kríži. Jej neveriaci manžel a deti, ktorí predtým nechceli o Bohu počuť, pri jej smrteľnej posteli plakali a pozorne počúvali slová matky a manželky.

Pribuzní, priatelia a známi, ktorí ju poznali ešte pred ochorením, s radosťou navštevovali túto trpitel'ku, pretože od nej vychádzal ľudským rozumom nepochopiteľný nebeský mier, pokoj a vnútorné svetlo, ktoré ich tiahlo k sebe neprekonateľnou silou. Keď opúšťali miestnosť, odchádzali rozmýšľajúc o zmysle života. Táto kresťanka sa počas niekoľkých mesiacov svojej ťažkej choroby stala veľkým požehnaním pre mnohé desiatky ľudí, osláviac Pána svojou smrťou. Na jej pohrebe šiel za rakovou taký obrovský

dav, že tí, ktorí sledovali pohrebný sprievod, si mysleli, že zomrel nejaký neobyčajný alebo významný človek.

2. Ďalšou zákernou pascou satana sa môže stať pre duchovného poradcu (ako aj pre akéhokoľvek Božieho služobníka) **jeho istota o vlastnej neomylnosti**, keď je presvedčený o tom, že keď už niekto, tak práve on si jednoducho nedovolí pri pokušeniach zájsť príďaleko, veď má bohaté duchovné skúsenosti a pozná všetky triky satana. Koľko už takých, ktorí sa spoľahli na svoje schopnosti odolávať zvädzaniu, spadli práve do tej jamy, s ktorou nikdy nepočítali! Veľmi často sa to stalo práve tým, ktorí sa s pohrdaním pozerali na ľudí, ktorí padli do smilstva alebo cudzoložstva. Uplynul istý čas a oni sami padli do tohto hriechu, pritom tým najneuveriteľnejším spôsobom. Podobný údel postihol aj tých, ktorí nemali ani najmenší súcit s kajúcimi smilníkmi a vynášali nad nimi tie najtvrdšie rozsudky. Zabúdali pritom na Ježišove slová, ktoré povedal žene prichytenej pri cudzoložstve, ktorú by mali ukameňovať: „*Ani ja ťa neodsudzujem, chod' a odteraz už nehreš!*“ (Jn 8:11).

Jeden starší pastor, ktorý bol zároveň aj duchovným poradcem, mal zvyk všetkých smilníkov a cudzoložníkov bez výnimky vylučovať z Cirkvi až do príchodu Krista. Avšak prišiel čas, keď Boh dovolil, že on sám vykonal so svojou susedkou odporný hriech cudzoložstva, po ktorom bol hotový trhať si vlasy, opakujúc: „Ja smilník! Och, Bože! Som ten najhorší smilník! Nechápem, ako som mohol až tak klesnúť! Veď som si bol istý, že to nikdy nie som schopný urobiť, a tu to mám...! Čo som urobil...! Môj Bože, čo som to urobil!“ Boh dovolil pád tohto muža, pretože nemal žiadne zľutovanie nad tými, ktorí v prachu robili pokánie po tom, ako sa dopustili tohto hriechu. Veď Biblia nie nadarmo hovorí: „*Bez milosrdenstva čaká súd na toho, kto nepreukázal milosrdenstvo. Milosrdenstvo však víťazí nad súdom*“ (Jk 2:13).

Ak duchovný poradca, ktorý je vážený, chválený a vyvyšovaný ľuďmi, začne veriť vo svoju mimoriadnosť

a výnimočnosť, potom môže v ňom nebadane vzniknúť presvedčenie, že Boh je k nemu zhovievavý v tom, čo je pre ostatných neprípustné. Preto si pokojne dovoľí robiť také veci, pred ktorými pri duchovnom poradenstve varuje ostatných. Takto sa pripravuje pôda pre zahanbenie alebo hanebný pád, ktorý sa najčastejšie prejaví v cudzoložstve a smilstve.

3. Otvorenosť a úplná dôvera zverenca môže viesť u duchovného poradcu k **prejaveniu vzájomnej sympatie, ktorá pomerne rýchlo prerastie do sexuálnej túžby**, ak ide o osoby rôzneho pohlavia, a dokonca ani väčší vekový rozdiel nemusí byť na prekážku. Žiaľ, takéto veci sa stávajú príliš často, aby sa o nich mlčalo alebo sa nechali bez povšimnutia. Tak, napríklad, jeden požehnaný Boží služobník, ktorý bol kazateľom a duchovným poradcom, a ktorý už prekročil päťdesiatku, po niekoľkých dôverných rozhovoroch s mladou veľmi príťažlivou sestrou v Pánovi stratil celkovú kontrolu nad sebou a bezhlavo sa zaľúbil. Spočiatku sa snažil bojovať so záplavou citov, všemožne ich skrýval pred ňou, ale prišiel čas, keď roztomilá jednoduchosť, otvorenosť a absolútna dôvera, ktorú mala k nemu táto nedávno obrátená duša, začali robiť svoju prácu. Bola o dvadsať dva rokov mladšia než on. Keď si všimla jeho láskavé pohľady, videla v tom prejav otcovskej lásky a nie niečo odsúdeniahodné.

Keď diabol ulovil poradcu na háčik rozpálenej vášne, už ho nepúšťal a oslepoval ho duchovne stále viac a viac. Poradca využíval to, že mu kresťanka pri vyznávaní rozprávala o problémoch so svojím manželom, a začal ju obratne popudzovať proti nemu, vnášajúc tak do tejto rodiny vnútorný rozkol. A keď ona otvorila to, že so svojím manželom nemá duševnú blízkosť a preto ju to ťahá k iným mužom a vyvoláva v nej myšlienky na cudzoložstvo, prijal to s pochopením a súcitom. Uistoval ju, že takýto stav je prirodzený a celkom pochopiteľný. Prešlo niekoľko mesiacov a poradca celkom stratil nad sebou kontrolu. Začal nabádať

neskúsenú dušu k spolužitiu s odôvodnením, že takto sa zbaví neustále prenasledujúcej sexuálnej túžby.

Bez toho, aby sme sa púšťali do podrobností tohto šokujúceho prípadu, ktorý sa skrýval pod rúskom „zbožného“ jemného zvädzania, chcem len dodať, že cudzoložstvo sa v tomto prípade neuskutočnilo iba preto, lebo Boh sa zľutoval nad sužovanou obeťou, ktorá nič nechápala a úpenlivo volala k Nemu. Zázračne zasiahol a úplne skazil toto hanebné dielo. Poradca bol po incidente úplne odstránený zo svojej služby a o niekoľko rokov neskôr zomrel. Zranená žena ešte dlhý čas stále nariekala v duši, keď si uvedomila, ako blízko bola na kraji priepasti zahynutia.

4. Uprednostňovanie osôb. Také správanie sa môže prejaviť u duchovného poradcu vo vzťahu k tým ľuďom, ktorí mu na znak vd'ačnosti alebo pre niečo iné podarujú dary alebo občas mu dajú peniaze. Služobník sa môže cítiť zaviazaný a tak stratiť objektivnosť a začať venovať viac pozornosti týmto osobám alebo pri vyznávaní hriechov byť ku nim mäkší a zhovievavejší. Samozrejme, to neznamená, žeby sa duchovný poradca mal zo strachu vyhýbať svojmu zverencovi, ak mu nejako prejaví svoju lásku a uznanie. No nebolo by správne, keby prijímanie darov zmenil na pravidlo, lebo je v tom nebezpečenstvo – vrhá to tieň ako na služobníka, tak aj na jeho službu, pri ktorej je potrebné zostať vždy nezištným.

5. Rovnako ako u ostatných Božích služobníkov, aj u duchovného poradcu existuje **riziko, že si bude sám robiť reklamu**, keď príliš veľa hovorí o tom, aké požehnania a duchovné víťazstva prežívajú ľudia, ktorí sa k **nemu** obrátili o pomoc. Pritom sa zvyčajne kladie dôraz nie na pôsobenie Svätého Ducha, ale na vynaložené **vlastné** úsilie a snahu. Keď duchovný poradca pomáha duším, ktoré za ním prichádzajú, nesmie zabúdať na to, že hlavnou hybnou silou v jeho službe nie je on, ale Ten, ktorý ho na to povolal, dal mu autoritu, silu a potrebnú múdrosť zhora. Nakoniec, ako každému inému kresťanovi, tak aj duchovnému poradcovi

raz povedal Pán slová, ktoré sú dôležité pre každého pravého Kristovho nasledovníka: „...*lebo bezo mňa nemôžete nič urobiť*“ (Jn 15:5).

6. Ďalšími nebezpečnými dverami, ktorými vstupuje satan a zbavuje nás požehnaní, je **ľudská závisť a žiarlivosť**, ktoré môžu vzniknúť, keď poradca vidí, že iný jeho kolega pracuje v službe pre Pána s väčším úspechom ako on. Do tejto oblasti možno zaradiť aj rozhorčenie sa na bývalého zverenca, ktorý z nejakého dôvodu prejde od neho k inému poradcovi. Takýto postoj zvyčajne nevedie k ničomu dobrému, pretože Boh prestane žehnať prácu človeka, v srdci ktorého sa rodí a začína prejavovať horkosť.

Nemôžeme očakávať a tým viac vyžadovať od toho, komu sme vo svojom čase preukázali pastoračnú pomoc, že sa bude aj naďalej obracať iba na nás. Veď my všetci sme len nástrojmi v Božích rukách, ktoré On používa vtedy, keď On uzná za dobré, koľko On uzná za dobré a pre koho On uzná za dobré. Ak Pán použije v určitej fáze duchovného vývoja jeden Svoj nástroj, tak má právo potom použiť iný, čo ten prvý musí prijať úplne pokojne. Nemožno považovať seba za jediného, kto môže pomôcť duši, myslieť si, že to robí lepšie ako ostatní. Akýkoľvek prejav závisť a žiarlivosti zo strany duchovného poradcu nepopierateľne dokazuje, že má príliš veľké „JA“ a duchovnú pýchu, ktorej sa Boh jednoznačne protiví, a ktorá nielen nepotvrďuje blízkosť s Bohom, ale ju aj vylučuje.

7. Aj keď sú pre duchovného poradcu tieto uvedené nebezpečenstvá veľkou hrozbou, najväčšou z nich je obrovský „podvodný kameň“, na ktorom sa „rozbilo“ už mnoho služobníkov, nazýva sa **manipulácia**. Pod manipuláciou rozumieme schopnosť určitej osobnosti ovládať ľudí alebo okolnosti nečestnými, podvodnými spôsobmi, čo sa robí väčšinou pre svoj osobný prospech. Manipulácia v oblasti ľudských vzťahov je akýkoľvek vplyv jednej osoby na druhú s tým cieľom, aby bola splnená vôľa prvej osoby. V duchovnom poradenstve sa o manipulácii hovorí

vtedy, ak poradca zneužíva svoje postavenie a náklonnosť tých, ktorí k nemu prišli na osobný rozhovor. Duchovný poradca bol zasvätený do vnútorných tajností ľudí, ktoré oni otvorene vyznali v jeho prítomnosti a tak, bez toho aby si to uvedomil, nadobúda nad nimi určitú psychologickú moc. Beda, ak to nepoužije na ich dobro, ale jemne naznačuje svoj názor a nebadane vyvíja nátlak, aby prijali určité životné rozhodnutia.

Také pôsobenie na duše a mysle ľudí sa môže prejavíť v mnohých aspektoch telesného i duchovného života, ale najviac sa prejaví pri voľbe životného partnera. Duchovný poradca takto môže jemnou narážkou alebo mimochodom vyslovenou poznámkou o človeku viesť do spoločného života ľudí, ktorí sa mu páčia alebo môže rozbiť tvoriace sa manželstvo, ak z nejakého dôvodu mu jedna alebo druhá osoba nie je po chuti. Takýto zásah do cudzieho súkromného života nie je len zločinom proti tým, ktorí prichádzajú k nemu s otvoreným srdcom, ale aj priamou výzvou voči Bohu, ktorý jediný má na to právo.

Do tejto oblasti patrí aj využívanie poradenstva pre ovplyvňovanie manžela proti manželke alebo manželky proti manželovi v tom prípade, ak jeden z nich prekračuje hranice, a preto je potrebné jeho (ju) pokoriť alebo jednoducho zlomiť. Tento prístup je veľmi rozšírený v rôznych falošných učeniach, sektách a kultoch, kde je poradenstvo veľmi vítané a aj propagované. Ak jeden z ich členov sa z akéhokoľvek dôvodu vymaňuje spod kontroly a poslušnosti vedeniu, tak vedenie podnikne všetko pre to, aby si ho znova podrobilo. Takejto taktike napomáha izolovanosť, ktorá existuje v týchto kruhoch a umožňuje vedúcim jemne, šikovne a hlavne beztriestne manipulovať myslou a dušou svojich nasledovníkov, takže oni ani nič nezbadajú a žijú celé roky a desaťročia v úplnej závislosti.

Takéto prevrátené zneužívanie ľudí už nie je pastoračiou, ale do neba volajúce bezprávie, ktoré skôr či neskôr povedie k Božiemu trestu. Veď Pánovi je odporné každé

násilie človeka voči človekovi, keď využíva jeden druhého pre svoje nečisté sebecké ciele, tým viac, ak ide o vzťahy medzi kresťanmi a o ich duchovný život.

Obzvlášť nebezpečné „úskalia“ existujú v duchovnom poradenstve aj v službe okultne zaťaženým ľuďom. Najčastejšie sú nimi unáhlené a nesprávne závery, ktoré si urobí poradca pre seba, čím padá do sebaklamu. Dôvodmi môžu byť nasledujúce faktory:

a) Nevhodné alebo nesprávne polozenie otázok okultne zaťaženému človeku, čo ho vedie do úplnej alebo čiastočnej dezorientácie.

b) Použitie rozprávania a svedectiev, ktoré sa dozvedel o okultne zaťaženom nie od neho, ale od iných ľudí, ktorí ho poznajú alebo o ňom počuli od niekoho iného. Osobný rozhovor s trpiacim človekom nemožno nahradiť ničím iným, pretože v takom prípade je takmer nemožné vyhnúť sa chybám.

c) Poradcov subjektívny prístup k okultne zaťaženému človeku, ktorý prišiel k nemu vyznať hriechy. V tomto prípade je riziko, že vznikne zaujatosť alebo predpojatosť, ktoré vedú k nesprávnym záverom a spôsobia sebaklam. Niet divu, že ľudia hovoria: „To, čomu veríme, sa snažíme aj dokázať“. Príčinou mnohých chýb v duchovnom poradenstve býva nedostatok objektívnosti a neutrálneho postoja k tým, ktorí žiadajú o pomoc.

d) Vyhodnotenie neobvyklých prejavov rôznych psychických porúch pri halucináciách a počutí hlasov ako okultné zaťaženie a posadnutosť. Nesprávna diferenciálna diagnostika duševného stavu človeka môže byť zapríčinená neznalosťou príznakov takých chorôb, ako sú všetky druhy psychóz, schizofrénia, delírium tremens, námesačnosť, rôzne fóbie (vtieravé obavy) a podobne.

e) Nerozumná duchovná aktivita, ktorá nabáda horlivého kresťana alebo kresťanku, aby poskytoval pastoračnú službu okultne zaťaženým ľuďom bez toho, aby bol na to pripravený a povolaný Bohom. Dokonca ani vtedy, keď je

vedený ľútosťou a súcitom k týmto dušiam, rovnako aj úprimnou túžbou pomôcť im, nemôže sa púšťať do tejto práce bez konzultácie s inými, už skúsenými služobníkmi alebo bez podpory skupiny silných modlitebníkov. Nakoniec, keď človek zasahuje do duchovného sveta bez toho, aby mal k tomu autoritu od Boha a Ním darované zmocnenie, vtedy nie sú vylúčené vážne následky, ktoré sa prejavujú pomstou satana tomu, kto siahol na jeho moc, ako aj jeho príbuzným a priateľom.

Dokazuje to aj príklad jednej kresťanky, ktorá sa zo súcitu k dušiam trápeným od diabla rozhodla, že sa začne za ne pravidelne modliť. Spočiatku išlo všetko dobre. Tí, za ktorých sa prihovárala u Boha, prežívali zjavné pozitívne zmeny vo svojom stave, čo ju, samozrejme, veľmi povzbudzovalo. Keď sa o tomto úspechu dozvedeli ďalší členovia z jej cirkvi, začali k nej prichádzať s prosbou, aby aj ich zaradila do svojho modlitebného zoznamu, čo kresťanka ochotne urobila. Avšak prišiel čas, keď žena pocítila, že sa pri nej začalo diať niečo nedobré. Začali mučivé bolesti hlavy, objavili sa nevysvetliteľné obavy, začali ju trápiť desivé sny, z ktorých sa prebúdzala so srdcervúcim krikom v studenom pote. Prejavili sa tiež nedorozumenia a nejaká neviditeľná trhlina v jej vzťahu k manželovi a dospelým deťom, hoci v minulosti rodina bola veľmi svorná. Postupom času jej osobný duchovný stav začal zreteľne upadať. Počas modlitby cítila nejakú vnútornú blokádu. Slovo Božie prestalo byť už také živé ako predtým. Niekedy pri modlitbe akoby jej hrtan chytil krč, takže doslova vytlačila zo seba s námahou zhládúvané slová.

Toto všetko ju veľmi znepokojilo a prinútilo hľadať pomoc u skúseného duchovného poradcu. Pri dlhšom osobnom rozhovore s ním si uvedomila, že príčinou jej znepokojujúceho stavu bola skutočnosť, že v minulosti, keď ešte bola neveriaca, sa dopustila okultných hriechov. Nikdy ich nepriniesla do svetla a nemodlila sa modlitbu zrieknutia sa moci satana, ktorý neváhal toto využiť a začal sa mstiť za to,

že aj napriek tomu sa odvážila preniknúť do jeho kráľovstva. Bolo treba mnoho modlitieb, pôstu a dlhotrvajúci, niekedy až mučivý boj so silami temna, pokým pocítila, že diabol stráca nad ňou moc a postupne ustupuje.

Na záver tejto kapitoly by som chcela dať niekoľko rád, ktoré pomôžu duchovným poradcóm a všetkým Božím deťom, ktoré sú povolané poskytnúť iným svoju pomoc, ako sa vyhnúť striehnucim duchovným nebezpečenstvám a ich následkom v ich osobnom živote.

1. Predovšetkým strážte svoje srdcia a mysle, keď vám ľudia vyjadrujú svoju vďačnosť a uznanie za čas, ktorý ste im venovali a za preukázanú duchovnú pomoc, čo je vo všeobecnosti z ľudského hľadiska správne a úplne prirodzené. V takých prípadoch je najlepšia odpoveď, že ty konáš len to, čo ti zveril Boh ako službu a preto všetka vďačnosť patrí Jemu. Zostávať v pokore pomáha aj osobné uvedomenie si toho, že dávaš druhým iba to, čo tebe daroval Boh.

No a tým, ktorí príliš horlivo chrlia pochvaly a vyjadrujú svoj obdiv, stačí pokojne, priateľsky povedať, že takýmto spôsobom bez toho, aby si to všimli, poskytujú veľkú službu satanovi, ktorý čaká len na to, aby vás priviedol k pádu. Po vypočutí výlevov týchto ľudí je dôležité vždy mať na pamäti, že práve tí, ktorí nás vychvaľujú a vyvyšujú, stávajú sa neskôr najväčšími a nezmieriteľnými nepriateľmi, zašliapávajú naše dobré meno do blata a šíria o nás najneuveriteľnejšie klebety a ohovárania. Nemali by sme zabúdať, že každý človek je veľmi premenlivý. Dnes si pre neho idol a zajtra bude schopný duchovne ťa zhodiť na zem a nemilosrdne šliapať po tebe svojimi vlastnými nohami.

2. Chráňte sa viesť ľudí za sebou, robiť zo seba Božiu prozreteľnosť. Vašou úlohou nie je naviazať ich na seba, ale ukázať im cestu k Tomu, ktorý je schopný riešiť všetky ich problémy. Duchovný poradca, ktorý je zodpovedný, hlbavý a má Božiu bázeň, nikdy nedovolí, aby tí, ktorí sa k nemu obrátili o pomoc, stali sa na ňom závislí. Ak zbadá, že ľudia

začínajú neustále žiadať od neho radu dobre že nie na všetky životné otázky, a tým sa prejavuje u nich začínajúca závislosť, nech to zoberie ako výstražný signál a bude robiť všetko preto, aby obrátil ich pohľad od seba na Pána. Ak tak neurobí, potom skôr či neskôr pocíti Božiu žiarlivosť. Veď, Biblia nie nadarmo hovorí: „*Hospodin je žiarlivý Boh*“ (Nah 1:2) a „*Prekliaty je muž, ktorý dúfa v človeka a telo robí svojou oporou*“ (Jer 17:5, EP). Nebeský Otec nemôže dopustiť, aby niekto iný namiesto Neho sa stal pre nejakú dušu hlavným priateľom a radcom.

3. Pri počúvaní svojho návštevníka sa snažte zaujať neutrálnu pozíciu a pristupovať k problému objektívne; ne-snažte sa postaviť sa na jeho stranu a robiť unáhlené závery, ktoré prinášajú viac škody ako úžitku. Veď každému človeku je vlastné subjektívne posúdenie prebiehajúcich udalostí, v ktorých vidí seba nepochopeného, zraneného a poníženého, a druhých ako vinníkov svojho stavu. V takejto situácii potrebujeme múdrosť a vedenie zhora, aby sme na jednej strane pomohli tejto duši a na druhej strane – aby sme jej nenadŕžali, nepodporovali ju v tom, čo sa nepáči Pánovi. V sedemnástom verši tretej kapitoly listu Jakuba nie náhodou sa hovorí, že múdrosť pochádzajúca zhora (ktorú bezpodmienečne musí mať každý duchovný poradca) je nielen čistá, pokojná a skromná, ale ešte aj **ne-stranná a nepokrytecká**.

4. Neotvárajte ľuďom, ktorí k vám prichádzajú, skryté tajomstvá svojho srdca a nezdierajte sa nadmieru so svojimi osobnými skúsenosťami. Veď diabol si želá pomstiť sa vám za vašu službu, ktorú tak nenávidí. Bude neustále hľadať možnosti, ako by vám mohol spôsobiť bolesť, zasievať urážku, hnev až nenávisť k ľuďom, ktorí sú schopní zneužiť na ohováranie a klebety to, s čím ste sa im zdôverili. Keď docieli svoje, nebudete vhodní na túto dôležitú službu. Pripraví vás o odmenu a o nevyhnutnú pomoc tým, ktorí ju veľmi potrebujú. Uvedomte si, že ľudia sa často sami bez toho, aby si to uvedomovali, stanú

diablovým nástrojom, namiereným proti vám. Nepohoršujte sa pre ich duchovnú slepotu a nemajte im to za zlé. Tak ako sa lekári nemôžu hnevať na pacientov, tak aj duchovní poradcovia v duchovnom liečení a starostlivosti o duše sa nemôžu urážať na svojich zverencoch, ale musia trpezlivo znášať ich slabosti a byť zhovievaví k neskúsenostiam, chybám a omylom.

5. Neočakávajte od ľudí odmenu a vd'ačnosť, ale konajte vašu službu kvôli Tomu, Kto ich stvoril. Čím častejšie si pripomínajte slová múdrehu Kazateľa, ktorý varoval tých, ktorí očakávali dary, hovoriac: „*úplatok kazí srdce*“ (Kaz 7:7). Apoštol Pavol chápal svoju službu blížnym ako vydanie seba bez požadovania odmeny a vzájomnej lásky. „*Ja však veľmi rád vynaložím všetko, ba vydám aj seba samého za vaše duše,*“ – povedal obrátiac sa na kresťanov žijúcich v Korinte. „...*hoci aj väčšmi vás milujúc menej som milovaný.*“ (2Kor 12:15a, 15b - RP).

S tým istým sa zrejme stretol aj známy Boží muž Oswald Chambers, pretože on tiež raz povedal: „Ak sme sa raz posvätili službe blížnym, veľmi skoro budeme sklamaní, keď sa stretneme s nevďačnosťou od ľudí. Prejavia sa nevďačnejší ako psy. Ale ak budeme slúžiť z lásky k Bohu, žiadna nevďačnosť nám nemôže prekaziť, aby sme im slúžili, a nič nás nezastaví, ako nič nezastavilo Krista.“ Radosť z dobrých skutkov vykonaných z lásky k Pánovi a ľudom môže byť vašou jedinou odmenou, a predsa to stojí za to.

6. Napriek skutočnosti, že vám Boh zveril duše svojich detí a daroval múdrosť zhora, dávajte pozor, aby ste nepredpokladali, že vo svojej službe ste neomylní a určite budete chránení pred všetkými možnými chybami. Božie Slovo nie nadarmo hovorí: „*Niet totiž na zemi spravodlivého človeka, ktorý robí dobre a nehreší*“ (Kaz 7:20). Teda aj duchovný poradca, ktorý svojou službou robí ľudom veľa dobrého, je schopný myliť sa a v niečom zhrešiť. Veď aj on, hoci mu Pán dal autoritu, je len človek. Preto, ak ste

dali niekomu zlú radu, alebo usmernili v niečom tak, že to nevedlo k ničomu dobrému, majte odvahu priznať si, že ste sa mýlili a požiadať človeka o odpustenie. Žiaľ, existujú duchovní poradcovia, ktorí samotné ospravedlnenie považujú za niečo, čo je pod ich dôstojnosť. Lenže ak sa oni sami nebudú chcieť ponížiť, potom príde čas, kedy ich poníži Boh, a vtedy posledné pre nich bude horšie ako prvé.

7. Ak v duchovnom rozhovore chcete niekomu dokázať, že máte pravdu, snažte sa, aby ste sa vtedy nerozčúlili a neboli nervózni, pretože keby ste takto konali, sotva presvedčíte svojho spolubesedníka, že váš postoj je správny. Keď dávate človeku radu alebo poučenie, dávajte pozor na to, akou formou, akým tónom a v akom duchu to robíte. Môže sa stať, že myšlienka, ktorú ste povedali, je dobrá a správna, ale spôsob, akým je prednesená, všetko zotrie.

8. V pastoračnom rozhovore sa nesnažte hneď presvedčiť človeka o tom, čo je v rozpore s jeho osobnými názormi, ktoré ešte v danom okamihu nemôže zmeniť, lebo duchovne na to ešte zatiaľ nedozrel, a preto zostane pri svojom názore. Túto zásadu je veľmi dôležité dodržať, keď ide o svetonázor alebo konfesiónálnu dogmatiku, v ktorej sa duchovne narodil. Namiesto toho sa snažte prebudiť v ňom také prežitie a pocity, ktoré by úplne zmenili jeho postoj k existujúcim problémom. Na to budete musieť duši pomôcť, aby pochopila tie pravdy kresťanského učenia, ktoré jej môžu dať v prvom rade slobodu z pút úzkoprsých predstáv a názorov.

Kapitola 9

Duchovná autorita

Drahí priatelia! V posledných desaťročiach sa Boží služobníci stále častejšie zaoberajú otázkou, prečo je možné pozorovať prakticky vo všetkých kresťanských cirkvách narastajúce duchovné ochladnutie, s čím súvisí aj odklonenie sa od základných biblických právd. Čo je príčinou, že sa naše mysle a srdcia plnia zľahčeným, formálnym, povrchným kresťanstvom, ktoré neprináša uspokojenie a radosť ani tým, ktorí prichádzajú na bohoslužby, ani tým, ktorí kážu z kazateľnice? Samozrejme, najjednoduchšie je vysvetliť to poslednými časmi, v ktorých žijeme, keď podľa Ježišovej predpovede: „**pretože sa rozmnoží neprávosť, v mnohých vychladne láska**“ (Mat 24:12). Avšak okrem toho existuje ešte celý rad príčin a jedna z nich je **nedostatok duchovnej autority** u tých, ktorí by ju teoreticky mali mať, a to predovšetkým u zvestovateľov Evanjelia.

Slovo „**autorita**“ znamená – vplyv človeka na druhých, uznanie a prejavenie rešpektu od iných ľudí. Mať autoritu znamená – zaslúžiť si bezvýhradnú dôveru a získať si všeobecnú lásku a sympatiu. Pokiaľ ide o definíciu „**duchovnej autority**“, pod tým sa rozumie v prvom rade to, keď človek má osobitné pomazanie a Božiu moc, ktorá mu je daná zhora. Všetko ostatné je už dôsledkom toho. Ľudia si zvyčajne myslia, že takú autoritu si treba vybojovať, musia byť silnou osobnosťou, mať pôsobivý vzhľad, výrečnosť, prezieravosť, odvahu a odhodlanie, dokázať sa pohybovať v spoločnosti, vyjadrovať múdre myšlienky a mať pevné presvedčenie. Avšak všetky tieto vlastnosti vôbec nedokazujú, že je človek duchovnou autoritou, ale skôr poukazujú na to, čo sa páči nášmu telu.

Duchovná autorita je založená na Božom zjavení, je to Božie vyvolenie, a nie úsilie samotného človeka. Pramení zo služby a buduje sa na nej. V opravdivej duchovnej službe

iniciatíva pochádza vždy od Pána. Ak sa iniciátorom stáva človek, potom všetko, čo koná, nie je nič iné než „cudzí oheň“, podobný tomu, ktorý Nádab a Abíhu, synovia najvyššieho kňaza Árona, kedysi priniesli do chrámu, kvôli čomu ich Boh usmrtil (Lev 10:1-2). Autorita je ustanovená nie na to, aby vyzdvihovala človeka, ale aby boli splnené Božie prikázania. Je potrebná nie na to, aby poukazovala na seba, ale aby odhaľovala ľuďom správne chápanie Boha.

Žiaľ, v našej dobe pojem duchovnej autority stratil svoj pôvodný význam. Rozumie sa pod ňou nie Božie pomazanie, ale to, keď má človek istú právomoc, príslušné teologické vzdelanie a schopnosť viesť. Presne tak je to aj s chápaním charakteristiky „**služobníka**“. Slovo je odvodené od slovesa „slúžiť“, to znamená – dávať seba, svoj čas a silu k dispozícii druhým. Dnes toto slovo nadobudlo trochu iný význam, pretože zahŕňa v sebe nie natoľko ťažkú poradenskú a pastoračnú prácu s úplným odovzdaním sa ľuďom, ale skôr byť pred nimi ako ich vodca, ktorý dohliada na dodržiavanie cirkevného poriadku a tých, ktorí ho neplnia, berie na zodpovednosť. V tejto súvislosti sa na vedúce postavenie v cirkvi hľadá skôr ako na prestíž a nie tak, že duchovná autorita má uvádzať do života moc zhora a možnosti, ktoré sú jej zhora dané.

V období Starého a Nového zákona si Boh sám vyvolil služobníkov a vodcov Božieho ľudu. Dnes ich volia ľudia hlasovaním členov komunity alebo rozhodnutím bratskej rady cirkvi so súhlasom nadriadeného biskupa. Voľby na najvyššej úrovni prebiehajú v synodách, na kongresoch a konferenciách. Takto zvolení služobníci vykonávajú bohoslužby, biblické hodiny, modlitebné zhromaždenia, bratské stretnutia, organizujú evanjelizácie miestneho alebo širšieho rozsahu, zaoberajú sa vyučovaním duchovných pracovníkov – zdalo by sa – robia všetko nevyhnutné, aby kresťanské cirkvi rástli a prosperovali. A predsa – namiesto očakávaného vzostupu a rastu sa všade pozoruje pokles a rastúce duchovné ochladnutie. Stále viac a viac veriacich ľudí opúšťa svoje zbory a pri

hľadání duchovnej potravy prechádzajú z jednej cirkvi do druhej a dosť často v nedeľu väčšinou zostávajú doma.

Prečo sa stráca záujem o kresťanskú vieru, zatiaľ čo iné náboženstvá získavajú stále viac a viac stúpencov? Čo spôsobuje takéto sklamanie? Vari sa Kristus zmenil tak, že stratil pre hriešnikov svoju príťažlivú moc?! Ako vysvetliť skutočnosť, že v apoštolskej dobe ľudia po tisíckach prichádzali do cirkvi, a dnes sa tešíme, ak niekoľko ľudí doplní naše preriedené rady? V čom alebo v **kom** tkvie koreň stále sa prehĺbujúceho problému?

V Liste Jakuba je napísané, že Boh je Otcom svetiel „v ktorom **nieť premeny ani tieňa zmeny**“ (Jak 1:17). A ak je to tak, potom zostáva predpokladať, že sme sa zmenili my, kresťania, hlavne tí, ktorí máme ísť vpred a ťahať za sebou druhých. Veď počnúc od Mojžiša po všetky dni existencie zeme záviselo hlavne od vodcov a vedúcich, nakoľko mohol Pán prejaviť cez nich Svoju moc, slávu a veľkosť. Ustanovení samým Bohom nielen odzrkadľovali Božie svetlo, ale aj ničili úmysly nepriateľa, a tým uvádzali do života Božie zámery a plány.

Keď Pán vyberá človeka do služby, dáva mu to, čo mu nikto iný a nič iné nemôže dať (vrátane známych teológov a získaného teologického vzdelania). Pritom sa služobník stáva schopný robiť také práce, ktoré sú nad rámec ľudských možností, a tým oslavuje Boha, ktorému slúži. V jeho slovách je prítomná moc a sila Svätého Ducha, ktorá im dáva váhu a osobitný význam. Jeho reč preniká do hĺbky srdca, otriasa duše ľudí a má obrovský vplyv na ich život. Jasným príkladom toho je obdivuhodná sila slov Jána Krstiteľa a tiež reč na vrchu Ježiša Krista, ktorá udivovala zástupy svojou mocou, hĺbkou a jednoduchosťou, o čom evanjelista hovorí toto: „*Keď Ježiš skončil túto reč, zástupy žasli nad jeho učením. Učil ich totiž ako **taký, čo má moc**, a nie ako ich zákonníci*“, ktorí dávali ľuďom len mŕtve teórie (pozri Matúš 7:28-29). Táto moc hovorí o Božom vyvolení, o poslušnosti a vernosti v Pánom zverenej službe. Táto

moc je daná len tým služobníkom, ktorých životy sú úplne zasvätené Stvoriteľovi a sú v súlade so Svätým Písmom.

Je dôležité, aby sme si uvedomili, že taká múdrosť, sila a moc, cez ktorú sa prejavuje duchovná autorita, nie je niečo nemenné, čo sa dáva človeku raz a navždy. Nie. Ak služobník pre nejakú príčinu nebdie, upadne do hriechu alebo sa v jeho živote objavia záľuby, ktoré sa stanú modlami, dary a prejavy Ducha Svätého zoslabnú a neskôr sa úplne zastavia a následne mizne aj pozitívny vplyv na iných. Pritom sa z jeho rečí stráca inšpirácia a schopnosť prenikať do hlbín srdca, aby sa menili. To, čo hovorí, vyučuje a čo vyžaduje od iných, už nepredstavuje Boha, ale jeho samého. Stále menej sa naňho obracajú o radu alebo vyučovanie a čím ďalej tým menej si berú z neho príklad.

Ježiš napomínal svojich učeníkov: „*Ľy ste svetlo sveta. Mesto, ktoré leží na vrchu, sa nedá ukryť*“ (Mt 5:14). A tieto slová, ktoré charakterizujú pravých učeníkov Ježiša Krista, patria predovšetkým služobníkom. Svetlo, ktoré sa cez nich šíri, nie sú len reči o Ježišovi a správne vyučovanie prednášané z kazateľne, ale predovšetkým ich vlastné správanie, reakcie a obyčajný každodenný život, ktorý deň čo deň pozorujú okolití ľudia. Túto skutočnosť potvrdzujú ľudia, ktorí v poradenských rozhovoroch hovoria: „V cirkvi nás neustále učia, aby sme si vážili, ctili služobníkov. Dokazujú to slovami z Biblie, že je to nevyhnutné. Ak sa mám úprimne priznať, keď vidím ich vlastný život a správanie v rôznych konfliktných situáciách, strácam každú úctu a túžbu nasledovať to, čo oni učia, pretože sami neplnia to, o čom nás poučujú“.

Čo na to povedať? Je to smutné priznanie, ale žiaľ, skutočnosť je taká. Áno, Biblia naozaj hovorí, že treba mať úctu voči služobníkom a poslúchať ich, čo sa odzrkadľuje aj v nasledujúcich veršoch: „*Prosíme vás, bratia, aby ste si vážili tých, čo s námahou pôsobia medzi vami, sú vašimi predstavenými v Pánovi a napomínajú vás. Nadovšetko si ich vážte a milujte pre ich dielo. Nažívajte medzi sebou v pokoji*“ (1 Tes 5:12-13). „*Poslúchajte svojich vodcov a ustupujte im,*

lebo oni bdejú za vaše duše ako takí, **ktorí vydajú počet**, aby to robili s radosťou a nevzdychali, lebo to by vám nebolo užitočné“ (Heb 13:17, RP). Lenže okrem týchto dvoch miest v Svätom Písme je jeden verš, ktorý núti tentoraz samotných služobníkov, aby sa zamysleli, pretože hovorí o podmienke, ktorú treba splniť, aby mohli počítať s takým postojom voči sebe: „**Pamätajte na tých, čo vás viedli a hlásali vám Božie slovo. Dobre si všímajte, aký bol koniec ich života a spôsob žitia a napodobňujte ich vieru**“ (Heb 13:7).

Prax života ukazuje, že ľudia si vážia, ctia a ochotne počúvajú zvyčajne len toho, kto je pre nich dobrým príkladom, a chcú ho napodobňovať. Ak služobník hovorí len zbožné slová a učí, ako správne konať, ale sám tak nekoná, potom vznikne k nemu úplne opačný vzťah. No najdôležitejšie je, v akom duchovnom stave sa taký služobník blíži k večnosti. Môže sa stať, že v priebehu celého svojho života „vyniká“ hlbokými znalosťami Božieho Slova, rôznymi darmi a schopnosťami, a na konci svojej cesty vykoná niečo také, čo poprie všetky jeho zásluhy a požehnania. Dôkazom toho je život Gedeona, ktorý získal zvláštnu priazeň a požehnanie v očiach Hospodina. Mnohotisícovú armádu Midjánčanov porazil iba s tristo vojakmi. Keď ho Izraeliti chceli urobiť kráľom, obozretne odmietol túto česť, ale všetku jemu vzdávanú slávu dal Bohu. Hoci odolal takým silným pokušeniam, predsa neobstál až do konca a dovolil satanovi, aby ho chytil v malej veci. Požiadal vojakov, aby mu dali zlaté náušnice z koristi dobytej od Izmaelitov. Urobil z nich efod, ktorý sa potom stal modlou pre Izrael a osídлом pre neho samého a jeho rodinu (pozri knihu Sudcov 8:27). Takto je potvrdená pravdivosť slov „nie začiatok, ale koniec korunuje dielo“ a platí to podnes.

Najvýraznejšími príkladmi duchovnej autority, ktoré nachádzame na stránkach Biblie, sú Mojžiš a apoštol Pavol, ktorí žili a pracovali v období Starého a Nového zákona. Keď sledujeme udalosti spojené s ich požehnanou službou, môžeme pochopiť, ako sa rodia hrdinovia viery, ktorých Boh

používa s veľkou mocou na svoju slávu. Aj keď sú títo dvaja muži vzdialení od seba mnoho stáročí, sú zrejmé paralely medzi tým, ako si Pán pripravoval na službu každého z nich. To nám dáva právo domnievať sa, že pri príprave svojich nádob On aj dnes používa tie isté cesty. Keď skúmame tieto cesty a porovnávame ich s našimi spôsobmi a metódami, môžeme odhaliť rozdiely, chyby a prešľapy, ktoré zbavujú požehnania našu službu, prebiehajúcu často podľa princípu „pre Boha, ale bez Boha“.

1. Predovšetkým si treba všimnúť, že ako Mojžiš, tak aj Pavol boli vyvolení pre službu samotným Pánom. Oni to nehľadali, ale ani sa neprotivili, keď im Pán ukázal Svoju vôľu, a potom ich Božie vedenie sprevádzalo v celom ďalšom živote. V súčasnej dobe sa len zriedka praktizuje takýto spôsob. Mnohí bratia sa stali služobníkmi len preto, že to sami chceli. Jeden pastor otvorene priznal, že od raného detstva si dal sľub, že bude kazateľom, aj sa ním stal. Ani slovom sa nezmienil o tom, že to bola pre neho Božia vôľa.

2. Mojžiš aj apoštol Pavol dostali na svoju dobu dobré vzdelanie. Prvý bol vyučený všetkej múdrosti Egypta v paláci faraóna a druhý absolvoval duchovnú školu pri nohách slávneho teológa tej doby, Gamaliela. Avšak obaja to považovali za smet a pokojne zavrhlí všetko, čo kedysi získali, len aby naplnili Božiu vôľu. Každý spokojne opustil to, s čím súčasní služobníci obyčajne nemajú silu sa rozlúčiť. Vedomosti, ktoré získali v teologických alebo iných inštitúciách, si cenia tak vysoko, že sa ich boja spochybniť, aj keď sú zjavne v rozpore s praxou kresťanského života.

3. Obaja, ako Mojžiš tak aj Pavol (v tom čase ešte Saul) v boji za spravodlivosť a pravdu v mladíckom zápale prejavili horlivosť bez rozvahy. Keď Mojžiš videl, ako Egyptan bije Hebreja, v zápale „spravodlivého“ hnevu zabil páchatela a ukryl jeho telo v piesku. Veril, že sa to Bohu bude páčiť. Saul v podobnej ľudskej horlivosti tiež bol pripravený zabiť každého, kto sa odvážil uznať za Mesiáša Ježiša, ktorého on ešte dovtedy nepoznal. Kvôli tomu sa stal neľútostným

nepriateľom kresťanov. Až po mnohých rokoch sa jednému i druhému otvoril úplne iný, pre nich pripravený Boží plán. Aby ho naplnili, zasvätili tomu celý svoj život a nepozerali sa viac naspäť. Aj v nasledujúcich storočiach bolo medzi Božími mužmi veľa takých, ktorí skôr, ako ich Pán začal používať vo Svojej vinici, potrebovali roky boja sami so sebou, prehodnotenie duchovných hodnôt a dovtedajších myšlienok a názorov.

Niečo podobné sa deje aj dnes, keď Pán zjavuje Svojej vyvolenej nádobe niečo, čo protirečí všetkým jej doterajším názorom a presvedčeniam, nabáda ju opustiť to, v čo verila, aby začala konať úplne v inom smere. Vtedy sa v srdci človeka začína mučivý boj. Koniec koncov, nie je ľahké vzdať sa toho, v čom sa duchovne narodil, čomu venoval roky alebo dokonca desiatky rokov svojho života, a k tomu si ešte priznať, že mnohé otázky duchovného života chápal nesprávne, a to znamená, nesprávne usmerňoval iných. Uvedomiť si to – znamená priznať si aj svoje chyby, čo samozrejme, zraňuje naše pyšné „JA“, ktorému je ťažko pokoriť sa, o to viac, ak to súvisí s mienkou iných ľudí a ich vzťahom k nám. Takýto krok sa stane teraz tou najvyššou latkou a pre mnohých je veľmi ťažké ju prekročiť. Keď sa na to neodhodláme, Pán nás nebude môcť použiť v tom novom, doteraz ešte nepoznanom Jeho pláne, ktorý pre nás pripravil.

4. Človek, ktorý je Bohom povolaný k duchovnej službe, zvyčajne prechádza dlhou prípravou v podobe vnútorného zápasu, bolestivých duchovných hľadání a ťažkých skúšok, po ktorých jeho charakter nadobúda pozoruhodné črty: skromnosť, krotkosť, pokoru a chýba u neho akákoľvek sebaistota. Okrem toho, začiatku jeho služby často predchádzajú roky trpezlivého čakania, ktoré však nie sú strateným časom. Počas nich Pán Svoju nádobu očisťuje a posväcuje, mnohé v nej mení, usmerňuje, vychováva a vyučuje. Práve tak to bolo aj s Mojžišom. Predtým, než mohol vyviesť izraelský národ z Egypta, musel stráviť štyridsať rokov na púšti, kde v duchovnej osamelosti a v ohni skúšok „zhorelo“ jeho pyšné,

povýšenecké „JA“ a zmenil sa na najpokornejšieho človeka na zemi. Keď Boh oznámil Mojžišovi, že si ho zvolil za vodcu Svojho ľudu a má hovoriť s faraónom, povedal, vedomý si svojej bezvýznamnosti: „*Prosím, Pane, ja nie som výrečný muž; nebol som ním predtým a nie som ani teraz, keď sa rozprávaš so svojím služobníkom, lebo mám ťažkopádne ústa i jazyk, **pošli niekoho iného***“ (Ex 4:10,13).

Rovnakým spôsobom Boh pracoval aj s apoštolom Pavlom. Keď mu zjavil Svoju vôľu, odviezol ho od zhonu a mnohých obdivovateľov do púšte v Arábii. Potom ho doviedol do Damasku, kde sa mu nielen zjavoval v tichej samote, ale veľa v ňom menil, takže z bývalého sebaistého Saula nakoniec nezostalo nič. Ako výsledok vidíme u Saula tie isté vlastnosti ako u Mojžiša. Pokora a uvedomovanie si svojej ničoty sa zračia aj v jeho slovách, keď o sebe hovorí: „*Ježiš Kristus prišiel na svet spasit' hriešnikov. **Ja som prvý z nich***“ (1Tim 1:15). Žiaľ, to, čo bolo normou pre služobníkov v biblických časoch, dnes už prestalo byť nevyhnutnosťou. Božia príprava na službu a osobné spoločenstvo so Stvoriteľom sú nahradené rokmi štúdia v duchovnej inštitúcii, kde sa získava teologické vzdelanie, ktoré dáva len vedomosti o Bohu, ale nie poznanie samotného Boha.

5. Apoštolovi Pavlovi bola úplne cudzia duchovná pýcha, namyslenosť, sebaistota, hľadanie uznania a ocenenia od ľudí, čo sa stalo úskalím mnohých Božích mužov dnešnej doby. Pavel odmietal vychvaľovanie a zvelebovanie od ľudí (Skutky 14:11-18, 1Kor 3:5-10), rovnako aj Mojžiš, ktorý sa zriekol svojho spôsobu služby, čo dobre vidieť z nasledujúceho príkladu. Keď Jetro navštívil v púšti svojho zaťa a videl, ako sa mu ťažko usmerňuje Izrael, dal mu múdru radu, aby si vzal na pomoc iných ľudí a vyvolil si veliteľov a sudcov, ktorí by súdili ľud, a boli zapojení aj do iných dôležitých záležitostí, spojených s vedením ľudu, s čím Mojžiš hneď súhlasil (2M 18 kap.).

Pán nikdy neprejaví svoju slávu v človeku, ktorý je schopný rýchlo a ľahko spyšnieť. Úlohou služobníka je

reprezentovať Božiu autoritu, a nie nahradzovať ju. To znamená, že naše pyšné, povýšenecké a sebavedomé, „JA“ musí byť zničené a vlastné mudrovania, myšlienky a názory úplne opustené. Pre takého človeka sa stáva hlavným cieľom a obsahom života poznanie Božej vôle a jej bezvýhradné plnenie. Len v takom prípade sa naplní Božie slovo, ktoré hovorí: „*Bázeň pred Hospodinom vychováva k múdrosti, slávu predchádza pokora*“ (Prísl 15:33). Bez dodržiavania tohto pravidla sa ťažko môžu objaviť duchovné authority, obdarené múdrosťou a mocou z výsosti, ktoré by mohol Boh použiť podobne ako Mojžiša a apoštola Pavla.

6. Ako Mojžiš, tak aj apoštol Pavol mali zvláštny blízky vzťah s Pánom. O prvom z nich sa hovorí: „*Hospodin sa rozprával s Mojžišom z tváre do tváre, ako keď sa niekto rozpráva so svojím priateľom*“ (Ex 33:11). A druhý, keď vlastnými ušami počul usmernenie nebeského Otca, hovoril o tom neskôr ako o niečom úplne prirodzenom: „*Veď ja som prijal od Pána to, čo som vám aj odovzdal...*“ (1Kor 11:23). Obidvaja muži museli byť v neprestajnom blízkom spoločenstve s Pánom, aby splnili Jeho vôľu. On bol hlavným Iniciátorom toho, čo robili. Ako plnitelia Jeho vôle oni len uskutočňovali plány svojho veľkého Zákonodarcu a Dokončovateľa. U nás to však dnes, žiaľ, býva práve naopak. Bez toho, aby sme mali jasno a úplnú istotu, či je to Božia vôľa, plánujeme a uskutočňujeme svoje vlastné myšlienky, a potom horlivo prosíme Pána, aby potvrdil ich správnosť Svojím požehnaním.

Hlavným poslaním každého, kto je duchovnou autoritou – je niesť Evanjelium v moci Svätého Ducha obrovskému Božiemu stádu oviec, roztrúsenému po celom povrchu zeme. Avšak, ak sa takéto nádoby len zriedkakedy utiahnu do samoty, aby mohli hlboko rozjímať a mali osobné spoločenstvo s Pánom, potom jednoducho nie sú schopné povedať požehnanú kázeň, ktorá by prenikla do hĺbky ľudských srdc. V ich slovách sa nebude prejavovať moc zhora, ktorá sa nadobúda v tísine. V tejto ťažkej dobe, ktorá je naplnená

zhonom, náhlením sa, neustálym stresom, Boží služobníci musia prosiť Pána, aby ich ochránil pred neplodnou, nepretržitou činnosťou a neustálou prílišnou zamestnanosťou. Popri plánovaní, organizovaní a uvádzaní do praxe na prvý pohľad dôležitých cirkevných podujatí sa venujú veciam, ktoré je potrebné štatisticky vykázat' a uisťujú sa, že sa zaoberajú niečím dôležitým. Pritom sa veľmi ľahko zabudne na osobný vzťah s Tým, pre Koho a kvôli Komu sa všetko toto robí.

Bratské stretnutia, konferencie, rokovania, kongresy a obrovské evanjelizácie, aj keď prinesú nejaké ovocie v celkovom duchovnom vývoji, ale nie sú až takým prínosom pre Božích pomazaných služobníkov pre prehĺbenie ich osobného spoločenstva s Pánom. Ak sa pozriete na nabitý program niekoho z nich, zdá sa, že sa boja ostať osamote. Stále musia byť medzi ľuďmi, hovoriť s nimi, spolu niečo podnikat', pracovať aj odpočívať. Na pokojné rozjímanie a modlitby osamote im často nezostáva ani jedna minúta. Pri takomto spôsobe života, zdá sa, akoby zabúdali na to, že aj Boží Syn potreboval byť sám v spoločenstve s nebeským Otcem, od ktorého čerpal zmocnenie a silu, aby splnil zverenú Mu službu – spasenie duší.

Každý kazateľ, služobník a vedúci cirkvi, ktorý chce plodne pracovať pre Pána, musí si vždy nájsť čas na rozjímanie v tísine a osamote. Rozhodne potrebuje mať útočisko, v ktorom by sa mohol oddeliť od hluku a rámusu tohto sveta, aby prebýval v tichu a modlitebnom spojení so svojím milovaným Stvoriteľom. Ved', Biblia nehovorí nadarmo: „*Kto je ten človek, ktorý sa bojí Hospodina? Ukáže mu cestu, ktorú si má vybrať. Pokojne bude spávať a jeho potomstvo zdedí krajinu. Hospodin je priateľ tých, čo sa ho boja, a oboznamuje ich so svojou zmluvou*“ (Žalm 25:12-14).

7. Ako v Mojžišovej službe ľuďom, tak aj v Pavlovej možno pozorovať schopnosť znášať nepochopenie a dokonca nepriateľstvo od tých, ktorí im boli blízko a mali im pomáhať a nie odporovať. Keď sa proti Mojžišovi vzbúril rodný brat a sestra kvôli jeho žene – Etiópanke, Boh sa ho

zastal, Miriam potrestal leprou. A tiež, keď izraelský národ bol potrestaný za reptanie a vzburu, Boží služobník Mojžiš sa hneď prihovárал za previnilcov a prosil, aby im Boh odpustil a dal milosť. Žiadna pomstychtivosť, žiadna horkosť, žiadna urážka alebo túžba po pomste sa neprejavila ani u apoštola Pavla, keď sa obrátil k tým, ktorí ho súdili alebo kritizovali. Pokojne im povedal: „*Ale ja veľmi rád vynaložím, i sám seba cele vynaložím za vaše duše, hoci aj väčšmi vás milujúc menej som milovaný.*“ (2Kor 12:15, RP); „*Bratia, prosím vás: Budte ako ja, veď ja som ako vy. Ničím ste mi neukrividili*“ (Gal 4:12).

Či by sme dnes často našli podobný vzťah medzi Božími deťmi? Koľko sporov, nezhôd, urážok, hádok a rozdelení je v našich kresťanských cirkvách! Celé roky, dokonca aj desaťročia sa živia urážky a horkosť v srdciach tých, ktorí seba považujú za duchovné autority. Koľko zborov je už rozdelených do skupín a skupiniek len preto, že sa vedúci pracovníci nemôžu navzájom zniesť alebo byť zhovievaví a odpúšťať tým, ktorí rozmýšľajú a správajú sa inak než oni! Je smutné, keď v cirkvi vládne samovláda a vedúci zboru uznáva za správne jediné riešenie – jeho vlastné. Avšak ešte tragickejšia je situácia, keď pastor pomocou prorokov alebo svojich verných spoločníkov si vytvára povest' zvláštneho Božieho pomazaného a núti iných, aby sa pred ním skláňali, a tak vytvára dobre že nie kult svojej osobnosti.

8. Ani Mojžiš, ani apoštol Pavol neprejavili ani najmenší náznak žiarlivosti či závidi, keď Boh namiesto nich používal vo svojom diele niekoho iného. Dokonca oni sami zastavili svojich príliš horlivých stúpencov, ktorí sa rozhorčili a chceli sa postaviť proti týmto ľuďom. Napríklad, keď Pán zostúpil v oblaku na starších Izraela a tí začali prorokovať, dvaja z nich, Eldád a Medád, ktorí zostali v tábore, pokračovali v tom aj potom, keď sedemdesiati starší ľudu, zhromaždení okolo stanu, prestali prorokovať. Keď sa o tom dozvedel Jozua, ozval sa: „*Môj pane, Mojžiš, nedovoľ im to! Mojžiš mu však povedal: Ty žiarliš namiesto mňa? Kiežby*

všetci z Hospodinovho ľudu boli samí proroci! Kiežby im Hospodin dal svojho ducha!“ (Num 11:28-29).

Rovnako konal aj apoštol Pavol, pretože v jednom zo svojich listov rozpovedal: „*Bratia, chcem, aby ste vedeli, že to, čo sa deje so mnou, šíreniu evanjelia prospelo. V celej vládnej budove aj medzi všetkými ostatnými sa stalo známym, že ma väznia pre Krista. Mnohí z bratov v Pá-novi, posilnení mojimi putami, v dôvere odvážnejšie a bez strachu hlásajú Slovo. Niektorí síce ohlasujú Krista **zo zá-visti a neznášanlivosti**, ale iní s dobrým úmyslom... Čo na tom! Len nech sa akýmkoľvek spôsobom, či naoko, alebo úprimne, zvestuje Kristus. Z toho sa teším a aj sa budem tešiť“ (Flp 1:12-15,18).*

Iste s tým súhlasíte, že s takýmito reakciami služob-níkov sa nestretávame vždy u dnešných duchovných vod-cov. Veď, ako inak by sa dala vysvetliť rivalita vznikajúca medzi kazateľmi, ktorú zaregistrujú aj tí najnenápadnejší členovia zboru, a sú preto v rozpakoch. „Ako je to možné?“ – pýtajú sa. – „Veď všetci Boží hlásatelia nesú to isté evanjelium, ktoré nás učí vážiť si druhého viac ako samého seba. Odkiaľ je teda takáto túžba vyniknúť a pri-tiahnuť na seba viac pozornosti?! Prečo v kresťanských cirkvách takisto ako vo svete, ktorý nás obklopuje, má miesto vládychtivosť a boj o portfóliá?!“ Keď toto poču-jete z úst novo obrátených ľudí, ešte neupevnených vo viere, niekedy neviete, čo na to povedať.

Existuje jeden veľmi múdry výrok: „Je úžasné, čo všetko môžeme dosiahnuť, ak sa nebudeme starať o to, kto dostane odmenu“. A to je správne, najmä, čo sa týka kresťanskej služby. Pavel apoštol nie nadarmo hovoril Korint’anom: „*Ja som sadil, Apollo polieval, ale Boh dáva vzrast. A tak nič nie je ten, čo sadí, ani ten, čo polieva, iba Boh, ktorý dáva vzrast“ (1Kor 3:6-7).* Pán je nadovšetko. Všetko cenné a dobré, čo robíme, vykonáva sa v Jeho sile, z Jeho milosti, preto i všetka sláva patrí len Jemu. Ľudská pýcha a Božia milosť sa nikdy nemôžu spolu zniesť.

9. Ani Mojžiš, ani apoštol Pavol vo svojej službe a vo vzťahu k iným nepreukázali žiadnu zaujatosť alebo poklonkovanie, žiadny strach z ľudí, keď išlo o pravdu, svätosť a Božiu spravodlivosť. Dokonca aj v prípade Nádaba a Abihu, ktorí boli zaživa spálení Hospodinom za to, že sa odvážili vniesť do svätyne cudzí oheň, Mojžiš zakázal ich otcovi a svojmu vlastnému bratovi smútiť, pripomínajúc: „*Mojžiš povedal Áronovi: Práve toto mienil Hospodin, keď povedal: Na tých, čo prichádzajú ku mne, ukážem svoju svätosť, pred všetkým ľudom budem zvelebený*“ (Lev 10:3), na čo Áron mohol len mlčať. V službe Bohu u neho neexistovali príbuzenské vzťahy, ktoré, zdalo by sa, zaväzujú mať miernejší prístup a zhovievavosť. Presne tak aj apoštol Pavol zabudol na priateľské vzťahy, keď usvedčil apoštola Petra z pokrytectva a neúprimnosti a pred všetkými ho pokarhal slovami: „*Keď som teda videl, že nejdú priamo za pravdou evanjelia, povedal som Kéfasovi pred všetkými: Ak ty, hoci si Žid, žiješ pohansky, nie židovsky, prečo nútiš pohanov žiť ako Židia?*“ (Gal 2:14).

Iste budete súhlasiť, že dnes by takéto správanie v našich spoločenstvách považovali za hrubé porušenie cirkevného poriadku – dobre že nie za rebelantstvo a možno by aj vyslovili napomenutie za neúctu prejavenu voči vedúcim bratom. Veď je to práve strach, ktorý zatvára ústa tým, ktorí vidia, ako sú v cirkvi dovolené do neba volajúce priestupky. Radšej mlčia, ako by zvýšili hlas na obranu Božej pravdy a spravodlivosti! Lojálnosť a liberálny postoj vedúcich cirkví k **hriechom** ich detí, priateľov a príbuzných má za následok, že sa hriechy v spoločenstve pevne zakorenia a rozširia.

10. Keď čítate o Mojžišovi a apoštolovi Pavlovi, neprestávate sa diviť, akú obrovskú – z ľudského hľadiska až neúnosnú – záťaž niesli a koľko úžasnej trpezlivosti, vytrvalosti a vernosti Bohu preukázali! Bez prestávky a bez dovolenky stráviť štyridsať rokov v púšti s ľudom, ktorý sa neustále búril, vyžadoval, reptal, viackrát sa postavil proti nemu – to je pre ľudský rozum nepochopiteľné! Mnohokrát musel Mojžiš

plniť úlohu zástancu, uprosovať Pána, aby odpustil a zmiloval sa nad Izraelom, v opačnom prípade radšej chcel on zomrieť, aby bol ľud omilostený! Aká láska a súcit k ľuďom a aký pocit zodpovednosti za službu, ktorá mu bola raz zverená!

Apoštol Pavol bol takisto odovzdaný práci, ktorú mu zveril Boh, bez ohľadu na všetky ťažkosti, ktoré musel pritom prekonávať. Spomeňte si, čo napísal sám o sebe: *„Sú služobníci Krista? – Hovorím ako nerozumný: Tým viac som ja! Prežil som viac námah, viac väzení, oveľa viac bitiek, veľakrát som bol na dosah smrti. Často na cestách, v nebezpečenstvách na riekach, v nebezpečenstvách hroziacich od zbojníkov, v nebezpečenstvách od vlastného rodu, v nebezpečenstvách od pohanov, v nebezpečenstvách v meste, v nebezpečenstvách na púšti, v nebezpečenstvách medzi falošnými bratmi, v **námahe a lopote**, často **bez spánku**, o hlade a smäde, často v **pôstoch**, v zime a v nahote; a okrem toho všetkého **denne na mňa dolieha starosť o všetky cirkvi**. Ved’ kto trpí slabosťou, že by som aj ja neutrpel slabosťou? Kto je vystavený pohoršeniu, že by to aj mňa nepálilo?“* (2Kor 11:23,26-29).

Žiaľ, dnes sa zriedkakedy stretneme s takýmto postojom k svojej službe. Niektorí pastori sú natoľko unavení z členov svojich spoločenstiev, že sú dokonca radi, keď sa neobracajú na nich so svojimi problémami. Navyše, medzi nimi sú aj takí, ktorí ponížujú a pohŕdajú tými, ktorí im pri hľadaní pomoci otvárajú svoju nečistotu a duchovnú bezmocnosť v boji so svojimi hriechmi. Napríklad, jeden pastor, keď sa rozprával s jemu podobným služobníkom, s pohoršením vyjadril svoj vzťah k takýmto ľuďom so slovami: „Už sa mi zunovali so svojimi hriechmi a problémami! Žijú vo svojich neprávostiach ako v bahne! To aby som si občas čižmy obúval, keď chcem vniknúť do ich života a pritom sa sám nepošpiniť!“

Keď to počujete, ťažko uveríte, že toto pohoršenie pochádza od toho, ktorého hlavnou úlohou je starať sa a venovať sa chorým, špinavým, dobitým a hriechom zraneným

ovciam stáda, ktoré mu zveril Boh. Čo by sa stalo, keby takto reagoval náš hlavný Pastier – Spasiteľ Ježiš Kristus, ktorý dal za nás, nečistých a nehodných Svoju drahú krv?! Ved' Sväté Písmo hovorí, že učeník nie je väčší ako jeho Učiteľ. Nevyhnutnou črtou tých, ktorí vlastne predstavujú Božiu autoritu, má byť milosrdenstvo a veľká trpezlivosť k iným. Služobník sa nemôže pokladať za lepšieho od ostatných len preto, že vie viac o duchovných veciach ako oni. Ved' všetko, čo máme, je nám dané od Boha z Jeho milosti a nič neprichádza samé od seba z nás samých. Služobníkov zdroj pomoci druhým sa nachádza v jeho vlastnom víťazstve nad strádaniami a ťažkosťami, cez ktoré prechádza. Reptanie, sťažovanie sa, vyjadrovanie nespokojnosti a rozhorčenia z nesenia ťažkých bremien nemôžu mať na iných blahodarný vplyv.

11. Je veľmi zodpovedné byť autoritou, ktorú ustanovil Boh, pretože akékoľvek zneužitie udelenej moci prináša so sebou nevyhnutný trest. Služobník musí vždy predkladať to, čo od neho chce a očakáva Pán, či už je to vyjadrenie Božieho hnevu alebo milosrdenstva. Ak sa stane, že urobil nesprávny krok, mal by to okamžite priznať ako svoju vlastnú chybu. Napríklad, keď prejaví netrpezlivosť alebo hnev, je povinný ihneď priznať, že tento hnev pochádza od neho, a nie od Boha. Nesmie zameniť svoje konanie s Božím, ani Jeho vtiahnuť do svojich ľudských priestupkov, čím by chcel urobiť dojem, že to Pán im prejavuje akoby svoj postoj k tomu, čo sa deje. Ak ustanovená autorita dáva ľuďom takúto falošnú predstavu Boha, potom sa On musí postaviť za Seba, aby nebola znesvätená Jeho svätosť a spravodlivosť. Ak sa služobník prizná k svojej chybe sám, je oslobodený od trestajúcej Pánovej ruky, ktorý už nemusí Seba obhajovať. Ak ustanovená autorita premešká čas a neurobí hneď nápravu, môže navždy prísť o možnosť napraviť svoju pozíciu.

Jasne to potvrdzuje udalosť, ktorá sa stala Mojžišovi pri vodách sváru, kde nesprávne predstavil Boha ľudu Izraela (pozri kniha Num 20:2-3, 7-13, 23-28 a Deut 32:48-52,

34:1-6). Hoci Mojžiš a Áron urobili len jednu chybu, nemohli vstúpiť do Kanaánu. To ukazuje, aké vážne a zodpovedné je byť služobníkom. Čím väčšiu autoritu mu Boh zveruje, tým prísnejší je Jeho trest. Nie nadarmo sa hovorí: „*Od každého, kto mnoho dostal, bude sa mnoho žiadať. Od toho, komu veľa zverili, budú aj viac žiadať*“ (Luk 12:48). To znamená, keď nám je zverené viesť Božie dielo, potrebujeme zostávať v bázni a chvení.

12. V Biblii sa nehovorí toľko o právach, právomoci a uznaní služobníka, koľko sa hovorí o mnohých jeho povinnostiach, obrovskej zodpovednosti pred Pánom a zvýšených požiadavkách, ktoré sa na neho kladú. Ak sa o tom chcete presvedčiť, stačí otvoriť Sväté Písmo a nájsť v ňom verše, ktoré sú adresované priamo služobníkom, napríklad: Kniha proroka Ezechiela 34:1-10; 22:26,28; Jeremiáš 2:8, 10:21; Zachariáš 10:3, 11:8,16-17; 1Pt 5: 1-3; 1Tes 2:3-10, Tit 1:7-11, v ktorých sa hovorí o tom, **čo** hlavne očakáva Boh od Svojich opravdivých služobníkov. No veľmi prísne a doslova šokujúce sú slová Žalmu 50: „*Bezbožnému však Boh hovorí: Ako to, že odriekaš moje ustanovenia a berieš do úst moju zmluvu, ale nenávidíš napomenutie a odmietaš moje slová?! Keď vidíš zlodēja, spriahaš sa s ním a s cudzoložníkmi sa spolčuješ. Ústa prepožičiavaš na zlé a tvoj jazyk snuje klamstvo. Vysedávaš a ohováraš svojho brata, syna vlastnej matky hanobíš. Toto stváraš, a ja mám mlčať? Myslíš si, že som ako ty? Obviňujem ťa a vyčítam ti to. Pochopte to vy, čo **zabúdate na Boha**, aby som vás nemusel roztrhať a nik by vás nezachránil*“ (Žalm 50:16-22).

Keď čítaš odhalenia a obvinenia uvedené v týchto veršoch, ťažko uveriť, že sa nevzťahujú na nikoho iného ako na človeka, ktorý iným káže Božie ustanovenia, to znamená, na duchovnú autoritu. V Novom zákone sú tiež slová, ktoré hovoria to isté a sú v súlade s predchádzajúcimi slovami. V Liste Rimanom apoštol Pavol, keď sa obracal na tých, ktorí sa považovali nielen za Božie deti, ale za povolanych a schopných usmerňovať iných, povedal: „*Ak sa ty nazývaš*

Židom a spoliehaš sa na zákon, chváliš sa Bohom, poznáš jeho vôľu a poučovaný zákonom skúmaš, čo je dôležité, a si presvedčený, že si vodcom slepých, svetlom tých, čo sú v tme, vychovávateľom nerozumných, učiteľom nedospelých, že v zákone máš stelesnenie poznania a pravdy, ty, ktorý učíš iného, seba nepoučáš? Kážeš: Nepokradneš! a sám kradneš? Hovoriš: Nescudzoložíš! a sám cudzoložíš? Ošklivíš si modly a vykrádaš svätyne? Hrdíš sa zákonom, ale prestupovaním zákona zneucťuješ Boha, ako je napísané: Pre vás sa medzi pohanmi rúhajú Božiemu menu“ (Rim 2:17-24).

Súdiac podľa popisu, ktorý charakterizuje túto skupinu ľudí, ku ktorým sa Pavol obracia, nie je to nikto iný ako služobníci, vodcovia a všetci tí, ktorí tak či onak sú autoritou a pracujú pre dobro iných. A predsa, ak aj nehľadáme na duchovnú hodnotu, koľká slepota a nedostatok schopnosti vidieť seba tak, ako nás vidí Boh! Je možné považovať seba za znalca pravdy, dokonca aj učiť ju iných, a zároveň kradnúť a cudzoložiť, mať vášne, z ktorých sa stali modly a v živote porušovať Božie prikázania a tak sa stať pre iných príčinou k pádu a kameňom úrazu.

Boh nie je prijímačom osôb. Nikdy nezatvára oči pred hriechom, nech by mal človek akékoľvek postavenie v spoločnosti a v duchovnom živote. Ani stvorený prvý Adam, ani obdarený veľkou silou Samson, ani pomazaný za kráľa Saul, ani muž podľa Božieho srdca Dávid, ani múdry Šalamún, ani ďalší veľkí ľudia Starého a Nového zákona nemohli uniknúť trestu, keď slovami alebo skutkami zapochybovali o svätosti a spravodlivosti Boha, ktorý im dal svoju autoritu. Ved', apoštol Pavol, ktorý dobre vedel, že Boh nie je prijímačom osôb a bol si vedomý toho, že je nedokonalý a môže robiť chyby, preto povedal: „*Ale zaobchádzam tvrdo so svojím telom (ukázňujem si telo, EP) a ovládam ho, aby kým iným kážem, sám som nezlyhal*“ (1Kor 9,27).

Drahí priatelia! Musím sa priznať, že ma dva listy podnietili, aby som napísala túto kapitolu; moje srdce nemohlo zostať voči nim ľahostajné. Autor prvého je vysoko vzdelaný

človek, doktor technických vied, ktorý sklamaný životom vo svete začal svojho času hľadať Pána. Keď Ho prijal do svojho života ako osobného Spasiteľa, tento kresťan počas desiatich rokov pobudol v troch spoločenstvách, ktoré patria k rôznym vierovyznaniam, v jednej z nich bol dokonca členom bratskej rady. Celé tieto roky sa snažil nájsť cirkev, v ktorej by jeho duša našla to, čo hľadala. No prišiel moment, keď po mnohom prežití a mnohých sklamaníach napísal vo svojom pastierskom liste:

„Desať rokov chodím z bohoslužieb prázdny, bez toho, aby moja duša dostala konečne nie mlieko, ale ten tvrdý duchovný pokrm, ktorý veľmi potrebuje. Teraz málokedy počuť odvážneho a nebojácneho kazateľa, ktorý by priamo hovoril o najpálčivejších problémoch kresťanstva. O nich, samozrejme, radšej mlčia, no aj tak sú natoľko zjavné, že ich už nemožno skryť. Môže o nich hovoriť, pravdaže, len ten človek, ktorý je úplne závislý iba na Bohu, ktorý mu dáva nielen silu a múdrosť, ale chráni ho Svojou mocnou pravickou. Žijeme v dobe, keď Božími hlásateľmi až na málo výnimiek sú pochlebovači a nájomníci, finančne závislí od svojich poslucháčov. Okrem toho sú plne závislí na „vedení“ vyššie postavených duchovných osôb, ktoré ich uviedli do služby. Aby im vyhovel, snažia sa zo všetkých síl udržať zdanlivú úspešnosť svojich spoločenstiev, zatvárajú oči pred ich všeobecným ochladnutím, morálnym úpadkom a duchovným odpadnutím. Výsledkom je, že stále menej a menej ľudí zo sveta sa obracia k Pánovi, a tí, ktorí prišli do cirkvi, veľmi skoro sa sklamú a vracajú sa späť na svoje predchádzajúce cesty, čo vcelku ani neprekvapuje. Koho môže pritiahnuť povrchné, formálne a bezmocné kresťanstvo?! Stále častejšie a častejšie sa vzdávame svojich pozícií pred svetom a začíname sa mu pripodobňovať. Z Biblie poznáme mnoho znamení tejto doby. Koniec všetkých čias sa blíži, preto by sme mali stáť na stráži a hlavne byť bdelí. Ale namiesto toho, zdá sa, že práve tí, ktorí majú zodpovednosť, vynakladajú veľa úsilia na to, aby Božie deti spokojne spali.

Ach, ako potrebujeme dnes skutočné duchovné authority, ktoré sú obdarované múdrosťou a mocou z výsosti, lenže kde sú?!“

Druhý list poslala staršia sestra v Pánovi, poučená životnými skúsenosťami, ktorá je členkou jedného z najväčších kresťanských spoločenstiev v Rusku a ktorá za štyridsať rokov života vo viere veľmi veľa prežila. Riadky, ktoré napísala táto žena, hovoria samé za seba:

„Keď sledujem, čo sa okolo mňa deje, srdce sa mi plní smútkom, pretože v našej obrovskej cirkvi už roky trvajú premiestňovania, rozdeľovania a vybavovanie si účtov, ktoré sa stali takmer normou v našom kresťanskom živote. Ľudí vyhlasujú za hriešnikov, ak sa pravidelne nezúčastňujú na všetkých bohoslužbách, ale o ich duchovný stav sa nikto nezaujíma. Je to smutné, ale naše vedenie zaujíma len masová návštevnosť a ich vlastná dôležitosť. Z kazateľníc znejú síce vycibrené, ale bezmocné kázne, ktoré sa nedotýkajú srdc. Organizujú sa rôzne programy, konferencie a semináre, na ktorých sa prednáša veľa slov o rôznych „tu a tam“ vykonaných prácach... More emócií, ale v tom všetkom nie je Boh. Nevedomky si položíš otázku, na čo sa vlastne hráme?! Došlo to až k tomu, že nechcem chodiť do kostola, pretože na bohoslužbách nedostanem nič pre svoju dušu. Niekedy sa tak unavíš z tých všetkých vnútorných trápení, že sa ti chce na všetko mávnuť rukou, vypnúť a jednoducho ísť s prúdom, tým viac, že naši vodcovia neprestávajú opakovať, že najdôležitejšou vecou pre kresťana – je poslušnosť. Podriadiť sa, hovoria, tak ako mnohí iní, rob to, čo ti hovoria bratia (najmä ak si – žena), a všetko bude v poriadku. No je to naozaj tak? Vari cirkev prestala byť miestom, kde ľudia môžu dostať pre seba nevyhnutný duchovný chlieb, kde sa zahrejú zmrznuté duše a liečia zničené životy...? A ak neprestala, potom kam sa podeli tie duchovné authority, ktoré by boli schopné vyviesť Boží ľud z duchovnej biedy?! Alebo v našej dobe už neexistujú?!“

Počujete to, drahí bratia?! Koľko takých duší tu dnes volá k Pánovi a prosia Ho, aby vyslal na Jeho pole tých,

ktorí by mali autoritu zhora, ako Mojžiš a apoštol Pavol, ktorí stáli pred tvárou Najvyššieho, ktorých slovo malo moc (Ex 16:32; 35:4), a život bol taký, že aj démoni sa báli, dokonca aj ich mena (Num 16:28-35; Dt 6:1; Sk 19:11-13). Lenže dostať túto Božiu moc, to, samozrejme, vždy niečo stojí, a túto cenu je treba zaplatiť. Ale či sa nenájdu medzi vami ľudia, ktorí by rovnako ako kedysi prorok Izaiáš, boli ochotní povedať: „Tu som, pošli mňa.“ (Iz 6:8)? Na základe skúseností z duchovného poradenstva by som chcela materiinsky niečo povedať práve takým ľuďom, ktorí chcú slúžiť Bohu a ľuďom z celého srdca, ochotným dať na to mnoho lásky, času a svojich síl, no prežívajúcim chvíle sklamania, rozpakov a zmätkov v duši.

1. Keď pristupujete k službe, do ktorej vás povolal Pán, dajte najprv Jemu možnosť pracovať na vašich srdciach, práve tak, ako to On kedysi urobil pri Mojžišovi a apoštolovi Pavlovi. Dovoľte Svätému Duchu, aby vám otvoril oči, aby ste mohli uvidieť v sebe to, čo ste ani nepredpokladali alebo sa snažili nevšimnúť si, a urobte všetko, čo záleží od vás, aby váš vlastný život bol uvedený do poriadku. Keď budete takto konať, pripravíte svoju nádobu, aby ju Pán mohol používať a získate cenné duchovné skúsenosti, ktoré potom môžete odovzdať iným. To, čo vy osobne prežijete na ceste očistenia a posvätenia, pridá vašim slovám váhu a význam, pretože v nich sa bude odzrkadľovať nielen krásna, správna teória, ale vami vyskúšaná prax.

2. V procese služby sa snažte čo najčastejšie, ako je len možné, analyzovať svoje konanie a činnosti, porovnávajú ich s Božím Slovom. Takáto sebakontrola pomôže nielen vyhnúť sa duchovnej slepote a prejavom sebaistoty, ale naučí vás aj správať sa k iným s väčšou láskou, porozumením a zhovievavosťou a k tomu dá schopnosť súcitiť, znášať a odpúšťať. Vo svojich slovách sa snažte byť obozretní. Keď hovoríte niečo alebo svedčíte o niečom, vyvarujte sa zveličovania a prikrášľovania, ktorým by ste chceli urobiť väčší dojem na poslucháčov. Nepoužívajte nadnesené frázy

a nedávajte unáhlené sľuby, ktoré s najväčšou pravdepodobnosťou nebudete schopní splniť.

3. Nehanbite sa priznať si svoje chyby. Nikto z ľudí, vrátane tých, ktorí sú duchovné autority, nie je imúnny voči nim. Keď si to uvedomujeme, vedie nás to do pokory a umenšovania sa, ochráni od prehnanej sebadôvery, spoliehania sa na seba a zhubnej pýchy. Ak vám Pán ukazuje na niečo nesprávne vo vašej službe, berte to ako otcovské dobrodenie. Keď Mojžiš, ktorý sa dopustil iba jediného priestupku, bol pripravený s pokorou prijať Boží trest, my o to viac máme tak robiť.

4. Dávajte pozor na svoje vyjadrovanie a prejavy emócií a pocitov. Ak chcete mať pokoj v sebe a žiť v pokoji s ľuďmi okolo vás, prosím, nehovorte nahlas prvé, čo vám príde na myseľ. Ak vo vašom srdci zúri urážka, podráždenosť, rozhorčenie a hnev, je lepšie nič nehovoriť, kým sa neupokojíte, pretože slová povedané v zlom stave ducha nemôžu priniesť nič dobré. Také slová nebudujú, ale len ničia. To je obzvlášť dôležité, pokiaľ ide o domácych a vám blízkych ľudí. Chyba je v tom, že sme na nich tak zvyknutí, že si myslíme, že máme právo povedať im všetko, čo si o nich myslíme. Ak služobník nie je schopný byť vo vlastnej rodine nositeľom svetla a tvorcom pokoja, nemôže sa ním stať ani vo svojom spoločenstve.

5. Zlým zvykom je unáhlene vyjadrovať svoje rozhorčenie a nespokojnosť každému – hlava-nehlava. Nespokojnosť a sklamanie sú prípustné iba vo vzťahu k sebe. Kto je večne nespokojný a neustále sa sťažuje na okolnosti, prostredie, ťažkú službu a svoj ťažký údel, ten si sotva môže niekoho získať a už vôbec nie vzbudiť u druhých túžbu, aby pred ním odhalili svoju dušu, alebo sa chceli zdôveriť so svojimi problémami a potrebami. Okrem toho nesmieme zabúdať, že Boh dopúšťa skúšky a ťažkosti na naše upevnenie (keď ich prekonáme) a nie preto, aby sme si zúfali. Sila, ktorú sme počas nich dostali a svetlo, ktoré z nás vyžaruje, uchvacuje ľudí a priťahuje ich k nám, povzbudzuje ich, aby

chceli a hľadali to isté. Kdekoľvek sme – či už doma, v kostole, v práci alebo na misijnej ceste – netreba prejavovať svoju zlú náladu, pretože keď si to ľudia z okolia všimnú, hneď strácajú záujem a vzdialia sa.

6. Pri jednaní s ľuďmi buďte ostražití a bdeli, zvlášť pri kontakte s tými, ktorí žijú vedľa vás. Ak vaša manželka, manžel, deti, vnúčatá a ďalší blízki príbuzní, ktorí sledujú váš všedný, každodenný život, nemôžu vidieť to, čomu vyučujete iných alebo o čom kázate z kazateľnice, vtedy sotva máte morálne právo vykonávať svoju službu s čistým svedomím. Ak aj nebudú hovoriť druhým, akí ste v skutočnosti, ich srdcia a duchovné uši budú zavreté pre to, čo vychádza z vašich úst, nech by to bolo akokoľvek správne. Lebo oni nemôžu od vás prijímať slová o láske, trpezlivosti, spravodlivosti a čestnosti, keď to nevidia doma vo vašom vzťahu k nim.

7. Darujte ľuďom lásku a prejavte im starostlivosť, vnímavosť, porozumenie a súciti. Nech by mali akúkoľvek povahu, skúste sa na nich pozerat' cez drahú krv vyliatu naším Spasiteľom, ktorý ako za vás, tak aj za nich sa nechal ukrižovať ako obeť vykúpenia z hriechu. Nesmieme zabúdať, že nebývajú ľudia, v ktorých by nebolo nič dobré, ako nebývajú ani absolútne zlí. V každej duši je niečo dobré aj zlé. Jeden z hlavných rysov opravdivého Božieho služobníka je schopnosť za zlými vlastnosťami človeka vidieť aj jeho dobré črty a pomôcť mu, aby sa v ňom rozvíjali. Pamätajte, že svet potrebuje predovšetkým tých, ktorí vedia prejavit' vysoko morálny charakter, preto sa snažte viacej milovať, byť láskavejší, múdrejší a čestnejší.

8. Vo svojich vzťahoch s ľuďmi nikdy nekonajte z pozície nátlaku a moci. Taký prístup iba komplikuje situáciu a vyhrocuje problémy, pretože duša na každé násilie odpovedá odporom. Najlepší a jediný správny spôsob ako riešiť problémy je – prejavit' osobnú pokoru, lásku, láskavosť, súciti a odpustenie. Nemusíte sa báť, že druhí budú takéto správanie považovať za slabosť a zbabelosť. Prejde čas a ľudia pochopia, že ste pokorením sa preukázali veľkú morálnu

a duchovnú silu. Takže nakoniec to, čo sa stalo, bude práve podnetom, aby ste si získali väčšiu náklonnosť a úctu. Keď odpovedáme zlom na zlo, nenávisťou na nenávisť, ideme vychodeným chodníkom, ktorý ešte nikdy nepriviedol k ničomu dobrému. Ak budeme načúvať dôležitú radu Svätého Písma: „*neodplácaj sa zlým za zlé ani zlorečením za zlorečenie*“, milosrdný Boh nás odmení za to Svojím požehnaním. Nezabúdajte, že každé zlo sa zdá silné len na začiatku, určite časom zoslabne. Dobro, naopak, na prvý pohľad vyzerá slabé, ale na konci sa stáva mocné.

9. Keď usmerňujete ľudí, nerobte to formou požiadaviek, prísnych predpisov a pravidiel, ktoré sú v podstate zákonom, ktorý zabíja dušu. Usmernenia poskytujte formou rady – s láskou, porozumením a trpezlivosťou. Využívajte jasné príklady zo života, ktoré nielen oživia povedané, ale tiež pridávajú slovám váhu, význam a presvedčivú silu. Takto budú vaše slová prijateľnejšie pre chápanie a vnímanie poslucháčov.

10. Keď hovoríte a kázate o nebezpečenstve hriechu, o očistení a posvätení, nerobte to pod nátlakom, aby sa človek nezačal cítiť ako úplný naničhodník a nevrhol sa do opačného extrému, pri ktorom by padal do malomyselnosti a beznádeje v presvedčení, že latka svätosti je natoľko vysoká, že ju jednoducho nemôže dosiahnuť. Výzva na posvätenie by mala znieť takým spôsobom, ktorý netlačí natoľko na dušu, ale skôr v nej vyvolá túžbu očistiť a dať do poriadku svoj život a vzťah s Bohom a blíznymi. Človek, ktorý sa na to podujíma, by nemal zabúdať, že to, o čom káže iným, je nutné, aby žil v prvom rade on sám. Ak sú slová jeho vyučovania v rozpore s jeho vlastnými činmi, skutkami a chodením pred Bohom, vtedy jednoducho nemá morálne právo hovoriť o nutnosti posvätenia. Inak ktorýkoľvek poslucháč má právo povedať: „*Ty pokrytec, najprv vyhod' brvno zo svojho oka, až potom uvidíš, ako vybrať smietku z oka svojho brata!*“ Usmerňovania kazateľa budú mať význam, moc a vplyv na duše druhých len vtedy, keď hovorené zodpovedá tomu, čo žije on sám. Krásnymi a správnymi slovami, ktoré

sa nežijú v praxi vo svojom vlastnom živote, skôr odrádzame ľudí od pravdy, než ich priťahujeme.

11. Zbavte sa zvyku, ktorý je vlastný ľudom, že vidia vo všetkom a vo všetkých len zápor. Mnoho vrúcnych a priateľských vzťahov sa zrútilo kvôli tendencii vidieť v iných nedostatky a dokonca mať radosť z vrtania sa v ich osobnom živote odhaľujúc v nich kompromitujúce detaily. Nezamerajte svoju pozornosť na ľudské slabosti, snažte sa nevšimáť si ich nezdary a chyby, aby to neprerástlo do škodoradosti. Sme stvorení na obraz a podobu Boha, a hoci sme nedokonalí, predsa je stále v nás aj niečo dobré. Keď budeme nachádzať a zdôrazňovať v ľuďoch ich dobré vlastnosti, prebudíme v nich láskavosť, vdácnosť a dobrotu.

12. Keď do vášho spoločenstva prichádzajú hľadajúci ľudia zo sveta, nesnažte sa im poukazovať na nevhodné oblečenie, účes alebo spôsoby správania sa. Dovoľte, aby k nim prehovorilo Božie Slovo. Boh začína nie od vonkajšieho, ale od vnútorného človeka, v prvom rade od jeho srdca, o ktorom je povedané, že „*z neho pochádza život*“ (Prís 4:23). Keď sa Spasiteľovi podarí dotknúť najhlbších strún ľudskej duše, jeho vonkajší vzhľad a správanie sa automaticky zmenia.

13. Snažte sa vžiť do postavenia druhých a vyhnite sa predpojatým názorom vytvoreným pod vplyvom iných ľudí, pretože práve z tohto vzniká veľa chybných úsudkov, krutosti a nespravodlivosti. Skôr ako odsúdite a obviníte ľudí, skúste sa postaviť na ich miesto. Ak to urobíte, pochopíte, že keby ste sa vy ocitli v ich položení, možno by ste konali ešte horšie. To vás urobí veľkodušnými, milosrdnými a trpezlivými.

14. Čo robíte, robte s láskou, milujte tých, pre ktorých to robíte, inak vaša služba bude neradostná, ako práca otroka, ktorý je nútený pracovať pre svojho pána. Nezáleží na tom, koľko robíte, ale ako to urobíte a koľko lásky vkladáte do svojej práce. Ďakujte Bohu za to, že práve vás vybral pre túto ťažkú službu, a že vám dal na to silu, zdravie, možnosti a tých, ktorí sú ochotní pomôcť. Veď, toľko ľudí žije

bezcieľný a nezmyselný život, hoci majú všetko to, o čom by ste vy mohli len snívať. Vo vďačnosti Pánovi je veľká sila, pred ktorou sa satan trasie. Ak si vážite všetko, čo dáva Boh, On sa i naďalej bude o vás starať a nikdy vás nezanechá bez nevyhnutnej pomoci.

15. Buďte nezištní, keď sa vydávate do služby ľuďom a Pánovi. Starajte sa o blížnych a pomáhajte im v ich problémoch a potrebách, nečakajte od nich nijakú odmenu. Keď milujeme iných, už sme odmenení teplom a svetlom, ktoré nás naplňa. Každý, kto naozaj miluje, nevyžaduje revanš. Dávanie seba blížnym sa samo o sebe stáva radosťou – a to je najväčšou odmenou.

16. Nehľadajte rýchle a pohodlné cesty na dosiahnutie cieľa a nenechajte sa zmiasť neúspechmi a ťažkosťami, ktoré vás postihnú. Neprijemnosti, problémy, zármutky, sklamanie a žiaľ sú neoddeliteľnou súčasťou nášho života. Musíme sa naučiť brať ich nielen ako potrebné, ale vedieť ich použiť na svoj úžitok, vyťažiť z toho, ako je napísané, „*keď oddelíš drahú vec od ničomnej...*“ (Jer 15:19) a ísť ďalej. V každej situácii, vo všetkom, čím prechádzate, sú negatívne aj pozitívne stránky. Nesústreďujte pozornosť na tmavé stránky života a nepoddávajte sa zúfalstvu a to ani v tých najťažších chvíľach, pretože sa môže stať, že práve tie môžu byť neskôr pre vás veľkým požehnaním.

17. Nepodľahnite hneď sklamaniu, nestrácajte nádej a dôveru v Pána, aj keď ste mali nezdar v nejakej práci, ktorú ste robili. Sklamanie je vlastné pyšným ľuďom, ktorí preceňujú svoje sily a schopnosti. Pokorní srdcom sa nesklamú tak ľahko. Nepoddávajte sa zúfalstvu, ak sa nestretnete s porozumením a máte pocit neúčinnosti alebo ak váš životný sen nebol realizovaný. Je možné, že Pán vám preto nesplnil vašu túžbu, aby namiesto nej dal niečo lepšie. On naplní váš život novým zmyslom a daruje to, čo prinesie srdcu uspokojenie.

18. Neponáhľajte sa a nepredbiehajte Boha, aby ste dosiahli vytýčený cieľ. Nezabudnite, že On má na všetko Svoj čas a Svoju hodinu. On sa nikdy neponáhľa a nikdy nemešká.

Je lepšie počkať na vyjasnenie, než robiť bez Neho niečo, čo potom budete ľutovať po celý zvyšok svojho života. Treba povedať, že tieto pravidlá platia nielen pre služobníkov, ale pre každé opravdivé Božie dieťa. Ak by sme sa ich stále pridržali my, ktorí sa považujeme za úprimných kresťanov, bolo by medzi nami oveľa viac tých, ktorých by Pán mohol použiť vo Svojej vinici na Svoju slávu.

Na záver tejto témy treba ešte odpovedať na jednu otázku, ktorú zvyknú položiť pri duchovnom poradenstve kresťania, ktorí nie sú povolani Bohom byť duchovnou autoritou: „A čo my, ktorí nie sme vyvolení a povolani pre zvláštnu službu? Akú hodnotu môže mať náš život v očiach Pánových a čo On od nás očakáva?“

Drahí priatelia! Na zemi niet človeka bez povolania a vyvolenia. Ak každá kvapka rosy, akýkoľvek malý vtáčik a rybka, kvietok, steblo trávy, strom, krík a pramienok sú predurčené Stvoriteľom na Jeho slávu, o koľko viac je k tomu určený človek, ktorý je korunou Božieho stvorenia! Nie každý môže kázať alebo vykonávať tú alebo inú duchovnú prácu, viditeľnú všetkým. Avšak každý kresťan nielen môže, ale musí byť hoci len tou „najmenšou sviečočkou“, ktorá je schopná svojím svetlom rozptýliť tmu. A takým, natoľko potrebným zdrojom svetla pre druhých ho robí obyčajný každodenný život, ktorý prebieha v súlade so Svätým Písmom.

Takže nemusíte závidieť tým, na ktorých Bohom určená služba nielen ukladá veľkú zodpovednosť, ale tiež nesie so sebou vážne nebezpečenstvo. Radšej buďme pre ľudí požehnaním, ktoré dnes potrebujú mnohí. Veď Pánovi nezáleží na tom, aká veľká je práca, ktorú pre Neho robíme, ale to, **ako** ju robíme. Naša stálosť, vernosť, spoľahlivosť, skromnosť a schopnosť zostať v tieni môže byť ohodnotená nebeským Otcom oveľa vyššie ako výrečnosť, schopnosť viesť a organizačné schopnosti. Lepšie je byť uznaným za verného v mále, ako sa nazývať duchovnou autoritou, ale v skutočnosti nezodpovedať jej vysokému predurčeniu.

Kapitola 10

Chodenie s Bohom

V Dávidových žalmoch aj v žalmoch synov Kórachových a aj v iných veršoch Svätého Písma sa znova a znova píše o túžbe duše po blízkosti so svojím Stvoriteľom a po úzkom spoločenstve s Ním, napríklad: „*Ako laň dychtí po bystrinách, tak moja duša dychtí po tebe, Bože. Moja duša má smäd po Bohu, po živom Bohu. Kedy pôjdem a uzriem Božiu tvár?*“ (Ž 42:2-3); „*Bože, ty si môj Boh! Hľadám ťa za úsvitu, moja duša prahne po tebe. Po tebe túži moje telo ako suchá a pustá zem bez vody*“ (Ž 63:2); „*K tebe vystieram svoje ruky; moja duša túži po tebe ako zem po vode*“ (Ž 143:6); „*Moja duša túži po tebe za noci, aj duch v mojom vnútri ťa hľadá za úsvitu*“ (Iz 26:9).

Medzi úprimne hľadajúcimi Božími deťmi môžeme stretnúť nemálo tých, ktorí so skrúšeným srdcom hovoria: „Už veľa rokov nasledujem Pána Ježiša, pravidelne sa zúčastňujem bohoslužieb, som členom nášho miestneho zboru a v ňom aj slúžim, ale na moje zahanbenie sa musím priznať, že až doteraz neviem, čo je to – **chodiť s Bohom**.“

V Starom zákone nachádzame mená dvoch ľudí, o ktorých je napísané, že „chodili s Bohom“; sú to Henoch a Noach. Henochovej život je opísaný veľmi stručne, ale koniec jeho života úplne ohromuje: „*Celý vek Henochovej života bol tristošesťdesiatpäť rokov. **Henoch chodil s Bohom a nebolo ho, lebo ho Boh vzal***“ (1M 5:23-24).

Ak pozorne a hlbavo čítame rozprávanie o tomto človekovi, tak mimovoľne si začneme uvedomovať, že Henoch žil podobne ako aj my – v poslednej dobe, nie síce pred Kristovým príchodom, ale pred potopou. Žiaľ, v Biblii sa nikde inde viac nehovorí o tom, ako žil a čo kázal, ak nerátame stručnú zmienku o ňom v 13. a 15. verši Júdu. A predsa, jeho chodenie v bázni, svätosti a v úplnej poslušnosti Stvoriteľovi bolo natoľko očividné, že Boh sám

to potvrdil, keď urobil s ním niečo zvláštne – bol vzatý zo zeme a nezakúsil smrť.

Ani o Noachovi sa v Starom zákone veľa nehovorí: „*Noach bol spravodlivý a bezúhonný muž medzi svojimi vrstovníkmi. **Noach chodil s Bohom***“ (1M 6:9). Apoštol Peter nazval Noacha v Novom zákone (2Pt 2:5) „*hlásateľ spravodlivosti*“, hoci v Svätom Písme sa nenachádzajú jeho kázne. Možno iba predpokladať, že viera a poslušnosť tohto patriarchu, ktorá sa dokázala pri stavbe korábu, bola najlepšou kážňou a najjasnejším svedectvom egoistickému a krutému pokoleniu tej doby. „*Noach urobil všetko tak, ako mu Boh prikázal*“ (1M 6:22). Život stále potvrdzuje pozoruhodnú pravdu, že „každé dielo viery odsúdi svet“. Práve toto je zdôraznené aj v rozprávaní o Noachovi: „*Vo viere Noach, Bohom poučený o tom, čo ešte nebolo vidieť, s bážňou postavil koráb na záchranu svojej rodiny. **Vierou** odsúdil svet a stal sa **dedičom spravodlivosti, ktorá je z viery***“ (Heb 11:7).

Chodiť s Bohom alebo inými slovami **žiť s Bohom** – znamená byť blízko Pána, vinúť sa k Nemu, mať s Ním úzke spoločenstvo a s radosťou plniť Jeho vôľu. Chodiť s Bohom znamená Jeho vedenie a prebývanie v Ňom, a nie plnenie predpisov a noriem cirkvi alebo niektorej denominácie, ktorej si členom.

Apoštol Pavel napísal svojmu duchovnému žiakovi: „*Timotejovi, svojmu pravému synovi vo viere: Milosť, milosrdenstvo, pokoj od Boha Otca a od Krista Ježiša, nášho Pána. Prosím ťa, ako som ťa žiadal, keď som odchádzal do Macedónska, aby si zostal v Efeze a napomínal určitých ľudí, nech nešíria nepravé učenie. Nech sa nezaobierajú bájkami a nekonečnými rodokmeňmi, ktoré vyvolávajú skôr hádky a neslúžia Božiemu poriadku spásy vo viere. Cieľom takéhoto napomínania je láska prameniaca z čistého srdca, z dobrého svedomia a úprimnej viery. Z nich niektorí sa odvrátili a uchýlili sa k prázdny m rečiam. Chcú byť učiteľmi zákona, ale nechápu ani čo hovoria, ani čo tak presvedčivo tvrdia*“ (1Tim 1:2-7).

Falošní učitelia, ktorých tu apoštol Pavel spomína, boli zákonníci, ktorí chceli pomiešať spolu kresťanstvo a judaizmus, zákon a milosť. Tvrdili, že k spaseniu nestačí iba viera v Krista a život v Ňom, preto kresťania musia ešte dodržiavať aj Mojžišov zákon (*konkrétne muži sa musia dať obrezať*).

Známy učiteľ teológie William MacDonald vo svojom komentári k Novému zákonu píše o tom takto: „Toto falošné učenie sužovalo Cirkev po všetky stáročia jej existencie, ba aj dnes jeho hrdza úspešne nahloďáva základy kresťanstva. Vo svojej modernej podobe hlása, že hoci viera v Krista je nevyhnutná pre spasenie, ale človek sa musí ešte dať pokrstiť, stať sa členom miestnej cirkvi, dodržiavať zákon (*čím sa chápu jej nariadenia a prijaté ustanovenia*), dávať desiatky a robiť „dobré skutky“. Oni nerozumejú, že dobré skutky sú výsledkom spasenia, a nie jeho podmienkou. Dobré skutky nemôžu z človeka urobiť kresťana. Kresťan ich robí preto, že sa stal kresťanom. Nevidia, že život veriacich je pod Kristovým vedením a nie pod vedením zákonov, ktoré určili oni. Apoštol hovorí o týchto samozvaných učiteľoch zákona, že nerozumejú ani to, o čom hovoria, ani to, čo s takým presvedčením tvrdia.“

Nuž s týmto nemôžeme nesúhlasiť. Nakoniec, dnes z kazateľnice sotva počuť kázeň o tom, že musíme dodržiavať zákon, ktorý zakazuje nosiť šaty zo zmiešaných vlákien, pretože všetci bez výnimky, vrátane samých kazateľov, nosia odev zo zmesi polyesteru a bavlny, polyakrylu a vlny a tomu podobne. Nevyžadujú ani to, aby sme dodržiavali zákon, ktorý nedovoľoval posiať pole rôznymi druhmi semien (viď 3M 19:19), lebo všetci by sme prestupovali zákon. Dnes síce nemá zvláštny význam kvalita použitých tkanív a spôsob sadenia zeleniny, ale je ešte veľa iného, z čoho sa v mnohých cirkvách robí nepísaný zákon. Najmä: dĺžka sukien, ženský účes, názor na nosenie kravát u bratov, spôsob vysluhovania Večere Pánovej a účasti na lámaní chleba, podmienky pre prijatie krstu vodou alebo vstupovania do manželstva a mnoho iného.

Keď sa o podobných otázkach zbytočne škrupuluje, vedie to len k tomu, že nedodržiavanie nejakých cirkevných predpisov nesie so sebou rôzne disciplinárne postihnutia, až po vylúčenie zo spoločenstva. Tak vyzerá súčasné zákoníctvo, ktoré niektorých núti, aby sa „dusili“ v jeho stiesňujúcich rámcoch a iným zasa umožňuje duchovne spať, lebo sa spoliehajú na to, že veď konajú všetko, čo žiadajú od nich ich vedúci. Pre nich je ako keby najcennejšou vlastnosťou člena spoločenstva to, aby sa bezvýhradne podriad'oval poriadkom, ktoré určili. Ale Boh má úplne iné meradlo pre vernosť, opravdivosť a duchovnosť. Jeho neoklameš pravidelnou návštevou bohoslužieb, aktivitou pri vykonávaní nejakej služby v spoločenstve alebo organizovaním cirkevných podujatí. On chce, aby sme hľadali blízkosť s Ním a slúžili Mu opravdivo, nepokrytecky, z celého srdca.

Život s Bohom a pre Boha vylučuje akúkoľvek svoju vôľu a samostatnosť. Keď si sa raz rozhodol, že svoj život úplne zasvätiš Pánovi, vzdal si sa práva na seba. Keď si seba odovzdal pod Jeho vládu, strácaš tak vládu nad sebou. Už si nevyberáš ty svoju cestu, ale On ju volí pre teba. Nie ty si volíš to alebo ono, ale On to robí miesto teba. Už nemôžeš ísť tam, kam by si chcel, lebo On sám ťa vedie tam, kam si to On praje. Nerozhoduješ ty, čo budeš robiť, ale On vyberá pre teba tú prácu, v ktorej ťa chce použiť podľa svojej vôle a na svoju slávu.

Verní starozákonní proroci nemohli robiť nič sami od seba, ale plnili vôľu nebeského Otca a hovorili to, čo im On vložil do úst. Spomeňte si, čo Boh povedal Jeremiášovi na začiatku jeho pozemského putovania: „...pôjdeš, ku komukoľvek ťa pošlem a povieš všetko, čo ti prikážem!“ (Jer 1:7). Stvoriteľ sa nepýtal svojho stvorenia, či sa mu hodí určená úloha a či chce plniť Boží príkaz. Nie, On jednoducho zapojil do svojho diela toho, koho stvoril a použil ho v tom, čo preňho určil. Takéto jednanie veľmi jasne vidieť na príklade proroka Ezechiela. Mnohokrát plnil Božiu vôľu robiac to, čo z ľudského hľadiska bolo ťažko pochopiteľné! Áno, aj

sám Boží Syn, keď sa stal Baránkom, obetovaným za hriechy celého ľudstva, konal Božiu vôľu a pokorne hovoril: „...*nech sa stane nie moja, ale tvoja vôľa!*“ (Lk 22:42).

Jedinečným príkladom takéhoto chodenia je život Abraháma, otca našej viery. Pri ňom zvlášť nám Pán ukázal cestu, ktorá vedie k požehnaniu. Jeho bezpodmienečná poslušnosť, jeho dokonalá istota vo vypovedanom Božom slove a ohromujúca trpezlivosť – to sú vlastnosti, ktoré umožnili nebeskému Otcovi, aby cez neho uskutočnil svoje predurčené plány. Abrahám neprosil Boha o vysvetlenie, nepýtal sa, čo sa vyskytne na určenej ceste, ale jednoducho konal to, čo mu bolo povedané na začiatku: „**Chod' stále predomnou, buď bezúhonný**“ (1M 17:1). Všetci apoštolovia a Boží pomazaní išli takou istou cestou vzdania sa seba a úplného podriadenia sa vyššej vôli.

Ako z tohto vyplýva, blízky vzťah s Pánom je založený na troch dôležitých základoch: **viere, svätosti a poslušnosti**, s ktorými sú späté ďalšie cenné duchovné vlastnosti. Zasluhujú si pozornosť, aby sme sa zaoberali s každou z nich.

1. Základom **viery** je pevné presvedčenie, že Boh je dokonalý a nerobí chyby. Hoci sa v našom živote stane aj to, čo môžeme ťažko pochopiť, napriek tomu vieme, že Boh sa jednoducho nemôže pomýliť v ničom z toho, čo dopustí. On už na začiatku všetkého predvída, čo sa nám prihodí, aký to bude mať koniec. On vidí všetky ťažkosti, ktoré nás očakávajú a preto je Jediný, ktorý nás môže pred nimi uchrániť. Nebeský Otec pozná cesty a chodníčky, ktoré vedú k požehnaniu, o ktorých my nemáme ani potuchy. On daruje každému práve to, čo potrebuje, pretože dobre pozná naše potreby, schopnosti a sklony. Pánova cesta je dokonalá a tak nerobíme chybu, ak nasledujeme Jeho vedenie a usmernenie, ako je napísané: „*Zlož svoje starosti na Hospodina, on sa o teba postará*“ (Ž 55:23). Ktosi povedal, že chodenie s Bohom nezávisí na pevnosti nôh, ale na opravdivosti našej viery, a je to naozaj tak. Duchovne silnými nás neurobia naše schopnosti a veľká známosť, ale neochvejná viera v Toho, ktorému nič nie je nemožné.

Chodenie s Bohom – to je nádej na Neho v najt'ažších a temných okamihoch nášho života, keď sa nič nedarí a zdá sa, že nieto už žiadnej nádeje, že bude lepšie. Je to pokojné presvedčenie o tom, že všetko, čo sa s nami deje, je súčasťou Božieho plánu, čo znamená, že je to pod Jeho plnou kontrolou. Je to nádej v Toho, ktorý lepšie pozná naše sily ako my a preto, keďže otcovsky miluje naše duše, nemôže dopustiť niečo, čo by nás zlomilo. Je to neochvejná viera v Božieho Baránka, ktorý zaplatil veľkú cenu za spasenie našich duší a urobí všetko preto, aby sme získali spasenie a stretli sa s Ním vo večnosti.

2. Ďalšou dôležitou podmienkou pre život s Bohom je **svätosť**. Chodiť s Bohom – to znamená povedať rozhodné „nie“ svojim chůtkam a rozmarom a „áno“ Božím prikázaniám. Ak sa veriaci človek rozhodol venovať svoj život Pánovi, ktorý je svätý a spravodlivý, tak jeho nevyhnutným krokom musí byť **očistenie a posvätenie**. Príčina mnohých neúspechov v duchovnom živote kresťana nespočíva v tom, že by nemal túžbu, vytrvalosť, trpezlivosť a sebadisciplínu, ale v tom, že mu chýba základné osobné očistenie od hriechov v súčasnom živote a aj od tých, ktoré sa stali v minulosti. Práve tieto hriechy sú hlavnou a prakticky neprekonateľnou prekážkou pre osobné, blízke spoločenstvo s Pánom.

Od Boha nás vždy oddel'uje múr hriechov a preto, ak chceme mať spojenie s Ním, musíme ho zbúrať. Nie nadarmo je napísané: „*Kto smie vystúpiť na vrch Hospodina? Kto sa smie postaviť na jeho svätom mieste? Ten, kto má ruky nevinné a srdce čisté; ten, kto sa neobracia k márnosti, ani falošne neprisahá. Ten si odnesie požehnanie od Hospodina a ospravedlnenie od Boha svojej spásy. To je pokolenie tých, čo sa na neho vypytujú, čo vyhľadávajú teba, Bože Jákobov*“ (Ž 24:3-7). Všetko, čo je v našom živote nečisté a prekliate, narušuje náš kontakt s nebeským Otcom.

3. Ďalšou nevyhnutnou podmienkou pre blízke spoločenstvo s Pánom je – **poslušnosť**. Na poslušnosti sú založené dobré, úprimné vzťahy otca so synom a detí s rodičmi.

Niekedy Boh očakáva od nás niečo také, čo musíme okamžite vykonať. Keď v danej chvíli chýba poslušnosť nebeskému Otcovi, ihneď sa preruší spojenie s Ním, ktoré sa obnoví iba vtedy, keď vyriešime to, čo narušilo spojenie. Akákoľvek neposlušnosť Pánovi, nech by sa nám zdala akoľkoľvek malá a bezvýznamná, v Božích očiach je hriechom, ktorý okamžite zastaví a preruší pôsobenie Svätého Ducha.

Chodiť s Bohom – to znamená robiť to, čo On chce. V takomto živote nemajú miesto podmienky a výhovorky, naše „ak“ alebo „ale“. Keď sme sa rozhodli nasledovať Ho, musíme to robiť bez výhrad a pohotovo, aby sme sa nepodobali človekovi, ktorý povedal: „*Pane, pôjdem za tebou, ale najprv mi dovoľ rozlúčiť sa s rodinou*“, na čo počul odpoveď: „*Kto položí ruku na pluh a obzerá sa späť, nie je súci pre Božie kráľovstvo*“ (Lk 9:61-62). Takýto postoj je nutný aj v tých prípadoch, keď nám Pán prikáže urobiť niečo také, čo sa protiví našej životnej múdrosti a zdravému rozumu. Ktosi povedal, že „nie je dôležité to, kam ideš, ale to, s **kým ideš**“. Ak nás na našej životnej púti sprevádza nebeský Otec, nemusíme sa báť, aj keď nevidíme to, čo je pred nami. V oblasti duchovného života Ježiš od nás očakáva, aby sme boli pripravení na všetko, až potiaľ, aby sme s Ním slepo vykročili do úplného neznáma.

V takýchto kritických situáciách, keď sa treba rozhodnúť, obyčajne len jeden z desiatich a niekedy možno len jeden zo sta preukáže dostatočnú odvahu na to, aby sa vo viere spoľahol na Božiu vernosť. A nech by to vyzeralo akoľkoľvek, aj dnes platia pre nás Spasiteľove slová: „*Kto nie je so mnou, je proti mne, a kto so mnou nezhrádza, rozhadzuje*“ (Mt 12:30). Tu nie je možná zlatá stredná cesta. Alebo budujeme náš život s Ním alebo bez Neho a výsledok to potvrdí. Bez poslušnosti a bezpodmienečného podrobenia sa vôli Všemohúceho Božie požehnanie jednoducho nie je možné. O tom sa presvedčíme vždy, keď si vezmeme náš údel do vlastných rúk a plánujeme si svoj život tak, ako to my považujeme za potrebné a pritom prosíme, aby nás

Pán požehnal. Prejdú roky a my sedíme nad ruinami toho, čo sme s takou námahou budovali a v rozpakoch sa pýtame sami seba: „Ako sa to mohlo stať?“ hoci odpoveď je veľmi jednoduchá – obstať môže jedine to, čo sa budovalo s Bohom a podľa Jeho vôle.

4. Pre život žitý v Pánovej blízkosti je charakteristická **túžba byť osamote s Ním**. Keď sa nachádzaš v Jeho svätej blízkosti, prežívaš radosť, ktorá sa nedá s ničím porovnať, nadšenie, obdiv a súčasne aj požehnanie, ktoré naplňa dušu Božou bázňou a chvením. Hoci telo pritom zostáva na zemi, duch sa vznáša vysoko-prevysoko nad týmto svetom a srdce, plné pokory, sa vylieva pred Bohom v chvále a vďake. Keď prežiješ takéto chvíle, už nemôžeš byť taký ako predtým. A hoci takéto chvíle sú u každého inakšie, ich výsledky sú veľmi podobné. Jákob sa stretol s Bohom pri potoku Jabbók a tam, prežívúc v hlboknej noci niečo neobyčajné, stal sa Izraelom. Keď mladík Gideón bol pri práci sám, vo svojom srdci volal k Bohu a dostal zjavenie zhora, ktoré od základu zmenilo celý jeho nasledujúci život. Pán oslovil Eliáša a povedal mu: „Ukry sa pri potoku Kerít (1Krl' 17:3). Keď prorok splnil tento príkaz, prežil zvláštnu Božiu blízkosť. Skromný a nenápadný obuvník William Carey, keď počul pozvanie zhora, zanechal svoje remeslo a odišiel ako misiónár do Indie a jeho práca bola neoceniteľným prínosom v Božom diele.

Každý Boží sluha, ktorý dostal od Neho autoritu, silu a moc, musel si to vybojovať pri svojom skrytom „Keríte“. Človek, ktorý má medzi ľuďmi vysoké duchovné postavenie, potrebuje mať tú najnižšiu pozíciu pred Bohom, ktorý v určitom momente jeho života môže povedať, napríklad: „Moje dieťa! Už si mal dosť rýchleho behu života, popularity a veľkolepej povesti. Opusť to všetko a skry sa pri Mojom potoku.“ A vtedy tvojím „Kerítom“ budú strádania a bolesti, neuznanie ľudí, strata blízkeho človeka alebo osamelé miesto opustené všetkými. Ostrov Patmos, osamelosť v rímskych väzeniach, Arabská púšť, vrchy Palestíny –

ostanú navždy pamätnými „Kerítami“ pre tých, ktorí mali najväčší vplyv na súčasné kresťanstvo.

V dnešnej dobe počítačov, mobilov, rozhlasu, televízie a mnohého iného má človek čím ďalej tým menej času na samotu s Bohom. Striedajúce sa starosti a problémy prekážajú v tom, aby sme počuli tichý hlas z neba. Iba keď sa vzdialíme od tohto nepokojného burácajúceho sveta a oddýchneme si od pracovného zhonu, môžeme svoje myšlienky sústrediť na rozmýšľanie o Stvoriteľovej veľkosti. Tak ako zurčanie potôčika a malebný západ slnka upokojuje ľudské srdce, tak tíšina v osamotenom hlbokom spoločenstve s Pánom prináša duši mier a vytúžený pokoj. Aj neprestajný styk s ľuďmi nás vzdďaľuje od duchovného života a vyčerpáva sily. Pán Ježiš toto tiež dobre poznal, keď žil na zemi, a preto občas hľadal samotu, aby získal silu, znovu premyslel cestu, ktorá Mu bola zhora určená, uvedomil si svoju ľudskú telesnú slabosť a úplnú závislosť na Otcovi.

Ak Boží Syn nemohol vykonať určenú Mu službu bez tichých hodín samoty, o koľko viac to potrebujeme my! V Markovom evanjeliu sa píše, že Ježiš zástupom hovoril obrazne (v podobenstvách), ale „*svojim učeníkom osamote všetko vysvetľoval*“ (Mk 4:34). Roky ostaneme duchovnými žobrákmi a vôbec nebudeme rásť vo svojom kresťanskom živote, ak nevyužijeme výsadu, ktorú nám dáva zjednotenie s nebeským Otcom. Len keď zostávame osamote s Pánom, učíme sa zachytiť ten tichý a jemný hlas, ktorý je taký prepotrebný pre našu dušu.

Hovorí sa, že na svete nejestvuje jediné veľké dielo, či už v oblasti vedy, hudby, literatúry alebo umenia, vytvorené človekom, ktorý by nevyhľadával samotu. To isté môžeme povedať o kresťanskom živote. Ak nevenujeme dost' času tichému spoločenstvu s Pánom, nemôžeme duchovne rásť a žiť v svätej zbožnosti. Často jediná hodina v blízkosti nebeského Otca dá duši oveľa viac ako mnoho dní, strávených v polemikách a diskusiách na hlučných konferenciách a kresťanských stretnutiach. V životoch mnohých Božích

pracovníkov, ktorí zanechali hlbokú stopu v dejinách ľudstva, mali veľký význam hodiny strávené v tichom spoločenstve so svojim Stvoriteľom.

5. Opravdivý kresťan, ktorý túži po blízkosti s Pánom, prežíva v určitom období života aj **prehodnocovanie svojich názorov a duchovných priorít**. Keď je jeho cieľom prežiť stretnutie so živým Bohom, nutne sa najprv potrebuje zorientovať vo svojich názoroch a zakorenených predstavách, o ktorých si myslel, že mu ich nebeský Otec úplne odobruje. Pán v čase takéhoto hľadania a hlbokého rozjímania potrebuje ohradiť svoje dieťa neviditeľnou stenou, ktorá ho oddelí od každého vplyvu zvonka a neumožní mu používať zabehané a dovtedy osvedčené metódy. Robí to preto, aby preformoval jeho život a vzťah s Ním do novej podoby a naučil ho utiekať sa o pomoc, radu a vysvetlenie iba k Nemu, skladajúc svoju nádej iba na Neho. Takéto preformovanie, samozrejme, niečo stojí, ale nakoniec prináša svoje predivné ovocie – bezprostredný osobný vzťah so Stvoriteľom.

V starozákonnej dobe bol blízky vzťah s Bohom často spätý s hlbokými prežívaniami a odlúčením. Mojžiš, predtým ako bol oslovený Božím hlasom z horiaceho kra, musel štyridsať rokov prežiť na púšti ďaleko od svojho národa, aby sa potom navrátil k nemu už ako vyslanec neba. V Abrahámovom živote sa to prejavilo opustením rodiny, blízkych a priateľov. Samuel, ktorý v detstve počul Boží hlas, tiež žil ďaleko od rodičov, úplne odovzdaný do služby Tomu, ktorému bol zasvätený.

V dnešnej dobe sa pri hľadaní osobného, živého spoločenstva s Pánom lúčime so spôsobom myslenia a náhľadmi tých, ktorí sú nám telesne blízki a drahí, bez ohľadu na to, či sú povrchní, nominálni kresťania alebo úplne neveriaci. V evanjeliu Lukáša (14:26) Pán Ježiš o tom povedal: „*Ak niekto prichádza ku mne a nemá v nenávisti svojho otca i matku, ženu a deti, bratov a sestry, ba aj svoj život, nemôže byť mojim učeníkom*“, to znamená tým, kto je bezvýhradne

oddaný svojmu Učiteľovi a kvôli blízkosti s Ním je odhodlaný na všetko.

V živote zriedka možno stretnúť takého Božieho služobníka, ktorý by predtým, ako začal slúžiť, nemusel prežiť úplný prevrat vo všetkých svojich názoroch a úsudkoch. Život s Bohom a pre Boha znamená – stále byť pripravený opustiť svoje predstavy, túžby a nadšenie a bez otáľania prijať vôľu Pánovu. V Ňom sa v skutočnosti dokonáva aj celé požehnanie našej služby. Keď bez ľútosti roztrháme na drobné kúštičky svoj vlastný cestovný lístok na našu životnú cestu, nebeský Sprievodca nás začína viesť po ceste, o ktorej sa nám ani nesnívalo a uskutočňuje cez nás to, čo sme vôbec nepredpokladali.

6. Sústreďenie sa na Boha – to je ďalšia podmienka, aby sme chodili v pravde a v blízkosti nebeského Otca. Žiaľ, žijeme v takej dobe, keď kresťania sústredujú svoju pozornosť na všetko možné, len nie na samého Pána. Jedni sa s vervou púšťajú do aktívnej náboženskej činnosti, druhí nachádzajú svoju záľubu v divoch, zjaveniach a vo vedení druhých, tretí sa snažia získať teologické vzdelanie a sústavne zdokonaľujú svoje vedomosti o Bohu, ale pritom nemajú kontakt so samým Bohom. Takýto prístup prináša škodu nielen konkrétnej duši, ale aj celej práci šírenia evanjelia Božieho Kráľovstva. Tým, že uprednostňujeme ľudskú iniciatívu, nemyslíme na to, že pre Pána je oveľa dôležitejšie, aby sme sa sústredili na Neho.

Keď Pán Ježiš chodil po zemi, povedal: „*Príchod Božieho kráľovstva sa nedá spozorovať. Ani nepovedia: Hľa, tu je!, alebo: Tamto je! Lebo Božie kráľovstvo je medzi vami*“ (Lk 17:20-21). Lenže dnes sa o to akosi vôbec nestaráme. Zaoberáme sa budovaním veľkých a skvelých modlitební, organizovaním veľkolepých masových evanjelizácií, zavádzaním rôznych nových projektov, uskutočňovaním mnohých plánov a všeličím iným, pričom zabúdame na slová Svätého Písma: „*Boh, ktorý stvoril svet a všetko, čo je v ňom, tento Boh, keďže je Pánom neba i zeme, nebyva*

v chrámoch zhotovených rukami, ani si nedá slúžiť ľudskými rukami, ako keby niečo potreboval, veď on dáva všetkému život, dych a všetko, **aby hľadali Boha**, či by ho nejako nenahmatali a nenašli, hoci od nikoho z nás nie je d'aleko“ (Sk 17:24-25,28).

Pri hlbšom uvažovaní o význame týchto biblických slov by sme mali zanechať každé naše súperenie o prvenstvo a zbaviť sa choroby „ducha tejto doby“, ktorá nakazila súčasné náboženské kruhy, a radšej obrátiť svoju hlavnú pozornosť na Pána. Veď On trpezlivo čaká, kedy zanecháme tento zhon a začneme sa usilovať o to, čo je pre Neho to najdôležitejšie. V živote a učení Ježiša Krista nebol ani len náznak horúčkovitého zhonu a psychologického ovplyvňovania ľudských mäs, čo je v tejto dobe také charakteristické. Najdôležitejšie v Kráľovstve nášho Spasiteľa je – budovanie osobného vzťahu s Ním a úzke spojenie každého spolubojovníka s Hlavou tohto Kráľovstva.

7. Boh sa dáva viac spoznať tomu človeku, ktorý sa nespokojí iba s povrchným, zbežným vzťahom, ale túži po **duchovnej hĺbke v poznávaní Jeho samého a spoločenstva s Ním**. Hĺbka – to je možnosť poznať Boha tak, ako sa o tom hovorí v Svätom Písme: „*Duch skúma všetko, aj Božie hlbiny*“ (1Kor 2:10); „...aby ste tak zakorenení a upevnení v láske mohli so všetkými svätými pochopiť, aká je to šírka, dĺžka, výška a **hĺbka**, a poznať Kristovu lásku, ktorá prevyšuje poznanie, a tak **aby ste sa dali naplniť celou Božou plnosťou**“ (Ef 3:17-19). Ako vidíte, duchovné prebývanie na hlbine nám dáva možnosť poznať Božiu plnosť a byť ňou naplnený, čo sa nám už v našom formálnom a povrchnom kresťanstve zjavne nedostáva.

Ked' raz Pán Ježiš oslovil Šimona, ktorého neskôr nazval Peter, prikázal mu: „*Zatiahni na hlbínu*“ (Lk 5:4). Ak by sme aplikovali tieto slová na nás, mohli by sme povedať, že uspokojenie našich duchovných potrieb leží v Božích hlbínach, na ktoré musíme „zatiehnúť“ (v ruštine odplávať). Obyčajne sa to nesnažíme robiť a zdržujeme sa na plytčine

duchovnej povrchnosti. Úplne sa uspokojíme s „duchovným mliekom“, t.j. so všeobecne známymi slovami o Božej láske, trpezlivosti, dobrotivosti, milosrdenstve a odpúšťaní. Vyhýbame sa tvrdému pokrmu a neusilujeme sa poznať Jeho samého alebo stretnúť sa s Ním v najtajnejšom kútiku našej duše. Pre náš duchovný rast a osobné spoločenstvo s Pánom je obrovskou brzdou to, keď ďalej nehľadáme a uspokojíme sa s tým, čo sme už dosiahli a čo už máme.

8. Žiť v Božej blízkosti a chodiť s Ním nie je možné bez **počutia Božieho hlasu a Jeho vedenia**, k čomu je potrebná schopnosť vnímať. Iba takýto obojstranný kontakt zaručí bezpečnosť na životnej ceste, ochráni pred mnohými chybami a dá skutočnú radosť do života. Prorok Jeremiáš sa kedysi modlil takto: „*Našli sa tvoje slová a zjedol som ich, tvoje slová sú mi rozkošou a radosťou srdca*“ (Jer 15:16). Radosť z počutia Božieho hlasu sa nedá porovnať s ničím. Keď ju spoznáme, budeme sa snažiť urobiť všetko, čo od nás závisí, aby sme ju nestratili. A ak ju stratíme, budeme hľadať do tých čias, kým sa prerušené spojenie znovu neobnoví.

V Rim 8:14 sa hovorí: „*Lebo všetci, ktorých vedie Boží duch, sú Boží synovia*“. Byť vedený Svätým Duchom – to nie je jednorazové alebo niekoľko prežití v priebehu celého nášho života, ale je to neprestajné chodenie v blízkosti s Pánom. Uskutočňovanie tohto princípu v každodennom živote je jedinou cestou k duchovnej zrelosti. Práve týmto spôsobom môžeme vyrásť z detstva v Božích synov a dcéry, ktorí sú zrelí vo viere. Pán hovorí Svojím Duchom k nášmu duchu, pričom nás odhaľuje, poučuje, napráva, vyučuje alebo pred niečím varuje i zastavuje nás. Nerobí to nátlakom, ale pokojne, formou jemných, nástojčivých impulzov, ktoré sa musíme naučiť zachytiť. Kto má takéto spojenie s nebeským Otcom, ten má veľkú výsadu deliť sa so svojimi blíždymi s tým, čo dostal zjavené zhora.

Žiaľ, pre mnohých z nás je ľahšie rozhodovať sa a konať podľa seba, ako dôverovať Bohu a čakať na Jeho

vedenie. Naše vzplanutia sme náchylní prehlasovať za Božiu inšpiráciu, a preto má Pán dnes tak málo **spolupracovníkov** a tak veľa pracovníkov pre Boha. Pritom miera nadšenia, ktoré sa nás zmocňuje, sa rovná miere nedostatku osobnej duchovnej skúsenosti.

9. V Matúšovom Evanjeliu (5:48) sa píše: „*Vy teda buďte dokonalí, ako je dokonalý váš nebeský Otec*“ a jediná cesta k dokonalosti je chodenie s Bohom, ktoré je možné iba prostredníctvom **modlitby**. Pritom to nie je modlitba všeobecná, ktorá obvykle pochádza z rozumu, ale taká, ktorá sa začína v hĺbke nášho srdca, vovádza nás do Božej prítomnosti a stále nás v nej aj udržuje. Kvôli tomu srdce musí byť naplnené čistou láskou, takou láskou, ktorá nehladá svoje, nič neočakáva a teda ani nevyžaduje od Pána, ale iba si žiada plniť Jeho vôľu a byť Mu vždy a vo všetkom poslušná.

Žiaľ, pre nás je modlitba často iba plnením kresťanskej povinnosti, tým, čo musíme robiť, lebo sa považujeme za kresťanov. Pri takomto postoji modlitba neplní svoju úlohu, lebo nie je živým spoločenstvom s Bohom, ale formou náboženského uctievania. Veď, musíme si to priznať, keď sa začneme modliť, už o krátky čas zistíme, že naše myšlienky ušli ďaleko-predaleko a zaoberajú sa nejakými správami, ktoré sme od kohosi počuli, alebo dlhmi a nezaplatenými účtami alebo nejakou aktuálnou neodkladnou prácou. Samozrejme, v určitej chvíli sa síce spamätáme a snažíme sa znovu skoncentrovať na modlitbu. Dokonca aj rozumom pochopíme, že naša modlitba je ďaleko od toho, aby bola prejavom radostného spoločenstva s Pánom a osobného rozhovoru s Ním.

Opravdivá a úprimná modlitba nás nielen spája so Spasiteľom, ale nám aj pomáha upriamiť náš pohľad z našich problémov na Božie porozumenie a súcit. Dáva nám možnosť zložiť na Neho naše bremená, aby sme sa nezlomili pod ťažkou nošou. Keď je v srdci len bolesť a nič iné, treba vzývať Boha v ktoromkoľvek dennom čase – ráno, napoludnie, večer i v noci. Keď sa modlíme, nesmieme pritom

zabúdať, že Pán počuje nielen slová, ale aj tlkot srdca. Preto vyliievajme naše bolesti, potreby a všetko, čo máme na srdci, tak ako kráľ Dávid, ktorý hovoril: „*No ja budem volať k Bohu a Hospodin ma zachráni. Večer, ráno i napoludnie vzdychám a nariekam. On počuje môj hlas*“ (Ž 55:17-18).

10. Aby sme prebývali v Pánovej blízkosti a chodili stále s Ním, potrebujeme pravidelne **sýtiť svoju dušu Božím Slovom**, ktoré nachádzame na stránkach Svätého Písma. Ved' ono je pre nás hlasom samého Boha, ako je o tom napísané v Biblii: „*Na počiatku bolo Slovo, to Slovo bolo u Boha a to Slovo bol Boh. Ono bolo na počiatku u Boha*“ (Jn 1:1-2). Kŕmenie duše Božím Slovom je takisto nevyhnutné, ako nasýtenie nášho tela telesným pokrmom, bez ktorého by sme jednoducho nemohli existovať. Sväté Písmo – to je na jednej strane svedectvo spravodlivých ľudí o Bohu, ktorého milovali a ktorému slúžili; a na druhej strane – keďže autori boli pri písaní vedení Svätým Duchom – je to Božie učenie, interpretované človeku jemu prístupnou formou. Takto aj autorstvo aj obsah Biblie je božský.

Aj Ježiš Kristus, ktorý bol vteleným Bohom, sa díval na Starý zákon ako na prikázania napísané Jeho nebeským Otcom, ktoré On prišiel naplniť a ktorým sa musel podriaďovať takisto ako iní ľudia. Všetci autori Nového zákona citovali aj Starý zákon, čím potvrdzovali božský pôvod biblického učenia. Keď sa zahĺbime do Svätého Písma, vnímame, že k nám hovorí Boh a to nás mení a pretvára. Keď budujeme svoj život a svoju kresťanskú vieru na Božom Slove, plníme prikázania a rozkazy Pánove, to znamená, že žijeme tak, ako sa to Jemu ľúbi. Charakteristickým znakom každého úprimného bohabojného kresťana je poznanie a plnenie biblických prikázaní.

11. Žiť s Bohom – to nie je iba občas prežívať chvíľky v Jeho blízkosti, ale **prebývať v Ňom stále**, podobne ako ratolesť na viniči, ktorý je spojený s kmeňom a jeho koreňom a z nich dostáva výživnú miazgu, nevyhnutnú pre jej život a prinášanie ovocia. Ved' Pán Ježiš nie nadarmo povedal:

„Zostaňte vo mne a ja vo vás. Podobne ako ratolesť nemôže prinášať ovocie sama od seba, ak nezostane na viniči, tak ani vy, ak nezostanete vo mne. Ja som vinič a vy ratolesti. Kto zostáva vo mne a ja v ňom, prináša veľa ovocia, pretože bezo mňa nemôžete nič urobiť“ (Jn 15:4-5).

Je možné byť kresťanom, no predsa neprebývať stále v Kristovi. Pre takýchto kresťanov sú príznačné vzlety a pády. Keď prežívajú chvíle nádherného spoločenstva s Pánom, pociťujú nevýslovnú blaženosť, akoby boli na vrchu premenenia. Len čo tieto chvíle pominú, zdá sa im, že ich Boh opustil a zahynú. Podobné správanie nemá nič spoločné so životom v Bohu, lebo chodenie s Ním nie je založené na nestálych pocitoch a našich náladách, ktoré sa rýchlo menia, ale na pevnej viere a dôvere v Toho, ktorý nás nikdy nepustí, bez ohľadu na to, či to cítime alebo necítime.

Žiť s Bohom v stálom hľadaní Jeho blízkosti – to je vzťah založený na láske. Medzi dvomi najbližšími a vzájomne si drahými ľuďmi nájdeme na zemi len zriedka niečo podobné. Boli sme stvorení Stvoriteľom na to, aby sme mali spoločenstvo s Ním a práve táto nepretržitá blízkosť s nebeským Otcom robí z nás Jeho opravdivé deti. Ten, kto nielen verí v Boha, ale Ho aj osobne pozná a každý deň má s Ním spoločenstvo, pozná lepšie a hlbšie svojho Spasiteľa.

12. Snaha podobať sa Kristovi je ešte jednou z podmienok chodenia s Bohom a vôbec to nie je opovážlivosť alebo niečo také, čo by bolo pre nás nedosiahnuteľné. Apoštol Pavel bol taký istý človek ako my, a predsa po určitom čase chodenia s Bohom mohol pokojne povedať: „*Prosím vás teda, nasledujte môj príklad*“, „*Napodobňujte ma, ako ja napodobňujem Krista!*“ (1Kor 4:16, 11:1). Život s Bohom, chodenie v súlade s Jeho prikázaniami a úzke osobné spoločenstvo s Ním zanechávajú na nás odtlačok Jeho čistoty, svätosti a spravodlivosti. Aby sme to pochopili, pripomeňme si hoci aj príklad Mojžiša. Keď sa vracal z hory Sinai a držal v rukách dosky zákona po prežití blízkeho spoločenstva s Pánom, ľud sa naňho díval s úžasom,

lebo jeho tvár žiarila, odzrkadľujúc slávu Toho, s ktorým mal spoločenstvo (pozri 2M 34:29). Podobne to môže byť aj s nami. Keď prebývame v osobnom spoločenstve s Bohom, odzrkadlí sa to na nás, zanechá Jeho stopu na výraze našej tváre, na našej reči, správaní a spätných reakciách.

Aby sme sa pripodobňovali Kristovi, je nevyhnutné častejšie v rôznych situáciách položiť si otázku: „Čo by na to povedal Ježiš? Ako by On reagoval v podobnej situácii a čo by teraz robil On?“ Takýto postoj nás prinúti byť ostrážitejšími, strážiť svoje ústa, bdieť nad tým, čo hovoríme, ako reagujeme a ako sa správame. V Biblii je množstvo príkladov napodobňovania Krista. Keď farizeji priviedli k Nemu ženu, pristihnutú pri cudzoložstve, On ich mlčky vypočul, bez toho, aby sa dal s nimi do diskusie, ako to, žiaľ, často robíme v takýchto prípadoch my, a povedal: „*Kto z vás je bez hriechu, nech prvý hodí do nej kameň!*“ (Jn 8:7), čím ich jednoznačne zasiahol. V Getsemanskej záhrade sa Ježiš obrátil k svojmu zradcovi Judášovi a bez jediného slova výčitky a obvinenia sa ho pokojne spýtal: „**Priateľ** môj, načo si prišiel?“ (Mt 26:50). Pre nás by bolo ťažké a vôbec až nemožné, aby sme nazvali priateľom svojho „nepriateľa“, ktorý nás slovom alebo skutkom urazil, ponížil alebo zbabelo zradil. Keď Kristus stál pred Pontským Pilátom a neodpovedal na obvinenia, vyvolal u vládcu taký obdiv a úctu, že ho bez váhania nazval **nevinným, Spravodlivým a Človekom** s veľkým Č (pozri Lk 23:4, Mt 27:24).

Takéto správanie Spasiteľa vôbec nie je príznačné pre nás, Božie deti posledných čias, najmä v takých okamihoch, keď nás nezaslúžene obviňujú. Rýchlo sa urazíme, rozhorčujeme a snažíme sa ospravedlniť dokazovaním svojej pravdy a vlastnej nevinnosti a zabúdame pritom na príklad nášho nebeského Učiteľa. Potom sa nemôžeme čudovať, keď ľudia zo sveta sú stále viac a viac sklamaní z kresťanstva, lebo nebadajú nijaký väčší rozdiel medzi nami a ostatnými ľuďmi a nevidia v nás to jasné svetlo, o ktorom hovorí Sväté Písmo a preto sa radšej zaoberajú inými náboženstvami.

V prvom liste Jánovom (2:6) sú slová: „*Kto hovorí, že zostáva v ňom, má aj sám žiť tak, ako žil on.*“ To znamená, že máme byť zrkadlom, v ktorom by sa mohol zobrazit' Kristus. Náš život, naše reakcie, naše správanie a činy majú ľuďom pripomínať Toho, podľa ktorého sme pomenovaní, ako o tom písal apoštol Pavel: „*Keď my všetci s odhalenou tvárou akoby v zrkadle pozeráme na slávu Pána, premieňame sa na taký istý obraz v stále väčšej sláve – a to všetko mocou Pána, ktorý je Duch*“ (2Kor 3:18). Nič nepriťahuje iné duše ku Kristovi tak veľmi, ako naša podobnosť s Kristom. Dost' často sme natoľko zaneprázdnení, že si ani nevšímame tie „maličkosti“ v našom vzťahu k ľuďom, ktoré nás najčastejšie charakterizujú ako skutočných kresťanov. Niekedy jediný dobrý skutok, ktorý urobíme, aj keď je úplne bezvýznamný, môže viac ovplyvniť ako množstvo zbožných slov a pôsobivých svedectiev. Potvrdzuje to aj táto skutočná udalosť.

Mladý kresťan, ktorý slúžil v armáde, dostal dovolenku a vybral sa na cestu domov. Keď prišiel na nástupište, zistil, že jeho vlak je už pristavený a každú chvíľu odíde. Rýchlo si kúpil lístok a bežal na perón. V rýchlosti vrazil do populčného stánku s ovocím a prevrhol ho tak, že sa všetky jablká, vyložené na pulte, rozkotúľali. Chlapec – predavač začal zbierať ovocie, ale nebolo to také jednoduché, lebo jablká sa rozkotúľali d'aleko po nástupišti. Rozpačitý vinník tejto situácie poprosil o odpustenie, kývol rukou za odchádzajúcou vlakovou súpravou a spolu s predavačom sa pustil do zbierania jablák. Každé z nich poriadne poutieral svojou čistou vreckovkou a starostlivo položil na pult. Udivený chlapec sa dostal do takých rozpakov, že sa nečakane opýtal: „Povedzte – vy ste Ježiš, však?“ Na čo kresťan s úsmevom odpovedal: „Nie, ale snažím sa Mu vo všetkom podobať.“

Zaujímavé, koľkí ľudia, ktorí nás pozorujú, mohli by tiež povedať, že v nás vidia Ježiša? Alebo im možno naše slová a skutky pripomínajú skôr satana ako Krista? Jedno ruské ľudové príslovie hovorí, že všetko, čoho sa dotýkame

a s čím sa stretávame, poznáva sa porovnávaním. Aby sme uvideli krivosť nejakej palice, stačí ju položiť vedľa rovnej. Vtedy je hneď všetko jasné. Poukazovať na hriechy iných ľudí je pre nás veľmi ľahké. Ale omnoho lepšie je ukázať im na vlastnom príklade Božiu spravodlivosť a požehnanie, ktoré sa prejavuje v nás. Bolo by dobre, keby ľudia z nášho okolia uvideli svoje krivé cesty nie preto, že my im na ne poukážeme a presvedčíme ich, ale preto, že porovnajú svoj život s našou nepredstieranou ale skutočnou zbožnosťou. Nakoniec, príkladný kresťanský život je najlepšou ilustráciou Biblie pre svet.

Pre opravdivé Božie dieťa nie je nič horšie, ako keď si uvedomí, že sa Pán od neho vzdiaľuje. Vtedy zo srdca odchádza mier, stráca sa pokoj, mizne požehnanie. Miesto radosti a blaženosti zo spoločenstva so Stvoriteľom nastupuje smútok a sklúčenosť. Obyčajne to prichádza nie naraz, ale postupne. Človek sa ešte stále považuje za duchovne bdelého, neprestane sa modliť a navštevovať bohoslužby, ale v srdci už nemá predošlý pokoj a mier. Odumiera vnútorný život jeho duše. Takýto stav trvá niekedy aj roky, kým sa človek spamätá a zbadá svoje poblúdenie. Kráľ Dávid, ktorý bol nazvaný mužom podľa Božieho srdca, prežil celý rok ďaleko od Pána a ani to nezbadal. Ako horko oplakával svoju nerozumnosť, kým sa nenavrátil do predchádzajúcej blízkosti s nebeským Otcom.

Je veľa príčin, prečo sa Pán vzdiali od nás, ale hlavnou príčinou je hriech, ktorý nás vždy oddeľuje od Boha a stavia neprekonateľnú prekážku nášmu spoločenstvu s Ním. Na potvrdenie stačí uviesť napríklad neschopnosť odpúšťať, ktorá sa prejavuje urážkou, nepriateľstvom, ohováraním, pomstychtivosťou a nenávisťou. Božie Slovo hovorí: „*Lebo ak vy odpustíte ľuďom ich poklesky, aj vám odpustí váš nebeský Otec. Ale ak vy neodpustíte ľuďom, ani vám váš nebeský Otec neodpustí vaše poklesky*“ (Mt 6:14-15). Keď prejavujeme voči nášmu blížnemu tvrdosť a krutosť, nemôžeme počítať s Pánovou blízkosťou a s radosťou, ktorú dáva

úzke spoločenstvo s Ním. Podobne pôsobí aj horkosť, ktorá v človeku pretrváva roky, alebo svojvôľa, ktorú Sväté Písmo prirovnáva k čarodejníctvu a modlárstvu (pozri Heb 12:15; 1Sam 15:22).

Ak nastala taká trhlina pre hriech, ihneď bez otáľania treba konať a hlavne: povstať a napraviť to, čo narušilo naše spojenie s nebeským Otcom. Nepočítajme s tým, že obnovenie blízkeho vzťahu s Ním sa uskutoční akosi samo od seba, bez našej účasti a našej aktivity. Ak sme my zapríčinili prerušenie spojenia, tak ho my musíme aj obnoviť. Pritom nemá význam vyhľadávať vysvetlenie a ospravedlnenie našich nesprávnych slov a skutkov a zvaľovať vinu na zhodu okolností a vzniknutú situáciu. Nie, treba v sebe nájsť odvahu priznať sa, že si nesprávne jednal a dať do poriadku to, čo bolo narušené.

Chodenie s Bohom vôbec neznamená, že sa bez výnimky vyhneme všetkým možným chybám a odbočeniam. Nie, to je život so všetkým, čo je človeku vlastné na našej hriešnej zemi. Rozdiel je len v tom, že v ňom za pádom nasleduje povstanie s väčšou láskou k Pánovi, porážka sa končí víťazstvom, ktoré prináša skutočné ovocie spravodlivosti. Zahanbenie vedie k umenšovaniu sa a pokore, chyby prinášajú cenné lekcie, výsledkom čoho sú bohaté životné skúsenosti a duchovná zrelosť. Tak teda – silný nie je ten, ktorý nikdy neprejaví slabosť, ale ten, kto uvedomujúc si obmedzenosť vlastných možností, vie sa dívať pravde do očí a menovať veci správnymi menami. Keď padne alebo odbočí, netvári sa pokrytecky pred ľuďmi a samým sebou, ale nech by mu bolo akokoľvek ťažko, chytí sa Pánovej ruky, znovu vstane, aby pokračoval vo svojej ceste. Životy Božích mužov a žien, ktorí zanechali nezabudnuteľné stopy v dejinách kresťanstva, neboli hodnotené podľa toho, že by nerobili chyby a nepadli, ale podľa toho, ako poslúchali Boží hlas a hľadali pravdu. Úprimná a opravdivá viera v Krista a bezvýhradná poslušnosť voči Nemu premieňa obyčajných ľudí na hrdinov.

Podľa tohto muž a žena, ktorých použije Boh – to nie sú ľudia, ktorí by nemali žiadne ľudské nedostatky, ale tí, ktorí sa na ceste za svojím Spasiteľom naučili z bezcenného vyťažiť drahocenné. Práve oni sa časom stanú „*nádobou na vznešený cieľ, posvätenou, užitočnou Pánovi, pripravenou na každé dobré dielo*“ (2Tim 2:21). Dostanú sa k tomu cestou poznávania svojej biedy, umenšovaním sa, pokorou a poslúchaním Pána vo všetkom, čo On od nich očakáva, hoci by sa im zdalo, že je to úplne nemožné. Teda podstata nie je v tom, že pri nasledovaní Pána Ježiša sa staneme absolútne bezhriešnymi. Podstata je v tom, že bojujeme a dosahujeme víťazstvo nad tými svojimi nedostatkami, za ktoré si v Božích očiach zaslúžime odsúdenie.

Ešte v mladosti som sa mohla presvedčiť, že Pán v takýchto prípadoch nie je prísny sudca, ktorý by nás v ktoromkoľvek momente chcel potrestať, práve naopak, je dobrý a milujúci Otec, ktorý nás chce ochrániť pred omylmi a pádmi. Keď som študovala na lekárskom inštitúte, musela som, ako aj všetci ostatní študenti v bývalom Sovietskom zväze, od 1.ročníka štúdia po 4.ročník chodiť cez leto na poľnohospodárske brigády v kolchozoch alebo sovchozoch. Ako dvadsaťročná som pracovala so skupinou študentov v jednom kolchoze a vtedy sa mi pošťastilo prežiť s Pánom niečo také, na čo som nezabudla celý ďalší život.

V jeden neskorý letný večer, keď sme oddychovali po práci, pripojila som sa k chlapcom a dievčatám, zhromaždeným pri ohníku neďaleko barakov, v ktorých sme vtedy boli ubytovaní. Mesiac jasne svietil na nebi posiatom hviezdami. Neďaleko v kríkoch trlikoval slávik. Z lúk a polí, ktoré sa rozprestierali naokolo, vial večerný chládok, ktorý prinášal vôňu trávy a poľných kvetov. Všetko bolo také krásne a romantické, že sa nám ani nechcelo ísť spať. Mládež zo začiatku hlučne hodnotila udalosti uplynulých pracovných dní, ale potom všetci stíchli a v zamyslení hľadeli do plápolajúceho ohňa. Jeden mladík doniesol gitaru, usadil sa uprostred skupiny blízko mňa a začal spievať veľmi peknú

lyrickú pieseň, ktorá bola vtedy veľmi populárna – „Nôcka na lúke“ – interpretovali ju známi mladí speváci manželia Alla Jošpl a Stachan Radimov. Túto pieseň som často počúvala z rozhlasu, keď som sa ráno chystala do inštitútu. Mimovoľne som sa naučila slová a nápev piesne a obľúbila som si ju kvôli jej romantickosti a mimoriadne vynikajúcej interpretácii.

Keď som teraz počúvala ten oduševnený spev môjho spolubrigádnika, bez toho, žeby som si to uvedomila, pripojila som sa k nemu. Naše hlasy sa v okamihu spojili (ako by sme to už predtým neraz robili) a vznášali sa nad spiacimi lúkami. Všetci akoby na rozkaz otočili k nám svoje hlavy, udivení prekrásnou harmóniou nečakane vzniknutého hudobného dueta. Tak sme zaspievali jednu slohu, potom druhú,... keď zrazu, doslova v polovici slova, ma prerušil tichý hlas, ktorý jasne zaznel v mojom srdci: „Ľudmila, dieťa Moje! Čo tu robíš?!“

V týchto slovách nebola ani výčitka, ani hnev, ani pohoršenie, iba údiv: „Čo ty tu robíš?!“ Stĺpla som, prestala som spievať, potom som vyskočila a bez slova som odišla a skryla som sa v tmavej noci. Boží hlas si nemožno pomýliť s niečím iným. Aj keď hovorí úplne ticho, preniká do hĺbky duše a prinúti ju zachvieť sa. V ten okamih mi bolo jasné, že som svojím činom zarmútila Pána, pritom ani nie natoľko tým, že som spievala svetskú pieseň, ale preto, že som v tomto okamihu vôbec nebola na tom mieste, kde sa On chcel so mnou stretnúť.

Zármutok, žiaľ a vedomie, že som bola neverná Tomu, ktorého som tak veľmi milovala, naplnili moje srdce takou kajúcnosťou a smútkom, že sa mi chcelo horko plakať. V hlave sa mi mihla myšlienka, že Pán ma teraz už určite opustí. Naľakala som sa tej myšlienky a temer som zastonala: „Drahý Otec! Prosím, neopust' ma! Odpust', že som nebola Tvojím svetlom!“ – Za tým, ani sama som nechápala, prečo som zrazu povedala: „Ak si ma Ty predsa len neopustil, ukáž mi teraz na nebi blesk!“

Neviem, drahí priatelia, či mi uveríte alebo nie, ale sotva som vypovedala tieto slová, bezoblačné hviezdnaté nebo rozrezal oslepujúci blesk. Strpla som od prekvapenia a očakávala som, ako to býva v podobných prípadoch, že bude nasledovať mocný úder hromu, avšak bolo úplné ticho. „Pane!“, s radosťou som skríkla. „To znamená, že si mi odpustil a vôbec sa na mňa nehneváš! Ak je to tak, prosím, urob ešte, aby takýto istý blesk sa zablýskal ešte sprava aj zľava!“ A to sa okamžite stalo. Jeden za druhým nasledovali dva blesky, ktoré zažiarili a osvietili nebeskú oblohu, hoci ako predtým, okolo panovala tíšina. Keď som vyšla z tmy, pozrela som sa smerom k mládeži, ktorá sedela okolo ohňa. Nikto z nich neprejavoval strach ani údiv. Zrejme okrem mňa nikto nevidel tie blesky.

Ťažko vyjadriť slovami, aká radosť naplňala v tom okamihu moje srdce. Miesto očakávaného prejavu Božieho hnevu mi bola prejavená milosť, na ktorú som ani len nepomyslela. „Pane! Prečo?! Veď ja som si to vôbec nezaslúžila!“ – zahanbene som si opakovala pre seba, keď som vchádzala do baraku a zamierila som k svojmu slamnému matracu položenému na prični – „Ďakujem Ti, Otec... Ďakujem!“

V nasledujúce ráno dievčina, ktorá v baraku spala vedľa mňa, počas zberu paradajok na kolchoznom poli sa ma niekoľko krát pýtala s nezakryvanou zvedavosťou: „Povedz, prečo si včera tak nečakane prerušila spev a utiekla od ohňa? Veď vy ste s naším gitaristom tak krásne spievali! Ten chlapec ťa potom aj hľadal. A v noci si sa zo spánku stále čomusi šťastne a radostne usmievala! Vari sa ti snívalo o ňom? Počkaj! Či si sa ty hádam nezaľúbila do toho krásavca?!“ Miesto odpovede som iba odmietavo pokrútila hlavou a myslela som na Milovaného mojej duše, kvôli ktorému som teraz bola hotová pristáť na čokoľvek a **spolu s Ním som si želala stráviť celý môj nasledujúci život.**

Kapitola 11

Cieľ a zmysel života

Drahí priatelia! Medzi všetkými otázkami, ktoré vznikajú v ľudskom vedomí, existuje jedna, pred ktorou obyčajne ktokoľvek z nás hneď zamŕkne, lebo nemôže na ňu dať jasnú a rozumnú odpoveď. Neveríte? Tak si ju hneď dajte sami sebe. Znie takto: „Prečo žijem?“ Ak by sme na ňu chceli odpovedať podrobnejšie, tak potom ešte musíme porozmýšľať o nasledujúcom: Kto som a načo som prišiel na túto zem? Aký je cieľ mojej existencie a v čom je zmysel môjho života? Čo je v ňom hlavné a komu alebo čomu vlastne slúžim? Kam pôjdem, keď budú moje dni už spočítané?

Pokým je náš každodenný život až do krajnosti naplnený zhomom, starosťami, povinnosťami, problémami, ruchom a stresmi, tak nepotrebujeme o tom rozmýšľať. Ale keď sa pre nejakú príčinu ocitneme bez práce alebo nás uloží do postele neočakávaná choroba, prípadne nás postihne nešťastie či nečakaná smrť blízkeho a drahého človeka, vtedy sa tieto znepokojujúce otázky, trápiace našu dušu, postavlia pred nás s mučiacou naliehavosťou. Vtedy nám nemocničná izba, nečakaný zármutok alebo iná kritická situácia poskytnú čas, aby sme si premysleli naše životné priority. Boh rôznymi spôsobmi – telesným utrpením, údermi od života alebo inými sťažnosťami okolností – privedie každého mysliaceho človeka k tomu, aby rozmýšľal, načo prišiel na túto zem.

Starodávna koncepcia (*systém názorov na niečo*) o zmysle života je obsiahnutá v starozákonnej knihe Kohelet – Kazateľ, ktorej hlavná myšlienka je zredukovaná s takýmto záverom: „...všetko je márnosť márností... niet nič nového pod slnkom... Aký zisk zostane človeku pri všetkej jeho námahe... Pokolenie odchádza, pokolenie prichádza, zem však stále zostáva...“ Kazateľ zdôrazňuje nezmyselnosť a márnosť ľudského života. Podľa neho všetko, pre čo človek žije – láska, práca, hmotný majetok a iné dosiahnuté úspechy

nemajú zmysel, lebo „*stihne ich rovnaký údel*“. Rovnaký údel má spravodlivý i hriešnik, dobrý a zlý, čistý aj nečistý, mravný i nemorálny, čestný aj nečestný. Kazateľ na základe toho vyvodzuje záver: Pozemský život človeka nemá žiaden zmysel. Jeho úvahy o nevyhnutnosti smrti ešte väčšmi zdôrazňujú dojem o márnosti a nezmyselnosti všetkého: „*Ved' údel ľudských synov a údel zvierat je rovnaký: ako zomrie jeden, tak zomrie i druhý, jeden dych je pre všetkých. Človek nemá prednosť pred zvieratami, lebo všetko je márnosť. Všetko ide na jedno miesto, všetko vzišlo z prachu a všetko sa do prachu vracia. Kto vie, či ľudský duch vystupuje nahor a duch zvierat zostupuje nadol do zeme?*“ (Kaz 3:19-21,9:2).

Potom vzniká dojem, že Kazateľ sa v týchto úvahách dostal do slepej uličky a zastavil sa na tom, že si uvedomil svoju neschopnosť pochopiť to, čo je preňho nedosiahnuteľné: „...*videl som všetky Božie skutky, takže človek nemôže vystihnúť dianie, ktoré sa deje pod slnkom. Človek sa bude totiž namáhať, aby ho našiel, ale ho nenájde, aj keby múdry hovoril, že ho pozná, nájsť ho nemôže*“ (Kaz 8:17). A predsa, finále tejto knihy dáva kresťanovi kľúč k pochopeniu zmyslu bytia: „*Slovo na záver všetkého, čo si počul: Boha sa boj a jeho prikázania zachovávaj, lebo toto je povinnosť každého človeka! Boh predvolá na súd každý čin, všetko, čo je skryté, či je to dobré, alebo zlé*“ (Kaz 12:13-14).

Tento záver sa úplne zhoduje s tým, čo nachádzame v Biblii v jej starších knihách: „*Izrael, čo teraz žiada od teba Hospodin, tvoj Boh? Iba to, aby si sa bál Hospodina, svojho Boha, aby si chodil po všetkých jeho cestách, aby si ho miloval, aby si slúžil Hospodinovi, svojmu Bohu, celým srdcom a celou dušou, aby si zachovával Hospodinove príkazy a jeho ustanovenia, ktoré ti dnes prikazujem, aby sa ti dobre vodilo*“ (5M 10:12-13). Takto sa prvotné pramene zhodovali v tom, že zmysel ľudského bytia je v prebývaní s Bohom, v duchovnom raste, mravnom zdokonaľovaní a v priblížení sa k Božiemu úmyslu s človekom. Neskôr, počas všetkých dôb, otázka o zmysle života stále zostávala otázkou, ktorá trápila

mnohých veľikánov ducha. Koniec koncov, ona znepokojovala nielen gréckych filozofov, starovekých čínskych mysliteľov a aj súčasných psychológov, ale aj teraz stále znepokojuje ktoréhokoľvek mysliaceho človeka.

Hľadanie zmyslu života – to je filozofický i duchovný problém, ktorý sa týka určenia konečného cieľa existencie a predurčenia človeka. Predstavy o zmysle života sa vytvárajú v procese ľudskej činnosti a závisia na sociálnom postavení, spôsobe života, názoroch, ponímaní sveta a konkrétnej historickej situácii, a preto neexistuje jednotný všeobecne prijatý postoj. Aby sme sa o tom presvedčili, stačí, keď sa zamyslíme nad výrokmi známych ľudí, žijúcich v rôznych dobách.

„Úlohou života nie je byť na strane väčšiny, ale žiť v súlade s vnútorným zákonom, ktorý si uvedomuješ.“ Marcus Aurelius.

„V čom je zmysel života? Slúžiť druhým a konať dobro.“ Aristoteles.

„Keď človek nevie, do akého prístavu smeruje, žiaden vietor nebude preňho priaznivý.“ Seneca.

„Nepoznaný život nestojí za to, aby bol žitý.“ Sokrates.

„Koniec, koniec, ohorok dohore! Život – je iba tieň, herec na scéne. Odohral svoju úlohu, pobehal, vyhodil si z kopýtka – a už ho niet. Život – to je rozprávka prerozprávaná hlupákom. Je plný nadutých efektných slov, a bez významu.“ William Shakespeare.

„Keď pochopíme svoju úlohu na zemi, aj keď len tú najskromnejšiu a nepatrnú, iba vtedy budeme šťastní. Len vtedy môžeme spokojne žiť aj zomierať, keď pochopíme, že to, čo dáva zmysel životu, dáva zmysel aj smrti.“ Antoine de Saint- Exupéry.

„Život jednotlivca má zmysel len do tej miery, nakoľko pomáha urobiť životy druhých ľudí krajšími a šľachetnejšími.“ Albert Einstein.

Dar zbytočný, dar náhodný, život, načo si mi daný?

Alebo prečo si tajným osudom na popravu určený?

Predo mnou niet cieľa: srdce je pusté, prázdny um, a mučí ma smútkom monotónny život šum. A.S.Puškin.

„Náš život – je putovanie, idea – sprievodca. Keď niet sprievodcu, všetko sa zastaví. Cieľ je stratený a síl sa nedostáva.“ Viktor Hugo.

„Väri som sa objavil na svete na tento krátky časový úsek preto, aby som narobil kopance, narobil chyby a zmizol?“ Lev Tolstoj.

„Zmysel života každého jednotlivého človeka je len v tom, aby v sebe znásobil lásku. Toto zväčšenie lásky vedie jednotlivca v tomto živote k stále väčšiemu a väčšiemu blahu.“ Lev Tolstoj.

„Bytie človeka je záhadné a táto záhadnosť sa celkom podobá na nezmyselnosť.“ Maxim Gorkij.

„Poslanie každého človeka v duchovnej činnosti – spočíva v neustálom hľadaní pravdy a zmyslu života.“ A.P.Čechov.

„Život sám o sebe nič neznamená, jeho cena závisí od toho, ako sa používa.“ Jean Jacques Rousseau.

„Beda ľuďom, ktorí nepoznajú zmysel svojho života“. Blaise Pascal.

„Dve hrôzy prenasledujú každého človeka – nemohúcnosť a bezcieľnosť života.“ F.M.Dostojevskij.

„Niet takej situácie, v ktorej by nebola daná k dispozícii možnosť, aby sme našli jej zmysel a niet človeka, pre ktorého by sa v živote nenašla nejaká práca. Možnosť uskutočniť tento zmysel je vždy unikátna a človek, ktorý ju môže realizovať, je vždy neopakovateľný.“ Viktor Frankl.

„Cieľ života – hľadanie dokonalosti a úloha každého z nás – maximálne sa priblížiť k jej uskutočneniu v samom sebe.“ Richard Bach.

Noc, ulica, lampa, lekáreň,
nezmyselné a matné svetlo.

Ži hoci ešte aj štvrté storočie –
všetko ostane tak. Východiska niet.
Alexander Blok.

„Naše predurčenie nie je v tom, aby sme sa snažili jasne spoznať to, čo je od nás vzdialené a skryté v hmle, ale aby sme sa zaoberali tým, čo máme pri ruke.“ Thomas Carlyle.

„Nakoniec všetko, čo robíš, nie je potrebné ľuďom, je to potrebné iba tebe a Bohu.“ Matka Tereza.

„Zmysel života je – pochopiť ho. A cieľ – tá radosť, ktorú nám prinesie to pochopenie.“ Alexander Kruglov.

„Život má dva významy – vonkajší a vnútorný,
vonkajší – práca, rodina, úspech;
vnútorný – nejasný a neznámy –
v zodpovednosti každého za všetkých.“ Igor Guberman.

„Ten, kto pozná svoje určenie, nachádza aj svoje poslanie. Poslaním človeka je byť Božou nádobou a Jeho nástrojom.“ Ignatij Brjančaninov.

„Človek sa odlišuje od zvierat práve v tom, že chce poznať účel svojho príchodu na tento svet. Človek – najvyšší zo živých bytostí. Nestačí mu len žiť sa a rozmnožovať sa. Keby obmedzil svoje potreby iba na fyziologické, nemohol by byť skutočne šťastný. Keď máme zmysel života, dostaneme cieľ, za ktorým môžeme ísť. Zmysel života – to je meradlo toho, čo je dôležité a čo nie, čo je užitočné a čo je škodlivé pre dosiahnutie nášho hlavného cieľa. Je to kompas, ktorý nám ukazuje smerovanie nášho života.“ Psychológ Michail Chasminskij.

Ako vidno – koľko ľudí, toľko názorov. Každý tento výrok odzrkadľuje autorov vnútorný svet, jeho ideály, sklony, snahy a túžby. Tak to bolo, tak to je a vždy aj bude, kým bude existovať zem, lebo časy sa menia, ale ľudia vo svojej podstate ostávajú rovnakí. Keď sa dnes stretávame so stovkami a tisíckami z nich, môžeme sa len čudovať, ako rozdielne žijú, v čom konkrétne vidia zmysel svojho života a ako idú za uskutočnením svojich cieľov. Práve podľa týchto princípov ich možno rozdeliť do niekoľkých hlavných skupín:

1. Do prvej patria tí, ktorí nevidia žiadny zmysel svojho života. Ani sami nevedia, načo žijú. Ich pobyt na zemi je len žalosťné vegetovanie, jednoducho iba jestvovanie, podobne ako je

to u zvierat. Robia iba to, že jedia, pijú, pracujú, vykonávajú svoje fyziologické potreby, berú zo života to, čo im môže poskytnúť, potom znova jedia, pijú, pracujú... A takto to ide každý deň. Keby si sa ich spýtal, v čom vidia zmysel svojho bytia, dostal by si odpoveď: „Ani sám neviem. Narodil som sa, tak musím žiť. Nuž žijem, aby som nejako dotiahol deň do večera a nejako tak až po hrob.“ Potom nie div, že ich životná filozofia sa redukuje na zásady: „Mňa do toho nič“, „bude ako bude“, „nech sa stane, čo sa stane“, „po mne potopa.“ Zo života takýchto ľudí vanie smútok, nuda, apatia, ľahostajnosť, je im všetko jedno. Geniálny nemecký filozof, básnik a mysliteľ Johann Wolfgang von Goethe charakterizoval takýto spôsob života slovami: „Život bez úžitku je predčasnou smrťou.“

2. Zmyslom života druhej skupiny ľudí je jeho búrlivosť. Snažia sa maximálne využiť dnešok a majú jeden jediný cieľ – vziať zo života čo najviac, ako by sa báli, že o niečo prídu, keď nevychutnajú život v plnej miere. Ľudovo ich volajú hýrivcami života. Medzi príslušníkmi tejto skupiny je veľmi mnoho tých, ktorí stále vymieňajú svojich partnerov. Ich hlavným cieľom sú zábavy a rozkoše, do ktorých sa ponárajú tak, že pritom „strácajú hlavu“. Podobajú sa v tom pestrým motýľom, ktoré preletujú z kvietka na kvietok a maškrtia sladký nektár raz z toho, raz z iného kvietka. Sú presvedčení, že oni sú pánmi svojho osudu, berú ho do svojich rúk a riadia ho tak, ako to sami chcú a nakoniec obyčajne sedia pri „rozbitom koryte“ z trosiek svojich neuskutočnených plánov, nádejí a snov. Títo milovníci rozkoší, rozosiati po celej tvári zeme, potom blúdia doslova v mrákotách a nechápu, čo vlastne konali nesprávne a prečo kedysi taký vytúžený život stratil pre nich predošlý pôvab, zmysel a význam.

K tejto skupine ľudí, ktorí chcú maximálne využiť všetky rozkoše života a berú si zo života to najlepšie, patria aj takí, ktorí jednoducho neobsedia na mieste. Celý zmysel ich života je v tom, aby toho čo najviac videli. Cestovateľská vášň ich natoľko ovláda, že neberú ohľad na nič, len aby uskutočnili svoju najskrytejšiu túžbu a dostali sa do nejakej

neznámej časti zemegule, kde ešte neboli. Kvôli tomu sú hotoví narobiť si aj obrovské dlhy a vôbec sa nestarajú, ako ich budú môcť splatiť. Cesty do zahraničia sa pre nich stávajú niečím takým ako drogy, ktoré stále potrebujú a keď ich nemajú, dostanú čosi ako „triašku“, ktorá sa prejavuje záchvatmi nevysvetliteľnej túžby, zlosti a depresie. Nemajú pokoj dovtedy, kým zase nedostanú možnosť cestovať.

3. Tretia a najväčšia časť ľudstva žije s tajnou túžbou nájsť v živote svoje šťastie, pod ktorým obyčajne myslia telesnú ľudskú lásku a založenie rodiny, čo je úplne chvályhodné a celkom pochopiteľné a absolútne prirodzené. Títo ľudia vlastne žijú kvôli tomu, aby mali potomstvo a vytvorili maximum užitočného pre seba a svojich blízkych. Mnohým sa to aj podarí a roky a desaťročia sa kochajú vo svojej rodinnej idyle. Iba, žiaľ, život je život so všetkou jeho premenlivosťou, nestálosťou a nepredvídanými udalosťami. Čas plynie, deti dospievajú a jedno za druhým opúšťajú rodičovský dom a začínajú žiť svoj vlastný život. Manželská láska rokmi chladne a stráca bývalú sviežosť a pôvab a nie je to zriedkavé, že jeden z manželov si začne hľadať náhradu. A potom to, čo kedysi bolo zmyslom života a hlavným prameňom radosti, sa stáva pre druhú polovicu manželského zväzku zvierajúcim bôľom, trpkým sklamaním a strašnou tragédiou. A v tých zriedkavých prípadoch, keď láska bola skutočne pravá a vydržala skúšky časom, ľudia napriek tomu žijú s mučiacou tajnou obavou, že raz sa aj tak všetko skončí a s milovaným človekom ich rozlúči smrť, za čím príde prázdnota a osamelosť, ktorá ľaká dušu.

4. Do nasledujúcej skupiny patria tí, ktorých cieľom a zmyslom bytia na zemi je bohatstvo a peniaze, ktoré im dávajú možnosť, aby si nič neodopierali a žili na „veľkej nohe“. Pre týchto ľudí je charakteristická vášeň ku „krásnemu“ životu, pod ktorým sa rozumejú prepychové domy, drahé nákupy, drahocenné ozdoby, zábavy, ktoré očarujú svojou novotou a neobyčajnosťou, elegantné automobily, jachty, osobné lietadlá a podobné veci. Niektorí z nich sú

natol'ko presýtení tým všetkým, že doslova trpia kvôli myšlienke, že na svete už nezostane nič, čo by si ešte mohli želať a z čoho by sa mohli potešiť. Podobný život, ktorý prebieha v rozkoši a v uspokojení svojich chút'ok a rozmarov, rýchlo vedie k nevyhnutnému vyprázdneniu duše a k progresívnemu morálnemu rozkladu.

5. Zo všetkých uvedených skupín sa osobitne vyčleňuje kategória ľudí, ktorých charakteristickou črtou je cieľavedomosť alebo záľuba v nejakej konkrétnej činnosti, čo tvorí základné šťastie a hlavný zmysel ich života. Pre nich je typická snaha akýmkoľvek prostriedkami dosiahnuť úlohy a ciele, ktoré si vytýčili a tiež úsilie zaujať určité postavenie v spoločnosti. Do tejto skupiny patria tí, ktorí sa úplne zasvätili obľúbenej činnosti alebo nejakému hobby, biznisu, vede, umeniu, športu, medicíne, politike atď. Takýto postoj k životu vyzerá na prvý pohľad hodný nasledovania a zasluži si podporu. Veď je oveľa lepšie venovať sa niečomu jednému, čo považujeme za dôležité, ako sa rozptyľovať mnohými maličkosťami. Ale ak sa pozrieme na to z druhej strany, tak podobná záľuba a úplné zasvätenie sa niečomu, čo občas zachádza až do fanatizmu, hrozí nebezpečenstvom, že sa stratí mnoho iného, čo je nie menej dôležité a možno aj dôležitejšie, čo títo ľudia, žiaľ, nevidia. Okrem toho, nech by takéto úsilie i ciele boli akokoľvek vznešené a ušľachtilé, nezabezpečujú istotu do budúcnosti a spasenie vo večnosti, čo znamená, že nezúročujú to, čo sa do nich investuje.

6. Okrem vymenovaných prípadov sú ešte také, keď pre človeka je najdôležitejším cieľom jeho vlastný rozvoj, sebazdokonaľovanie a sebarealizácia, to znamená úsilie maximálne využiť dané možnosti, svoj talent a vlastné schopnosti. K uvedenej skupine ľudí patria aj tí, pre ktorých hlavným zmyslom existencie sú oni sami, presnejšie, ich prirodzené obdarovanie, rozumové schopnosti, vonkajšia krása, fenomenálna sila, dokonalý tvar tela, obdivuhodný hlas alebo ešte niečo, čo ich zmení na predmet zbožňovania a všeobecného uctievania. Takéto správanie je vlastné

mnohým talentovaným hudobníkom, spevákom, tanečníkom, hercom, známym športovcom, fotomodelkám a ľuďom podobného zamestnania. Prezentácia samých seba je pre nich hlavným obsahom ich pestrého života, ktorý je, žiaľ, od štastia podchvíľou veľmi ďaleko.

Aby sme uvideli klamlivosť všetkých týchto predstáv o ciele a zmysle života, stačí, keď si spomenieme na mnohých, ktorí nás už dávno opustili alebo aj na súčasné slávne osobnosti, ktoré boli obdarené rôznymi talentami a zvláštnymi schopnosťami, ale svoju existenciu na zemi napriek tomu ukončili veľmi žalosťne. Za vonkajším leskom všetkého, čo ich obklopovalo, sa skrývala ich nespokojnosť, sklamanie, smútok, prázdnota, duševná osamelosť, záchvaty zúfalstva a rôzne psychické poruchy. Potvrdzujú to osudy veľkých politikov, umelcov, spisovateľov, básnikov, hudobníkov a niektorých známych učencov. Patria k nim: Churchill, Stalin, Dostojevskij, Puškin, Lermontov, Gogol', Jesenin, Mozart, Einstein, Darwin a mnoho ďalších. Nech boli akikoľvek významní a nech dosiahli akúkoľvek slávu a uznanie, sotva im môžeme závidieť ich životnú cestu.

A aby sme pochopili nezmyselnosť bohatých a vonkajšou krásou obdarených ľudí, stačí, keď sa pozrieme na miliardárov, hviezdy Hollywoodu, lesknúce sa prepychom, estrádných spevákov, pop-hudobníkov a športovcov, známych svojimi výkonmi. Najmä medzi tými, ktorí boli hmotne zabezpečení a v ničom nemali núdzu, zriedka možno stretnúť skutočne šťastných ľudí. Mnohí z nich, ktorí sa preslávili svojou poburujúcou nemravnosťou, hnusnými sexuálnymi zvrátenosťami, opilstvom a narkomániou, nemajú usporiadaný rodinný život, trpia neprestajne sa opakujúcimi depresiami, mesiace sú na liečení v psychiatrických liečebniach alebo sa snažia vyrovnať sa so životom tak, že ho končia samovraždou. Dokazuje to život a ohromná sláva Elvise Presleyho a Marilyn Monroe, ktorí boli kedysi idolmi miliónov. A koľko ešte im podobných bôžikov doslova zhorelo vo svojich vášňach a nespútaných zmyselnostiach a nedožili sa

ani polovice dní, ktoré sú človeku určené na zemi! Životná prax ukazuje, že vonkajšia krása, dary, talenty a fenomenálne schopnosti, ktoré venujú masám zbožňovateľov a slúžia vášni, hýreniu, mamonárstvu a pýche, sa stanú skutočnou kliatbou, lebo vedú k úplnému duševnému spustošeniu. Mimochodom, nie je to o nič lepšie ani s obvyčajnými ľuďmi, ktorí nie sú natoľko významní, ak aj oni svoj život venujú len tomu, aby ulahodili svojmu „JA“.

Ani výnimočnosť, uznanie ľudí, peniaze, ohromný majetok, ani drahé šaty, klenoty, prepychové vily, nespočetné zábavy, ani príjemné rozptýlenia neprinesú človeku šťastie a neurobia jeho život hodnotným a cieľavedomým. Je to preto, že ľudské úsilie a snaha niečo dosiahnuť, čo – podľa mojej mienky – je aj potrebné a dôležité, môže priniesť iba dočasné uspokojenie. To, čo človek dosiahol, prináša mu pocit hrdosti a vedomie vlastného významu iba na určitý čas, ale potom to stráca svoju aktuálnosť, lebo sa objavilo niečo nové a lepšie.

Dosiahnutá sláva, odmeny a pocty nie sú večné, lebo ich rýchlo zatienia úspechy a výdobytky iných ľudí. Ani vedomosti a skvelá kariéra, ktoré boli dosiahnuté mnohoročnou prácou a úsilím, nezaistia privilegované postavenie a teda neprinášajú do života šťastie. Bohatstvo je veľmi klamlivé. Peniaze sa rozlejú ako voda. Na začiatku ich môže byť veľmi veľa a potom možno ostať bez centa vo vrecku. Dnes môžeš byť úspešným podnikateľom a zajtra sa môžeš dozvedieť, že si zbankrotoval. Jasne to potvrdzujú tragické prípady miliónárov, ktorí nečakane skrachovali a spáchali samovraždu. Čo sa týka vonkajšej krásy – rýchlo zhasne. Túto pravdu potvrdzujú stovky hollywoodskych krásavíc, ktoré zostarli, hoci kedysi boli skvelými hviezdami a vábivými sexbombami. Zdravie a sila sú tiež nevyspytateľné, lebo dnes sa môžeš cítiť vynikajúco a o krátky čas sa môžeš ocitnúť na nemocničnej posteli alebo na invalidnom vozíku. Dnes môžeš byť schopný „prevracat’ hory“ a zajtra ležať bez sily, neschopný obslúžiť ani sám seba.

V ľudskom živote sa všetko pohybuje a je nestále, čomu sa vôbec netreba ani diviť, veď na zemi, ktorá sama nie je

večná, nič nemôže byť stále. Čím skôr sa rozplynú naše ilúzie, že radosť, spokojnosť a šťastie sú späté so zdravím, ľudským uznaním a pozemským blahom, tým to bude pre nás lepšie. Koniec koncov, je nerozumné hľadať šťastie a budovať svoj život na tom, čo sa skôr alebo neskôr pominie, rozplynie sa ako dym.

Niektorí povedali, že tí, ktorí poznajú Boha, poznajú zmysel života a tí, ktorí Ho poslúchajú, poznajú cieľ života. Tieto slová obsahujú hlboký význam. Ved' iba tí, ktorí poznali vôľu svojho Stvoriteľa, majú pred sebou správny cieľ, čo znamená, že žijú so zmyslom života. Presne tak aj šťastie príde do našej rodiny a nášho domu iba spolu s nebeským Otcom, o čom je v Svätom Písme napísané: „**Blahoslavený** (t.j. šťastný) **ten, komu pomáha Boh Jákoba, kto sa spolieha na Hospodina, svojho Boha**“ (Ž 146:5). Človek bol stvorený na Boží obraz a podobu nato, aby reprezentoval Boha, preto hlavným cieľom jeho života je osláviť svojho Stvoriteľa tu na zemi a kochať sa v spoločenstve s Ním vo večnosti. Naše prebývanie na zemi musíme pokladať za zbytočné, ak prejdeme pomimo tohto nášho určenia.

Keď Stvoriteľ stvoril človeka z prachu zeme, vdýchol do jeho nozdier dych života a človek sa stal živou dušou. Takto prišla na svet nová bytosť, schopná myslieť, cítiť, schopná reprodukcie a určená pre večný život. Ale keď Stvoriteľ vdýchol dych života do človeka, nedal mu iba život, ale aj zmysel života, ktorý spočíva v tom, aby sa Mu klaňal, ako je napísané: „Nech všetko, čo dýcha, chváli Hospodina!“ (Ž 150:6). To znamená, že naše dýchanie užívame nadarmo, keď ho používame na niečo, čo neoslavuje Toho, v ktorom my „*žijeme, hýbeme sa a sme*“ (Sk 17:28). Nám síce nie je dané, aby sme podobne ako Boh vdýchli život do zemskeho prachu, ale môžeme naše dýchanie upotrebiteľ na to, aby sme hovorili potešujúce slová žalostiacim, prejavovali súcit chorým, preukazovali účasť ukrivdeným, vystierali pomocnú ruku k biednym a dávali prístrešie bezdomovcom. Keď budeme používať dych, ktorý sme dostali, na oslavu Toho, ktorý nás stvoril, nikdy ho zbytočne nepremrháme.

Žiaľ, pripadlo nám žiť v takej dobe, keď aj kresťania, aj svetskí ľudia sú v nepretržitom časovom deficite. Ich život je natoľko vyplnený stálym zhonom a nekonečnými starosťami, že sa im už viac nedostávajú sily pre niekoho iného alebo na niečo iné. Iba málo Božích detí, ktoré podriadili svoj život vedeniu Svätého Ducha, je schopných vyhnúť sa tomuto horúčkovitému tempu a správne si postaviť svoje priority, dávajúc na druhé miesto to, čo je podradné a často jednoducho aj nepotrebné. Keď takto žijú a učia sa skladať nádej na Pána, môžu spolu so žalmistom s vd'ačným srdcom povedať: „*V Tvojej ruke je môj čas*“ (Ž 31:16).

Život – to je drahocenný poklad a hlavný dar, ktorý dal človeku Stvoriteľ a preto je prvoradou úlohou každého človeka správne ho prežiť. Ľudstvo však darovaný život znehodnotilo a rozdrobilo na malichernosti, zaplniac nimi svoju existenciu. Dnes sa ľudia zaoberajú nespočetnými problémami – vyčerpaním prírodných zásob, ochranou pred nebezpečnými znečisteniami obklopujúceho prostredia, záchranou vymierajúcich druhov vtákov, rýb, živočíchov a rastlín – len nie šokujúcou prázdnotou svojej vlastnej duše. Tragédia spočíva v tom, že nevidia svoje vznešené poslanie a miesto toho, aby sa usilovali o to, čo je hlavné, celý zápal svojej duše venujú na podradné veci, ktorým sa naplno oddávajú.

Veľký Boží muž Mojžiš, keď rozmýšľal o rýchlom behu ľudského života, modlil sa takto: „*Nauč nás počítať naše dni, aby sme získali múdre srdce*“ (Ž 90:12). Z toho je nám jasné, že múdrosť, darovaná zhora, ktorá sa prejavuje v schopnosti vnímať Božie prikázania a v umení vážiť si a správne využívať nám daný čas, je tou najdôležitejšou vlastnosťou, ktorú potrebuje každý, kto žije na zemi. Aby sme dostali túto múdrosť a prežili naše dni zmysluplne, je nevyhnutné splynúť s Božou vôľou a zjednotiť sa s ňou, ako je napísané: „...*aby čas, ktorý má ešte prežiť v tele, nežil už podľa ľudských žiadostí, ale podľa Božej vôle*“ (1Pt 4:2). Keď trávimе náš čas naprázdno, bez úžitku pre ľudí a pre vlastnú dušu, svedčí to o našej nerozumnosti, čo, žiaľ, sa stále viac a viac prejavuje z pokolenia na pokolenie.

Každý človek prichádza na tento svet a prechádza cezeň iba jeden jediný raz. Pritom čas nášho prebývania na zemi je veľmi krátky – v najlepšom prípade nejakých 70-80 rokov. Aby sme nepremárnili tieto roky, radšej dobro, ktoré môžeme urobiť a celú lásku, ktorú môžeme prejať, pretvárajme každý deň na skutok a neodkladajme to na neskôr. Každý deň nám prináša veľa príležitostí, aby sme svoj život a životy iných ľudí urobili radostnejšími, šťastnejšími a jasnejšími. Ak ich nevyužijeme, stratia sa a už sa nikdy viac nezopakujú. Keď ignorujeme tie situácie, v ktorých by sme najľahšie mohli prejať starostlivosť a láskavosť, riskujeme, že už nikdy nebudeme môcť urobiť niečo dobré. Odovzdať seba Bohu a ľuďom – to je tá najlepšia investícia s najvyšším ziskom. Keď dávame, dostávame oveľa viac, ako keď egoisticky ochraňujeme svoje „poklady“ a schovávame ich pre seba.

Nie je dôležité, **koľko** rokov žiješ, ale **ako** prežiješ tie roky. Abraham Lincoln o tom kedysi povedal: „V konečnom dôsledku nie je dôležité, koľko rokov si žil, ale koľko života bolo v твоjich prežitých rokoch.“ Môžeš sa dožiť aj 100 rokov a nikto si potom ani nespomenie na teba. A možno prežiť pomerne krátky život, naplnený službou Bohu a ľuďom, na ktorý budú spomínať roky, desaťročia, ba i stáročia. Hodnotu nášho prebývania na zemi neurčuje množstvo, ale kvalita rokov, ktoré sme prežili. Či vôbec stojí za to uvažovať, koľko rokov môžeš ešte žiť a vynakladať kopu peňazí na vitamíny, diéty a odpočinok v kúpeľoch, aby si si predĺžil svoj život čo i len o pár rokov? Či nie je lepšie byť pozhnaním pre druhých hneď a dnes prinášať dobré ovocie, hodné večnosti? Veď iba ten život je hodný nasledovania, ktorý nie je iba jestvovaním v tých dňoch a hodinách, ktoré boli tebe pridelené, ale úplným odovzdaním sa do služby Pánovi, ktorý nám vlastne dal možnosť prísť na túto zem. A ak je život Boží dar, tak ho treba pre Boha aj prežiť!

Keď sa kontaktujeme s rôznymi ľuďmi, stretneme nemálo takých, ktorí vyskúšali mnohé z toho, čo im ponúkal tento svet. Nakoniec zistili, že požiadavky ich duše uspokojila

iba jediná činnosť, a to – služba Bohu a ľuďom. Vedieť, že si Božie dieťa a sluha Ježiša Krista, spoznávať, že On ťa používa vo svojej vinici, a čo je najhlavnejšie, mať pevnú istotu spasenia a prebývania s Ním vo večnosti – to je najväčšie šťastie a skutočné uspokojenie. Pritom nie je dôležité, aká veľká je v očiach ľudí práca, ktorú konáš, ale to, že uskutočňuješ službu, ktorú ti **zveril sám Pán**. Naše okolie a hynúci svet nepotrebujú iba hlásanie evanjelia, ale aj **skutky našej viery**, ako je o tom napísané v Svätom Písme: „*Ved' sme jeho dielo, stvorení v Kristovi Ježišovi na to, aby sme konali dobré skutky, ktoré nám Boh už vopred pripravil*“ (Ef 2:10).

Keď triezvo uvažujeme, tak vlastne náš vonkajší človek ani toho toľko nepotrebuje. Sú to: šaty, jedlo, pitie, obuv, strecha nad hlavou a práca, ktorá poskytuje prostriedky na získanie tohto všetkého. Vnútorňý človek potrebuje omnoho viac. Potrebuje lásku, pozornosť, porozumenie od svojich blízkych, ich náklonnosť a ochotu pomôcť, súcít, spolicítenie a duchovné spoločenstvo. Okrem toho je pre človeka dôležité vedieť, že je niekomu drahý, že ho potrebujú, myslia na neho, znepokojujú sa o neho. Keď toto nemá, cíti sa nepotrebný, zbytočný a odmietnutý. A práve toto je to, čo môžeme dať našim blíznym, nech by boli kýmkoľvek, ak máme v srdci súcít a lásku Pánovu, ktorý nás stvoril.

Mnohí kresťania stonajú, že žijú bezcieľny život, nevediac, aké je ich poslanie a kde by ich Boh chcel použiť. Nezbadajú alebo jednoducho nechcú vidieť toho, kto je blízko nich a veľmi potrebuje ich pomoc, opateru alebo duchovnú starostlivosť. Môže to byť starénka, ktorá býva v susedstve a jej vlastné deti ju ponechali napospas osudu, alebo niekto zo známych, kto je chorý alebo invalid, ktorí by veľmi potrebovali príležitostnú výpomoc, alebo zvrhlá žena, ktorá si zarába predajom svojho tela, ku svedomiu ktorej sa treba dostať, alebo nešťastné dieťa, o ktoré sa nestarajú rodičia-opilci a mnoho, mnoho ďalších. Všetci potrebujú Božiu spasiteľnú milosť. Aby mohli ľahšie prijať evanjelium Ježiša Krista, treba k nim najprv prísť nie s Bibliou, ale

so súcitom, porozumením a dobrými skutkami, ktoré otvoria ich srdcia, aby mohli prijať svedectvo o Spasiteľovi, ktorý má moc im pomôcť.

Nech je to akokoľvek zvláštne, ale mnohí kresťania považujú za službu Pánovi iba niečo veľké, čo všetci vidia, alebo čo vidia aspoň v ich miestnej cirkvi (napríklad kázanie alebo účasť v cirkevnom spevokole). Trápia sa otázkou, ako by mohli poslúžiť nebeskému Otcovi, keď sú len jednoduchí, nepatrní a nemajú zvláštne obdarovanie. Odpoveď je veľmi jednoduchá a možno ju nájsť v slovách Svätého Písma: „*Amen, hovorím vám: Čokoľvek ste urobili (preukázali milosrdenstvo svojou starostlivosťou) jednému z týchto mojich najmenších bratov, Mne ste urobili*“ (Mt 25:40). Keď takto slúžime a pomáhame našim blíznym, najmä tým, ktorí sa nám za to nemôžu odplatiť, slúžime Pánovi so všetkými dôsledkami, ktoré z toho vyplývajú. Práca, ktorá je neviditeľná ľudským očiam a uskutočňuje sa v tieni, nie je menej oceňovaná nebeským Otcom, ba môže byť, že ešte aj viac ako to, čo sa uskutočňuje pred všetkými a je sprevádzané pochvalou, slávou a ľudskou povestou, čo je dobre zachytené v nasledujúcej pozoruhodnej básni.

Netreba sa namáhavej práce báť,
Poslúžiť jednoducho, skromne,
Ostýchať sa niekomu ruku podať,
Uľahčiť inému ťažké položenie.

Pohárom vody niekoho osviežiť,
Podušku ponatriasať, prikrývku upraviť,
Plecom k plecu ustatého podoprieť.
Veľké sa vždy tvorí z malých služieb.

Nie je dané každému za kazateľnicou stáť
A hlásať Božie pravdy,
Tisícový zástup žehnať
Po štúdiách bohosloveckej školy.

Omnoho viac je tých, ktorým je dané
Ochotne poslúžiť starcom a nevládnym,
Vodou a chlebom sýtiť sa skromne,
V Cirkvi-Tele byť údom nenápadným.

Nech ku klásku sa priloží klások,
Nech zrno za zrnom do zeme sa seje,
Hoci bude ledva zrozumiteľný hlások,
Tomu tiež Spasiteľ pozornosť venuje.

Bez hluku, fanfár a predvádzaní
V Božom mene konaj svoje dielo,
Aj keď je tvoj dar len obyčajný
A používaš ho nesmelo.

Nečakaj okamžitú úrodu.
Sejba a žatva sa nedeje súčasne.
Len nech padne dobré zrno v pôdu,
Nevadí, ak klasy niekto iný zožne.

A to, že občas robíš prácu celkom obyčajnú
A ty sám len skromne svietiš a hreješ,
Možno práve to prispeje k rozmnoženiu
toho, čo v láske neviditeľne seješ.

Každá služba, či už je veľká alebo malá, oslavuje Pána, ak sa robí pre spásu hynúcich hriešnikov a utrápených ľudských duší. Pre Neho toto bolo hlavným cieľom Jeho života na zemi. Keďže sme Božie deti, musíme stále pamätať na to, že cieľ nášho života nie je patriť sebe, ale Bohu, ktorý nás môže použiť ako chce, kde chce a na čo chce. Najväčším šťastím pre každého veriaceho človeka je – páčiť sa svojmu Spasiteľovi a splniť na zemi to, na čo ho On povolal, bez ohľadu na to, či je to v očiach ľudí malé alebo veľké. Vernosť Bohu nie je určovaná množstvom vykonanej práce, ale jej výsledkami vo svetle večnosti. Nie nadarmo sa v Božom Slove

hovorí o hodnotení našej služby Pánovi, ktoré sa uskutočňuje podľa nasledujúceho kritéria: „*Pán mu povedal: Správne, dobrý a verný sluha! Bol si verný nad málom, ustanovím ťa nad mnohým. Vojdi do radosti svojho pána!*“ (Mt 25:23).

Každý prežitý deň na zemi určuje to, akú **odmenu** dostaneme v našom večnom domove a do akej miery sa môžeme kochať v Pánovej blízkosti. Dôležitú úlohu pritom bude mať nielen poslušnosť Božiemu Slovu a správny kresťanský život, ale aj vzťah k blíznym, najmä k tým, ktorí potrebovali prejavenie starostlivosti a milosrdenstva. Nie je správne myslieť si, že v nebi bude rovnosť, totiž že všetci veriaci dostanú rovnakú odmenu. Pred Božím trónom nebudeme rovní, lebo v Biblii niet ani slova o podobnej šedivej jednotvárnosti. Hoci je večný život sám o sebe dar, ktorý dostávame vierou, no kochať sa ním budeme v rôznom stupni. Na rôznych miestach Svätého Písma sa hovorí o palmových vetvách a vencoch slávy, ktorými budú v Božom kráľovstve odmenení verní a oddaní Boží služobníci (Jak 1:12; 1Pt 5:4; 1Kor 9:25; 2Tim 4:8; Zjav 2:10). Najväčšiu odmenu dostanú tí, ktorí vo svojom nasledovaní Ježiša boli hotoví opustiť všetko, čo mali a úplne sa odovzdali Jemu. Každé takéto Božie dieťa má radosť z blízkosti s Pánom nielen tu na zemi, ale ešte vo väčšej miere v nebi, kde Ho uvidí tvárou v tvár. Ten, kto v Neho uveril ako v Spasiteľa, ale žil iba pre seba, ostane duchovným trpaslíkom a túto škodu si prinesie aj do večnosti, kam príde s prázdnyimi rukami.

Pavel apoštol v liste Rimanom 14:7 napísal: „*Nikto z nás nežije sám sebe*“ a na to nikdy nesmieme zabúdať. Človek jednoducho nemôže byť šťastný, keď myslí len na svoje blaho. Nezmyselnosť podobného jestvovania je v knihe proroka Aggea vyjadrená slovami: „*Jete, ale nenasýtite sa... Obliekate sa, ale nezohrejete sa. Kto dostáva mzdu, dáva ju do deravého mešca*“. Hmotárstvo, prílišná starostlivosť o vlastné telo a telesné zábavy vedú k duchovnej chudobe. Boh nás stvoril nielen na svoj obraz a svoju podobu, ale aj na svoju slávu, preto nikde nenájdeme pravú radosť, pokoj v duši a zmysel života,

kým sa nepodriadiame Kristovým slovám a nezačneme hľadať „*najprv Božie kráľovstvo a jeho spravodlivosť*“ (Mt 6:33). Skutočné nebeské požehnanie spoznáme len vtedy, keď sa položíme na Pánov oltár v službe Jemu a nasýtime dušu, ktorá je neporovnateľne dôležitejšia ako jedenie a pitie.

To najlepšie sa v našom živote rodí z bolesti a utrpenia. Aby sme získali obilie, musíme zrno zomlieť, totiž rozdrviť. Kadidlo treba zapáliť, aby začalo príjemne voňať. Pôdu treba zorať, aby bola schopná prinášať hojnú úrodu. Takisto je to aj s ľudským životom. Iba vtedy môže slúžiť na Pánovu oslavu, keď je srdce skrúšené a naše zlé, egoistické, seba milujúce „JA“ je na kríži. Žiť Kristovi znamená zomrieť sebe. Život nám nie je daný, aby sme ho zachovali a ťažili z neho to najlepšie pre seba, ale nám ho Boh dal ako dar, ktorý treba maximálne používať.

Každý veriaci človek dobre pozná Ježišove slová, ktoré povedal o sebe, ale patria každému, kto je Jeho učeníkom: „*Amen, amen, hovorím vám: Ak pšeničné zrno, ktoré padne do zeme, neodumrie, zostane samo. Ale ak odumrie, prinesie veľkú úrodu. Kto miluje svoj život, stratí ho, a kto svoj život na tomto svete nenávidí, zachová si ho pre večný život*“ (Jn 12:24-25). Keď Pán Ježiš prirovnal seba k pšeničnému zrnu, chcel tým povedať, že ak nezomrie, ostane sám, jediný, a iba sám sa bude kochať krásou neba, v ktorom nebude ani jeden spasený hriešnik, ktorý by sa s Ním delil o Jeho slávu. Ale ak zomrie, prekliesni cestu a mnohí Jeho nasledovníci dostanú spasenie a večný život.

Podobne to musí byť s nami. Ak sa nebudeme podobat' pšeničným zrnám, ktoré padajú do zeme a zomierajú, ak nebudeme chcieť obetovať naše ciele a plány, nebudeme chcieť riskovať našu povesť, uznanie ľudí, zdravie a hmotný blahobyt a odmietneme Božie pozvanie, keď nás On volá do práce, budeme neplodní a neužitoční. Ak sa rozhodneme prinášať ovocie a tým osláviť Pánovo meno, vtedy musíme byť odhodlaní zomierať sebe a svojmu „JA“, a ak je to potrebné, položiť aj svoj život na oltár. Práve tak to urobil aj mladý

človek – Jim Elliot – jeden z piatich misionárov, ktorých zabili aukovia (teraz je to kmeň vaoranov) v Ekvádore. V liste, ktorý poslal z misijného poľa, napísal: „Múdry je ten človek, ktorý odovzdá to, čo nemôže udržať, na výmenu za to, čo už nemôže stratiť.“ A je to naozaj tak. Ak žijeme pre to, čo nám na zemi patrí len dočasne, môžeme prísť o to, čo nám Pán dáva vo večnosti navždy.

Pozemský život skutočného kresťana sa má podobat' kytici kvitnúcich liečivých bylín, natrhaných na lúke. Ak ich dáme do vázy s vodou, budú vydávať ľúbeznu vôňu, ktorá naplní príbytok nádhernou arómou. To, samozrejme, je veľmi príjemné. Ale ak z týchto bylín pripravíme nálev alebo liečivý odvar miesto toho, aby sme sa kochali ich sviežou vôňou, ony, zomierajúc, odovzdajú to najcennejšie, čo do nich vložil Boh a svojou smrťou prinavrátia niekomu zdravie. Keď počítame s tým, že náš život na zemi je veľmi krátky, ako je to aj u poľnej trávy, tak stojí za to tieto roky prežiť tak, aby sme tu na zemi boli Kristovou ľúbeznu vôňou pre ľudí a svojím umieraním im odovzdávali to, čo máme najdrahocenejšie a tak sa stali liečivým balzamom pre ich choré a trpiace duše (viď 2Kor 2:15).

Keď sa rozhodneme venovať svoj život službe Bohu a ľuďom, niekomu sa môže zdať, že sme ho akoby odhodili. Ale Kristus sa na podobné veci díval inak, keď povedal: „*Kto nájde svoj život, stratí ho, a kto stratí svoj život pre mňa, nájde ho*“ (Mt 10:39). To znamená, že skutočne začneme žiť len vtedy, keď sa odovzdáme Pánovi. Božie Slovo nás učí hodnotiť náš život nie tým, čo nadobudneme, ale tým čo stratíme; nie tým, čo sa nám podarilo uchrániť, ale tým, čo sme mohli obetovať pre druhých; nie tým časom, ktorý sme stratili na to, aby sme urobili po vôli sebe, ale tým, ktorý sme venovali službe ľuďom; nie tou láskou, ktorú sme dostali, ale ktorú sme odovzdali. Preverte si to a čoskoro sa presvedčíte o pravdivosti týchto slov. Rozdeľte sa s požehnaním, ktoré vám daroval Boh, a On vám zošle nové. Neľutujte čas na službu blížnym, a budete ho mať viac. Nestavajte hranice

svojej láske, a rozmnoží sa vám. Spomeňte si na slová múdreho Šalamúna: „*Jeden rozhadzuje a ešte mu pribúda, kým druhý šetrí viac ako treba a zakúša núdzu*“ (Pr 11:24). Nech by sa to zdalo akokoľvek zvláštne a paradoxné, ale životná prax potvrdzuje pravdivosť tohto výroku.

Keď sa raz Kristus rozprával so svojimi učeníkmi, povedal: „*Amen, hovorím vám: Niet nikoho, kto opustil dom, bratov alebo sestry, matku alebo otca, deti alebo polia pre mňa a pre evanjelium, aby nedostal teraz v tomto čase stonásobne viac – domy, bratov, sestry, matky, deti i polia hoci s prenasledovaním – a v budúcom veku večný život*“ (Mk 10:29-30). Tým, ktorí kvôli Evanjeliu a službe Pánovi sú ochotní opustiť vlast' a teplo domova, vzdať sa radosti rodinného života, zanechať majetok a obetovať iné „pripútanosti“ svojho srdca, Boh sľubuje srdečné privítanie a teplo mnohých domovov, kresťanskú rodinu na celom svete, ktorej členovia sa stanú bližšími ako telesne príbuzní. Pán ich poctí možnosťou zapojiť sa do služby zvestovania Evanjelia v mnohých krajinách a kontinentoch.

O doslovnom splnení všetkých týchto bodov som sa mohla sama presvedčiť, keď ma Pán pred mnohými rokmi pozval do služby a po ťažkom vnútornom zápase som sa predsa len rozhodla urobiť krok do úplného neznáma. Pri hľadaní pravdy a živého Boha som musela opustiť rodný dom, otca, matku, bratov a sestru, aby som cestovala do vzdialeného miesta k cudzím ľuďom, aby som im preukázala pomoc v ich telesných trápeniach. Po mnohých rokoch nasledovala nová rozlúčka, tentoraz s pozemskou vlast'ou, milovanou prácou a ruským národom, ktorý bol môjmu srdcu neobyčajne drahý. Keď som sa ocitla v cudzej krajine, ktorej jazyk som neovládala, cítila som sa osamelá a nikomu nepotrebná medzi ľuďmi takej mentality, ktorú som vtedy ešte nepoznala.

Zdalo sa, že je stratené všetko, čo som nadobudla za cenu veľkého úsilia a mojej mnohoročnej intenzívnej práce. S bolesťou sa mi vybavovali spomienky na úlohy, ktoré som si určila a úspešne ich splnila, aj na dosiahnuté ciele a všetko, čo

kedysi naplňalo môj život. Všetko, čo som dosiahla, sa zmenilo v nič a ja sama – na úplnú nulu. Trvalo niekoľko rokov, počas ktorých nastalo prehodnocovanie priorít a vnútorná duchovná prestavba, po ktorej sa začala služba, ktorá aj s úrokmi vrátila všetko to, čo sa zdalo, že je stratené. Pán mi miesto mojich telesných príbuzných, ktorých som opustila, daroval stovky a tisícky spolubratov a spolusestier vo viere, ktorí sa stali neobyčajne blízki a drahí môjmu srdcu. Kamkoľvek som pricestovala – či do Ruska, Moldavska, Ukrajiny, Bieloruska, Lotyšska, Estónska, Francúzska, Švajčiarska, Holandska, Rumunska, Izraela, USA, Južnej Afriky, Austrálie a do rôznych miest v Nemecku, kde teraz žijem – všade čakali a čakajú smädné ľudské srdcia, otvorené dvere rôznych kresťanských cirkví a teplo mnohých domovov. Boh nám nikdy nič nezvezme bez toho, aby nám miesto toho nedal niečo lepšie. No čo je najhlavnejšie – dá nám vznešený cieľ a nový zmysel bytia, ktorý je nepochopiteľný ľudskému rozumu a pochopiteľný iba Jemu a tebe samému. Keď začneš chápať, akú veľkú odmenu dostávaš od života, venovaného službe Bohu, vtedy sa len čuduješ tým, ktorí to nechcú robiť.

Treba povedať, že všetko, čo v tomto živote robíme, zanecháva za sebou dvojakú stopu. Prvá z nich pripomína stopu, ktorá ostane, ako keď sa kameň hodí do vody. Po chvíľke sa rozbiehajú vo vode kruhy, ktoré postupne miznú a za tým sa stopa úplne stratí. Podobne je to s našimi dobrými skutkami, ktoré si ľudia nejaký čas pamätajú. Ale existujú aj iné skutky, ktoré po sebe zanechávajú nezmazateľnú stopu nielen na zemi, ale aj vo večnosti, lebo idú tam spolu s tými, ktorí ich vykonali. Potvrďuje to text v Zjav 14:13: „...*nech si odpočinú od svojich námah, lebo **ich skutky idú s nimi***“. Život, ktorý bol zasvätený Bohu, zanecháva za sebou dvojakú stopu a duchovné dedičstvo, ktoré nemožno s ničím porovnať.

A predsa, pochopiť, v čom spočíva zmysel života – to ešte nie je všetko. Treba nájsť aj to miesto, ktoré Boh určil na zemi každému, čo, žiaľ, mnohým kresťanom je veľmi ťažké, aj keď sa už mnoho rokov považujú za Jeho deti. Niektorí

z nich stále chcú robiť pre Pána niečo dobré, ale tieto želania ostávajú iba dobrými predsavzatiami, bez uvedenia do života. Druhí sa v myšlienkach vznášajú v oblakoch a snívajú, že vytvoria niečo mimoriadne, čo by zachovalo ich mená na veky a zaistilo ich pamiatku aj pre nasledujúce generácie. Kvôli tomuto cieľu sa horlivo púšťajú do jednej, druhej, tretej činnosti, no keď sa sklamú alebo keď sa nadchnú nejakou novou myšlienkou, rýchlo všetko opustia a zanechajú začaté nedokončeným. Takúto nedôslednosť možno vysvetliť tým, že podobné poryvy neboli Božím, ale ich vlastným dielom, na ktorom nespočívalo požehnanie. Tretí sú takí, ktorým Boh zjavil svoju vôľu pre ich život, ale keď uvidia nevyhnutné ťažkosti, ktoré sú spojené s jej uskutočňovaním, zo strachu sa neodhodlajú dať sa do tej práce, ale vyvolia si niečo iné, čo je podľa ich mienky vhodnejšie. Mnohé roky a možno aj desaťročia pracujú na tom pracovisku, ktoré si sami vybrali, ale iba sa vyčerpávajú na niečom, čo Pán pre nich nevybral. Podobné hľadanie zmyslu života a „služba“ na Božom poli nezanechá za sebou nič iné, iba skleslosť, zúfalstvo a sklamanie. Jeden kazateľ sa o tom vyjadril takto: „Lepšie je jediný raz byť použitý Bohom tam, kde to On chcel, ako prežiť celý život a slúžiť Mu svojím ľudským úsilím v tom, v čom On nikdy nebol.“

Našťastie sú aj také duše, ktoré, keď nemajú jasno, aké je ich poslanie, jednoducho sa pripoja k nejakej práci. Keď vidia, že Boh na ňu dáva svoje požehnanie, takto pracujú dlhý čas a preukazujú všemožnú pomoc. Ostávajú v tieni, nedostávajú pochvalu od ľudí, ale vo večnosti si rozdelia odmenu s tým, koho Pán v tej práci použil ako hlavnú osobu. Tak sa plnia slová Pána Ježiša: *„Kto prijíma proroka ako proroka, dostane odmenu proroka. Kto prijíma spravodlivého ako spravodlivého, dostane odmenu spravodlivého. A kto by dal piť jednému z týchto maličkých čo len za pohár čerstvej vody ako môjmu učeníkovi, amen, hovorím vám, nepríde o svoju odmenu“* (Mt 10:41-42). Tieto slová Svätého Písma znova potvrdzujú tú skutočnosť, že v Božej službe je lepšie robiť malú a nepatrnú prácu, v ktorej je nebeský Otec,

ako veľkú prácu, ktorá priťahuje pozornosť ľudí, ale v ktorej nie je On.

Tí, ktorým Pán zveril zvláštnu zodpovednosť, mávajú chvíle, keď služba, ktorú konajú, sa im zdá natoľko bezvýsledná, že chcú s ňou prestať a jednoducho všetko celkom zanechať. To, pravdaže, nie je nič nové. Niečo podobné sa stávalo aj veľkým Božím prorokom – Eliášovi, ktorý si zúfal a žiadal si smrť, a tiež Jeremiášovi, ktorý plnil Hospodinov príkaz a odhaľoval judský národ a jeho nešľachetných kňazov a prorokoval im nastávajúce zničenie. Napriek vynaloženému úsiliu nič nepomáhalo a on sa v mukách srdca obrátil na Boha so slovami: „*Prečo je úspešná cesta svojvoľných? Všetci, ktorí sa dopúšťajú nevery, si žijú pokojne*“ (Jer 12:1). Na to dostal odpoveď, ktorú nečakal: „*Ked' ťa už beh s pešiakmi unavuje, ako sa do toho pustíš s koňmi? Ked' si trúfaš iba v pokojnej krajine, čo budeš robiť v húštine Jordánu?*“ (Jer 12:5). Keby sme to povedali dnešným jazykom, bolo by to takto: „Boj sa ešte len začal. Ak si sa už teraz unavil, keď ide len o malé skúšky tvojej vernosti, tak ako chceš obstáť, keď prídu skutočne ťažké časy?“

Netreba sa báť ťažkostí a zármutkov, tak či tak sa im nevyhneme, ak chceme dosiahnuť ciele, ktoré sme si vytýčili. Dôležité je nezabúdať na to, že v takom prípade existuje aj spätná väzba. Keď má človek vytýčený cieľ a uvedomuje si, že je užitočný Bohu a ľuďom, pomáha mu to prežiť a obstáť v tých najťažších okolnostiach. Rakúsky psychiater Viktor Frankl, ktorý bol počas druhej svetovej vojny vo fašistických mučiarniach, sa vo svojej knihe – bestselleri „Ľudské hľadanie zmyslu života“ podelil s čitateľmi o hlavnú a najcennejšiu skúsenosť, ktorú získal zo svojich utrpení: „Odvážim sa povedať: nič na svete nemôže človeku pomôcť prežiť v tých najťažších okolnostiach tak, ako spoznanie, že život má zmysel... Jedným z mnohých poučení, ktoré som nadobudol v Osvienčime a Dachau, spočívalo v tom, že najväčšiu šancu prežiť aj v takej extrémnej situácii mali tí, ktorí dúfali v budúcnosť, a zamerali sa na prácu, ktorá ich čakala a na cieľ, ktorý chceli realizovať.“

Treba priznať, že uvedený výrok je potvrdený životnou praxou. Nič iné nemôže dať človeku toľko zmužilosti, sily a vytrvalosti, ako presvedčenie o tom, že to, kvôli čomu žije a pracuje, má veľký význam, a teda aj budúcnosť. Iba tí, ktorí vidia vo svojom živote zmysel, obstoja a stávajú sa víťazmi v tých najťažších podmienkach a najnamáhavejších okolnostiach. K nim patril apoštol Pavel, ktorý vo chvíli najväčších ťažkostí povedal: „*A teraz, hľa, Duch ma núti ísť do Jeruzalema, hoci neviem, čo ma tam čaká. Viem len to, čo mi Duch Svätý v každom meste ohlasuje, že ma čaká väzenie a súženie. Pravda, pokiaľ ide o môj život, neprikladám tomu nijakú cenu. Záleží mi len na tom, aby som dokončil svoj beh a službu, ktorú som prijal od Pána Ježiša: hlásať evanjelium o Božej milosti*“ (Sk 20:22-24). Podobné úsilie osláviť svojou službou nášho Spasiteľa sa musí aj pre nás stať hlavným cieľom a zmyslom celého života. Všetky ostatné životné hodnoty, nech by boli akékoľvek významné a šľachetné, nemôžu uspokojiť našu nesmrteľnú dušu.

Drahí priatelia! Pod slovom „cieľ“ sa rozumie nielen predmet snaženia sa o niečo, čo je potrebné alebo želané uskutočniť, ale je to aj bod zásahu pri hode alebo streľbe. Netrafiť do cieľa znamená minúť sa cieľa a často to znamená stratu jedinej šance dostať niečo, dosiahnuť niečo alebo využiť ponúkanú jedinečnú možnosť zachrániť sa pred nevyhnutnou záhubou. Trafenie do cieľa alebo minutie cieľa v takom prípade znamená víťazstvo alebo porážku, ostať nažive alebo smrť. V duchovnom význame to znamená vedieť si nájsť svoje miesto v živote a chodení pred Pánom. A od toho, či sa nám to podarí alebo nie, závisí nielen to, ako strávime náš krátky pobyt na zemi, ale aj to, čo bude s nami, keď ju opustíme. Takže „trafiť do cieľa“ alebo „minúť sa cieľa“ – prežiť zmysluplný, požehnaný život alebo prežiť ho nadarmo – to v mnohom závisí na nás samých. A beda nám, ak premeškáme túto jedinečnú možnosť ocitnúť sa vo večnosti spolu so Stvoriteľom a Spasiteľom!

Kapitola 12

Príprava na prechod do večnosti.

Úvahy múdreho Kazateľa o rýchlom behu života sú na stránkach Svätého Písma zapísané takto: „*Všetko má určenú chvíľu a každá záležitosť pod nebom má vhodný čas: **je čas narodiť sa a čas zomrieť**, čas sadiť a čas vytrhať zasadené, čas zabíjať a čas liečiť, čas rúcať a čas stavať, čas plakať a čas smiať sa, čas žiaľiť a čas tancovať, čas rozhadzovať kamene a čas zbierať kamene, čas objímať a čas zanechať objímanie, čas hľadať a čas strácať, čas uchovávať a čas odhadzovať, čas trhať a čas zošívať, čas mlčať a čas hovoriť, čas milovať a čas nenávidieť, čas vojny a čas mieru*“ (Kaz 3:1-8).

My, ktorí sme už starší, keď sa obzeráme na svoj prežitý život, môžeme len potvrdiť, že je to skutočne tak. Na zemi skôr alebo neskôr všetko pominie. Mladosť prejde ako keby ju odvíal jarný vánok. Hynú tie najkrajšie a vznešené túžby, ktoré často ani neboli uskutočnené. Chodníčky, po ktorých sme kedysi radi chodili, zarastajú trávou. Stromy v sadoch rozkvitajú a znovu opadávajú, jar za jarou odraťuva roky. Rodia sa deti, dospieva mládež, starci šedivejú a jeden za druhým zomierajú. Jedno pokolenie vymení druhé. Deň za dňom plynú týždne, mesiace, roky, desaťročia, storočia a tisícročia. Taký je život so zákonmi, ktoré doňho vložil Stvoriteľ. Nemôžeme ho spomaliť ani zastaviť. Na tom nemožno nič zmeniť. Kým existuje zem, bude sa opakovať narodenie a smrť. U človeka všetko má svoj určený čas, ktorý charakterizujú rôzne prejavy.

Tak aj pokročilý vek prináša so sebou svoje problémy: mizne krása, otupieva sluch, stráca sa zrak, šedivejú a vypadávajú vlasy, zhoršuje sa pamäť, klesá zručnosť a pohotovosť, objavujú sa bolesti v kĺboch a krížoch, stále viac sa človeku žiada poležať si a oddýchnuť a stále menej sa chce cestovať. Za predošlým zdravím možno už len vzdychať a liečiť raz tú a zas inú chorobu. Bodrosť, čulosť, rezkosť

mizne a miesto nej nastupuje slabosť a vechosť. Naše telá, nech by boli akékoľvek zdravé a pevné, sú odsúdené na slabnutie a starnutie. Tomu sa nemožno vyhnúť. V histórii ľudstva sa ešte nikomu nepodarilo premôcť túto neúprosnú silu, ktorá nás tiahne k nevyhnutnosti.

Ľudia reagujú na blížiacu sa starobu rozdielne. Jedni, pokiaľ im to dovoľí zdravie, vedú plnohodnotný život, triezvo hľadia na veci a prijímajú ich reálne také aké sú. Druhí žijú v strachu pred blížiacou sa starobou a všemožne sa ju snažia spomaliť. Zaoberajú sa špeciálnymi diétami, ktoré by mali omladzovať organizmus, venujú sa telesným cvičeniam, plastickým operáciám, kozmetike, nosia mladistvé šaty a správajú sa neprimerane na svoj vek. No maškaráda podobného typu nielenže nepriťahuje, ale skôr odpudzuje. Tretí, keď pozorujú svoje šediny a stále viac a viac sa prehlbujúce vrásky, klesajú na mysl až tak, že to prechádza do narastajúcej depresie. Nechcú prijať nevyhnutnú skutočnosť ako reálny fakt, ktorému sa radšej treba priamo pozrieť do očí, ako sa tváriť, že nejestvuje.

Pokročilé roky človeka možno prirovnať k západu života. Ale nie u všetkých starších ľudí sa podobajú na tichý pokojný večer, v ktorom sa možno kochať pozorovaním prekrásneho obrazu prírody, zahaľujúcej sa poslednými lúčmi zapadajúceho slnka. Častejšie býva tak, že pre mnohých z nich je čas západu zatiahnutý mračnami smútku, bôľu, clivoty, duševnej bolesti, skleslosti, sklúčenosti, stiesnenosti a zúfalstva. Zapríčiňujú to spomienky na minulosť. Keď boli mladí, cítili sa užitoční a potrební a žili zaujímavý aktívny život, naplnený po okraj. Aby sa človek dokázal vyrovnáť so spomínanými prejavmi, je dôležité naučiť sa už od mladosti triezvo nazerať na veci. Naše správanie v starobe určuje hlavne názor na život. Kto v mladosti pochopil, že na zemi nič netrvá večne, vrátane človeka a všetkého toho, čo ho obklopuje, ten si nebude s hrôzou trhať prvé šedivé vlasy, ktoré sa mu objavili na hlave a nebude horko nariekať pre vrásky, ktoré sa mu zjavili na tvári a nebude robiť všetko možné,

aby vyzeral mladšie. Vnútorný súhlas s Božími múdrymi plánmi a cestami mu pomôže pokorne prijať aj svoj údel. Ak sa v priebehu života naučíme s vdakou prijímať všetko, čo nám poslal Pán, vo vedomí, že On sa nikdy a v ničom nemýli, potom aj v starobe môžeme zakúšať Jeho dobrotivosť.

Pri všetkom, čo človek musí telesne pretrpieť v priebehu starnutia, obdobie vyššieho veku je práve tou najlepšou dobou pre vzrastanie v Božom požehnaní, v opravdivej zbožnosti, vnútornej sile a kráse duše. Múdry Šalamún kedysi povedal, že „*šediny sú nádherná koruna, získava sa čestným správaním*“ (Prisl 16:31) a je to naozaj tak. Pokročilý vek nasmeruje srdce a myseľ človeka k Bohu, učí sústredovať svoj pohľad na Neho, núti prehodnocovať životné priority a hľadiť nahor. Mnohí starí ľudia s pribúdajúcimi rokmi cítia, že sa približujú k večnosti a začínajú horlivejšie hľadať Pána. Ako sa strácajú telesné sily, tak vzrastá sila ducha. Nemožnosť a vetchosť staroby učí spoliehať sa nie na seba, ale na Božiu silu a iba u Neho hľadať oporu a pomoc. Čím je život na zemi nepohodlnejší a obťažnejší, tým viac sa prejavuje trpezlivosť, čo mal na mysli aj apoštol Pavel, keď písal: „*Preto neochabujeme, ale aj keď náš vonkajší človek hynie, náš vnútorný sa obnovuje zo dňa na deň*“ (2Kor 4:16).

Práve preto vyšší vek nemôže prinášať so sebou nečinnosť a leňošenie a tým menej apatiu, neveru a duchovnú ľahostajnosť. Prežitie desaťročia, ktoré sú za nami, spolu s duchovnými a životnými skúsenosťami môžu mať neoceniteľnú úlohu v rozličnom Božom požehnaní. Aby sme sa o tom presvedčili, stačí, keď sa rozpomenieme na príklad Kálefa, ktorý aj vo veku osemdesiatpäť rokov zostával silný a pevný duchom. Nenaľakal sa ani mohutných obrov – synov Enákových, ale pevne veril, že Boh mu pomôže dobyť mesto, v ktorom bývali. Starcova dôvera bola odmenená. Jozue dal toto mesto do dedičstva Kálefovi a tým sa splnilo zaslúbenie, ktoré mu dal Boh.

Na stránkach Svätého Písma možno nájsť viacero podobných príkladov, ktoré nadchýňajú múdrosťou Božích mužov

Starého aj Nového zákona. Avšak pri pastoračnej práci ťažko padne, keď počuješ z úst mládeže a ľudí stredného veku takéto slová: „Keď sa dívaš na našich šedivých starcov a pozoruješ ich správanie a počúvaš, čo hovoria a ako poučujú, tak si mimovoľne pomyslíš, že síce zostarli, ale, žiaľ, nestali sa **múdrymi**. Zdalo by sa, že chyby, ktoré v živote porobili, by ich mali naučiť triezvosti, rozsudzovaniu a rozvážnosti, ale v skutočnosti to tak nie je. Aj by sme sa chceli od nich naučiť niečo dobré, ale často jednoducho nemáme sa čo naučiť.“

Čo na to povedať? Je to smutné, no nemožno nikam utiecť pred takouto skutočnosťou. Úctu a vážnosť voči sebe si nevynútiš. Treba si to zaslúžiť. Najlepšie sa to dosiahne príkladom vlastného života, hodného nasledovania. Starci môžu vložiť do srdca a umu mladých len to, v čom kedysi sami dosiahli duchovné víťazstvá. Ani najsprávnejšia teológia nemôže zmeniť ľudí. Môže sa ich dotknúť a povzbudiť ich k hľadaniu a nasledovaniu živého Boha iba víťazný život kresťanov, ktorý vidia v praxi a aj príklad učiteľov, ktorí zmúdreli životnými a duchovnými skúsenosťami. Žalmista Dávid si dobre uvedomoval svoju zodpovednosť za budúce pokolenie, keď hovoril: „*Bože, učil si ma od mladosti a ja dosiaľ hlásam tvoje obdivuhodné skutky. Ani keď zostarnem a zošediviem, neopúšťaj ma, Bože, kým neoboznámim s tvojím mocným ramenom všetky budúce pokolenia*“ (Ž 71:17-18).

Ako každá cesta má svoj začiatok a koniec, tak aj životná púť človeka, ktorá sa začína jeho narodením a končí jeho smrťou. Nevieme, prečo Stvoriteľ niekomu dopraje dožiť sa pokročilej staroby a druhému ukončí život v ranom detstve alebo v kvitnúcej mladosti. Prečo niekto aj po prekročení osemdesiatky si zachová silu, zdravie a schopnosť postarať sa o seba, a iný je ťažko chorý, mnohé roky už nežije, len existuje a je úplne závislý na stálej pomoci a starostlivosti druhých. Boh to nevysvetľuje, no pred tvárou smrti sa zrovnajú, lebo smrť prichádza k jedným aj druhým, či už skôr alebo neskôr. Nikto ju nemôže zastaviť, tak ako nič nemohlo zabrániť nášmu narodeniu.

Svetskí ľudia si smrť predstavujú ako zabudnutie a nebytie alebo jednoducho nechcú na to myslieť. V dôstojnej spoločnosti nahlas hovoriť o smrti sa pokladá za nevychovanosť a netaktnosť. Keď sa niekto na verejnosti predsa opováži spomenúť „poslednú hranicu“, zriedka pritom spomenie Krista a jeho vzkriesenie; to znamená, že nevidí v odchode zo života vstup do „triumfálneho oblúka“. Ani kresťania nepristupujú rovnako k blížiacej sa smrti, hoci zdanlivo majú tú istú nádej na stretnutie sa s Kristom vo večnosti. Možno to vysvetliť ich duchovným stavom a osobným vzťahom k Pánovi Ježišovi. Keď zostarieva formálny kresťan, ktorý bol v skutočnosti iba návštevníkom kostola, buď sa trápi, lebo nemá istotu spasenia, alebo do konca života zostáva duchovne slepý a uspokojuje sa lživou nádejou, ktorú doňho po mnohé roky vkladali jeho učitelia.

Je samozrejmé, že každý chce žiť, či je mladý, starý, zdravý alebo chorý. Smrť nás ľaká tým, že je neznáma a nevyhnutná. Jej príznak sa vznáša nad každou dušou, ochromuje ju a odoberá zmužilosť. Niektorí sa snažia odvieť svoju pozornosť od takýchto myšlienok tým, že sa zamestnávajú horúčkovitou činnosťou. Ďalší sa utešujú nádejou, že smrť k nim tak skoro nepríde. Tretí jednoducho nechcú na to myslieť. No strach nezmizne, ale čas od času sa vracia s novou silou. Pritom sa ľudia ani tak neboja samej smrti, ako toho, ako to bude prebiehať, to znamená tej chvíle, kedy sa s ňou stretnú, čo môže prísť ku každému z nás v ktorúkoľvek minútu: k mladým i starým, bohatým i chudobným, veriacim i neveriacim. Veď nikto nepozná ani deň ani hodinu svojho odchodu zo zeme.

V Prvom liste Korint'anom 15:26 je smrť nazvaná naším posledným nepriateľom, predsa však rozhodujúce slovo nepatrí jej. Za jej prahom nás očakáva niečo veľkolepé, a pre kresťana to nie je len veľkolepé, ale aj prekrásne. Jeden človek vyjadril túto myšlienku takto: „To, čo je pre húsenicu zakončením života, je pre motýľa, ktorý sa v nej nachádza, začiatkom.“ Západ slnka je nielen koniec pominulého dňa,

ale aj predzvest' budúceho. Známy kresťanský spisovateľ a teológ F. Borema v jednej zo svojich kníh napísal: „Krátky deň môjho života raz ticho príde k svojmu západu. Slnce klesne za horizont... Ale viem, že potom sa zo súmraku zdvihne svetlá žiara, ktorú nemožno porovnať ani s jedným z mojich zemských brieždení. Z posledných fariieb západu vznikne nový deň, aký som ešte nevidel a nikdy som si ani nepredstavoval. Tento deň navráti všetko to, čo mi odobrali zemské dni a už sa nikdy neprikryje súmrakom.“ Smrť teda znamená pre nás západ v pozemskej krajine a svitanie v inej – nebeskej a večnej.

Pre opravdivo veriacich smrť znamená prest'ahovanie sa na lepšie miesto a dovŕšenie poslania, pre ktoré boli stvorení. Apoštol Pavel pokladal za prednosť „odísť z tela“, a „bývať u Pána“ (2Kor 5:8). Nakoniec, prechod do večnosti je pre nás putovanie dosiaľ ešte neznáme, tajuplné. Prejsť cez riekku smrti – to znamená vstúpiť do vôd, v ktorých sme ešte nikdy neboli. Nevieme, čo nás očakáva potom, keď sa z hrude vyrve posledný vzdych a srdce udrie posledný raz. Nemusíme však pochybovať o tom, že tá cesta nie je prikrytá úplným mrakom, lebo je Jeden, ktorý po nej prešiel pred nami. A pritom nielen prešiel, ale sa aj vrátil, aby nás previedol cez tú strašiacu neznámu. Tí, ktorí sa boja Pána, t.j. tí, ktorí žili s Ním a pre Neho, nemusia sa báť smrti a s hrôzou myslieť na to, ako sa približuje. Tým viac, ak žijú nádejou na Božiu milosť a spasenie, vykúpené cenou krvi Ježiša Krista.

Ak sa kresťan panicky bojí smrti a trasie sa pri myšlienke na približujúcu sa večnosť, je to výstražné znamenie, ktoré svedčí o tom, že nie je pripravený postaviť sa pred Pánovu tvár. Obyčajne sa to prejaví vtedy, keď nedal do poriadku všetko zlo, ktoré spáchal počas svojho života. Napr. jedna žena, ktorá sa viac ako šesťdesiat rokov považovala za správnu kresťanku, keď dovŕšila osemdesiatku, stále opakovala, že nechce zomrieť. A nielen to, ale mnohé v jej správaní a rečiach poukazovalo na to, že sa panicky bojí prechodu do večnosti. Chcela tento strach skryť pred domácimi a svojím okolím,

a preto všetkých presviedčala, že je ešte potrebná na zemi, aby sa modlila za svojich vnukov, deti a hynúcich hriešnikov.

Bez uvažovania odmietala všetky pokusy tých, ktorí jej chceli pomôcť a priviesť ju na myšlienku, že sa potrebuje pripraviť na stretnutie s Pánom a dať do poriadku všetko zlé, čo urobila a zmieriť sa s tými, o ktorých si myslela, že sú jej nepriatelia. Uist'ovala ich, že Boh jej už dávno odpustil a že to už nie je potrebné. Jej presvedčenie, že je spasená, vyplývalo z toho, že v mladosti prežila pokánie a obrátila sa k Pánovi a následne sa dala aj pokrstiť ponorením. Táto kresťanka nechcela pripustiť myšlienku, že jej ďalší šesťdesiatročný život nezodpovedal Svätému Písmu a vôbec nebol svetlom a soľou pre jej okolie. Vyzeralo to tak, že budovala svoje spasenie na prvom jednorazovom pokání v ďalekej minulosti. Prípád sa skončil tak, že táto žena v pokročilej starobe stratila zdravý rozum a robila hrozné veci, čím spochybňovala vonkajšiu zbožnosť, ktorú stále pred všetkými zdôrazňovala. Dlhé roky odmietala Božiu milosť, ktorá poukazovala na to, čo bolo nesprávne v jej živote. Keď sa ocitla v stave stareckej slabomyseľnosti, do smrti už viac nedostala možnosť napraviť niečo vo svojom živote.

Teda strach pred smrťou a úzkosť pred prechodom do večnosti sú u ľudí spojené nie natoľko s nadchádzajúcim trápením a bolesťami, ako s očakávaním toho, čo sa s nimi stane po smrti. Ved' každý človek, keď sa postaví pred Pána, bude sa musieť pred Ním zodpovedať za svoju prácu, slová, myšlienky, skutky, hriechy a za celý život prežitý na zemi. Mnohí kresťania počítajú s tým, že veriaci človek nepríde na súd a opierajú sa pritom o slová Pána Ježiša: „*Amen, amen, hovorím vám: Kto počúva moje slovo a verí tomu, ktorý ma poslal, má večný život a nejde na súd, ale prešiel zo smrti do života*“ (J 5:24). Ale v tej istej Biblii je oveľa viac veršov, ktoré priamo alebo nepriamo hovoria o nevyhnutnom súde pre všetkých, bez výnimky. Napr.: „*A ako každý človek umiera len raz a potom bude súd*“ (Žid 9:27); „*Všetci sa totiž postavíme pred Božiu súdnu stolicu*“ (R 14:10);

„Všetci sa totiž musíme postaviť pred Kristovu súdnu stolicu, aby si každý odniesol odplatu podľa toho, čo vykonal, kým bol v tele – či dobré alebo zlé“ (2Kor 5:10).

Práve myšlienka na večnosť a budúci Boží súd nás nabáda, aby sme sa správali hodne kresťana. Ak by nebola táto zadržiavajúca uzda, mnohé Božie deti by nasledovali príklad svetských ľudí. Naskytá sa otázka: Aký je rozdiel medzi údelom spravodlivého a nečestného, ak my všetci musíme raz zomrieť a byť zabudnutí ako aj všetci ostatní. Aký je rozdiel, ak žijem zbožný život alebo hriešny a naničhodný? Veď smrť, ktorá je veľkým vyrovnáateľom, ukončí každý život rovnako!

Presne takýto postoj k hodnote života na zemi diktuje teraz ľuďom tento moderný slogan: „Užívaj život, koľko len môžeš, kým žiješ, lebo to je všetko, čo vôbec máme. Nič iné nie je, to znamená, nemá to ani iný význam.“ Takýto fatalizmus a podobná svetská múdrosť sú základom praktického ateizmu, ktorý odmieta existenciu Boha. V súvislosti s tým obrovská časť ľudstva sa bezuzdne valí do tmy za výbuchov diabolského rehotu. Všetko vyzerá úplne inak, ak má Boh hlavnú úlohu v našom údele a ak veríme v posmrtný život. Varovania Biblie burcujú a ohromujú svojou prísnosťou a nevyhnutnou realnosťou: *„Boha sa boj a jeho prikázania zachovávaj, lebo toto je povinnosť každého človeka! Boh predvolá na súd každý čin, všetko, čo je skryté, či je to dobré alebo zlé“ (Kaz 12:13-14).*

Keď si človek uvedomí, že svoj pozemský život prežil nesprávne a nedôstojne, vzbudzuje to v ňom strach pred blížiacou sa smrťou. Známy ruský spisovateľ Lev Tolstoj v jednom zo svojich diel písal o tom takto: „Ľudia sa nestrachujú myšlienky na telesnú smrť preto, že sa boja, aby sa ňou neskončil ich život, ale preto, že telesná smrť im ukazuje na nevyhnutnosť správneho života, ktorý oni nemajú.“ A predsa, ani to ešte nie je všetko. Strach pred smrťou je následok prerušeného spojenia s nebeským Otcom a straty dôvery k Nemu a tiež výsledkom duchovného ochladnutia

alebo zrieknutia sa viery. Obnovenie blízkosti s Pánom ho obyčajne odstraňuje. Práve kvôli tomu sa možno len radovať z tých, ktorým dá Pán pred smrťou túžbu, snahu a možnosť pripraviť sa na stretnutie s Ním vo večnosti.

Istá stará žena, ktorá si v plnosti uvedomila, že čoskoro opustí zem, vo svojom pastoračnom liste, ktorý bol odoslaný krátko pred jej smrťou, napísala:

„Okrem všetkých mojich zdravotných problémov (pankreatitída, diabetes, hypertonická choroba a ischemická choroba srdca s návalmi stenokardie) zistili mi aj rakovinu žľazy s metastázami do podpazušných lymfatických uzlín. Pre môj pokročilý vek a ďalšie choroby už nemá význam operácia s následnou chemoterapiou a rádioterapiou. Vzhľadom na to je moja smrť už pomaly sa blížiacou skutočnosťou. Teraz sa najviac zo všetkého zaoberám myšlienkou, že sa musím pripraviť na tento prechod, aby som sa bez strachu mohla postaviť pred Pána. Vo svetle večnosti už pre mňa stratilo hodnotu všetko to, čo mi kedysi bolo na zemi také dôležité a drahé. To, čo v očiach ľudí hrá veľkú úlohu, už nemá viac žiadny význam. Chcem len jediné – mier s ľuďmi a Pánom. Ďakujem Bohu za to, že mi ešte daruje možnosť a čas napraviť to, čo by mohlo byť na prekážku náhlemu stretnutiu sa s mojím Spasiteľom. Dávam do poriadku svoje vzťahy s blíznymi, prosím ich o odpustenie všetkého zlého. Predtým mi strach pred ľudskou mienkou, hanba a hrdosť prekážali, aby som to urobila. Teraz je už všetko ľudské odsunuté nabok. Keď som preskúmala svoj uplynulý život a listovala v stránkach mojej pamäte, objavila som, že mi ostali ešte dva hriechy, ktoré som nikdy nevyniesla na svetlo. Chcem ich nechať na zemi, preto ich teraz vyznávam...“

Niečo podobné mi odhalil pred svojou blížiacou sa smrťou aj jeden Boží služobník, ktorý veľa rokov bol vedúcim veľkej kresťanskej misie. „Na prahu večnosti“ – povedal – „pochopiš, že teória a prax duchovného života sú úplne rozdielne veci. Ako kresťania teoreticky vieme, že musíme mať vierou istotu spasenia a s touto myšlienkou sa blížiť

k večnosti. Tiež si pamätáme slová, ktoré sme neraz počúvali z kazateľnice, že veriaci človek nebude odsúdený, kým ten, kto neverí v Ježiša, už je odsúdený. No jedno je – poznať to teoreticky a úplne niečo druhé je prežiť v praxi to, čím prechádza každý zomierajúci človek. A to nie je nič iné ako otázka, či môžem bez strachu predstúpiť pred Pána so všetkým tým, čo som robil a ako som žil?“

Niekoľko dní pred smrťou, keď trpel nesmierne bolesti a periodicky sa dusil pre dýchavičnosť, modlil sa: „Pane! Prečo a za čo si Ty dopustil na mňa na smrteľnej posteli také neznesiteľné trápenia?! Čím som si to zaslúžil, keď som Ti odovzdal do služby celý svoj život? Nerozumiem tomu, ale je možné, že je to Tvoja vôľa, aby si mi objasnil cieľ a význam takéhoto prechodu až vtedy, keď sa ocitnem vo večnosti. Ochráň ma pred reptaním a vzburou v posledných okamihoch môjho života! Pomôž mi spolu s Tebou prísť k rieke smrti, ktorá je už predo mnou a podopri ma Svojou mocnou pravickou, keď vojdem do jej strašných vôd! Ty si zvíťazil nad smrťou, tak daruj i mne teraz milosť s Tvojou pomocou dosiahnuť nad ňou moje posledné víťazstvo na zemi!“

Ťažké predsmrtné trápenie sa stalo pre tohto blahoslaveného Božieho muža očisťujúcim ohňom, v ktorom duša prešla poslednou prípravou na stretnutie s jej Ženíchom vo večnosti. Boh ani tu neurobil chybu. Po krátkom čase sa objasnilo, že jeho posledné utrpenia v podstate neboli trestom, ale požehnaním. Keď som prišla na pohreb, počula som predivné svedectvo. Vysvitlo, že zomierajúci mal nad posteľou zavesený trhací kalendár. Na každej jeho strane bol napísaný nejaký verš zo Svätého Písma. Telo trpiaceho, týrané ťažkou chorobou, každý deň viac a viac strácalo sily. Jeho rozum a vedomie ostali úplne jasné, aj keď pre silné bolesti musel stále dostávať morfiové injekcie. Niekoľko posledných týždňov, keď sa ohliadal na uplynulý život a pripravoval sa na prechod do večnosti, znova a znova si kládol otázku: „Odpustil som všetkým? Nie je ešte niekto, komu som ublížil a koho nutne musím prosiť o odpustenie?“

Každý večer vystieral slabnúcu ruku ku kalendáru, aby na sklonku dňa odtrhol lístok, prečítal si text, ktorý bol na ňom napísaný a odložil ho nabok. Dva posledné dni pred smrťou to už nevládal urobiť. Po tom, ako o polnoci, desať minút pred skončením dňa posledný raz ťažko vydýchol, jeho dcéra nevdojak pozrela na kalendár, ktorý visel nad ním a len teraz si všimla, že na stránke kalendára bol dátum predvčerajšieho dňa. Ani si neuvedomila čo robí, keď odtrhla jeden lístok a potom druhý a až skríkla od prekvapenia. Na lístku toho dňa, ktorý sa stal dňom otcovej smrti, boli veľkým tučným písmom vytlačené nasledujúce slová: „**Amen, hovorím ti: Dnes budeš so mnou v raji**“ (Lk 23:43). Čo by mohlo byť ešte presvedčivejším dôkazom pre blízkych zosnulého, že Pán si ich drahého vzal do neba?!

Keď som si to pripomínala na jeho pohrebe, myslela som na to, aká je to predsa veľká milosť – pred blížiacou sa smrťou vo svetle Biblie ešte raz preskúmať svoj prežitý život a urobiť potrebnú prípravu na rozlúčku so zemou a príbuznými a blízkymi, ktorí tu ostávajú!

Presne tak robila aj jedna kresťanka, ktorá bola pre svojich domácich vždy akoby nenápadným, no súčasne aj žiarivým príkladom. Ako osemdesiatročná pochovala svojho muža – služobníka a bez ohľadu na svoj pokročilý vek pokračovala v práci podľa svojich síl. Venovala sa vnukom alebo úplne chatrným ľuďom v dome dôchodcov. Nikto nepočul od nej ani ponosy na osamelosť, ani žaloby, bedákanie, hoci mala niekoľko chronických chorôb.

Táto žena, ktorá získala životnú múdrosť, pokojne hovorila o blížiacej sa smrti a presvedčala takých starých ľudí ako bola aj ona, aby sa uvedomene pripravovali na prechod do večnosti a robili poriadok vo svojich vzťahoch s príbuznými, priateľmi, známymi a susedmi. Robila poriadok v skrinách, triedila veci, vyhadzovala nepotrebné a rozdávala to, čo bolo ešte zachovalé, aby po smrti nenechala svojim deťom zbytočné bremeno. „Ja to už viac nepotrebujem“, vysvetľovala. „Nech to ešte použijú druhí a spomínajú na

mňa a môjho manžela v dobrom. Okrem toho moje deti a vnuci budú mať menej práce, keď zomriem. Ja by som im aj týmto chcela ešte raz prejaviť svoju lásku a preukázať im pomoc.“ Takto sa pripravovala na poslednú cestu a ani netušila, že najmä týmto sa stala živým nezabudnuteľným príkladom pre blízkych a svoje okolie.

Iná veriacia žena, ktorá tiež prekročila osemdesiatku, neprežila s mužom dobrý život, ale plný nezhôd a nedorozumení. Keď ho pochovala, rozhodla sa, že keď porodila a vychovala deti, zaslúži si, aby sa o ňu celkom postarali. Jej požiadavky a nároky nemali konca. Neprestajne vyjadrovala svoju nespokojnosť, že ju málo ľúbia a príliš málo navštevujú (raz do týždňa jej nestačilo). Pohoršovalo ju aj to, že deti neposlúchali jej rady. Neprestávala sa sťažovať známym na svoju osamelosť a že je jej otupno, ale nikto si to nevšíma. Starenka síce ešte bola schopná niečo robiť, ale prestala sa úplne starať o domácnosť a hovorila, že však sa už dosť napracovala za celý život a teraz má právo na oddych. Kedysi sa ona starala o nich a tak teraz sú povinní oni starať sa o ňu. Takto sa takmer prestala pohybovať a len sedela týždne, mesiace a roky a vyžadovala od svojich detí, aby vyhovelí všetkým jej vrtochom. Tým sa stala pre nich každodennou skúškou. Dcéry a synovia boli kresťania a od raného detstva boli naučení poslušnosti, preto sa zo všetkých síl snažili jej ulahodiť a splňali všetky jej priania.

Rodičia očakávajú od svojich detí, že budú uskutočňovať v živote prikázanie „cti svojho otca a svoju matku“ (5M 5:16) a slová Svätého Pisma: „*Deti, vo všetkom poslušajte svojich rodičov, lebo to sa páči Pánovi*“ (Kol 3:20), ale, žiaľ, často zabúdajú ešte na jedno usmernenie, ktoré nasleduje za tým: „*Otcovia, nedráždite svoje deti, aby nezmalomyselneli*“ (Kol 3:21). A práve toto sa dialo v tomto prípade. Deti tejto kresťanky boli už samy vo vyššom veku a boli natoľko unavené z požiadaviek a nárokov svojej matky, že ju navštevovali (bývala v dome jednej zo svojich dcér) iba z povinnosti, lebo často ju už nevládali počúvať. A keď bolo potrebné ju

opatrovať, robili to s „ťažkým srdcom“ a tajne si priali, aby už čo najskôr odišla do večnosti. Preto sa nemožno čudovať, že správu o jej smrti prijali všetci s uľahčením.

Tieto dva príklady, ktoré sú si také podobné a zároveň aj veľmi rozdielne, zreteľne ukazujú, ako veriaci rôzne uskutočňujú svoje kresťanstvo a v akom rozdielnom duchovnom stave prechádzajú do večnosti. Prvá matka, zabúdajúc na seba, sa snažila celý život dávať a dávať (čo, vlastne, aj robí skutočná materinská a pravá kresťanská láska), preto sa stala príkladom a požehnaním pre celé okolie. Druhá si nárokovala lásku, pozornosť a úctu, a tak sa nakoniec stala aj pre vlastné deti skutočným trestom.

Život ukazuje, že približovanie sa človeka k smrti dosť často býva spojené aj s telesným utrpením, čo má svoj význam. Veď Božie Slovo nie nadarmo hovorí, že „*kto prešiel utrpením v tele, skoncoval s hriechom*“ (1Pt 4:1). Bolesti, ktoré znášame, obracajú náš pohľad k nebesiam a to je práve to, čo je veľmi dôležité v minútach rozlúčky so zemou. Najťažšie utrpenia môžu viesť k úplnej a podstatnej zmene ľudského srdca a stať sa tou najlepšou prípravou pre večnosť. Tak, napríklad, jeden kresťan, ktorý desaťročia navštevoval kostol, charakterom bol taký surový, bezcitný a náročný, že žena a ich dvanásť detí chradli pod jarmom jeho despotizmu. V dome vládli prísne nepísané zákony, ktoré všetci museli presne dodržiavať. Aj najmenší odklon od nich vyzval u hlavy rodiny taký príliv nesúhlasu a hnevu, že všetci by najradšej zmizli čo najskôr z jeho očí.

Synovia a dcéry ledva čakali na ten okamih, keď dospejú a budú môcť opustiť rodičovský dom, ktorý sa im sprotivil, aby začali žiť úplne iný život. Na očiach ich úbohej matky doslova neuschýnali slzy a srdce jej stále pukalo nad mužom a nimi. Zdalo sa, že modlitby, ktoré sa desaťročia modlila za svojho muža, ostávajú nevypočuté. Prešli roky. Deti vyrástli a jedno za druhým odchádzali z domu a v srdciach si odnášali bolesť a horkosť za všetky ponížovania a krivdy, ktoré im spôsobil otec. Pán, ktorý je zástancom

všetkých ukrivdených, požehnal ich krásnymi rodinami, ale neprestávali žiaľiť nad otcom.

A hľa, prišiel moment, keď Boh začal konať a položil tohto človeka na smrteľnú posteľ. Mnohé ťažké choroby skosili kedysi silné a zdravé telo, ktoré sa začalo zaživa rozkladať, čo bolo sprevádzané takmer neprestajnými bolesťami na nevydržanie. Hoci na jednej strane kruto týrali jeho telo, na druhej obmäkčovali a roztápali ľad chladného a zatvrdnutého srdca. Postupom času sa ten, ktorého výzoru a slov sa všetci báli, začal premieňať. Zomierajúci so slzami d'akoval žene za jej trpezlivú opateru a akýkoľvek prejav nežnosti a veľakrát prosil deti, aby mu odpustili jeho krutosť. Dcéry a synovia, ktorí prichádzali k nemu na návštevu, nevládali zadržať slzy, keď ich prosil, aby mu dovolili objasť ich a pritisnúť k sebe, lebo oni si ani nevedeli predstaviť, že by vôbec bol schopný otcovskej lásky. Duchovná slepota tohto kedysi krutého a bezcitného človeka zmizla a on sa skrúšene priznával, koľko zla všetkým spôsobil. Žena a deti žasli nad jeho trpezlivosťou a pokorou, s ktorou prijímal svoje utrpenie ako niečo zaslúžené a v modlitbe d'akoval zaň Pánovi. Z jeho tváre zmizol obvyklý krutý a chladný výraz. Z očí mu svietila radosť a láska. Jednoducho ho nepoznávali a takto sa deň za dňom približoval k večnosti.

Mnohí ľudia majú obavy, že nemajú dostatok síl, aby svoju smrť prijali v pokoji. Samozrejme, tieto sily my dnes nemáme, pretože za obvyklých podmienok, keď sme živí a zdraví, ich ani nepotrebujeme. Tieto sily nám dá Spasiteľ vtedy, keď ich budeme potrebovať k prechodu do večnosti. V knihe Johna Bunyana „Cesta Kresťana z Mesta skazy na vrch Sion“, ktorá je známa celému kresťanskému svetu, *Kresťan* sa blíži k rieke smrti, cez ktorú musí prejsť. Je to široká, hlboká a búrlivá rieka, ponad ktorú nevedie most. Každý človek, ktorý sa k nej priblížil, musel prekonať túto prekážku na ceste do Nebeského Mesta. Nikto sa tomu nemohol vyhnúť, okrem mužov dávnoveku – Enocha a Eliáša. Je pozoruhodné, že hĺbka vody v rieke smrti závisela na

sile viery toho, kto do nej vstupoval. Čím bola viera človeka silnejšia, tým plytšia sa mu zdala rieka a naopak, čím bola viera slabšia, tým sa mu rieka zdala hlbšia. Pre *Kreťana*, ktorý vošiel do vody, rieka sa prejavila ako neobyčajne ťažká skúška. Stačilo, aby vošiel do rieky, hneď sa začal ponárať s krikom: „Toniem v hlbokých vodách a vlny idú ponad mňa!“ *Nádejný*, ktorý vstúpil spolu s ním do vody, nielenže neupadol do zúfalstva, ale ešte mal dost sily, aby posilňoval svojho spolupútnika slovami: „Vzmuž sa, brat, ja cítim dno a je pevné!“ *Kreťan* ako odpoveď na to len skríkol: „Beda, druh môj, hrôzy smrti ma zachvátili a nevidím tú krajinu, kde tečie mlieko a med.“

Ďalej John Bunyan s udivujúcou jasnosťou a presnosťou opisuje duševný stav človeka, ktorého objal strach smrti: „Pri týchto slovách obklopila *Kreťana* hustá tma a pred sebou nevidel už nič. Len sem-tam vyslovoval nesúvislé slová, ktorými vyjadroval svoju hrôzu a strach, že naveky ostane tam a neuvidí Nebeské Mesto. Z jeho pamäte sa vynárali zlé skutky, ktoré kedysi vykonal, trýznili ho a mučili. Zdalo sa mu, že vedľa neho stoja zlí duchovia, ktorí sú pripravení jeho dušu, poškvrnenú hriechom, odniesť k sebe. *Nádejný* horko-ťažko držal svojho druha nad vodou. Niekedy ho od slabosti vypustil z rúk a vtedy *Kreťan* úplne mizol pod vodou.“

Z tohto krátkeho úryvku alegórie sa dá dobre vidieť, cez akú hroznú poslednú bitku môže prechádzať veriaci človek, ktorý sa blíži k večnosti a ako satan posiela svoje ohnivé šípy pochybností, nevery a zúfania už na ceste k Nebeskému Mestu. Pozoruhodné sú slová *Nádejného*, ktorými sa snaží dodať sily a zmužilosť *Kreťanovi*, ponárajúcemu sa vo vodách rieky smrti: „Milý brat, to zúfalstvo, nepokoj a hrôza, ktoré ťa zachvátili, neznamenajú, že ťa Boh opustil. On ťa chce vyskúšať, či sa naozaj budeš vo svojej biede **nádejať iba na Neho Samého** a či budeš pamätať na Jeho milosť?“

Počuješ to aj ty, duša, ktorá teraz prežívaš podobné chvíle? Hoci aj v bôľoch a žiali, ale približuješ sa k predivnému okamihu stretnutia s tvojím Ženíchom, ktorého

nemožno s nikým porovnať. On ťa po celý tvoj život na zemi miloval tak, ako ťa nikto iný nemiloval a v tejto svojej Božskej láske ostal verný do najposlednejšej minúty. Keď sa približuješ k brehu rieky smrti a vchádzaš do jej hrozných chladných vln, znova a znova si pripomínaj slová Jeho zasľúbenia: „*Nezanechám ťa, ani ťa neopustím*“ (Žid 13:5), a to znamená, že nie vo svojej sile, ale s pomocou Spasiteľovej sily dosiahneš druhý breh a dostaneš sa k bránam Nebeského Mesta. Tam čakajú na teba Boží anjeli, ktorí sú ti poslaní v ústrety, aby ťa priviedli k prestolu Toho, pre Ktorého si žil na tej smutnej zemi, ktorá bude už za tebou. Pán svojou dobrotivou rukou zotrie z tvojich očí posledné slzy a v Jeho nežných objatiach zabudneš na všetky svoje strádania a budeš naveky uspokojený. Započúvaj sa do posledných sprievodných slov, ktoré ti zanechal pre posledné ťažké minúty pozemského života Ten, ktorý už čaká na stretnutie s tebou vo večnosti: „*Kto to vystupuje z púšte, opierajúc sa o svojho milého?*“ (Veľpieseň 8:5). A ten „kto“ – to nie je nikto iný ako ty, drahá duša! Tak prejdi bez strachu posledný úsek svojej zemskej púte spoliehajúc sa na silu Toho, ktorý ťa teraz sprevádza a už-už sa stane navždy твоjim Milovaným!

Neboj sa zomrieť. Vari sa boja zrná
Pšenice alebo raže, keď stane sa hrobom
Pre ne zem? Krotko a pokorne
Zomierajú, by polia pokryli sa kvetom.

Neboj sa zomrieť. Vari sa bojí klas
V purpurovej jeseni uprostred svojich druhov,
Keď počuje žencov silný hlas
A uzrie v ich rukách ligot kosákov?

Neboj sa zomrieť. Vari sa bojí pútnik,
Keď večer unavený uzrie otcovský dom,
A či netúži na konci svojich pútí
S radosťou stretnúť sa s dobrotivým Otcom?

Spasiteľ – náš život a ospravedlnenie!
Srdce nemá dôvod sa desiť.
Čo v tomto svete? Žiale a utrpenie,
A v hornom svete – Boh večne bude svietiť!

Neboj sa zomrieť. Všetci Boží svätí
Hľadeli do nebies v hodine smrti.
Aj my zanecháme všetky zemské strasti
A prejdeme do Otcovej vlasti.

Na záver tejto poslednej kapitoly sa žiada povedať ešte niekoľko slov útechy tým, ktorí stratili svojich blízkych a pre žiaľ nikde nenachádzajú pokoj a miesto. Áno, priatelia! Zármutoč nad vašou stratou je veľký. Je to mrak a temnejší si ani nemožno predstaviť a úder, ktorý je ťažko prežiť. V duši je pusto a strašne a v srdci bolesť na nevydržanie a hluchá, bezvýchodisková clivota. To je to, čo so sebou prináša smrť. Pritom je obzvlášť ťažko vtedy, keď nám nečakane zoberie našich drahých a zanecháva nás osamote s naším zármutočom, žiaľom a navalenými neriešiteľnými problémami. Pri myšlienke na to tuhne duša, opúšťajú sa ruky, preškrávajú sa plány, stráca sa radosť a preskúmavajú sa názory, týkajúce sa zmyslu života. Ba akoby sa strácala aj viera, ktorá predtým dodávala silu a zmužilosť.

Všetko toto je, samozrejme, veľmi ťažké. Ale pokúste sa pochopiť, že v tom nie ste sami. Všetci ľudia sa z času na čas stretávajú so smrťou svojich blízkych, vrátane tých, ktorí veria v Ježiša. Apoštol Pavel, keď sa vo svojom liste prihovárал Tesaloničanom, ktorí tiež stratili svojich blízkych, povzbudzoval ich: „*aby ste sa nermútili ako ostatní, ktorí nemajú nádej*“ (1 Tes 4:13). Je úplne prirodzené plakať pri rozlúčke s tými, ktorí nám boli drahí a ktorých sme milovali, ale keď to robíme, nemáme žiaľovať tak, ako keby sme sa s nimi lúčili navždy. Sú tri pravdy, ktoré potešia tých, ktorí teraz vypravovali na poslednej ceste blízkych ich srdcu:

1. Duše kresťanov nezmierajú, ale usídlia sa u Pána, kde už niet žalosti, ani trápenia, bolesti ani slz. Odpočívajú po prácach v pokoji v Božom príbytku. Na náhrobníku jedného hlboko veriaceho človeka bol vyrytý takýto nápis: „Neplačte kvôli mne teraz, neplačte nikdy. Idem tam, kde môžem už odpočívať navždy.“

2. Kristus príde na svet pre každé svoje dieťa, nezávisle na tom, či ešte budeme žiť alebo zomrieme. On sa vráti k nám, ako to kedysi zasľúbil: „*Vtedy sa na nebi zjaví znamenie Syna človeka. Všetky kmene zeme budú nariekať a uzrú Syna človeka prichádzať na nebeských oblakoch s veľkou mocou a slávou. On pošle svojich anjelov s veľkou poľnicou a tí zhromaždia jeho vyvolených zo štyroch strán sveta, od jedného kraja nebies až po druhý*“ (Mt 24:30-31).

3. V budúcnosti nás očakáva isté stretnutie a radostné opätovné spojenie s tými, za ktorými teraz bezútešne plačeme. Aby ste sa o tom presvedčili, spomeňte si na slová apoštola Pavla, ktorý napísal: „*potom my, ktorí budeme nažive, spolu s nimi budeme uchvátení v oblakoch hore v ústrety Pánovi a budeme tak navždy s Pánom*“ (pozri 1Tes 4:13-18).

Takto, hoci ste s blízkymi ľuďmi dočasne rozdelení, k vášmu stretnutiu predsa dôjde a uskutoční sa v nebesiach, v slávnej prítomnosti Spasiteľa. Preto konajte teraz tak, ako to urobila jedna stará kresťanka. Bola ženou požehnaného Božieho muža a celý život podľa svojich síl a možností mu pomáhala v jeho službe, lebo mala hlboký vnútorný vzťah s Pánom. Bola vernou spolupútničkou v živote a prejavila udivujúcu stálosť, trpezlivosť a silu, keď podopierala svojho zomierajúceho manžela v jeho mučivých predsmrtných utrpeniach. Aké to boli požehnané posledné hodiny, ktoré spolu prežili, naplnené láskou a vďačnosťou druh za druhu, keď ona láskavo hladkala jeho ruky, čítala mu povzbudzujúce slová zo Svätého Písma, šepkala do ucha upokojujúce slová plné lásky a nežnosti! Na pohrebe udivila všetkých svojím sebaovládaním, pokojom a zmierením, ktoré z nej žiarilo. „No a prečo ma ľutujete?“ – hovorila tým, ktorí jej vyslovovali

sústrast'. „Ja sa radujem kvôli môjmu mužovi, lebo ved' on nezomrel, ale odišiel k Pánovi a ja som šťastná, že ho môžem čoskoro nasledovať, aby sme sa už nikdy viac nerozlúčili.“

Ach, aké by to bolo predivné, keby sme my všetci, ktorí sa nazývame kresťanmi, mohli tak ako ona vyprevádzať svojich manželov a blízkych ľudí na ich poslednej ceste s radostnou nádejou na stretnutie s nimi pri nohách Spasiteľa! Áno, my mnohému nemusíme rozumieť, ale aj tak sa potrebujeme spoliehať na múdrosť Toho, ktorý sa nikdy v ničom nemýli. Smrť našich drahých nám nemôže ukradnúť vieru v Boha a spolu s tým aj všetok zmysel života. Preto sa potešujte slovami Svätého Písma: „**V Hospodinových očiach je vzácna smrť jeho zbožných**“ (Ž 116:15).

Pavel apoštol, keď bol vo väzenskej cele, kde mohol kedykoľvek zomrieť, napísal slová, ktoré sú pre nás, kresťanov, potešením a oporou: „*Ved' pre mňa žiť je Kristus, a umrieť zisk*“ (Flp 1:21). To znamená: „Ak bude môj život predĺžený – budem slúžiť Kristovi, a ak zomriem – tak to je ešte lepšie.“ V týchto slovách zvučí nielen nádej na zbavenie sa žiaľov a trápenia, ale aj nádej na Božieho Baránka, ktorý zomrel za hriešnikov a vstal z mŕtvych. Teraz prebýva v nebesiach a pripravil miesto pre každého verného a odovzdaného Jeho nasledovateľa, ako aj pre Pavla. Takáto nádej na stretnutie s Ježišom vo večnosti nás podopiera v tých najťažších chvíľach, dáva zmysel žiť ďalej podľa vôle Najvyššieho a dáva silu vystierať pomocné ruky k druhým.

Tak poďme, moji drahí, a pokračujme v zemskej púti, ktorá ešte leží pred nami, aby sme boli pripravení na prechod do večnosti, keď príde aj náš čas, aby každý mohol, podobne ako apoštol Pavel, pokojne a s pevnou istotou povedať: „*Ja mám byť už obetovaný, nastal už čas môjho odchodu. Dobrý boj som dobojoval, beh som dokončil, vieru som zachoval. Už mám pripravený veniec spravodlivosti, ktorý mi dá v onen deň Pán, spravodlivý sudca, no nie iba mne, ale aj všetkým, čo s láskou očakávajú jeho zjavenie*“ (2Tim 4:6-8).

Zoznam použitej literatúry

CHAMBERS, Oswald. *Ne znaja kuda*. Minsk: Biblejskij Radioklass, 2003.

COLLINS, Gary R. *Die biblischen Grundlagen für beratende Seelsorge*. Marburg an der Lahn: Verlag Franke, 1995.

COLLINS, Gary R. *Handbuch der biblischen Seelsorge*. Marburg an der Lahn: Verlag Franke, 1996.

COWMAN, L.B. *Potoki v stepi*. Grace Press, 1996.

DIETRICH, M. *Die Ketten fallen* (Biblische Seelsorge an okkult Belasteten). Im Selbstverlag, 1995.

GRAHAM, Billy. *Spravočník dušepopečiteľ'a*. Sankt -Peterburg: Izd. Biblija dl'a vseh, 1999.

Chleb naš nasuščnyj. Ježednevnoje christijanskoje čtenije. Minsk: Izd. Biblejskij radioklass, 2008.

KOCH, Kurt E. Dr. *Seelsorge und Okkultismus*. Ohringen: Brunnen Verlag 1982.

LONE, Alf. *Zavtra načínajetsja segodnja*. Vancouver, Wa.: Izd. Peredajte daľše, 2005

MACDONALD, William. *Biblejskije Kommentarii dl'a christian*. Novyj zavet. Bielefeld: CLV Christliche Literatur-Verbreitung e.V., 2000.

RIECKER, Otto. *Die Seelsorliche Begegnung*, Giessen/Basel: Brunnen Verlag, 1986.

STICH, Friedhelm. *Seelsorge*. Giessen: Brunnen Verlag, 1999.

WATCHMAN NEE. Duchovnyj čelovek.

WATCHMAN NEE. *Duchovnyj avtoritet*. Kijev: Džerelo žitt'a, 1997.

WILKINSON, Bruce. Ličnaja sviatost' v časy iskušenij. Kijev: Izd. *Putešestvije po Biblii*, 2003.

ZARDERS, Oswald. Otvetstvennost', rukovodstvo, služenie. Korntal: Svet na vostoce, 1986.

ZIMMERLING, Peter. *Beichte-Ermutigung zum Neuanfang*. Brendow Verlag, 1988.

Chodenie vo svetle

Ludmila Plett

Séria „Duchovné poradenstvo“, Kniha tretia

Prvé vydanie, rok 2023

Počet výtlačkov: 1 000

Vydavateľstvo:

Misia „Živé vody“

Wasser des Lebens e. V.

Kolomanstrasse 32

73527 Schwäbisch Gmünd

Germany

ISBN - 978-3-935308-30-4

Adresa pre objednanie knihy:

e-mail: wasserdeslebens@lifetree.sk, wdl@lifetree.sk

LifeTree, Tupolevova 9, 851 01 Bratislava

www.lifetree.sk/wasser-des-lebens